

MINISTERUL MEDIULUI
INSPECTORATUL ECOLOGIC DE STAT

Anuarul IES – 2012

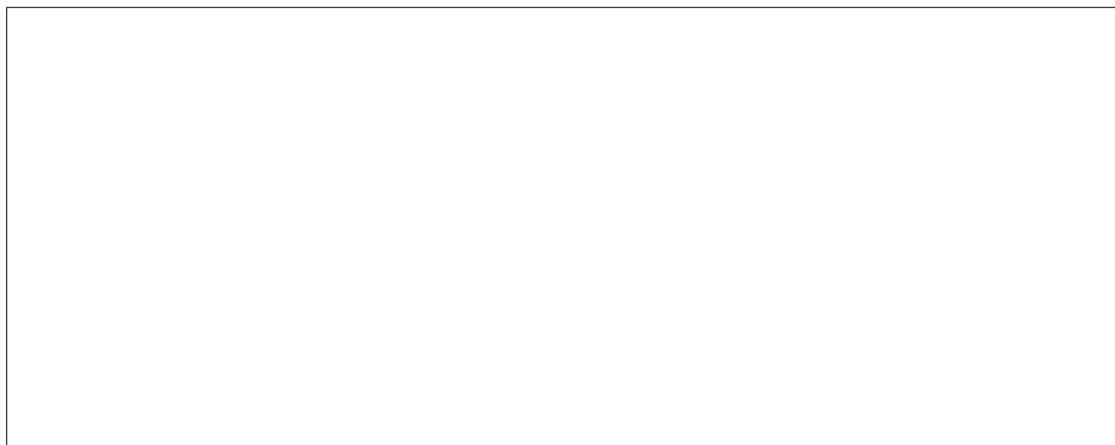
**“Protecția mediului
în Republica Moldova”**

Chișinău - 2013

Chișinău: Inspectoratul Ecologic de Stat; www.inseco.gov.md; ies@mediu.gov.md; 2013, 256 pag.; 300 ex. (suport de hîrtie).

Anuarul reprezintă raportul sintetizat al activităților controlului ecologic de stat și este destinat pentru utilizare autorităților guvernamentale și administrației publice, instituțiilor și specialiștilor de profil ecologic, instituțiilor de cercetare, agenților economici și societății civile.

Utilizarea datelor din Anuar se face cu indicarea sursei.

La elaborarea Anuarului IES – 2012 „Protecția mediului în Republica Moldova” au participat:

V. Untila, șef al Inspectoratului Ecologic de Stat;

C. Crișmaru, șef adjunct al Inspectoratului;

V. Stîngaci, șef adjunct al Inspectoratului

D. Osipov, șef, secția sinteze informaționale;

V. Holban, șef, direcția expertiză ecologică de stat și autorizații de mediu;

V. Dumneanu, șef, direcție inspectare generală;

Sv. Maruseac, șef secție, secția inspectare resurse acvatică și aer atmosferic;

D. Apăratu, inspector principal, secția inspectare sol, deșeuri și substanțe chimice;

D. Zugravu, șef, direcția inspectare a florei și faunei;

A. Leahu, șef, centrul de investigații ecologice, AE Chișinău;

I. Pșenicinîi, șef, secția juridică;

A. Surdu, șef, direcția finanțe și logistică;

M. Șeremet, specialist superior, secția sinteze informaționale;

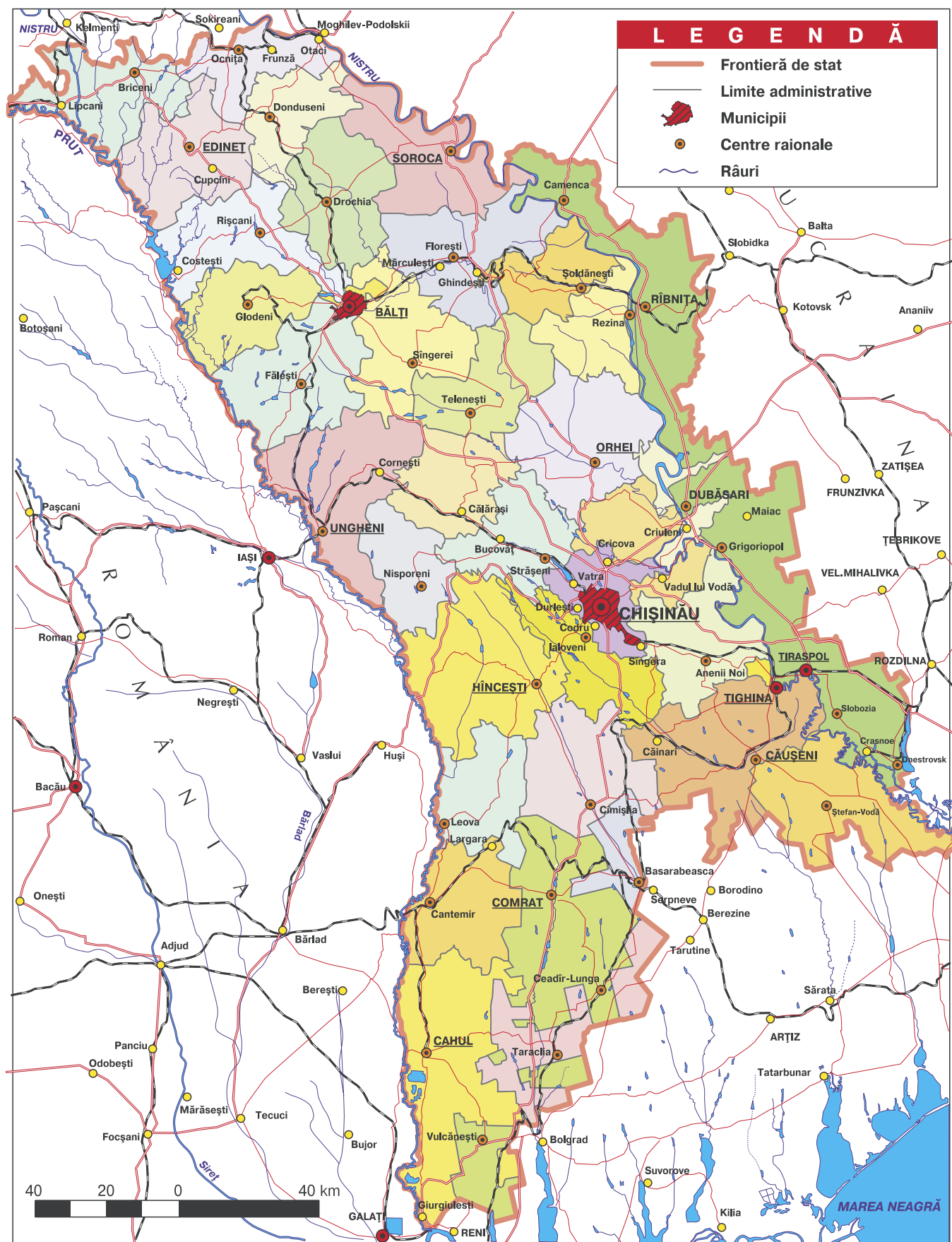
T. Chiseli, specialist, secția sinteze informaționale.

Apărut în redacția - Dumitru Osipov, șef, secția sinteze informaționale.

Culegere și procesare computerizată: **Maria Șeremet, Tatiana Chiseli.**

„MOLDOVA ECOLOGICĂ”

Notă: Centrele raionale – reședințe ale Inspecțiilor Ecologice;
municipiile Chișinău, Bălți, Comrat și or. Cahul – reședințe ale Agențiilor Ecologice.

ANUARUL IES - 2012

„Protecția mediului în Republica Moldova”

C U P R I N S

	Cuvînt înainte.	
	<i>V. Untila, șeful Inspectoratului Ecologic de Stat</i>	7
I.	Abordare generală.	
	<i>D. Osipov, șef, secția sinteze informaționale</i>	10
II.	Expertiza ecologică de stat și autorizații de mediu.	
	<i>V. Holban, șef, direcția expertiză ecologică de stat și autorizații de mediu</i>	44
III.	Protecția aerului atmosferic.	
	<i>Sv. Maruseac, șef, secția inspectare resurse acvatice și aer atmosferic,</i> <i>S. Plămădeală, inspector principal, secția inspectare resurse acvatice și aer atmosferic</i>	53
IV.	Protecția și utilizarea resurselor acvatice.	
	<i>Sv. Maruseac, șef, secția inspectare resurse acvatice și aer atmosferic,</i> <i>N. Bragoi, inspector principal, secția inspectare resurse acvatice și aer atmosferic</i>	72
V.	Protecția resurselor funciare.	
	<i>D. Aparatu, inspector principal, secția inspectare sol, deșeuri și substanțe chimice</i>	90
VI.	Protecția resurselor minerale.	
	<i>V. Dumneanu, șef, direcția inspectare generală</i>	96
VII.	Utilizarea și protecția florei și faunei. Starea ariilor protejate de stat.	
	<i>D. Zugravu, șef, direcția inspectare a florei și faunei, V. Stîngaci, șef adjunct al IES</i>	108
VIII.	Managementul deșeurilor și substanțelor chimice.	
	<i>V. Andronic, șef, secția inspectare sol, deșeuri și substanțe chimice</i>	114
IX.	Investigații analitico-ecologice.	
	<i>A. Leahu, șef, centrul de investigații ecologice Chișinău</i>	131
X.	Asistența juridică și combaterea contravențiilor de mediu.	
	<i>I. Pșenicinîi, șef, secția juridică</i>	159
XI.	Politici de buget, finanțare și suport logistic.	
	<i>A. Surdu, șef, direcția finanțe și logistică</i>	167
XII.	Acțiuni participative de mediu și de educație ecologică în 2012.	
	<i>D. Osipov, șef, secția sinteze informaționale</i>	182
XIII.	Concluzii și obiective.	
	<i>D. Osipov, șef, secția sinteze informaționale, C. Crișmaru, șef adjunct al IES</i>	187
XIV.	Abordare statistică a informației de mediu.	
	<i>D. Osipov, șef, secția sinteze informaționale, M. Șeremet, șef adjunct, secția sinteze informaționale,</i> <i>T. Chiseli, specialist, secția sinteze informaționale</i>	189
	Bibliografie (acte legislative și normative utilizate)	254
	Abrevieri	255

CUVÎNT ÎNAINTE

*Pentru un mediu sănătos și curat –
numai așa vom reuși...*

Veaceslav UNTILĂ,
șeful Inspectoratului Ecologic de Stat

În încercarea de a reconstrui și de a reface ecologic mediul înconjurător, care a avut mult de suferit din cauza unei tranziții îndelungate și nechibzuite, este nevoie de bunul simț al cetățeanului, de comportamentul corect și nerisipitor al fiecărui agent economic, iar funcționarul din domeniu urmează să înțeleagă în ce constă sinergia acțiunilor, activităților, strategiilor și programelor pentru banul public. Cu alte cuvinte, e nevoie de o educație ecologică inteligentă și continuă, fără de care nu avem ce căuta în Europa.

Iată doar câteva exemple care stau la suprafață.

Împădurirea terenurilor degradate, care avansează pe zi ce trece (cca 80 000 ha) rămâne o problemă majoră a tuturor politicilor de mediu. Soluționarea acesteia înseamnă consolidarea landșaf-tului, întoarcerea în circuitul agricol și silvicol a mii și mii de hectare, refacerea peisajului, stăvilirea deșertificării și formarea climei locale. Nu este de neglijat nici aspectul economico-ecologic. De pe aceste terenuri, prelucrate respectiv, am putea ridica și procesa atâta masă biologică (salcia biologică-energetică etc.), încât satele noastre să devină independente energetic.

Conservarea apelor pluviale în heleșteie, iazuri naturale și în lacurile artificiale de acumulare (peste 5 mii obiective acvatice), din care o bună parte sunt deja private. Construirea și restabilirea obiectivelor acvatice vechi, tradiționale, conform unei rețele armonizate geografic ar putea sta la baza unei ramuri industriale efective a economiei naționale și anume, piscicultura în apele dulci de suprafață. Această activitate poate fi, în afară de exploatarea generală, una creativă, de irigare etc.

Valorificarea energetică și materială a deșeurilor biodegradabile poate constitui și ea subiec-tul unei adevărate ramuri a industriei naționale, producătoare de îngrășăminte naturale (organice-composturile) și surse regenerabile de energie (peleți, brichete, baloți).

Dacă așa continua cu alte exemple, ar fi ușor de stabilit că ecologia merge braț la braț cu eco-nomia și numai drept urmare a acestei formule vom reuși și salubritatea localităților noastre, și ecologizarea economiei țării.

În context, pentru cele nominalizate mai sus aş vedea următoarele soluții:

- la fiecare solicitare de defrişare masivă sau de tăiere particulară, autorizațiile să fie eliberate numai după prezentarea dovezii unei plantări echivalente(încălcarea aranjamentelor silvice nu este argumentul potrivit, omul trebuie să se deprindă să planteze în fiecare an un arbore, comunitatea 1 ha de pădure);
- orice bazin acvatic nou, privat ori public, poate fi legalizat doar în baza expertizei ecologice de stat cu tot amenajamentul ecologic(fâşii de protecție, zone de protecție, construcții hidrotehnice), iar pentru obiectivele acvatice vechi arendate pe cale legală se va impune amenajarea ecologică normativă, în caz contrar, contractele de arendă vor fi reziliate;
- în ţară se produce un volum considerabil de masă biologică(în agricultură, în silvicultură, în zootehnie, în consum), care poate fi valorificată material sau energetic. Mai mult, a venit timpul ca şi noi să cultivăm masiv culturi energetice productive(salcia energetică), lucru care ar produce biomasă şi ar restabili totodată ecologic râurile şi râuleţele mici ce produceau pe timpuri această masă biologică, protejau sursele de apă, formau clima locală şi peisajul, conservau apele freatice şi mulţimea de izvoare.

Pentru a ne lămuri în privința politicilor protecției de mediu, vom urmări în continuare parcursul unei activități preconizate de la idee până la obiectivul poluator sau utilizator de resurse naturale.

Aşa cum activitățile ecologice materiale sunt legate de sol, abordarea ecologică începe de la selectarea terenului(unde categoric nu se poate furişa o greşală) pentru obiectivul dat, apoi urmează primele investiții în proiectare, care va trece examenul vieții – expertiza ecologică de stat. De fapt, expertiza ecologică de stat este hotarul dintre boom-ul ideilor economice care bat la poarta vieții şi ceea ce merită să intre cu toate drepturile în economia națională sub semnul dezvoltării durabile. Mai departe urmează autorizările şi reglementările entităților intrate în circuitul economic şi tehnologic, activitățile deja reale(nepreconizate) fiind supuse inspecției şi controlului ecologic de stat, iar în unele cazuri, mai speciale – auditului ecologic. Ultimele devin mecanismul şi instrumentele ecologice care mențin în funcționalitate normativă toate activitățile reale, fie ele tehnologii, obiective sau utilaje.

Această latură a lucrurilor, edificatoare, este amendată de intervenția societății şi are un caracter de cele mai multe ori, infracțional. Aici legea trebuie să combată sau să prevină contravențiile de mediu: braconajul, tăierile ilicite, poluarea, utilizarea ilegală şi furtul resurselor naturale.

Între copertele acestei lucrări se vor regăsi, în câmpul de date şi cifre, unii agenți economici, unele unități teritorial-administrative şi nu sub aspectul pozitiv, dar aceasta le va ajuta să-şi redimensioneze activitățile cu caracter ecologic şi să se alinieze la normativul şi standardele în vigoare.

Specialistul în domeniu va găsi lucrarea organizată într-o curgere logică şi aplicabilă în luarea unor decizii pe sectorul său. Rezultatele controalelor şi inspecțiilor ecologice se îmbină organic cu stările de mediu pentru anumite componente sau cu evenimente din genuri ecologice de activitate, fapt ce ne permite să acordăm lucrării statutul de Anuar, utilizabil pentru cercetările de durată.

În capitolul Expertiză ecologică şi autorizații de mediu, pe lângă tipurile de proiecte supuse procesării ne vom familiariza şi cu procedura de expertiză, cu volumul de solicitări şi cu aplicabilitatea legislației de ramură. Se relevă hotărât necesitatea consolidării cadrului legislativ şi derogării de la modificările executate în ultimii ani. Oricum, persistă ideea consolidării expertizei ecologice de stat atât în profunzime, cât şi la diferite niveluri pe orizontală.

Pentru prima dată se expun publicului proiectele parvenite la expertiză şi inventarele surselor de emisii şi de deversări pentru examinare. Aşa se pune pe rol transparența.

Aceste activități sunt importante din punct de vedere ecologic, fiindcă anume ele formează corpul unei economii durabile şi consumă cea mai mare parte a Fondului Ecologic Național.

În continuare, expunerea compartimentelor aer, apă, deşuri, sol, floră, faună pune accent mai mult pe aspectul inspectorial, îmbinat într-o formulă mai modestă, cu starea domeniilor inspectate. Cu toate acestea, sunt aduse un şir de concluzii şi propuneri de ameliorare nu doar a acțiunii de inspecție, dar şi a situației în domeniul dat.

Pentru cititorul neinformant, cercetările sau investigațiile ecologice ar putea părea un surplus pentru lucrare, ele însă constituie unica dovadă în cazul solicitării instanței de judecată. Totodată,

monitorizarea în timp și spațiu a unor obiective ne permite să ne orientăm mai ușor în privința desfășurării activității anumitor subdiviziuni teritoriale de mediu. Datele investigațiilor ecologice ale CIE nu fac obiectul discursurilor nici chiar tematic, de aceea rămân într-un con de umbră. Dar trebuie să se știe și în afara instituției, că procesele fizice și chimice, sateliți ai oricărui fenomen ecologic, se contabilizează fără întârziere și nu la întâmplare.

Am dorit cu tot dinadinsul, ca în această lucrare să fie cunoscut și aspectul economico-financiar al activității Inspectoratului. Prin aceasta încercăm să manifestăm transparență și deschidere către societate și să estimăm în ce măsură ne putem asigura de sine stătător (nu doar din bugetul statului) și care ne este contribuția la formarea Fondurilor Ecologice pe care se mizează în realizarea proiectelor de mediu.

La acest capitol cititorul interesat (adică, agentul economic, în primul rând) va afla că Inspectoratul prestează și servicii de mediu, și că trebuie să fie atent când diferite entități se dau experți și chiar reprezentanți ai IES, cum ar fi cazul elaborării inventarelor de emisii și altele.

Plecând de la faptul că IES este și subiect al dreptului contravențional, subdiviziunea respectivă acordă asistență juridică tuturor inspectorilor de mediu, care sunt și constatare și judecatori ai cazurilor de contravenții de mediu pentru ai menține în cadrul legal.

Subdiviziunea respectivă degajă tensiunile de pe câmpul conflictelor de interese, specific Inspectoratului și care apar destul de des. Activitatea în acest domeniu este strict reglementată de sistemul de evaluare de 46 de indicatori, care e valabil la centru și în teritoriu. După acești indicatori prezentați în fiecare lună pe subdiviziuni și pe întreg Inspectoratul s-a format întotdeauna baza raportării în exterior și evaluării în interior.

Este apreciabil faptul că Inspectoratul și-a asumat un șir de activități la nivel național de implicare a societății și educație ecologică a comunităților, care au devenit exemplare în domeniu și deja tradiționale. Aceste activități întrunesc cei mai diferiți actori sociali: cetățeni, colective din instituțiile de învățământ, societate civilă, administrații publice locale de ambele niveluri și nu în ultimul rând, reprezentanți ai administrației centrale. Așa s-a întâmplat cu inițiativa pensionarului Boris Vasilev din Sărătenii Vechi, Telenești, un învățător care și-a dorit toată viața să ridice în preajma satului o Grădină Publică și căruia i-a reușit. Inspectoratul a participat la acest eveniment în deplină componență și s-a declarat patron al acestui frumos proiect, și va prelungi lucrările de amenajare specifice perioadei de primăvară.

Este bine ca aceste acțiuni, ca și altele, cum ar fi salubritatea de primăvară, îngrijirea fântânilor și izvoarelor, plantarea de toamnă să se realizeze conform unor planuri de activitate pe o perspectivă apropiată, ca să poată fi consolidate.

În funcția de șef al Inspectoratului Ecologic de Stat voi face tot ce-mi stă în puteri ca să reușim elaborarea planurilor locale de acțiuni de mediu, deoarece dorim să avem o viziune clară asupra aspectului ecologic al țării, al regiunilor în aproximativ 10 ani, pornind de la Pașapoartele Ecologice actuale ale fiecărui raion în parte.

La momentul dat, prin această lucrare aducem la cunoștință autorităților publice locale (de nivelul I și II), agenților economici, comunităților, dar și autorităților centrale despre presiunea enormă a factorului economic asupra mediului înconjurător natural și construit, despre dotarea specifică încă modestă a structurilor protectoare ale Inspectoratului, precum și un șir de propuneri de ameliorare a întregului complex instituțional de protecție a mediului.

Sunt convins că imaginea instituției își are rolul ei militant în promovarea programelor și proiectelor, de aceea sper că această lucrare elaborată sub genericul „**Pentru un mediu sănătos și curat**” va ajunge o carte de căpătâi pentru angajații de mediu și un ghid de îndrumare pentru factorii de decizie ai organelor autorităților publice locale de ambele niveluri, iar pentru autoritățile centrale un semnal că mediul trebuie să devină un obiectiv prioritar în toate politicile sectoriale de stat.

Veaceslav UNTILĂ,
șeful Inspectoratului Ecologic de Stat

I. ABORDARE GENERALĂ.

Dumitru OSIPOV,
Şef, Secția sinteze informaționale.

1. Protecția mediului – cauză comună.

Urmare dezvoltării economice și progresului în toate domeniile sociale, omul dispune de mijloace, care permit exploatarea resurselor naturale în proporții crescânde, provocând dezechilibre ecologice majore.

În rezultatul impactului economic au fost poluate grav solul, apa și aerul, au dispărut sau sunt pe cale de dispariție specii de plante și animale.

Pagubele de mediu, provocate de practicarea exploatărilor de resurse în scopuri economice, au pus natura la limita rezistenței.

Poluarea la rîndul ei a devenit un satelit urît și nedorit al tuturor localităților, fie ele urbane, fie rurale.

Pentru Republica Moldova, principalele surse generatoare de impact negativ au devenit:

- Energetica;
- Industria;
- Transportul;
- Agricultură, în fond toate activitățile materiale.

O altă sursă de impact negativ asupra mediului, generată de sărăcia populației, îndeosebi rurală, este delapidarea resurselor naturale, braconajul, tăierile ilicite etc.

Această stare de lucruri cerea în regim de urgență stabilirea unui cadru juridic, dar și instituțional viabile, care să normalizeze relațiile Om-Natură în noile condiții și o politică a statului. Soluția, din fericire, era sugerată și de procesul „Un mediu pentru Europa”, care a acordat o atenție deosebită țărilor din Europa de Est, Caucaz și Asia Centrală. Fiind atrasă în acest proces Moldova a semnat și a ratificat un șir de Acorduri internaționale în domeniul mediului. Implementarea acestora a devenit o parte componentă a activității Țării în acest domeniu la nivel național și internațional. A fost adoptat un șir de instrumente juridice, programe și strategii în cele mai diferite sectoare. Baza politicii ecologice a fost pusă de Legea privind protecția mediului înconjurător (a.1993), strategii și programe de profil din această vreme (1993-2000).

Concepția politicii de mediu a Republicii Moldova (2001) a înlocuit toate planurile și programele anterioare din domeniu și a lansat obiective ajustate economiei și standardelor și normativelor europene pentru elaborarea unui cadru legislativ viabil. Din acest moment a fost pus în acțiune principiul „economie prin ecologie”. Începînd cu anul 2005 politica de mediu se conformează prevederilor Planului de acțiuni UE-Republica Moldova în cadrul Politicii de Vecinătate. Planul de acțiuni se referă la aspecte privind dezvoltarea durabilă și prevede măsuri care trebuie luate pentru a integra aspectele de mediu în politicile sectoriale: industrie, energetică, transport, agricultură etc., în această viziune nouă, a fost elaborat un număr mare de strategii, planuri și programe în domeniul mediului. De rînd cu strategiile, programele, planurile de mediu, politica de mediu a excelat efectiv în Planul edificării cadrului instituțional și cadrului legislativ ca componente hotărîtoare ale sale.

2. Cadrul instituțional.

Dacă examinăm în profunzime arhitectura componentelor instituționalizate specializate sau cu atribuții parțiale de mediu am putea concluziona că starea ecologică este asigurată și pur și simplu trebuie pusă în acțiune.

Cadrul instituțional de mediu este destul de ramificat și acoperă toată societatea.

Să ne exemplificăm.

La nivel politic: există partid politic (Partidul Ecologist „Alianța verde”);

La nivel Parlamentar: comisie specializată parlamentară;

La nivel de Guvern: Ministerul Mediului;

La nivelul Președinției: grup de lucru specializat și consilier;

La nivelul Procuraturii Generale: grup specializat și vice-procuror general responsabil;

La nivelul societății civile: Mișcarea Ecologistă din Moldova la nivel național și mai mult de 400 ONG-uri de mediu active;

La nivel de instituții de învățămînt: facultăți și colegiu specializat;

La nivel de autorități cu atribuții conexe: cele mai multe ministere și agenții (Agenția „Moldsilva”, Agenția „Apele Moldovei”, Ministerul Sănătății, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare etc.);

La nivel financiar: Fondul Ecologic Național și Fondul Ecologic Local și altele.

La nivel de presă: revista „Natura” și altele.

Dar ce nu ajunge acestei arhitecturi ca să fie într-adevăr viabilă? Un simplu element. În corpul executiv al administrației publice locale de nivelul I și II lipsesc cu desăvîrșire subdiviziuni executive de mediu care

ar planifica ecologic teritoriile respective și ar evalua starea lor ecologică la nivel executoriu.

Cu toate neajunsurile structura instituțională a domeniului la moment face față problemelor protecției mediului înconjurător. Componentele necesare organizării activităților de protecție a mediului generează de la autoritatea centrală de mediu – Ministerul Mediului.

Atribuțiile Ministerului Mediului sunt stipulate în Regulamentul Ministerului Mediului prin Hotărîrea Guvernului nr. 847 din 18 decembrie 2009.

Ministerul Mediului.

În scopul realizării funcțiilor sale de bază, Ministerul exercită direct sau prin intermediul instituțiilor subordonate următoarele atribuții (extras din Hotărîrea Guvernului din 18.12.2009):

În domeniul protecției mediului:

- 1) elaborează proiecte de acte legislative și normative din domeniul protecției mediului, armonizate cu prevederile legislației comunitare;
- 2) implementează acte legislative și normative din domeniul protecției mediului;
- 3) elaborează și perfecționează mecanismele economice în domeniul protecției mediului și utilizării durabile a resurselor naturale, promovează integrarea acestora în strategiile de dezvoltare a ramurilor economiei naționale;
- 4) asigură efectuarea expertizei ecologice a proiectelor, planurilor, programelor, concepțiilor, strategiilor de dezvoltare a ramurilor economiei naționale, a proiectelor de acte legislative și normative elaborate;
- 5) coordonează procesul de evaluare strategică de mediu a documentelor de politici cu posibile efecte asupra mediului, în conformitate cu prevederile tratatelor internaționale și legislației naționale;
- 6) coordonează procesul de evaluare a impactului asupra mediului a obiectelor planificate și a genurilor de activitate economică cu impact sporit asupra mediului;
- 7) acordă ajutor metodologic și coordonează acțiunile autorităților publice centrale și locale și a agenților economici, în scopul asigurării implementării documentelor de politici, prevederilor actelor legislative și normative la nivel sectorial și local;
- 8) coordonează procesul de elaborare și implementare a mecanismului de gestionare a deșeurilor și substanțelor chimice;
- 9) asigură promovarea tehnologiilor energoeficiente și nepoluante;
- 10) coordonează procesul de inventariere, pașaportizare, evaluare și dezvoltare a sistemului de arii naturale protejate de stat, de elaborare și implementare a măsurilor de protecție și conservare a biodiversității, inclusiv de creare a rețelei ecologice naționale ca parte integrantă a Rețelei Ecologice Pan-Europene;
- 11) coordonează activitățile de elaborare a Cadastrului de stat al obiectelor și complexelor din fondul ariilor protejate, Cadastrului regnului vegetal și animal, Cărții Roșii a Republicii Moldova, precum și ținerea bazei de date și a Registrului colecțiilor de animale și plante din flora și fauna sălbatică;
- 12) elaborează și publică Raportul național privind starea mediului și resurselor naturale în Republica Moldova, conform prevederilor legale;
- 13) elaborează, coordonează și promovează Planul strategic de cheltuieli pe termen mediu în domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale, monitorizează și raportează implementarea acestuia;
- 14) gestionează eficient resursele bugetare și speciale ale Ministerului și instituțiilor subordonate;
- 15) efectuează ghidarea metodologică a evidenței contabile în domeniul gestionat, în vederea prezentării dărilor de seamă contabile de către instituțiile din subordine;
- 16) coordonează și monitorizează procesul de implementare a proiectelor finanțate de către partenerii de dezvoltare în domeniile de competență ale Ministerului.

În domeniul controlului ecologic de stat:

- 17) exercită controlul ecologic de stat în domeniile de activitate economică asupra respectării prevederilor actelor legislative și normative de către agenții economici cu orice formă de proprietate și apartenență departamentală și persoanele fizice, inclusiv străine, cu excepția activităților nucleare și radiologice;
- 18) examinează contravenții și aplică sancțiuni, conform Codului contravențional și înaintează acțiuni pentru compensarea prejudiciului cauzat mediului ca urmare a încălcării prevederilor actelor legislative și normative în domeniile de activitate;
- 19) supraveghează respectarea normativelor și cerințelor legislației de mediu, a instrucțiunilor, recomandărilor și limitelor de folosire a resurselor naturale, produselor și substanțelor nocive, deșeurilor, normelor deversărilor și emisiilor de substanțe nocive în mediu, limitelor de depozitare a deșeurilor industriale, menajere, toxice și de altă proveniență, precum și achitarea taxelor și plăților pentru poluarea mediului;
- 20) exercită controlul privind respectarea și aplicarea normelor de protecție a mediului la amplasarea, proiectarea și construcția obiectelor, valorificarea noilor tehnologii, instalarea utilajelor noi, în limitele și în conformitate cu competențele stabilite de lege;
- 21) ține evidența și efectuează inventarii la întreprinderi și organizații a surselor de poluare a aerului atmosferic, bazinelor acvatice și solului.

În domeniul cercetărilor geologice, folosirii și protecției subsolului:

- 22) elaborează programe de stat de cercetare geologică a subsolului în scopul extinderii bazei de materie primă minerală a țării și asigură realizarea acestora;
- 23) înregistrează și ține evidența de stat a lucrărilor de cercetare geologică a subsolului, exercită, în limitele competenței, controlul lucrărilor de explorări geologice;
- 24) organizează expertiza de stat a rezervelor de substanțe minerale utile, conform rezultatelor lucrărilor de explorări geologice;
- 25) aprobă lista sectoarelor de subsol scoase la concurs pentru dreptul de folosire a acestora;
- 26) adoptă deciziile cu privire la transmiterea pentru valorificare industrială a zăcămintelor de substanțe minerale utile, cu excepția celor de importanță națională;
- 27) adoptă deciziile cu privire la limitarea, suspendarea sau încetarea dreptului de folosire a subsolului în cazurile încălcării normelor și regulilor de folosire a subsolului prevăzute de legislație;
- 28) atribuie perimetre geologice și perimetre miniere, precum și anularea acestora în cazul nerespectării prevederilor Codului subsolului;
- 29) exercită funcții de beneficiar al lucrărilor de explorări geologice finanțate din bugetul de stat;
- 30) exercită controlul geologic de stat și supravegherea minieră de stat;
- 31) ține Fondul de stat de informații privind subsolul, Cadastrul de stat al zăcămintelor și manifestărilor de substanțe minerale utile, balanțele de stat ale rezervelor de substanțe minerale utile, precum și Cadastrul de stat al sectoarelor de subsol nelegate de extragerea substanțelor minerale utile;
- 32) ține Registrul obiectivelor miniere și elaborează propuneri pentru lista substanțelor minerale utile de importanță națională.

În domeniul gospodăririi resurselor de apă, hidroameliorației, aprovizionării cu apă și canalizare:

- 33) elaborează, promovează și implementează documente de politici de dezvoltare în domeniul protecției localităților, împotriva inundațiilor și subinundațiilor, precum și a sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare;
- 34) elaborează și planifică măsuri de gospodărire și protecție a resurselor acvatice;
- 35) elaborează planuri de management, conform principiului de bazin hidrografic și asigură implementarea acestora în scopul satisfacerii necesităților populației și agenților economici cu servicii de alimentare cu apă și canalizare;
- 36) asigură realizarea măsurilor ce decurg din colaborarea interstatală în domeniul resurselor de apă și atrage investiții la construcția obiectelor de alimentare cu apă și de canalizare, de gospodărire a apelor și de hidroameliorație.

În domeniul reglementării activităților nucleare și radiologice:

- 37) reglementează și supraveghează desfășurarea activităților nucleare și radiologice, în limitele și în conformitate cu competențele stabilite de lege;
- 38) ține Registrul național al surselor de radiații ionizante și Registrul persoanelor fizice și juridice autorizate pentru activități în acest domeniu;
- 39) informează operativ organele ierarhic superioare și autoritățile publice de toate nivelurile privind depistarea încălcărilor ce pot conduce la iradieri periculoase ale personalului, populației sau la poluarea cu substanțe radioactive a mediului.

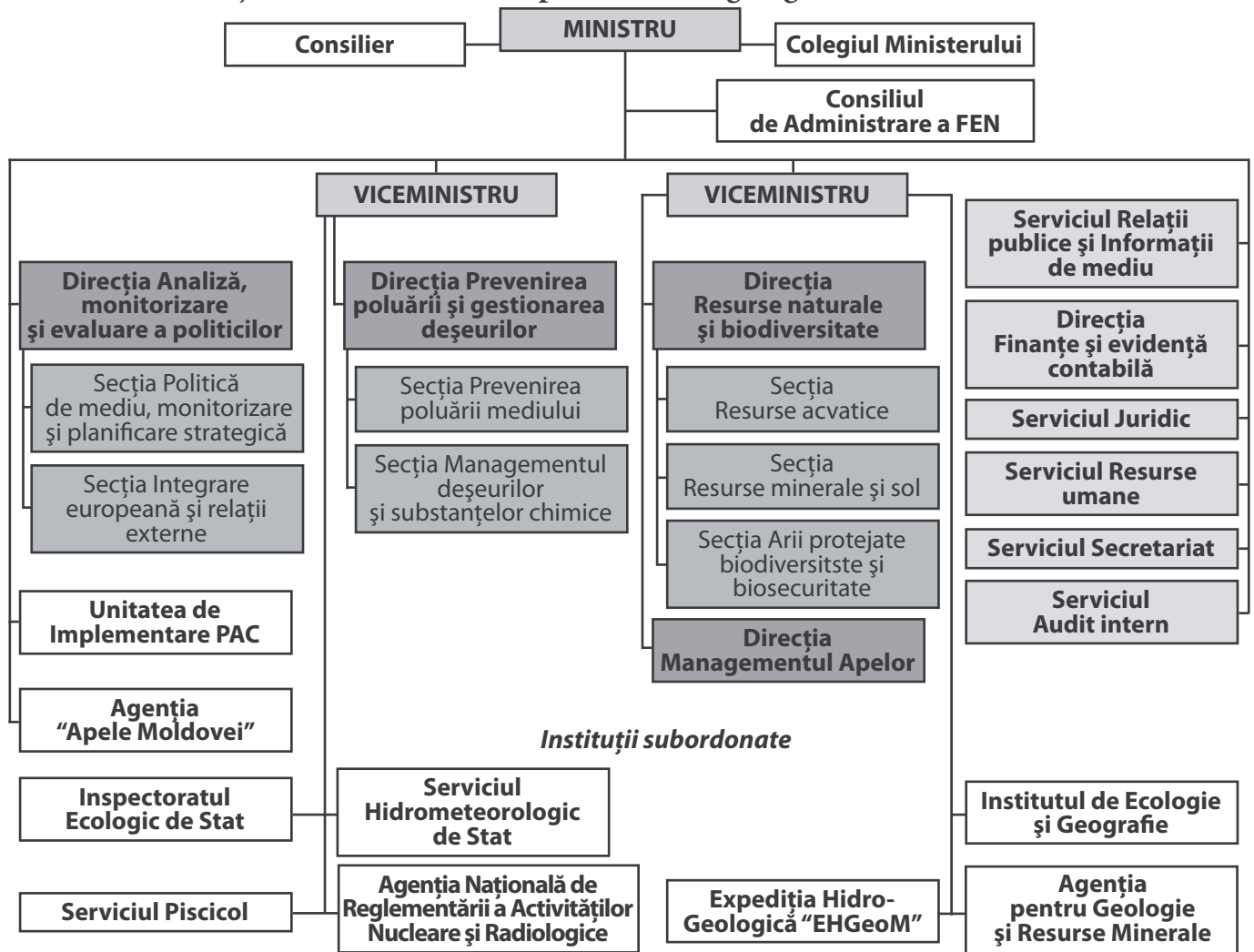
În domeniul hidrometeorologiei și monitoringului calității mediului:

- 40) desfășoară activități hidrometeorologice în scopul asigurării autorităților publice, populației și agenților economici cu informații hidrometeorologice și despre calitatea mediului;
- 41) întocmește pronosticurile fenomenelor hidrometeorologice periculoase, precum și a nivelului înalt al poluării mediului ambiant și avertizează în aceste cazuri autoritățile publice, populația și agenții economici despre caracterul și proporțiile lor;
- 42) organizează și efectuează monitoringul ecologic integrat, elaborează și difuzează prognozele meteorologice, aeronautice, agrometeorologice, hidrologice, despre nivelul poluării mediului ambiant, precum și informațiile de regim;
- 43) creează și gestionează Fondul național de date hidrometeorologice, necesare pentru fundamentarea hidrometeorologică a proiectării, executării și exploatarei diverselor obiective social-economice și pentru elaborarea strategiilor de dezvoltare pe termen lung a economiei naționale;
- 44) participă la schimbul internațional de informații în cadrul Sistemului mondial de observații hidrometeorologice.

În domeniul controlului, reglementării și protecției resurselor piscicole:

- 45) controlează efectuarea pescuitului industrial și recreativ-sportiv, stabilește măsuri necesare pentru creșterea potențialului biologic al resurselor piscicole, popularea bazinelor piscicole cu specii noi, prevenirea și combaterea epizootiilor, dăunătorilor și influenței negative de orice proveniență asupra resurselor piscicole;
- 46) întocmește și înaintează organelor competente materialele privind cazurile de încălcare a legislației în domeniul resurselor piscicole.

Arhitectura structurilor cu atribuții de mediu în relație cu Ministerul Mediului și structura acestuia se prezintă în Organigrama alăturată.

În șirul instituțiilor subordonate Ministerului Mediului locul de bază ca instituție care asigură controlul ecologic de stat îl ocupă Inspectoratul Ecologic de Stat.

Inspectoratul Ecologic de Stat.

Protecția mediului înconjurător și utilizarea rațională a resurselor naturale este suportul de căpătii al Acțiunii de modernizare a Țării, afirmării noastre pe calea dezvoltării durabile și alinierii la modul de viață european.

Inspectoratul Ecologic de Stat, de rînd cu alte instituții cu atribuții de mediu, formează cadrul instituțional al politicii protecției mediului și este chemat să promoveze și să asigure respectarea întocmai a legislației de mediu ca instituție specializată în domeniu, să efectueze corect controlul ecologic, să reglementeze utilizarea resurselor naturale, autorizarea și expertizarea activităților economice preconizate, care se impun. Aceste funcții sunt consacrate prin lege, au un înalt grad de aplicare și comportă elemente juridico-economice, de aceea trebuie cunoscute pe larg atît de funcționari, cît și de agenții economici.

Plecînd de la structura Inspectoratului Ecologic de Stat, putem constata un specific competențional care-i complică activitatea și-l deosebește de structuri omoloage, să zicem din România. Astfel, atribuțiile se setează în două mari blocuri, care se suprapun pe cîteva elemente legate de activități cu caracter de masă, unde se manifestă ca o Agenție de mediu concomitent cu manifestarea deschisă a atribuțiilor de control ecologic de stat.

Astfel, Inspectoratul participă la promovarea politicii de mediu și concomitent exercită controlul ecologic de stat (extras din Hotărîrea Guvernului nr.77 din 30.01.2004):

Privitor la promovarea politicilor de mediu:

- participă la elaborarea și promovarea programelor și planurilor naționale de acțiuni în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale;
- conlucrează cu organele administrației publice centrale și locale la elaborarea și implementarea programelor și planurilor naționale și locale de acțiuni în domeniul protecției mediului;
- participă la elaborarea și avizarea proiectelor de acte legislative și normative privind protecția mediului și utilizarea resurselor naturale;

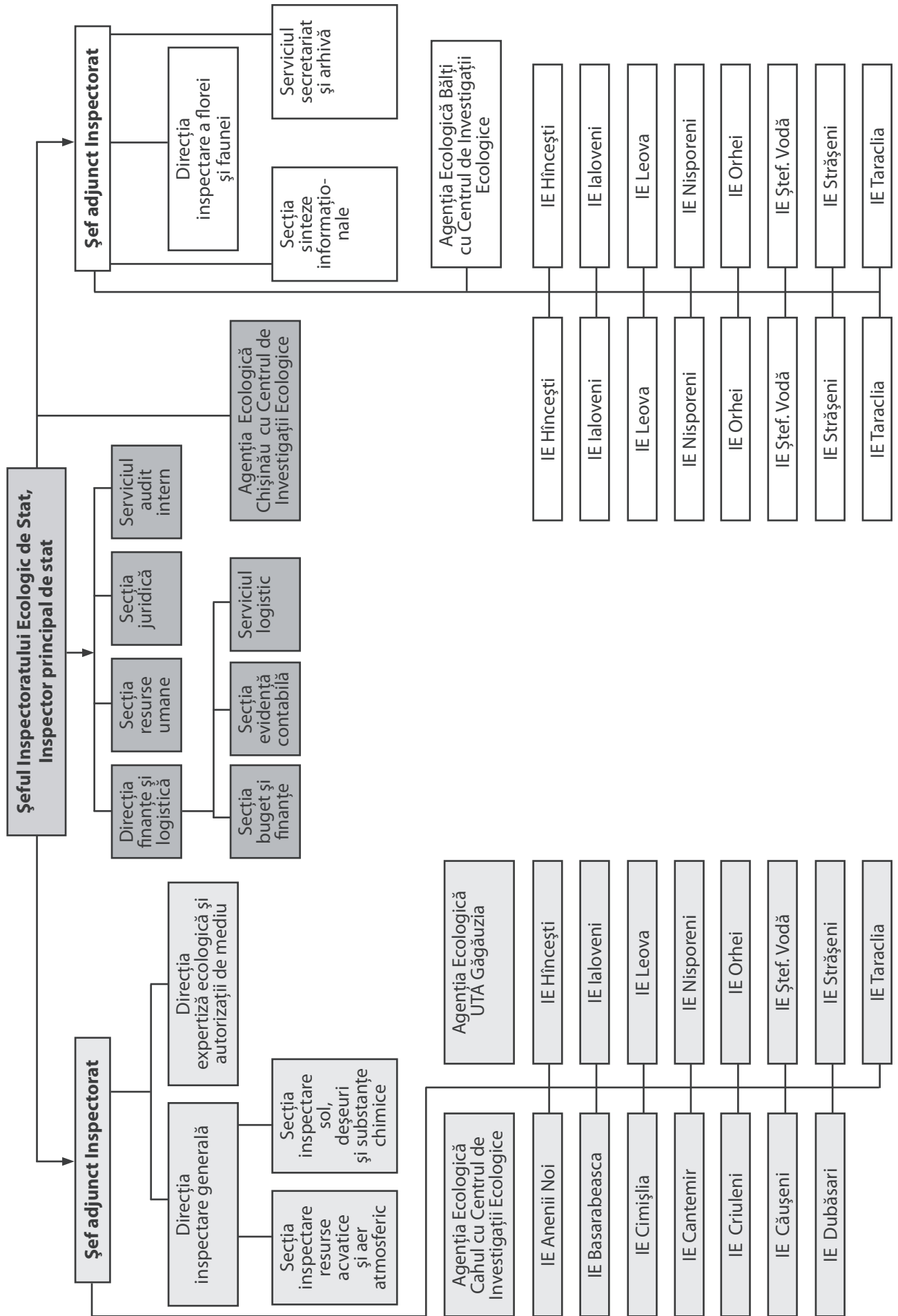
- elaborează documente instructive privind mecanismele și instrumentele de promovare și implementare a programelor și planurilor de acțiuni în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale;
- participă la elaborarea și implementarea convențiilor, acordurilor regionale și internaționale ce țin de protecția mediului;
- monitorizează factorii de mediu și organizează controlul ecologic de stat;
- participă la elaborarea și coordonarea normativelor ecologice, standardelor, metodologiei de calcul al prejudiciului cauzat mediului, asigură aplicarea acestora în teritoriu;
- organizează, în limitele competenței, seminare, conferințe la nivel republican, regional și internațional, participă la simpozioane regionale și internaționale, la pregătirea și instruirea cadrelor în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale;
- participă la acțiunile de popularizare a măsurilor de asigurare a calității factorilor de mediu, de educație a publicului în problemele de mediu prin intermediul radioteleviziunii, mass-media, emite raportul anual privind activitatea Inspectoratului.

Privitor la executarea controlului ecologic de stat:

- exercită controlul de stat și supraveghează respectarea actelor legislative și normative în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale, de către agenții economici cu orice formă de proprietate și apartenență departamentală și persoanele fizice, inclusiv străine;
- supraveghează respectarea normativelor și cerințelor ecologice, a instrucțiunilor, recomandărilor, normelor de folosire a resurselor naturale a normelor de utilizare a produselor și substanțelor nocive, a deșeurilor;
- exercită controlul privind respectarea și aplicarea normelor de protecție a mediului la amplasarea, proiectarea și construcția obiectelor, valorificarea noilor tehnologii, instalarea utilajelor noi, precum și asupra modului de utilizare de către agenții economici a mijloacelor financiare destinate protecției mediului;
- exercită controlul realizării programelor de extindere a fondului silvic și lucrărilor de regenerare și exploatare a pădurilor precum și de creare a fișilor forestiere de protecție a zonelor și fișilor de protecție a apelor;
- exercită controlul privind respectarea normelor ecologice, efectuarea măsurilor de menținere și conservare a biodiversității și de utilizare a faunei cinegetice;
- exercită controlul privind efectuarea de către agenții economici a măsurilor de protecție a mediului, achitarea taxelor și plăților pentru poluarea mediului;
- exercită controlul de stat privind respectarea legilor și actelor normative ce țin de protecția mediului înconjurător în procesul de fabricare, depozitare, transportare, utilizare, neutralizare și înhumare a produselor și substanțelor nocive și a deșeurilor rezultate din acestea;
- efectuează expertiza ecologică de stat a documentației de proiect pentru construcția, extinderea, reconstrucția, reutilizarea, modernizarea, reprofilarea, conservarea, demolarea și lichidarea obiectelor în corespundere cu actele normative;
- exercită controlul de stat privind respectarea de către agenții economici a limitelor de utilizare a resurselor naturale, a normelor deversărilor și degajărilor de substanțe nocive în mediul ambiant, precum și a limitelor de depozitare a deșeurilor industriale, menajere, toxice și de altă proveniență, stabilite în actele legislative și normative;
- sistează activitatea agenților economici în cazul nerespectării cerințelor legislației și normelor ecologice;
- supraveghează folosirea resurselor acvatice, respectarea normelor speciale de consum, regimului special de gestionare a zonelor de protecție și a zonelor de protecție sanitară a resurselor de apă;
- exercită supravegherea asupra respectării legislației în domeniul protecției mediului în timpul extragerii substanțelor utile, precum și asupra terenurilor recultivate după epuizarea substanțelor utile;
- participă la aprobarea limitelor de folosire a resurselor naturale, normelor de emisii și deversări nocive în mediu, normelor-limită de depozitare a deșeurilor de producție și menajere la compartimentul protecția mediului înconjurător;
- coordonează programele anuale și de perspectivă de combatere a eroziunii solului, alunecărilor de teren, utilizării îngrășămintelor minerale, organice, pesticidelor și altor produse și substanțe nocive;
- coordonează programele anuale de extindere a suprafețelor pentru împădurire, restabilire a biocenozelor silvice autohtone prin reconstrucție ecologică și conservarea biodiversității;
- participă la elaborarea normelor anuale admisibile de emisii nocive în atmosferă din surse fixe și mobile, supraveghează respectarea regimului de emisii-limită și normelor stabilite;
- exercită controlul produselor și substanțelor nocive conform anexei nr.8 la Legea nr.1540-XIII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului;
- întreprinde măsuri pentru combaterea exportului ilicit din țară a resurselor regnului animal, inclusiv a celor incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova;
- monitorizează importul/exportul deșeurilor, substanțelor periculoase și toxice, precum și a emisiilor de substanțe nocive de la transportul auto și alte surse;
- ține evidența și efectuează inventarierea la întreprinderi și organizații a surselor de poluare a aerului atmosferic, bazinelor acvatice și solului;
- controlează efectuarea pescuitului industrial și recreativ-sportiv, stabilește măsurile necesare pentru creșterea potențialului biologic al resurselor piscicole, popularea bazinelor piscicole cu specii noi, prevenirea și combaterea epizootiilor, dăunătorilor și influenței negative de orice proveniență asupra resurselor piscicole.

Acest câmp competițional pus în aplicare se transformă în drepturi, urmare cărora Inspectoratul emite un șir de documente cu caracter consultativ (coordonări), recomandabil (acte de control), permisiv/nepermisiv (avize), punitiv (procese-verbale).

ORGANIGRAMA INSPECTORATULUI ECOLOGIC DE STAT

3. Cadrul juridic și sancțiunile contravenției de mediu.

Pe partea punitivă Inspectoratul are 2 instrumente foarte efective, care aplicate dau greutate în-tregului cadru normativ al legislației de mediu: Codul Contravențional și Codul Penal, sancțiunile cărora ar fi bine să le cunoască toată lumea.

Codul Contravențional (extras).

Articolul 109. Încălcarea regimului de protecție a apelor

(1) Încălcarea regimului de protecție a apelor având drept urmare poluarea acestora, eroziunea solurilor și alte fenomene dăunătoare se sancționează cu amendă de la 20 la 40 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 10 la 40 de ore, cu amendă de la 200 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Darea în exploatare a întreprinderilor, a imobilelor comunale și de altă natură fără construcțiile și instalațiile care să prevină impurificarea și infectarea apelor sau influența lor dăunătoare se sancționează cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 40 de ore, cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(3) Spălarea vehiculelor, utilajelor și ambalajelor în apele naturale, în preajma lor și în alte locuri neautorizate se sancționează cu amendă de la 20 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

(4) Nerespectarea dimensiunilor și regimului de protecție a zonelor de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă și a fîșiilor riverane de protecție a apelor se sancționează cu amendă de la 10 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(5) Nerespectarea limitelor și regimului de protecție a perdelelor forestiere de protecție a apelor se sancționează cu amendă de la 10 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(6) Neîndeplinirea de către căpitan sau de către alți membri ai personalului de comandă al unei nave a obligațiilor prevăzute de legislație privind înregistrarea în actele de bord a operațiunilor cu substanțe nocive pentru oameni și pentru resursele vii ale mării ori cu amestecuri ce conțin astfel de substanțe peste normele stabilite, introducerea în actele de bord a unor mențiuni false referitor la astfel de operațiuni sau refuzul nelegitim de a prezenta actele persoanelor cu funcție de răspundere se sancționează cu amendă de la 50 la 70 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore.

Articolul 110. Încălcarea regulilor de folosire a apei

(1) Captarea și folosirea apei cu încălcarea limitelor stabilite, folosirea apei potabile în scopuri tehnice se sancționează cu amendă de la 20 la 40 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 40 de ore, cu amendă de la 200 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

(2) Folosirea obiectivelor acvatice fără autorizația de folosință specială, fără titlul de stat de folosință separate se sancționează cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

Articolul 111. Nerespectarea regulilor și instrucțiunilor privind exploatarea construcțiilor, instalațiilor și aparatelor de măsurat hidrotehnice, de gospodărire și de protecție a apelor

Nerespectarea regulilor și instrucțiunilor privind exploatarea construcțiilor, instalațiilor și aparatelor de măsurat hidrotehnice, de gospodărire și de protecție a apelor se sancționează cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 112. Deteriorarea construcțiilor și instalațiilor hidrotehnice, de gospodărire și de protecție a apelor

Deteriorarea construcțiilor și instalațiilor hidrotehnice, de gospodărire și de protecție a apelor, inclusiv a rețelelor și instalațiilor sistemelor de alimentare cu apă potabilă, se sancționează cu amendă de la 20 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 113. Încălcarea regulilor de desfășurare a activității economice în zonele de protecție a apelor

(1) Aplicarea neautorizată a pesticidelor și îngrășămintelor pe fișii cu o lățime de 300 de metri de la muchia taluzului riveran al albiei se sancționează cu amendă de la 30 la 40 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 300 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

(2) Construcția și amplasarea, în zona de protecție a apelor, a depozitelor de îngrășăminte și pesticide, a obiectivelor pentru prepararea soluțiilor chimice, a depozitelor de produse petroliere, a stațiilor de alimentare cu combustibil, a colectoarelor de ape reziduale de la fermele și complexele zootehnice, a punctelor de deservire tehnică și de spălare a tehnicii și vehiculelor, repartizarea de terenuri, într-o astfel de zonă, pentru depozitarea deșeurilor de orice proveniență, construcția neautorizată de instalații de canalizare, de colectoare și de instalații de epurare a apelor reziduale se sancționează cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 300 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

(3) Desfășurarea neautorizată a lucrărilor de astupare a luncilor și brațelor uscate ale râurilor, a lucrărilor de regularizare a cursurilor râurilor, de extragere a substanțelor utile, a materialelor de construcție și de instalare a comunicațiilor în zona de protecție a apelor se sancționează cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 300 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(4) Prelucrarea terenurilor, organizarea taberelor pentru animale și păsări, amenajarea campingurilor și a taberelor de corturi în limitele fișii riverane de protecție a apelor se sancționează cu amendă de la 30 la 40 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 300 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(5) Deversarea, în apele de suprafață, în canalele de irigare și de desecare, a apelor uzate neepurate, a celor poluate termic și cu substanțe radioactive, a apelor contaminate cu germeni patogeni și cu paraziți, a produselor sau reziduurilor petroliere și a altor poluanți se sancționează cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 300 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(6) Desfășurarea activității economice de către întreprinderi cu impact asupra mediului fără dispozitive de ținere a evidenței cantitative și calitative a consumului și a evacuărilor de ape, precum și de prevenire a poluării apelor sau a efectelor lor distructive, se sancționează cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 300 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 114. Încălcarea regulilor de protecție a resurselor piscicole și a regulilor de pescuit

(1) Încălcarea regulilor de protecție a resurselor piscicole se sancționează cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Încălcarea regulilor de pescuit, cu excepția pescuitului în obiectivele acvatice aflate în gestiune privată, dacă fapta nu constituie infracțiune, se sancționează cu amendă de la 5 la 10 unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(3) Transportarea, comercializarea produselor pescuitului și altor organisme acvatice fără documentele necesare stabilite de legislație se sancționează cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

(4) Acțiunile specificate la alin.(1) însoțite de pescuitul ori de distrugerea unor specii valoroase de pește și de plante acvatice sau a altor reprezentanți ai faunei și florei acvatice se sancționează cu amendă de 150 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

(5) Pescuitul cu utilizarea curentului electric, a explozivilor, a substanțelor otrăvitoare, narcotice sau reactive de orice fel se sancționează cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 115. Degradarea terenurilor, falsificare a informației despre starea și folosirea lor

(1) Degradarea stratului fertil al solului, decopertarea neselectivă și folosirea stratului fertil contrar destinației se sancționează cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Amplasarea, construcția și darea în exploatare a obiectivelor care generează efecte de poluare a solului se sancționează cu amendă de la 30 la 70 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(3) Arderea în câmp deschis a resturilor vegetale de orice proveniență se sancționează cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei fizice și cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(4) Falsificarea informației despre starea și folosirea terenurilor se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei juridice, cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

Articolul 116. Abaterea neautorizată de la proiectele de organizare a teritoriului sau de folosință a terenului

(1) Abaterea neautorizată de la proiectele de organizare a teritoriului, de ameliorare, precum și folosirea terenurilor contrar destinației pentru care au fost repartizate se sancționează cu amendă de la 10 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Ocuparea nelegitimă a terenurilor, îngrădirea lor se sancționează cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 300 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu demolarea, în ambele cazuri, a gardurilor și a construcțiilor din contul contravenientului.

Articolul 117. Neîndeplinirea obligației de a aduce terenurile într-o stare care să asigure folosirea lor conform destinației

(1) Neîndeplinirea obligației de a aduce terenurile într-o stare care să asigure folosirea lor conform destinației se sancționează cu amendă de la 20 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Neîndeplinirea obligației de a aduce terenurile afectate de folosirea subsolului într-o stare care să nu prezinte pericol și să asigure folosirea lor ulterioară se sancționează cu amendă de la 20 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 118. Necultivarea terenurilor, neefectuarea măsurilor obligatorii de ameliorare a

acestora, de protecție a solului contra eroziunii provocate de vânt și de apă, de prevenire a altor procese care deteriorează starea solului

Necultivarea terenurilor, neefectuarea măsurilor obligatorii de ameliorare a acestora, de protecție a solului contra eroziunii provocate de vânt și de apă, de prevenire a altor procese care deteriorează starea solului se sancționează cu amendă de la 20 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 119. Încălcarea modului de protective și de folosire a subsolului

(1) Folosirea neautorizată a subsolului se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 300 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

(2) Studiarea și cercetarea subsolului fără proiecte speciale, precum și studiarea și cercetarea incompletă și nerațională a subsolului se sancționează cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale aplicată

persoanei fizice, cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

(3) Prezentarea de informații neveridice privind cantitatea și calitatea substanței minerale utile extrase se sancționează cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

(4) Nerespectarea cerințelor de proiectare, construire și dare în exploatare a întreprinderilor și altor obiective legate de folosirea subsolului se sancționează cu amendă de la 20 la 40 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 la 6 luni.

(5) Încălcarea regulilor și normelor de desfășurare în condiții de securitate a lucrărilor de exploatare a subsolului, a cerințelor privind protecția subsolului și a mediului, fapt ce provoacă impurificarea substanțelor minerale utile sau aducerea terenurilor și subsolului într-o stare inutilizabilă, se sancționează cu amendă de la 15 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 la 6 luni.

(6) Neasigurarea intenționată, în procesul studierii și folosirii subsolului, a integrității teritoriilor, a construcțiilor și a altor obiective, inclusiv a teritoriilor și obiectivelor ocrotite de stat în mod deosebit, se sancționează cu amendă de la 20 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 la 6 luni.

(7) Încălcarea modului de ținere a evidenței și a balanței mișcării rezervelor de substanțe minerale utile și deșeurilor producției extractive, încălcarea cerințelor privind ținerea cadastrului de stat și a balanțelor rezervelor de substanțe utile se sancționează cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(8) Încălcarea cerințelor și regulilor de înhumare (depozitare) în subsol a substanțelor și a deșeurilor nocive sau a apelor uzate se sancționează cu amendă de la 20 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(9) Neîndeplinirea cerințelor și măsurilor privind recultivarea terenurilor deteriorate în urma excavațiilor miniere, privind aducerea întreprinderilor miniere, a sondelor de foraj, a galeriilor subterane într-o stare care să asigure folosirea lor ulterioară și securitatea populației se sancționează cu amendă de la 150 la 250 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(10) Încălcarea cerințelor și regulilor de ridicare a construcțiilor pe terenurile în al căror subsol există zăcăminte de substanțe minerale utile, pe terenurile întreprinderilor miniere (inclusiv deasupra celor subterane), precum și pe terenurile de înhumare (depozitare) în subsol a substanțelor și a deșeurilor nocive, se sancționează cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 150 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(11) Comercializarea și circulația substanțelor minerale utile solide fără acte legale de proveniență se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 250 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an.

Articolul 120. Decopertarea și distrugerea neautorizată alitieri, a păturii vii și a stratului superior de sol fertile

Decopertarea și distrugerea neautorizată a litieri, a păturii vii și a stratului superior de sol fertil spre a le folosi în alte scopuri decât cele silvice se sancționează cu amendă de la 30 la 40 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 40 de ore, cu amendă de la 150 la 250 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 121. Efectuarea unor exploatări forestiere contrar scopurilor sau cerințelor prevăzute de legislație

Efectuarea unor exploatări forestiere contrar scopurilor sau cerințelor prevăzute în autorizația (dispoziția) de tăiere a arborilor ori în biletul silvic se sancționează cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 122. Tăierea ilegală sau vătămarea arborilor și arbuștilor

(1) Tăierea ilegală sau vătămarea arborilor și arbuștilor pînă la gradul de încetare a creșterii lor ori vătămarea arborilor și arbuștilor care nu întrerupe creșterea lor se sancționează cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore, cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Tăierea ilegală a arborilor și arbuștilor din spațiile verzi, vătămarea lor sau a unor părți ale lor, inclusiv în urma incendiilor, defrișarea și/sau strămutarea, fără permisiunea autorității administrației publice locale coordonată cu autoritățile administrației publice pentru mediu, a plantelor din spațiile verzi în alte locuri în timpul efectuării de construcții se sancționează cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(3) Acțiunile specificate la alin.(1) săvîrșite de persoane responsabile de protecția și paza vegetației forestiere se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale.

(4) Autorizarea de către persoane responsabile de protecția și paza vegetației forestiere a recoltării de masă lemnoasă cu încălcarea legii și a altor acte normative se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale.

Articolul 123. Distrugerea și vătămarea culturilor silvice, a arboretului tînăr provenit prin regenerare naturală, a semințișului natural și preexistent

Distrugerea și vătămarea culturilor silvice, a arboretului tînăr provenit prin regenerare naturală, a semințișului natural și preexistent se sancționează cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore, cu amendă de la 300 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 124. Distrugerea și vătămarea puietilor și butașilor din pepiniere și plantații silvice

Distrugerea și vătămarea puietilor și butașilor din pepiniere și plantații silvice se sancționează cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de 60 de ore, cu amendă de la 300 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 125. Încălcarea modului și a termenelor de împădurire a parchetelor exploatate și a terenurilor neîmpădurite

Încălcarea modului și a termenelor de împădurire a parchetelor exploatate și a terenurilor neîmpădurite din fondul forestier, precum și a parchetelor exploatate de pe terenurile cu vegetație forestieră din afara acestui fond, se sancționează cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore, cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 126. Distrugerea sau deteriorarea intenționată a fânețelor, pășunilor, șanțurilor de desecare din păduri, a sistemelor de drenaj, a drumurilor și a instalațiilor ingineresti de pe terenurile fondului forestier

Distrugerea sau deteriorarea intenționată a fânețelor, pășunilor, șanțurilor de desecare din păduri, a sistemelor de drenaj, a drumurilor și a instalațiilor ingineresti de pe terenurile fondului forestier se sancționează cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 40 de ore, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 127. Încălcarea regulilor de folosire a obiectelor fondului forestier

(1) Cositul neautorizat al ierbii pentru fîn și pășunatul neautorizat pe terenurile fondului forestier, în perdelele forestiere de protecție și în spațiile verzi se sancționează cu avertisment sau cu amendă de la 5 la 10 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 40 de ore.

(2) Recoltarea neautorizată a fructelor și pomușoarelor sălbatice, a nucilor, a ciupercilor, a plantelor medicinale și a altor plante, a melcilor de viță-de-vie pe sectoarele unde aceasta este interzisă sau este ad-

misă numai în baza biletului silvic, precum și încălcarea termenelor, a volumului și a modului de recoltare stabilite se sancționează cu avertisment sau cu amendă de la 5 la 10 unități convenționale aplicată persoanei fizice ori cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 40 de ore, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice

Articolul 128. Încălcarea prevederilor actelor normative privind folosirea și protecția fondului cinegetic

(1) Încălcarea prevederilor actelor normative privind folosirea și protecția fondului cinegetic, privind vînatul și alte feluri de folosire a resurselor cinegetice se sancționează cu amendă de la 20 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

(2) Vînătoarea fără autorizație (licență), fără carnet de vînător sau fără autorizație de deținere, portarmă și de folosire a armei de vînătoare, depășirea normelor stabilite de recoltare a vînatului, precum și vînătoarea în locurile interzise și în perioadele de prohibiție, folosirea armelor, uneltelor și metodelor interzise se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

Articolul 129. Distrugerea sau deteriorarea intenționată a locurilor de viețuire a faunei

Distrugerea sau deteriorarea intenționată a vîzuinilor, mușuroaielor de furnici, cuiburilor de păsări și altor locuri de viețuire a faunei de pe terenurile fondului forestier se sancționează cu amendă de la 20 la 50 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de pînă la 60 de ore.

Articolul 130. Amplasarea neautorizată a stupilor și a prisăcilor pe terenurile fondului forestier

sau nerespectarea prescripțiilor din biletul silvic privind amplasarea lor Amplasarea neautorizată a stupilor și a prisăcilor pe terenurile fondului forestier sau nerespectarea prescripțiilor din biletul silvic privind amplasarea lor se sancționează cu avertisment sau cu amendă de la 3 la 5 unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 131. Încălcarea normelor și regulilor de desfășurare a activității în apicultură

(1) Nedeclararea și neînregistrarea la primărie a adresei stupinei staționare și a numărului familiilor de albine, lipsa pașaportului prisăcii, amplasarea stupinei fără acordul deținătorilor de teren, cu încălcarea legislației de mediu și sanitar-veterinare se sancționează cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 20 la 40 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Tăinuirea cazurilor de morbiditate sau de mortalitate spontană a albinelor, a cazurilor de apariție a semnelor de boală, defrișarea nejustificată a bazelor (surselor) melifere și intervenția de reconstrucție a mediului ambiant necoordonată cu organele de protecție a mediului se sancționează cu amendă de la 20 la 40 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 40 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(3) Comercializarea și utilizarea în tehnologia de creștere a albinelor și de tratare a maladiilor a preparatelor chimice și medicamentoase care nu sînt certificate și reglementate de actele normative naționale se sancționează cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 60 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(4) Refuzul nejustificat al persoanelor cu funcție de răspundere din cadrul autorităților administrației publice locale de a atribui terenuri pentru amplasarea stupinelor, reținerea, de către persoanele abilitate, a mijloacelor de transport, ce efectuează transportarea familiilor de albine, pe un timp ce depășește normele în vigoare (15 minute), falsificarea produselor apicole de către producător și/sau comercianți, producerea pentru comercializare a materialului biologic de prăsilă [regină (matcă) și roi] la stupinele neautorizate (fără licență) se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(5) Importul materialului biologic de prăsilă [regină (matcă), roi] ce aparține raselor neomologate și amplasarea familiilor, roiurilor și reginelor (mătcilor) de albine de origine necunoscută în zonele de interdicție înființate în scopul ameliorării calității genetice a familiilor de albine se sancționează cu amendă de la 75 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 150 la 250 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 132. Distrugerea sau deteriorarea intenționată a semnelor de restricție, a indicatoarelor de amenajament silvic, a barierelor și parapetelor, a obiectelor de agitație și informație vizuală

Distrugerea sau deteriorarea intenționată în terenurile fondului forestier a semnelor de restricție, a panourilor, a barierelor, a indicatoarelor de amenajament silvic și a bornelor silvice, a îngrădirilor de restricție și a construcțiilor din locurile de agrement, altor obiecte de agitație și informație vizuală și de amenajare a fondului forestier se sancționează cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de 60 de ore.

Articolul 133. Darea în exploatare a obiectivelor de producție fără instalațiile de prevenire a impactului negativ asupra pădurilor

Darea în exploatare a întreprinderilor, secțiilor, agregatelor, căilor de transport, obiectivelor comunale, a altor obiective noi, precum și a celor reconstruite, fără instalațiile de prevenire a impactului negativ asupra stării și regenerării pădurilor se sancționează cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere cu sau fără privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

Articolul 134. Folosirea neautorizată a terenurilor din fondul forestier și spațiile verzi pentru defrișare, construcție de clădiri administrative, depozite și alte obiective

Folosirea neautorizată a terenurilor din fondul forestier și spațiile verzi pentru defrișare, construcție de clădiri administrative, depozite și alte obiective se sancționează cu amendă de la 30 la 40 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 60 de ore, cu amendă de la 300 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an, cu sistarea construcției și restabilirea fondului forestier.

Articolul 135. Circulația și parcare vehiculelor pe terenurile fondului forestier, în spațiile verzi din afara drumurilor publice și în locuri interzise

Circulația și parcare vehiculelor pe terenurile fondului forestier și în spațiile verzi din afara drumurilor publice și în locuri interzise se sancționează cu avertisment sau cu amendă de la 5 la 10 unități convenționale.

Articolul 136. Încălcarea regulilor sanitare în păduri, spații verzi, grădini publice, rezervații și ocoale silvice

Încălcarea regulilor sanitare în păduri, spații verzi, grădini publice, rezervații și ocoale silvice se sancționează cu avertisment sau cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale.

Articolul 137. Încălcarea regulilor de apărare împotriva incendiilor în păduri, spații verzi, grădini publice, rezervații și ocoale silvice

(1) Încălcarea regulilor de apărare împotriva incendiilor în păduri, spații verzi, grădini publice, rezervații și ocoale silvice se sancționează cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale.

(2) Distrugerea sau vătămarea pădurii, spațiului verde, grădinii publice, rezervației și ocolului silvic ca urmare a incendierii sau a atitudinii neglijente față de foc se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 60 de ore.

Articolul 138. Încălcarea modului stabilit de creare și de folosire a colecțiilor zoologice

Încălcarea modului prevăzut de legislație de creare, completare, păstrare, folosire, evidență, comercializare, achiziție sau expediere a colecțiilor zoologice se sancționează cu amendă de la 20 la 30 de unități convenționale.

Articolul 139. Încălcarea modului de folosire a regnului animal în rezervațiile naturale și în alte arii naturale protejate de stat

Încălcarea modului stabilit de folosire a regnului animal în rezervațiile naturale și în alte arii naturale protejate de stat se sancționează cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale.

Articolul 140. Colectarea sau nimicirea plantelor, capturarea sau nimicirea animalelor incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova și în anexele la Convenția privind comerțul internațional cu specii sălbatice de faună și floră pe cale de dispariție (CITES)

(1) Colectarea sau nimicirea plantelor, capturarea sau nimicirea animalelor incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova și în anexele la Convenția privind comerțul internațional cu specii sălbatice de faună și floră pe cale de dispariție (CITES), precum și comiterea altor acțiuni sau inacțiuni ce pot cauza reducerea numărului acestor plante și animale sau dispariția lor se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale.

(2) Încălcarea regulilor de export sau import al speciilor de plante și animale incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova și în anexele la Convenția privind comerțul internațional cu specii sălbatice de faună și floră pe cale de dispariție (CITES) se sancționează cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 141. Încălcarea regimului de protecție a obiectelor și complexelor din fondul ariilor natural protejate de stat

(1) Încălcarea regimului de protecție a obiectelor și complexelor din fondul ariilor naturale protejate de stat, inclusiv din rezervațiile științifice, rezervațiile naturale, rezervațiile peisagistice, rezervațiile de resurse, rezervațiile biosferei, din parcurile naționale, din monumentele naturii, din ariile cu management multifuncțional, din grădinile botanice, grădinile dendrologice, grădinile zoologice, din monumentele de arhitectură peisagistică, care a condus sau poate conduce la nimicirea sau la schimbarea stării lor inițiale, se sancționează cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Încălcarea regulilor de protecție a solului, zăcămintelor, resurselor acvatice, a faunei și florei din obiectele și complexele fondului ariilor naturale protejate de stat, precum și folosirea lor neautorizată se sancționează cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(3) Încălcarea regulilor de interdicție a amplasării, prelucrării și deversării deșeurilor industriale și celor menajere în obiectele și complexele din fondul ariilor naturale protejate de stat și în zonele de protecție a acestora se sancționează cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 142. Încălcarea modului de folosire a fondului de exploatare, de recoltare, de transportare și de export al lemnului

(1) Încălcarea modului de folosire a fondului de exploatare, de recoltare, de transportare și de export al lemnului și al produselor lemnoase se sancționează cu amendă de la 10 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

(2) Circulația produselor lemnoase fără acte legale de proveniență (acte de livrare conform documentației de evidență contabilă) se sancționează cu amendă de la 10 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

(3) Întocmirea incorectă a materialelor primare pentru efectuarea tăierilor și recepționarea masei lemnoase se sancționează cu amendă de la 200 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

Articolul 143. Neefectuarea plății pentru poluarea mediului

Neefectuarea plății pentru poluarea mediului, nevărsare a ei în volum deplin și în termen în conturile fondurilor ecologice se sancționează cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

Articolul 144. Încălcarea cerințelor ecologice la construcția, la punerea în funcțiune, la exploatarea întreprinderilor, instalațiilor, altor obiective

Încălcarea cerințelor ecologice la construcția, la punerea în funcțiune, la exploatarea întreprinderilor, instalațiilor, altor obiective se sancționează cu amendă de la 30 la 40 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 40 de ore, cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

Articolul 145. Neadmiterea inspectării obiectivelor sau neprezentarea informației despre starea mediului

Împiedicarea accesului inspectorilor de stat pentru ecologie la inspectarea obiectivelor și refuzul de a acorda informații, precum și prezentarea unei informații eronate despre starea mediului se sancționează cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 300 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

Articolul 146. Nefolosirea instalațiilor pentru purificarea de poluanți și controlul emisiilor în atmosferă, pentru epurarea apelor uzate

Nefolosirea instalațiilor, utilajului, aparatajului prevăzute pentru purificarea de poluanți și controlul emisiilor în atmosferă, pentru epurarea apelor uzate ce se evacuează în obiectivele acvatică și pentru controlul calității lor, precum și încălcarea regulilor și instrucțiunilor de exploatare a instalațiilor indicate se sancționează cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

Articolul 147. Depășirea normativelor gradului admisibil de acțiune dăunătoare asupra mediului și emisia de poluanți fără autorizație

Depășirea normativelor gradului admisibil de degajare a substanțelor poluante, de acțiune radiologică, fizică și biologică asupra mediului, emisia de poluanți în atmosferă fără autorizația autorității publice abilitate, când obținerea unei astfel de autorizații este necesară conform legislației, se sancționează cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

Articolul 148. Încălcarea regimului și modului de utilizare a hidrocarburilor halogenate care distrug stratul de ozon

(1) Fabricarea sau punerea în circulație comercială a aerosolilor sau a extincătoarelor portabile ce conțin substanțe chimice care distrug stratul de ozon se sancționează cu amendă de la 20 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Utilizarea substanțelor chimice care distrug stratul de ozon la fabricarea de aerosoli, de noi sisteme industriale de răcire, de unități mobile de climatizare, precum și de produse de sterilizare, utilizarea lor în orice alte domenii noi în care, anterior, nu au fost utilizate se sancționează cu amendă de la 20 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(3) Utilizarea substanțelor chimice care distrug stratul de ozon la fabricarea de panouri izolante și de ambalaje confecționate din expandate organice, flexibile ori semirigide se sancționează cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(4) Utilizarea și punerea în circulație comercială a agenților de curățire și a solvenților ce conțin una sau mai multe substanțe chimice care distrug stratul de ozon, cu excepția tetraclorurii de carbon în cazul când este utilizată ca solvent în procesele de clorurare în sistem închis ori ca solvent în procesele în care, din considerente de ordin tehnic, nu poate fi substituită cu o altă substanță, inofensivă pentru stratul de ozon, se sancționează cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(5) Încălcarea regulilor de utilizare a bromurii de metil în agricultură se sancționează cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(6) Utilizarea, stocarea și transportul containerelor cu substanțe chimice care distrug stratul de ozon neetichetate cu inscripția „Conține substanțe care distrug stratul de ozon” se sancționează cu amendă de la 25 la 35 de unități convenționale.

(7) Refuzul importatorilor, exportatorilor și al persoanelor care pun în circulație comercială substanțe, produse și echipamente ce conțin substanțe care distrug stratul de ozon de a prezenta la control auto-

rităților abilitate cu acest drept documentele prevăzute de legislația privind folosirea acestor substanțe se sancționează cu amendă de la 15 la 25 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 150 la 250 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 la 6 luni.

Articolul 149. Poluarea mediului cu cauzarea de prejudicii

Poluarea mediului (aerului atmosferic, a bazinelor acvatice de suprafață și subterane, a terenurilor) cu deșeuri industriale, de construcție sau menajere, cu ape menajere, cu emisii de poluanți ce au cauzat prejudicii se sancționează cu amendă de la 40 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 350 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an.

Articolul 150. Neîndeplinirea obligațiilor de înregistrare în actele de bord a operațiunilor cu substanțe și amestecuri nocive

Neîndeplinirea obligațiilor, prevăzute de legislația în vigoare, privind înregistrarea în actele de bord ale unei nave a operațiunilor cu substanțe nocive pentru sănătatea omului, pentru flora și fauna acvatică ori cu amestecuri ce conțin astfel de substanțe peste normele stabilite, înscrierea în actele de bord a unor falsuri referitoare la astfel de operațiuni se sancționează cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale.

Articolul 151. Încălcarea regulilor de testare tehnică și ecologică

Încălcarea regulilor de testare tehnică și ecologică a vehiculelor terestre, a navelor și aeronavelor prin testare necalitativă ce a avut ca urmare depășirea normelor admisibile de emisie a poluanților sau defecte tehnice se sancționează cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 250 la 350 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 152. Darea în exploatare a vehiculelor terestre, a navelor și aeronavelor care depășesc normativele admise de emisie a poluanților și de emisie a zgomotului

Darea în exploatare a vehiculelor terestre, a navelor și aeronavelor care depășesc normativele admise de emisie a poluanților și de emisie a zgomotului în timpul funcționării se sancționează cu amendă de la 20 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 153. Exploatarea vehiculelor terestre, a navelor și aeronavelor care depășesc normativele admise de emisie a poluanților și de emisie a zgomotului

Exploatarea vehiculelor terestre, a navelor și aeronavelor care depășesc normativele admise de emisie a poluanților și de emisie a zgomotului în timpul funcționării se sancționează cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale.

Articolul 154. Încălcarea regulilor de gestionare a deșeurilor

(1) Nerespectarea modului stabilit de colectare, păstrare, transport, depozitare, ardere, neutralizare și evacuare, inclusiv în obiectivele acvatice, în subsol etc., a deșeurilor industriale, de construcție, menajere și de altă natură se sancționează cu amendă de la 20 la 40 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de până la 60 de ore, cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

(2) Faptele specificate la alin.(1) care au creat pericolul poluării mediului se sancționează cu amendă de la 40 la 80 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 300 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

(3) Depozitarea arbitrară sau în locuri interzise ori utilizarea unor alte procedee de evacuare a deșeurilor fără autorizația autorităților abilitate se sancționează cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de până la 60 de ore, cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

(4) Tăinuirea informației sau prezentarea intenționată de informații false sau incomplete privind gestionarea deșeurilor, privind evacuarea lor în caz de avarie se sancționează cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de pînă la 60 de ore, cu amendă de la 300 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an.

(5) Încălcarea regulilor de evidență și de control primar în domeniul gestionării deșeurilor, nerespectarea termenelor de prezentare a dărilor de seamă în domeniul nominalizat

se sancționează cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de pînă la 60 de ore, cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

(6) Transmiterea deșeurilor periculoase unor persoane fizice sau juridice care nu dețin licențe (autorizații) pentru transportul, păstrarea și prelucrarea lor se sancționează cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 300 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

(7) Nerespectarea regimului și a regulilor de exploatare a instalațiilor de prelucrare și neutralizare a deșeurilor, a locurilor de depozitare ori de înhumare a deșeurilor industriale, menajere și de altă natură se sancționează cu amendă de la 50 la 70 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an.

(8) Proiectarea și construcția de întreprinderi și de alte obiective, precum și implementarea de materiale și tehnologii care nu corespund condițiilor de securitate a utilizării, prelucrării și evacuării deșeurilor se sancționează cu amendă de la 50 la 70 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

(9) Nerespectarea regulilor privind importul, exportul sau tranzitul de deșeuri se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an.

(10) Neasigurarea colectării și evacuării deșeurilor, admiterea stocării deșeurilor de orice proveniență se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

(11) Neîntreprinderea măsurilor de lichidare a gunoiștilor neautorizate și necontrolate se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

Articolul 155. Încălcarea regulilor de evidență, transport, păstrare, utilizare și înhumare a preparatelor biologice, chimice și a altor substanțe toxice

(1) Încălcarea regulilor de evidență, transport, păstrare, utilizare și înhumare a substanțelor radioactive, a preparatelor biologice și chimice, a îngrășămintelor minerale, a substanțelor meliorative, a pesticidelor, a stimulatorilor de creștere a plantelor, a amestecurilor de preparate sau a altor substanțe toxice, dacă această faptă nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii,

se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 300 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an.

(2) Încălcarea normativelor, regulilor și standardelor care stabilesc modul și limitele aplicării substanțelor menționate la alin.(1) se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(3) Aplicarea de preparate chimice și de alte substanțe de protecție a plantelor cu ajutorul aviației, introducerea lor în sol adăpostit, în zonele sanitare de protecție a surselor de apă și în zonele de protecție a apelor în perioada de toamnă–iarnă, cu excepția cazurilor de aplicare în lupta contra rozătoarelor, se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 300 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 155¹. Încălcarea regulilor de desfășurare a activităților nucleare și radiologice

(1) Desfășurarea activităților nucleare și radiologice fără autorizație eliberată de Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice se sancționează cu amendă de la 25 la 75 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Împiedicarea activității legitime a reprezentanților Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice prin neprezentarea informațiilor relevante pentru control, prin neadmiterea la efectuarea controlului, precum și neexecutarea prescripțiilor sau nerespectarea condițiilor și limitelor stabilite în autorizația pentru activități nucleare și radiologice se sancționează cu amendă de la 50 la 75 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 75 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 150 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(3) Încadrarea în activitățile nucleare și radiologice a persoanelor care nu au pregătirea necesară sau care nu dispun de permis de exercitare valabil pentru aceste activități

se sancționează cu amendă de la 75 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(4) Utilizarea instalațiilor nucleare și radiologice ce nu au fost verificate metrologic conform actelor normative se sancționează cu amendă de la 10 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 75 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(5) Tăinuirea cazurilor de depistare, de sustragere, de pierdere a surselor de radiații ionizante, a materialelor nucleare, de distrugere a integrității surselor radioactive sau neinformarea, în termen de 24 de ore, a Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice despre aceste fapte se sancționează cu amendă de la 10 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 75 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 156. Neîndeplinirea prevederilor legislației privind expertiza ecologică de stat

și evaluarea impactului asupra mediului

Neîndeplinirea prevederilor legislației privind expertiza ecologică de stat și evaluarea impactului asupra mediului sau a cerințelor incluse în concluziile expertizei ecologice de stat și evaluarea impactului asupra mediului, finanțarea sau executarea proiectelor și programelor care nu au trecut expertiza ecologică de stat și evaluarea impactului asupra mediului

se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 300 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 157. Cruzimea față de animale

(1) Neasigurarea condițiilor de zooigienă în întreținerea animalelor, fapt ce poate periclita viața ori sănătatea lor, abatajul și prelucrarea animalelor prin metode neprevăzute în normele tehnologice de abataj și de prelucrare se sancționează cu amendă de la 5 la 10 unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 20 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere sau cu muncă neremunerată în folosul comunității, în ambele cazuri, de la 40 la 60 de ore.

(2) Cauzarea intenționată de dureri și suferință animalului, însoțită de încălcarea normelor morale unanim acceptate, se sancționează cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore.

(3) Acțiunile specificate la alin.(1) și (2) avînd drept urmare mutilarea sau moartea animalului se sancționează cu amendă de la 20 la 40 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore.

(4) Capturarea, comercializarea și eutanasierea animalelor de companie în scopul obținerii de produse alimentare, de piei sau blănuri, de făinuri proteice, de alte produse animaliere

se sancționează cu amendă de pînă la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de pînă la 100 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

(5) Eschivarea de la vaccinarea cîinelui contra rabiei se sancționează cu amendă de pînă la 20 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de pînă la 50 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

(6) Circulația liberă pe raza localității sau transportarea în transportul public de persoane a câinilor agresivi sau a celor din categoria periculoși fără lesă și botniță se sancționează cu amendă de pînă la 20 de unități convenționale.

(7) Neasigurarea curățirii deșeurilor provenite de la animalul plimbat de proprietar în afara locuinței se sancționează cu amendă de pînă la 50 de unități convenționale.

(8) Vînzarea, participarea la expoziții, transportarea animalului de companie în alte localități fără carnetul de sănătate al animalului se sancționează cu amendă de pînă la 5 unități convenționale.

(9) Încălcarea termenelor de depunere la organele de poliție a informației privind deținerea câinilor din categoria celor periculoși se sancționează cu amendă de pînă la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de pînă la 100 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

(10) Refuzul de a elimina animalul mort sau îngroparea animalului în loc neautorizat se sancționează cu amendă de pînă la 10 unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de pînă la 20 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

Articolul 158. Încălcarea regulilor de întreținere a câinilor, pisicilor și altor animale

(1) Încălcarea interdicțiilor sau a regulilor de întreținere a câinilor, pisicilor și altor animale, aprobate prin decizie a autorității administrației publice locale, se sancționează cu avertisment sau cu amendă de la 5 la 10 unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 20 la 40 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

(2) Plimbarea câinilor sau altor animale în locuri publice contrar regulilor aprobate prin decizie a autorității administrației publice locale se sancționează cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale.

Codul penal (extras):

Articolul 223. Încălcarea cerințelor securității ecologice

Încălcarea cerințelor securității ecologice la proiectarea, amplasarea, construcția sau punerea în exploatare, precum și la exploatarea construcțiilor industriale, agricole, științifice sau a altor obiective de către persoanele responsabile de respectarea lor, dacă aceasta a provocat:

- a) mărirea esențială a nivelului radiației;
- b) daune sănătății populației;
- c) pieirea în masă a animalelor;
- d) alte urmări grave, se pedepsește cu amendă în mărime de la 300 la 600 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1.000 la 3.000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

Articolul 224. Încălcarea regulilor de circulație a substanțelor, materialelor și deșeurilor radioactive, bacteriologice sau toxice

(1) Încălcarea regulilor stabilite ce țin de fabricarea, importul, exportul, îngroparea, păstrarea, transportarea sau utilizarea substanțelor, materialelor și deșeurilor radioactive, bacteriologice sau toxice, precum și a pesticidelor, erbicidelor sau a altor substanțe chimice, dacă aceasta creează pericolul cauzării de daune esențiale sănătății populației sau mediului, se pedepsește cu amendă în mărime de la 200 la 600 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1.000 la 3.000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(2) Aceleași acțiuni:

- b) săvîrșite în zona situației ecologice excepționale sau în zona unei calamități naturale;
- c) soldate cu impurificarea, otrăvirea sau infectarea mediului;
- d) soldate cu pieirea în masă a animalelor se pedepesc cu amendă în mărime de la 300 la 800 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3.000 la 5.000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1), care au provocat din imprudență:

- a) îmbolnăvirea în masă a oamenilor;
- b) decesul persoanei, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5.000 la 10.000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(4) Acțiunile prevăzute la alin.(1), soldate cu decesul a două sau mai multor persoane, se pedepsește cu închisoare de la 5 la 10 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5.000 la 10.000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

Articolul 225. Tăinuirea de date sau prezentarea intenționată de date neautentice despre poluarea mediului

(1) Tăinuirea datelor sau prezentarea intenționată de către o persoană cu funcție de răspundere ori de către o persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală, precum și de către o persoană juridică, a datelor neautentice despre avariile cu poluare excesivă a mediului, cu poluare radioactivă, chimică, bacteriologică sau cu alte urmări periculoase pentru viața sau sănătatea populației, precum și despre starea sănătății populației afectate de poluarea mediului, dacă aceasta a provocat din imprudență:

- a) îmbolnăvirea în masă a oamenilor;
- b) pieirea în masă a animalelor;
- c) decesul persoanei;
- d) alte urmări grave, se pedepsește cu amendă în mărime de la 300 la 800 unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1.000 la 3.000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(2) Aceleași acțiuni soldate cu decesul a două sau mai multor persoane se pedepsește cu închisoare de la 5 la 10 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3.000 la 6.000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

Articolul 226. Neîndeplinirea obligațiilor de lichidare a consecințelor încălcărilor ecologice

(1) Eschivarea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană cu funcție de răspundere ori de către o persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală, precum și de către o persoană juridică, a obligațiilor de lichidare a consecințelor încălcărilor ecologice, dacă aceasta a provocat din imprudență:

- a) îmbolnăvirea în masă a oamenilor;
- b) pieirea în masă a animalelor;
- c) decesul persoanei;
- d) alte urmări grave, se pedepsește cu amendă în mărime de la 200 la 500 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 5 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1.000 la 3.000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(2) Aceleași acțiuni soldate cu decesul a două sau mai multor persoane se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3.000 la 6.000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

Articolul 227. Poluarea solului

(1) Impurificarea, otrăvirea, infectarea sau altă poluare a solului cu produse nocive ale activității economice ori de altă natură ca urmare a încălcării regulilor de manipulare cu substanțe nocive, îngrășăminte minerale, stimulenți de creștere a plantelor și cu alte substanțe chimice sau biologice în timpul transportării, utilizării sau păstrării lor, dacă aceasta a cauzat daune:

- a) sănătății populației;
- b) mediului;
- c) producției agricole, se pedepsește cu amendă în mărime de la 200 la 500 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 2 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1.000 la 3.000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(2) Aceleași acțiuni:

- a) săvârșite în zona situației ecologice excepționale sau în zona unei calamități naturale;
- b) urmate de decesul persoanei din imprudență se pedepsesc cu amendă în mărime de la 300 la 800 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3.000 la 6.000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

Articolul 228. Încălcarea cerințelor de protective a subsolului

Încălcarea cerințelor de protecție a zăcămintelor minerale sau a altor resurse ale subsolului, construcția neautorizată sau amplasarea deșeurilor toxice pe terenurile cu zăcămintele minerale, precum și deversarea nesancționată a substanțelor nocive în subsol, dacă aceasta a provocat:

- a) prăbușiri sau alunecări de proporții ale terenului;
- b) poluarea apelor subterane, creînd pericol pentru sănătatea populației;
- c) decesul persoanei din imprudență;
- d) alte urmări grave, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 300 la 800 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1.000 la 3.000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

Articolul 229. Poluarea apei

Infectarea sau altă impurificare a apelor de suprafață ori subterane cu ape uzate sau cu alte deșeuri ale întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor industriale, agricole, comunale și de altă natură, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile regnului animal sau vegetal, resurselor piscicole, silviculturii, agriculturii sau sănătății populației ori a provocat decesul persoanei, se pedepsește cu amendă în mărime de la 300 la 800 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1.000 la 3.000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

Articolul 230. Poluarea aerului

Poluarea aerului cu depășirea normelor stabilite, ca urmare a emisiei în atmosferă a poluanților sau a încălcării regulilor de exploatare, sau a neutilizării utilajului, aparatajului, instalațiilor de purificare și control al emisiilor în atmosferă, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile mediului, regnului animal sau vegetal, sănătății populației ori a provocat decesul persoanei, se pedepsește cu amendă în mărime de la 300 la 800 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1.000 la 3.000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

Articolul 231. Tăierea ilegală a vegetației forestiere

Tăierea ilegală a arborilor și arbuștilor din fondul silvic sau din fondul ariilor naturale protejate de stat, săvârșită:

- a) de persoane responsabile de protecția și paza vegetației forestiere;
- b) în proporții ce depășesc 500 de unități convenționale, se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 1.000 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 3 ani, în toate cazurile cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1.000 la 3.000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

Articolul 232. Distrugerea sau deteriorarea masivelor forestiere

(1) Distrugerea sau deteriorarea în proporții mari a masivelor forestiere în urma folosirii imprudente a focului sau a unor surse de pericol sporit se pedepsește cu amendă în mărime de la 200 la 600 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1.000 la 3.000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(2) Distrugerea sau deteriorarea intenționată în proporții ce depășesc 500 de unități convenționale a masivelor forestiere prin incendiere se pedepsește cu amendă de la 300 la 1.000 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3.000 la 6.000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

Articolul 233. Vînatul ilegal

Vînatul fără autorizația corespunzătoare fie în perioada interzisă, fie în locurile interzise, fie cu unelte și metode nepermise (braconajul), fie cu folosirea situației de serviciu, dacă acesta a cauzat daune ce depășesc 200 de unități convenționale, se pedepsește cu amendă în mărime de la 200 la 500 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1.000 la 3.000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

Articolul 234. Îndeletnicirea ilegală cu pescuitul, vînatul sau cu alte exploataări ale apelor

Îndeletnicirea ilegală cu pescuitul, vînatul sau cu alte exploataări ale apelor, cu utilizarea substanțelor explozive și otrăvitoare sau a altor mijloace de nimicire în masă a faunei, dacă aceasta a cauzat daune ce depășesc 200 de unități convenționale, se pedepsește cu amendă în mărime de la 200 la 700 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 1 an, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1.000 la 3.000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

Articolul 235. Încălcarea regimului de administrare și protecție a fondului ariilor naturale protejate de stat

Încălcarea regimului de administrare și protecție a fondului ariilor naturale protejate de stat, dacă aceasta creează pericolul cauzării de daune în proporții mari sau a cauzat daune în proporții mari, se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 1.000 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1.000 la 3.000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

4. Cadrul legislativ-normativ de mediu.

Cunoașterea subiectului descris în capitolul de față vine în ajutorul cetățeanului, societății și, în primul rînd, în folosul mediului înconjurător.

Convențiile:

Convenții globale:

1. Convenției privind diversitatea biologică (Carta Mondială a Naturii (New York, 28 octombrie 1982)
2. Convenția cadru a Națiunilor Unite privind schimbările climatice.
3. Convenția Națiunilor Unite privind combaterea deșertificării.
4. Convenția privind protecția stratului de ozon (Viena, 1995).
5. Convenția privind controlul asupra transportării transfrontaliere a deșeurilor periculoase și neutralizarea lor (Basel, 1989).
6. Convenția privind poluanții organici persistenti (Stockholm, 2001).
7. Convenția privind procedura de consimțămînt prealabil în cunoștință de cauză aplicabilă anumitor produși chimici periculoși și pesticide care fac obiectul comerțului internațional (Rotterdam, 1998).
8. Convenția asupra zonelor umede de importanță internațională, în special ca habitat al păsărilor acvatice (Ramsar, 1971).
9. Convenția privind conservarea diversității speciilor migratoare de animale sălbatice.
10. Convenția privind comerțul internațional cu specii periclitare din fauna și flora sălbatică.
11. Convențiile regionale UNECE.
12. Convenția privind efectele transfrontiere ale accidentelor industriale (Helsinki, 17 martie 1992).
13. Convenția privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontiere și a lacurilor internaționale (Helsinki, 17 martie 1992).
14. Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului înconjurător în zonele context transfrontiere (Espoo/Finlanda/, 25 februarie 1991).

Convenții regionale:

15. Convenția privind cooperarea pentru protecția și utilizarea durabilă a fluviului Dunărea.
16. Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa (Berna, 19 septembrie 1979).
17. Convenția privind peisajul european.

Convenții din domeniul securității nucleare la care Republica Moldova este parte

18. Convenția privind răspunderea civilă pentru daune nucleare, încheiată la Viena la 21 mai 196.
19. Convenția privind protecția fizică a materialelor nucleare, întocmită la Viena la 28 octombrie 1979.
20. Convenția cu privire la notificarea rapidă a unui accident nuclear, întocmită la Viena la 26 septembrie 1986.
21. Convenția cu privire la asistența în caz de accident nuclear sau urgență radiologică, întocmită la Viena la 26 septembrie 1986.
22. Convenția cu privire la securitatea nucleară, întocmită la Viena la 17 iunie 1994.
23. Convenția internațională privind suprimarea actelor de terorism nuclear, adoptată la New York la 13 aprilie 2005.

Coduri Naționale

- COD Nr. 828 din 25.12.1991 **CODUL FUNCİAR**
COD Nr. 3 din 02.02.2009 **CODUL SUBSOLULUI**
COD Nr. 887 din 21.06.1996 **CODUL SILVIC**
COD Nr. 218 din 24.10.2008 **CODUL CONTRAVENȚIONAL AL REPUBLICII MOLDOVA**
COD Nr. 985 din 18.04.2002 **CODUL PENAL AL REPUBLICII MOLDOVA**

Acte legislative și normative de nivel național.

1. Legea privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase (**nr. 116 din 18.05.2012**) **în vigoare din 06.01.2013**
2. Lege pentru ratificarea Protocolului adițional la Acordul dintre RM și AIEA cu privire la aplicarea garanțiilor în raport cu Tratatul privind neproliferarea armelor nucleare **nr. 80 din 12 aprilie 2012**
3. LEGE pentru acceptarea unor amendamente la anexele A și C ale Convenției de la Stockholm privind poluanții organici persistenți **nr. 43 din 15.03.2012**
4. LEGE pentru ratificarea Acordului încheiat prin schimb de scrisori între Republica Moldova și Agenția Internațională pentru Energie Atomică privind modificările la Protocolul la Acordul dintre Republica Moldova și Agenția Internațională pentru Energie Atomică cu privire la aplicarea garanțiilor în raport cu Tratatul privind neproliferarea armelor nucleare, semnate la Chișinău la 14 iunie 1996 **nr. 142 din 14.07.2011**
5. Legea Apelor **nr. 272 din 23.12.2011**
6. Legea cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară **nr. 228 din 23 septembrie 2010**
7. Legea cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigație **nr. 171 din 09.07.2010**
8. Lege cu privire la eficiența energetică (**nr. 142 din 02.07.2010**)
9. LEGE **nr. 111 din 18.12.2009** pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția comună privind managementul în siguranță al combustibilului uzat și managementul în siguranță al deșeurilor radioactive
11. LEGE pentru acceptarea Amendamentului la anexa B a protocolului de la Kyoto la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei **nr. 204 din 09.10.2008**
12. LEGE pentru acceptarea unui Amendament la Convenția de la Basel privind controlul transportului peste frontiere al deșeurilor periculoase și al eliminării acestora, inclusiv al anexei VII **nr. 205 din 09.10.2008**
13. LEGE pentru acceptarea Amendamentului la Convenția privind comerțul internațional cu specii sălbatice de fauna și flora pe cale de dispariție (CITES) **nr. 201 din 03.10.2008**
14. Legea grădinilor zoologice **nr. 136 din 14.06.2007**
15. Legea cu privire la rețeaua ecologică **nr. 94 –XVI din 5 aprilie 2007**
16. Legea Regnului vegetal **nr. 239 din 8 noiembrie 2007**

17. Legea privind terenurile proprietatea publică și delimitarea lor (Nr. 91 din 05.04.2007)
18. Legea cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova (nr. 352 din 24.11.2006)
19. Lege privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice nr. 111 din 11.05.2006
20. Legea privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura nr. 149-XVI din 8 iunie 2006
21. Legea privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice nr. 265 din 28.07.2006
22. LEGE pentru aderarea Republicii Moldova la Amendamentul la Protocolul de la Montreal privind substanțele ce distrug stratul de ozon, adoptat la cea de-a IX-a Reuniune a Părților (15-17 septembrie 1997) nr. 119 din 18.05.2006
23. LEGE pentru aderarea Republicii Moldova la Amendamentul la Protocolul de la Montreal privind substanțele ce distrug stratul de ozon nr. 34 din 14.04.2005
24. LEGE pentru ratificarea Protocolului privind Apa și Sănătatea la Convenția din 1992 privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontiere și a lacurilor internaționale, semnat la 10 martie 2000 nr. 207 din 29.07.2005
25. LEGE cu privire la producția agroalimentară ecologică (nr. 115 din 09.06.2005)
26. Legea cu privire la grădinile botanice nr. 105 din 02.06.2005
27. Legea cu privire la Cartea Roșie a Republicii Moldova nr. 325 din 25.12.2005
28. LEGE pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția de la Rotterdam privind procedura de consimțământ prealabil în cunoștință de cauză, aplicabilă anumitor produși chimici periculoși și pesticidelor care fac obiectul comerțului internațional nr. 389 din 25.11.2004
29. LEGE pentru ratificarea Memorandumului de înțelegere dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Danemarcei despre cooperarea în scopul implementării mecanismului dezvoltării nepoluante definit în Protocolul de la Kyoto la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei nr. 332 din 07.10.2004
30. Lege privind aderarea Republicii Moldova la Protocolul de la Kyoto la Convenția-cadru a Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei nr. 29 din 13.02.2003
31. Legea pentru aprobarea Regulamentului cu privire la regimul comercial și reglementarea utilizării hidrocarburilor halogenate care distrug stratul de ozon nr. 852-XV din 14 februarie 2002
32. Lege cu privire la ratificarea Protocolului privind poluanții organici persistenti și Protocolului privind metalele grele al Convenției din 1979 asupra poluării atmosferice transfrontiere pe distanțe lungi nr. 1017 din 25.04.2002
33. Lege pentru ratificarea Acordului cu privire la rețeaua hidrometeorologică interstatală a Comunității Statelor Independente nr. 1363 din 04.10.2002
34. Lege pentru Ratificarea Acordului privind colaborarea în domeniul acțiunilor active asupra proceselor meteorologice și altor procese geofizice nr. 1080 din 24.05.2002
35. Lege pentru ratificarea Protocolului de la Cartagena privind biosecuritatea la Convenția privind diversitatea biologică nr. 1381 din 11.10.2002
36. Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402 din 26.10.2002
37. Legea privind securitatea biologică nr. 755 din 21.12.2001
38. Legea privind aderarea Republicii Moldova la unele acte internaționale în domeniul protecției mediului nr. 111 din 27.04.2001
39. Legea privind licențierea unor genuri de activitate (nr. 451 din 30 iulie 2001)
40. Legea pentru ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate nr. 1041 din 15.06.2000
41. Legea privind accesul la informație nr. 982-IV din 11 mai 2000
42. Legea privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase (nr. 803 din 11.02.2000)
43. Legea cu privire la spațiile verzi ale localităților urbane și rurale nr. 591-XIV din 23 septembrie 1999
44. Legea culturilor nucifere nr. 658 din 29.10.1999
45. Hotărîrea Parlamentului nr. 346 din 07.04.1999 pentru ratificarea Convenției privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului
46. Legea privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova (nr. 595-XIV din 24 septembrie 1999)
47. Legea cu privire la apa potabilă (nr. 272-XIV din 10 februarie 1999)
48. Legea privind plata pentru poluarea mediului nr. 1540-XIII din 25 februarie 1998
49. Legea cu privire la activitatea hidrometeorologică nr. 1536 din 25.02.1998

50. Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat **nr. 1538-XIII din 25 februarie 1998**
51. Legea cu privire la regimul produselor și substanțelor nocive **nr. 1236 – XIII din 3 iulie 1997**
52. Legea cu privire la resursele naturale **nr. 1102-XIII din 6 februarie 1997**
53. Legea privind deșeurile de producție și menajere **nr. 1347-XIII din 9 octombrie 1997**
54. Legea privind protecția aerului atmosferic **nr. 1422-XIII din 17 decembrie 1997**
55. Legea privind expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului înconjurător **nr. 851-XIII din 29 mai 1996**
57. Legea privind principiile urbanismului și amenajarea teritoriului (**nr. 835-XIII din 17 mai 1996**)
58. Legea regnului animal **nr. 439-XIII din 27 aprilie 1995**
59. Legea cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor, râurilor și bazinelor de apă **nr. 440-XIII din 27 aprilie 1995**
60. Legea **nr. 668-XIII din 23 noiembrie 1995** pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului
61. Legea privind protecția mediului înconjurător **nr. 1515 din 16 iunie 1993**
62. **Hotărârea Parlamentului nr. 1546 din 23.06.1993** pentru aderarea Republicii Moldova la unele convenții în domeniul protecției mediului înconjurător și ratificarea Convenției privind diversitatea biologică (Carta Mondială a Naturii (New York, 28 octombrie 1982):
Convenția privind efectele transfrontiere ale accidentelor industriale (Helsinki, 17 martie 1992)
Convenția privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontiere și a lacurilor internaționale (Helsinki, 17 martie 1992)
Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa (Berna, 19 septembrie 1979)
Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului înconjurător în zonele context transfrontiere (Espoo/Finlanda/, 25 februarie 1991).

Ordine ale Ministerului Mediului:

- ORDIN MM nr. 28 din 3 aprilie 2012** cu privire la stabilirea perioadei de prohibiție a pescuitului pentru anul 2012
- ORDIN nr. 34 din 16.09.2008** cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind cuantumul plății pentru prejudiciul cauzat spațiilor verzi ale localităților urbane și rurale
- ORDIN nr. 9 din 13.04.2007** cu privire la aprobarea Regulamentului privind ordinea evidenței de stat a zăcămintelor, rezervelor și manifestărilor de substanțe minerale utile
- ORDIN MERN nr. 67 din 27.12.2006** cu privire la concretizarea ordinii de organizare și efectuare a expertizei ecologice de stat
- ORDIN MERN nr. 20 din 14.03.2005** cu privire la autorizarea activităților ce țin de folosirea resurselor naturale și prevenirea poluării mediului
- ORDIN nr. 163 din 07.07.2003** cu privire la aprobarea „Metodicii de evaluare a prejudiciului cauzat mediului înconjurător în rezultatul încălcării legislației apelor”
- ORDIN nr. 233 din 10.11.2003** cu privire la realizarea prevederilor Hotărârii Guvernului nr.637 din 27.05.03
- ORDIN nr. 188 din 10.09.2002** cu privire la aprobarea Instrucțiunii despre ordinea de organizare și efectuare a expertizei ecologice de stat
- ORDIN nr. 27 din 01.03.2001** privind operarea unor modificări și completări în Regulamentul cu privire la mijloacele speciale bănești obținute de la prestarea serviciilor contra plată
- ORDIN nr. 144 din 06.12.2001** despre aprobarea Regulamentului privind modul de constituire, utilizare a mijloacelor financiare speciale obținute contra plată, salarizarea și premiarea colaboratorilor angajați prin contract din cadrul Inspectoratului Ecologic de Stat cu subdiviziunile lui
- ORDIN nr. 74 din 05.11.1999** cu privire la aprobarea Regulamentului Fondului de Date Hidrometeorologice
- ORDIN nr. 25 din 10. 12.1998** cu privire la aprobarea Regulamentului comisiei mixte de experți ecologi ai Ministerului Mediului

Hotărâri de Guvern:

HG nr. 185 din 30.03.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de calculare a normativelor și de compensare a cheltuielilor pentru lucrări de prospecțiuni și explorări geologice, realizate din contul mijloacelor bugetului de stat

HG nr. 13 din 05.01.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei hidrotehnice interguvernamentale pentru aplicarea Acordului între Guvernul RM și Gov. României privind cooperare pentru protecția și utilizarea durabilă a apelor Prutului și Dunării, semnat la Cahul la 6 decembrie 2011

HG nr. 392 din 30.05.2011 pentru aprobarea Regulamentului Fondului de stat de informații privind subsolul

HG nr. 400 din 08.06.2011 cu privire la inițierea proiectului de parteneriat public-privat în scopul alimentării cu apă a unor localități din regiunile de dezvoltare Nord și Centru ale Republicii Moldova;

HG nr. 471 din 28.06.2011 pentru aprobarea Planului național de acțiuni pentru implementarea în RM a Convenției privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la luarea deciziilor în domeniul mediului (2011-2015)

HG nr. 593 din 01.08.2011 pentru aprobarea Programului național privind constituirea rețelei ecologice naționale pentru anii 2011-2018

HG nr.751 din 05.10.2011 pentru aprobarea Programului de dezvoltare a gospodăririi apelor și a hidroameliorației în Republica Moldova pentru anii 2011-2020

HG nr. 186 din 16.03.2010 cu privire la transmiterea unor terenuri

HG nr. 321 din 28.04.2010 cu privire la aprobarea componenței nominale a Colegiului Ministerului Mediului.

HG nr. 452 din 02.06.2010 cu privire la proclamarea sărbătorii profesionale Ziua lucrătorului din domeniul protecției mediului

HG nr.646 din 20.07.2010 cu privire la aprobarea Listei substanțelor minerale utile de importanță națională

HG nr. 653 din 20.07.2010 cu privire la transmiterea digurilor de protecție antiinundare proprietate publică a unităților administrativ teritoriale în proprietate publică a statului

HG nr. 667 din 23.07.2010 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la pășunat și cosit

HG nr. 673 din 30.07.2010 cu privire la transmiterea unui sistem meteorologic

HG nr. 973 din 18.10.2010 cu privire la aprobarea Programului național privind managementul durabil al substanțelor chimice

HG nr. 1003 din 23.10.2010 cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului informațional automatizat « Registrul geologic de stat »

HG nr.81 din 02.02.2009 privind aprobarea Regulamentului privind bifenilii policlorurati

HG nr.211 din 13.03.2009 privind aprobarea Regulamentului Cadastrului obiectelor regnului vegetal

HG nr. 212 din 13.03.2009 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la autorizarea activităților nucleare și radiologice

HG nr. 388 din 26.06.2009 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la managementul deșeurilor radioactive

HG nr. 485 din 12.08.2009 cu privire la aprobarea Regulamentului Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale

HG nr. 570 din 11.09.2009 cu privire la aprobarea unor acte normative în vederea implementării prevederilor Codului subsolului

HG nr. 847 din 18.12.2009 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia

HG nr. 187 din 20.02.2008 pentru aprobarea Regulamentului privind arenda fondului forestier în scopuri de gospodărire cinegetică și/sau de recreere

HG nr. 678 din 06.06.2008 cu privire la desfășurarea Concursului național “Cea mai modernă, mai salubră și mai amenajată localitate”

HG nr. 1017 din 01.09.2008 cu privire la Registrul național al surselor de radiații ionizate și al programelor fizice și persoanelor juridice autorizate

HG nr. 1056 din 15.09.2008 cu privire la aprobarea Regulamentului, structurii și statelor de funcții ale Agenției “Apele Moldovei”

HG nr. 1141 din 10.10.2008 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de evacuare a apelor uzate urbane în receptori naturali

HG nr. 1220 din 30.10.2008 pentru aprobarea Regulamentului privind controlul și supravegherea de stat a activităților nucleare și radiologice

HG nr. 1296 din 20.11.2008 cu privire la modalitatea de percepere a plăților pentru importul mărfurilor care, în procesul utilizării, cauzează poluarea mediului și pentru ambalajul mărfurilor de import din plastic și/sau „tetra-pack”

HG nr. 51 din 16.01.2007 cu privire la unele măsuri de ameliorare a activității ramurii piscicole și de reglementare a modului de utilizare a iazurilor

HG nr. 304 din 17 martie 2007 cu privire la aprobarea Programului Național de asigurare a securității ecologice pentru anii 2007-2015

HG Nr. 328 din 23.03.2007 privind aprobarea Regulamentului, structurii organizaționale și efectivului-limită ale Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice

HG nr. 418 din 17.04.2007 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de prezentare a dărilor de seamă de către beneficiarii subsolului

HG nr. 486 din 02.05.2007 cu privire la aprobarea Concepției salubrității localităților din Republica Moldova

HG nr. 618 din 04.06.2007 cu privire la aprobarea Listei indicatorilor pentru fiecare criteriu al gestionării durabile a pădurilor

HG nr. 665 din 14.06.2007 pentru aprobarea Regulamentului-cadru al zonelor umede de importanță internațională

HG nr. 888 din 06.08.2007 privind autorizarea pescuitului în obiectivele acvatice piscicole naturale

HG nr. 330 din 03.04.2006 pentru aprobarea nomenclatoarelor serviciilor prestate gratuit și contra plată de către Serviciul Hidrometeorologic de Stat și a modului de utilizare a mijloacelor speciale ale Serviciului Hidrometeorologic de Stat

HG nr. 923 din 09.08.2006 cu privire la realizarea Programului de diminuare a poluării aerului atmosferic de către mijloacele de transport auto

HG nr. 961 din 21.08.2006 cu privire la aprobarea Regulamentului rețelei naționale de observare și control de laborator asupra contaminării (poluării) mediului înconjurător cu substanțe radioactive, otrăvitoare, puternic toxice și agenți biologici

HG nr. 1006 din 30.08.2006 cu privire la proiectarea, construcția și transferarea Stației Meteorologice Chișinău, Stației Aerologice Republicane și a complexului administrativ ale Serviciului Hidrometeorologic de Stat

HG nr. 1094 din 22.09.2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de folosință specială a obiectelor Cărții Roșii a Republicii Moldova

HG nr. 299 din 21.03.2005 cu privire la totalurile Concursului Republican „Cea mai verde, mai salubră și amenajată localitate” (ediția 2004)

HG nr. 303 din 21.03.2005 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni în vederea conservării și utilizării eficiente a rezervațiilor peisagistice Saharna și Țipova

HG nr. 899 din 25.08.2005 cu privire la crearea Oficiului Finanțării de Carbon

HG nr. 947 din 05.09.2005 cu privire la construcția stației de epurare a apelor uzate în orașul Soroca

HG nr. 1337 din 16.12.2005 cu privire la aprobarea posibilității de recoltare a masei lemnoase în procesul tăierilor de produse principale pentru perioada 2006-2010

HG nr.1406 din 30.12.2005 „Cu privire la aprobarea Programului de alimentare cu apă și de canalizare a localităților din Republica Moldova pînă în anul 2015”

HG nr. 27 din 19.01.2004 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la autorizarea tăierilor în fondul forestier și vegetația forestieră din afara fondului forestier

HG nr. 77 din 30.01.2004 cu privire la aprobarea structurii și Regulamentului Inspectoratului Ecologic de Stat

INSTRUCȚIUNE nr. 381 din 16.08.2004 privind evaluarea prejudiciului cauzat aerului atmosferic în rezultatul poluării de către sursele staționare

INSTRUCȚIUNE nr. 383 din 08.08.2004 privind evaluarea prejudiciului cauzat resurselor de sol

INSTRUCȚIUNE nr. 384 din 08.08.2004 privind evaluarea prejudiciului cauzat aerului atmosferic la gestionarea deșeurilor de producție și menajere

INSTRUCȚIUNE nr. 385 din 08.08.2004 privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul nerespectării legislației privind subsolul

HG nr. 1005 din 13.09.2004 privind aprobarea Regulamentului Cadastrului de stat al regnului animal

HG nr.1006 din 13.09.2004 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la concesionarea serviciilor publice de gospodărie comunală”

HG nr. 1155 din 20.10.2004 pentru aprobarea Strategiei Naționale cu privire la reducerea și eliminarea poluanților organici persistenti și Planului Național de implementare a Convenției de la Stockholm privind poluanții organici persistenti

HG nr. 1188 din 02.11.2004 cu privire la Planul de acțiuni privind funcționarea apeductului”Soroca-Bălți” și alimentarea cu apă a unor localități din țară

HG nr. 1485 din 31.12.2004 privind transmiterea unor bunuri imobile

HG nr. 401 din 03.04.2003 despre unele aspecte privind activitatea hidrometeorologică în Republica Moldova

HG nr. 402 din 03.04.2003 despre totalurile Concursului Republican „Cea mai verde, mai salubră și amenajată localitate”

DISPOZIȚIE nr. 48 din 08.05.2003 pentru aprobarea componenței nominale a delegației oficiale a Republicii Moldova pentru participarea la cea de-a V-a Conferință Pan-Europeană a Miniștrilor de Mediu (21-23 mai 2003, Kiev).

HG nr. 637 din 27.05.2003 privind controlul transportării transfrontiere a deșeurilor și eliminării acestora

HG nr. 739 din 17.06.2003 cu privire la implementarea Strategiei dezvoltării durabile a sectorului forestier național

HG nr. 1064 din 29.08.2003 cu privire la transmiterea monumentului de arhitectură peisagistică „Parcul din satul Țaul”

HG nr. 1107 din 11.09.2003 despre aprobarea Regulamentului cu privire la înființarea, înregistrarea, completarea, păstrarea, exportul și importul colecțiilor de animale și plante din flora și fauna sălbatică

DECLARAȚIE nr. 267 din 26.09.2003 cu privire la promovarea politicii Producere mai Pură în Republica Moldova

HG nr. 1153 din 25.09.2003 despre aprobarea Regulamentului privind autorizarea activităților legate de obținerea, testarea, utilizarea și comercializarea organismelor modificate genetic

HG nr. 284 din 11.03.2002 despre totalurile Concursului Republican „Cea mai verde, mai salubră și amenajată localitate” (2001)

HG nr. 632 din 18.05.2002 cu privire la studierea, utilizarea și protecția apelor minerale

HG nr. 656 din 27.05.2002 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru privind folosirea sistemelor comunale de alimentare cu apă și de canalizare

HG nr. 737 din 11.06.2002 privind reglementarea funcționării zonelor de recreere aferente bazinelor acvatice

- HG nr. 803 din 19.06.2002** pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de instituire a regiunii de arie naturală protejată
- HG nr. 994 din 23.07.2002** cu privire la situația excepțională ce s-a creat în alimentarea cu apă potabilă a or. Strășeni
- HG nr. 1483 din 18.11.2002** cu privire la ameliorarea situației în domeniul radioprotecției și securității nucleare
- HG nr. 1489 din 19.11.2002** cu privire la aprobarea Programului de măsuri pentru utilizarea în economia națională a unor resurse naturale autohtone (bentonite, diatomite, tripoluri)
- HG nr. 1543 din 29.11.2002** cu privire la măsurile suplimentare pentru depozitarea centralizată și neutralizarea pesticidelor inutilizabile și interzise
- HG nr. 1681 din 24.12.2002** cu privire la situația din județul Chișinău în domeniile agroalimentar, protecția mediului, gestionarea resurselor naturale și unele măsuri de redresare a ei
- HG nr. 32 din 16.01.2001** cu privire la măsurile de stabilire a zonelor și fișiiilor riverane de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă
- HG nr. 132 din 16.02.2001** cu privire la instituirea sărbătorii profesionale „Ziua minerului”
- HG nr. 189 din 05.03.2001** cu privire la măsurile pentru susținerea dezvoltării culturilor nucifere
- HG nr. 1047 din 04.10.2001** cu privire la aprobarea Programului de diminuare a poluării aerului atmosferic de către mijloacele de transport auto
- HG nr. 1202 din 08.11.2001** cu privire unele măsuri pentru reglementarea utilizării bazinelor acvatic
- HG nr. 1456 din 26.12.2001** cu privire la lichidarea efectelor negative provocate de înămolirea râului Ialpuș în sectorul mun.Comrat, U.T.A. Găgăuzia
- HG nr. 72 din 25.01.2000** despre aprobarea Regulamentului privind antrenarea publicului în elaborarea și adoptarea deciziilor de mediu
- DISPOZIȚIE nr. 15 din 20.03.2000** privind soluționarea consecințelor calamităților naturale din satul Leușeni, județul Lăpușna
- HG nr. 367 din 13.04.2000** privind aprobarea Programului național de acțiuni pentru combaterea deșertificării
- INSTRUCȚIUNE nr. 1704 din 17.04.2000** privind calculul plății pentru poluarea mediului în Republica Moldova
- HG nr. 414 din 02.05.2000** privind aprobarea Regulamentului Cadastrului obiectelor și complexelor din fondul ariilor naturale protejate de stat
- HG nr. 530 din 06.06.2000** cu privire la restructurarea gospodăriei de alimentare cu apă și canalizare
- REGULAMENT nr. 161 din 21.06.2000** cu privire la mijloacele speciale bănești obținute de la prestarea serviciilor contra plată de către Inspectoratul Ecologic de Stat și subdiviziunile lui
- REGULAMENT Nr. 162 din 20.06.2000** cu privire la plata pentru efectuarea expertizei ecologice de stat a documentației de proiect și planificare a activităților economice (Text oficial cu modificări și completări la data de 20 iunie 2000)
- HG nr. 632 din 04.07.2000** cu privire la aprobarea Regulamentului privind acordarea ajutorului material sinistraților în urma calamităților naturale din Republica Moldova, provocate de procese geologice periculoase
- HG nr. 676 din 11.07.2000** cu privire la procedura unică de ținere a evidenței spațiilor verzi ale localităților urbane și rurale
- HG nr. 782 din 03.08.2000** pentru aprobarea regulamentelor-cadru ale parcurilor naționale, monumentelor naturii, rezervațiilor de resurse și rezervațiilor biosferei
- HG nr. 784 din 03.08.2000** pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la ariile cu management multifuncțional, Regulamentului-cadru cu privire la rezervațiile naturale, Regulamentului-cadru cu privire la rezervațiile peisagistice și Regulamentului-cadru cu privire la monumentele de arhitectură peisajeră

- HG nr. 785 din 03.08.2000** pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la grădinile botanice, Regulamentului-cadru cu privire la grădinile dendrologice, Regulamentului-cadru cu privire la grădinile zoologice, Regulamentului-cadru cu privire la rezervațiile științifice
- HG nr. 1009 din 05.10.2000** despre aprobarea Regulamentului privind zonele protejate naturale și construite
- HG nr. 1030 din 13.10.2000** cu privire la aprobarea Schemei de protecție a localităților din Republica Moldova împotriva inundațiilor
- HG nr. 1306 din 27.12.2000** despre totalurile Concursului republican „Cea mai verde, mai salubră și amenajată localitate”
- HG nr. 561 din 17.06.1999** cu privire la atribuirea unor bazine acvatice
- Hotărârea MM nr. 1808 din 18.08.1999 Metodică provizorie de estimare a prejudiciului cauzat mediului înconjurător prin încălcarea legislației apelor (poluarea apelor subterane)
- HG nr. 935 din 11.10.1999** pentru aprobarea Regulamentului cu privire la utilizarea informației hidrometeorologice în activitatea economică a agenților economici
- HG nr. 952 din 15.10.1999** cu privire la protecția localităților din Republica Moldova împotriva proceselor geologice periculoase
- HG nr. 1064 din 11.11.1999** privind aprobarea Programului național de suprimare eșalonată a substanțelor ce distrug stratul de ozon în Republica Moldova
- HG nr. 394 din 08.04.1998** pentru aprobarea Regulamentului privind evaluarea impactului întreprinderilor privatizabile asupra mediului înconjurător
- HG nr. 395 din 08.04.1998** pentru aprobarea Regulamentului privind auditul ecologic al întreprinderilor
- HG nr. 912 din 02.09.1998** despre executarea Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr. 1294-XIII din 23 iulie 1997 „Cu privire la ratificarea Acordului de împrumut pentru finanțarea proiectului de aprovizionare cu apă potabilă a regiunii de sud a Moldovei, încheiat între Guvernul Republicii Moldova și „Export Credit Bank” (Turcia)”
- HG 988 din 21.09.1998** despre aprobarea Regulamentului privind fondurile ecologice
- REGULAMENT nr. 20 din 10.11.1998** al Sistemului de Monitoring Ecologic Integrat
- HG nr. 1008 din 30.10.1997** cu privire la clasificarea pădurilor pe grupe și categorii funcționale
- HP nr.1246 din 10.07.1997** cu privire la măsurile de ameliorare a stării ecologice a fluviului Nistru
- HP nr. 1442 din 24.12.1997** privind Concepția de dezvoltare a gospodăriei cinegetice naționale
- HG nr. 106 din 27.02.1996** cu privire la măsurile de asigurare a ocrotirii pădurilor, perdelelor forestiere de protecție și a altor plantații silvice
- HG nr. 431 din 19.07.1996** privind aprobarea Statutului inspectorului de stat pentru ecologie
- HG nr. 595 din 29.10.1996** cu privire la perfecționarea gestionării gospodăriei silvice și protejarea vegetației forestiere
- HG nr. 621 din 07.09.1995** cu privire la Acordul de concesiune între Guvernul Republicii Moldova și Compania de explorare a resurselor „Redeco” LTD din S.U.A
- HG nr. 747 din 03.11.1995** cu privire la modul de elaborare și aprobare a schemelor de utilizare în complex și protecție a apelor
- HG nr. 404 din 09.06.1994** despre aprobarea Principiilor de bază pentru restabilirea terenurilor degradate
- HG nr. 619 din 16.08.1994** despre reglementarea relațiilor din domeniul gospodăririi apelor și folosirea rațională a resurselor de apă în Republica Moldova
- HG nr. 626 din 18.08.1994** privind aprobarea Regulamentului Cadastrului de Stat al Apelor
- HG nr. 409 din 02.07.1993** cu privire la crearea Rezervației naturale de stat „Pădurea Domnească”
- HP nr. 1494 din 14.06.1993** privind Punctul Național Focal al Republicii Moldova în sistemul internațional de informare în domeniul medului înconjurător UNEP/INFOTERRA
- HG nr. 167 din 12.03.1992** cu privire la crearea rezervației naturale de stat „Plaiul fagului”
- HG nr. 664 din 28.11.1991** cu privire la protecția de către stat a peșterii carstice din preajma satului Criva, raionul Briceni

HG nr. 39 din 09.02.1990 cu privire la înregistrarea Asociației ecologice benevole „Acțiunea verde” - Mișcarea „verzilor” din Moldova

HOTĂRÎREA SOVIETULUI SUPREM nr. 310 din 16.10.1990 cu privire la regulamentul provizoriu al Departamentului de Stat pentru protecția mediului înconjurător și resurse naturale

HG nr.253 din 08.08.90 cu privire la lichidarea Asociației silvice de producție „Moldles”

HP nr. 207 din 28.07.1990 cu privire la formarea Departamentului de stat pentru protecția mediului înconjurător și resursele naturale

HG nr. 299 din 21 mai 2012 cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului între Guvernul RM și Guvernul Statului Israel privind cooperarea în domeniul protecției mediului

HG nr. 304 din 21 mai 2012 privind aprobarea Memorandumului de cooperare între ANRANR a RM și Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare din România în domeniul securității radiologice și a practicilor cu surse de radiații ionizante, semnat la București la 12 decembrie 2012

HG nr. 364 din 6 iunie 2012 privind inițierea negocierilor asupra proiectului celui de-al treilea Protocol Adițional între Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova la Acordul între Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind implementarea programului de asistență tehnică și financiară în baza unui ajutor financiar nerambursabil în valoare de 100 milioane de euro acordat de România Republicii Moldova, semnat la București, la 27 aprilie 2010 și acordarea deplinelor puteri dlui Gheorghe Șalaru, Ministru al mediului

HG nr. 427 din 18.06.2012 privind inițierea negocierilor asupra proiectului Memorandumului de Înțelegere dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Turcia în domeniul mediului și acordarea deplinelor puteri dlui Gheorghe Șalaru, ministru al mediului

HG nr. 465 din 26 iunie 2012 cu privire la aprobarea Acordului între Guvernul RM și Guvernul Statului Israel privind cooperarea în domeniul protecției mediului, încheiat la Ierusalim la 14 mai 2012

HG nr. 137 din 09.03.2011 cu privire la acordarea deplinelor puteri domnului Artur Buzdugan, director al Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice, pentru semnarea Memorandumului între Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice a Republicii Moldova și Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare din România privind cooperarea în domeniul securității radiologice.

HG nr. 584 din 29.07.2011 pentru inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului între Ministerul Mediului al RM și Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale al Ucrainei cu privire la respectarea prevederilor Convenției privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier aprobată la Espoo la 25 februarie 1991

HG nr. 591 din 01.08.2011cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Ucrainei privind colaborarea în domeniul protecției și dezvoltării durabile a bazinului râului Nistru și acordarea deplinelor puteri dlui Gheorghe Șalaru, ministru al mediului

HG 673 din 12 septembrie 2011 privind inițierea negocierilor asupra Acordului de colaborare în domeniul protecției mediului dintre Ministerul Mediului din Republica Moldova și Ministerul Mediului din Estonia și acordarea deplinelor puteri dlui Gheorghe Șalaru, ministru al mediului

HG nr. 674 din 12 09.2011 cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectului Regulamentului Comisiei hidrotehnice interguvernamentale pentru implementarea Acordului între Guvernul RM și Guvernul României privind cooperarea pentru protecția și utilizarea durabilă a apelor Prutului și Dunării semnat la Chișinău la 28 iunie 2010, și acordarea deplinelor puteri dlui Lazăr Chirică, viceministru al mediului

HG nr. 873 din 22.11.2011 pentru inițierea negocierilor asupra proiectului Amendamentului la Acordul de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Uniunea Europeană privind Programul de suport al politicilor sectoriale în domeniul aprovizionării cu apă și canalizării

HG nr. 891 din 28.11.2011 pentru aprobarea Acordului între Ministerul Mediului al Republicii Moldova și Ministerul Mediului al Republicii Estonia privind cooperarea în domeniul protecției mediului, semnat la Tallinn la 19 octombrie 2011

HG nr. 153 din 04.03.2010 pentru inițierea negocierilor asupra proiectului Memorandumului de cooperare între Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice a Republicii Moldova și Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare a României;

HG nr. 269 din 13.04.2010 cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectelor Acordului de împrumut dintre Guvernul RM și BERD și Acordului de împrumut dintre Guvernul RM și banca Europeană de Investiții (Programul de dezvoltare al serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă)

HG nr. 309 din 23.04.2010 privind inițierea negocierilor asupra proiectului Memorandumului de Înțelegere între Ministerul Mediului al Republicii Moldova și Ministerul Mediului și Pădurilor din România privind colaborarea în domeniul protecției mediului și acordarea deplinelor puteri dlui Gheorghe Șalaru, ministru al mediului

HG nr. 486 din 14.06.2010 pentru aprobarea Memorandumului de Înțelegere între Ministerul Mediului al Republicii Moldova și Ministerul Mediului și Pădurilor al României privind colaborarea în domeniul protecției mediului, semnat la București la 27 aprilie 2010.

HG nr. 554 din 28.06.2010 privind inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind cooperarea pentru protecția și utilizarea durabilă a apelor Prutului și Dunării și acordarea deplinelor puteri dlui Gheorghe Șalaru, ministru al mediului

HG nr. 734 din 11.08.2010 cu privire la aprobarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind cooperarea pentru protecția și utilizarea durabilă a apelor Prutului și Dunării, semnat la Chișinău la 28 iunie 2010

HG nr. nr. 1041 din 05.11.2010 cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului între Guvernul RM și CEE a ONU privind organizarea și desfășurarea Conferinței a IV a părților la Convenția privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului și acordarea deplinelor puteri dlui Gh. ȘALARU, ministru al mediului.

HG nr. 377 din 18.06.2009 pentru aprobarea Acordului de colaborare între Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale din Republica Moldova și Ministerul Resurselor Naturale și Protecției Mediului din Republica Belarus în domeniul protecției mediului și utilizării durabile a resurselor naturale, semnat la Minsk la 3 decembrie 2008

HG nr. 641 din 27 mai 2008 cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului de colaborare între Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale din Republica Moldova și Ministerul Resurselor Naturale și Protecției Mediului din Republica Belarus în domeniul protecției mediului și utilizării durabile a resurselor naturale”

HG nr. 523 din 18.04.2008 pentru aprobarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind colaborarea în domeniul protecției mediului înconjurător și utilizarea rațională a resurselor naturale, semnat la Moscova la 20 februarie 2008

HG nr. 122 din 08.02.2008 pentru inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind colaborarea în domeniul protecției mediului și utilizării durabile a resurselor naturale

HG nr. 197 din 25.02.2008 cu privire la acordarea deplinelor puteri domnului Constantin MIHAILESCU, ministru al ecologiei și resurselor naturale

HG nr. 178 din 19.02.2007 pentru inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Azerbaidjan privind cooperarea în domeniul protecției mediului

HG nr. 521 din 14.05.2007 pentru aprobarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Azerbaidjan privind cooperarea în domeniul protecției mediului, semnat la 22 februarie 2007 la Baku

HG nr. 1297 din 27.11.2007 cu privire la aprobarea Memorandumului de cooperare și asistență reciprocă în problemele securității nucleare și radiologice dintre guvernele statelor-membre ale Organizației pentru democrație și dezvoltare economică - GUAM, semnat la Baku la 19 iunie 2007

HG nr. 1336 din 30.11.2007 cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului între Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale al Republicii Moldova și Ministerul Federal al Mediului din Regatul Belgiei privind colaborarea în domeniul protecției mediului și folosirii durabile a resurselor naturale

HG nr. 91 din 27.01.2006 privind inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului de grant între Guvernul Republicii Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucții și Dezvoltare privind Proiectul „Managementul și distrugerea stocurilor de poluanți organici persistenti”

HG nr. 188 din 17.02.2006 pentru inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului între Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale al Republicii Moldova și Ministerul Mediului al Republicii Letonia privind cooperarea în domeniul protecției mediului

HG nr. 290 din 17.03.2006 pentru acordarea deplinelor puteri dlui Constantin MIHAILESCU, ministru al ecologiei și resurselor naturale (Acord Letonia)

HG nr. 1247 din 30.10.2006 privind aprobarea proiectului de lege pentru acceptarea amendamentelor la articolele 25 și 26 din Convenția privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontaliere și a lacurilor internaționale, adoptate la 28 noiembrie 2003 la Madrid

HG nr. 23 din 19.01.2004 despre inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Populare Chineze privind colaborarea în domeniul protecției mediului și folosirii resurselor naturale

HG nr. 25 din 19.01.2004 privind aprobarea Acordului între Ministerul Ecologiei, Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului al Republicii Moldova și Ministerul Mediului al Republicii Polone privind colaborarea în domeniul protecției mediului și folosirii resurselor naturale

HG nr. 764 din 06.07.2004 cu privire la acordarea deplinelor puteri dlui Andrei GHERMAN, ministrul sănătății, și dlui Constantin MIHAILESCU, ministrul ecologiei și resurselor naturale

HG nr. 431 din 14.04.2003 cu privire la instituirea grupului de negocieri pentru obținerea unui credit din partea Băncii Mondiale în vederea realizării proiectului „Aprovizionarea cu apă și canalizare”:

HG nr. 456 din 17.04.2003 despre acordarea deplinelor puteri dlui Gheorghe DUCA, ministrul ecologiei, construcțiilor și dezvoltării teritoriului al Republicii Moldova pentru semnarea Acordului între Ministerul Ecologiei, Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului al Republicii Moldova și Ministrul Mediului al Republicii Polone privind colaborarea în domeniul protecției mediului și folosirii resurselor naturale

HG nr. 561 din 15.05.2003 cu privire la acordarea deplinelor puteri dlui Gheorghe DUCA, ministrul ecologiei, construcțiilor și dezvoltării teritoriului al Republicii Moldova pentru semnarea următoarelor protocoale:

1. Protocolul privind evaluarea strategică a impactului asupra mediului la Convenția din 21 februarie 1991 privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontier.
2. Protocolul privind Registrul emisiilor și transferul poluanților la Convenția din 7 aprilie 1999 privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului.
3. Protocolul privind responsabilitatea civică și compensarea pentru prejudiciul cauzat apelor transfrontiere de către impactul transfrontier al accidentelor industriale la Convenția din 17 martie 1992 privind protecția și folosirea cursurilor de ape transfrontiere și a lacurilor internaționale și la Convenția din 17 martie 1992 privind efectele transfrontiere ale accidentelor industriale.

HG nr. 615 din 23.05.2003 despre acordarea deplinelor puteri domnului Mihail MANOLI, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Statele Unite ale Americii în vederea semnării Acordului de Credit pentru Dezvoltare (Proiectul alimentării cu apă și salubritate) între Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare.

HG nr. 850 din 14.07.2003 pentru aprobarea Protocolului despre includerea modificărilor în Acordul privind colaborarea în domeniul hidrometeorologiei

HG nr. 858 din 14.07.2003 despre inițierea negocierilor asupra proiectului Memorandumului de Înțelegere între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Danemarcei cu privire la cooperarea în scopul implementării Protocolului de la Kyoto al Convenției Cadru a Națiunilor Unite cu privire la Schimbarea Climei

HG nr. 1161 din 29.09.2003 despre aprobarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind cooperarea în domeniul protecției resurselor piscicole și reglementarea pescuitului în râul Prut și în lacul de acumulare Stînca-Costești, semnat la Stînca-Costești la 1 august 2003

HG nr. 1332 din 07.11.2003 cu privire la acordarea deplinelor puteri dlui Gheorghe DUCA, ministrul ecologiei, construcțiilor și dezvoltării teritoriului pentru semnarea Memorandumului de înțelegere

între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Danemarcei despre cooperarea în scopul implementării mecanismului dezvoltării nepoluante, definit în Protocolul de la Kyoto la Convenția-Cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la Schimbarea Climei.

HG nr. 782 din 14.06.2002 despre inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului interministerial de colaborare în domeniul protecției mediului și folosirii resurselor naturale Republica Italiană și Republica Polonia

HG nr. 1721 din 27.12.2002 despre proiectul Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Departamentul Energiei al Statelor Unite ale Americii privind acordarea grantului pentru ameliorarea securității și managementului surselor radioactive

HG nr. 1210 din 09.11.2001 cu privire la acordarea deplinelor puteri domnului Gheorghe DUCA, ministrul ecologiei, construcțiilor și dezvoltării teritoriului

HG nr. 478 din 19.05.2000 cu privire la acordarea deplinelor puteri dlui Sergiu MAGDÎL, șef-adjunct al direcției generale politică ecologică a Ministerului Mediului și Amenajării Teritoriului pentru semnarea Protocolului privind securitatea biologică în cadrul celei de-a V-a Reuniuni a Conferinței Părților la Convenția privind diversitatea biologică, în perioada 15-26 mai 2000, la Nairobi

HG nr. 522 din 31.05.2000 cu privire la acordarea deplinelor puteri domnului Arcadie CAPCELEA, ministrul mediului și amenajării teritoriului pentru semnarea Acordului referitor la crearea și administrarea comună a unei Zone protejate transfrontaliere în Delta Dunării și zona inferioară a râului Prut între Ministerul Mediului și Amenajării Teritoriului al Republicii Moldova, Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului din România și Ministerul Mediului și Resurselor Naturale din Ucraina.

HG nr. 733 din 24.07.2000 cu privire la aprobarea componenței nominale a delegației Republicii Moldova la întrunirea de la Almatî a miniștrilor mediului, economiei și finanțelor din țările C.S.I. (16-17 octombrie 2000)

HG nr. 801 din 08.08.2000 pentru aprobarea Acordului între Ministerul Mediului și Amenajării Teritoriului al Republicii Moldova, Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului din România și Ministerul Mediului și Resurselor Naturale din Ucraina privind cooperarea în zona formată din ariile naturale protejate ale Deltei Dunării și Prutului de Jos

HG nr. 828 din 14.08.2000 despre inițierea negocierilor asupra proiectului acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind colaborarea în domeniul protecției mediului

HG nr. 926 din 09.09.2000 despre inițierea negocierilor cu privire la proiectul Acordului între Ministerul Mediului și Amenajării Teritoriului al Republicii Moldova și Ministerul Resurselor Naturale al Federației Ruse în domeniul implementării și evaluării conformității sistemelor de management de mediu și certificării produselor și proceselor cu impact negativ asupra mediului

HG nr. 1071 din 22.10.1998 pentru aprobarea Acordului privind instituirea și activitatea organizației independente necomerciale „Centrul Regional de Mediu Moldova” între Guvernul Republicii Moldova și Comisia Uniunii Europene

HG nr. 965 din 20.10.1997 cu privire la aprobarea Acordului de colaborare între Departamentul Protecția Mediului Înconjurător al Republicii Moldova și Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului al României în domeniul protecției mediului înconjurător și folosirii durabile a resurselor naturale

HG nr. 223 din 06.04.1995 pentru aprobarea Acordului între Departamentul Protecția Mediului Înconjurător al Republicii Moldova și Ministerul Resurselor Naturale și Protecției Mediului Înconjurător al Republicii Belarus privind colaborarea în domeniul protecției mediului înconjurător.

După cum ne convinge enumerarea actelor legislative și normative, cadrul legislativ din domeniu este destul de larg și avansat. Totuși, atenționăm specialiștii că acesta conține goluri legislative, duplicități și nu este în necesară măsură adaptat la Acquis-ul comunitar. Această stare nu lasă loc pentru tergiversări și solicită crearea unei structuri în cadrul Ministerului, specializată în domeniul creației legislative.

II. EXPERTIZA ECOLOGICĂ DE STAT ȘI AUTORIZAȚIILE DE MEDIU.

Valeriu HOLBAN,

Șef, Direcție Expertiza ecologică și autorizații de mediu

1. Introducere.
2. Expertiza ecologică de stat – realizări și date.
3. Autorizațiile de mediu – implementarea normelor și standardelor ecologice în activitățile economice.
4. Probleme și propuneri de perfecționare a SEES și AM.

1. Introducere.

a) Expertiza ecologică de stat.

Expertiza ecologică a documentației de proiect (DP) în 2012 a fost efectuată în baza actelor legislative și normative în vigoare, *competențelor prevăzute în anexa nr.3 din Instrucțiunea nr.188 din 10.09.02 „Despre ordinea de organizare și efectuare a expertizei ecologice de stat”* de către sistemul expertizei ecologice de stat și autorizațiilor de mediu (SEES AM) compus din subdiviziunile autorității centrale a Controlului Ecologic de Stat: Direcția Expertiză Ecologică și Autorizații de Mediu (DEEAM) din cadrul aparatului central al Inspectoratului Ecologic de Stat (IES) și inspectorii, conform fișei postului, cu atribuții de efectuare a expertizei ecologice de stat a DP din cadrul subdiviziunilor teritoriale (ST) ale IES (Agențiilor și Inspecțiilor ecologice).

DP examinate și acordate de DEEAM sunt destinate pentru construcția, extinderea, reconstrucția, reutilizarea, modernizarea și reprofilarea, conservarea, demolarea sau lichidarea sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare a localităților cu stații de epurare biologică a apelor uzate; stațiilor de alimentare cu combustibil; depozitelor pentru păstrarea fructelor, legumelor; gazificarea grădinițelor de copii, școlilor; valorificarea substanțelor minerale utile din cariere, mine; măsurilor antierozionale cu construcții hidrotehnice; construcției iazurilor; construcției centralelor termice autonome, inclusiv pe biomasă, balot de paie, peleți, brichete; amenajarea depozitelor pentru redislocarea, înhumarea, izolarea deșeurilor toxice, deșeurilor menajere solide; construcției centrelor comerciale; centralei atomoelectrice din Hmelnițk, Ucraina; centralei electrotermice cu capacitatea de 450MW în Republica Moldova, în preajma com. Burlăceni, r-nul Cahul; conductei de interconectare a sistemului național de transport gaze din România cu sistemul transport gaze din Republica Moldova pe direcția Iași (România)-Ungheni (Moldova); instalațiilor de eliminare a deșeurilor și a nămolului SEB în mun. Chișinău și pe tot teritoriul țării la solicitarea FPC „Angroconscom” S.R.L.; gazoductului de interconectare a sistemului național de transport gaze din România cu sistemul de transport gaze din Republica Moldova pe direcția râul Prut – satul Todirești, raionul Ungheni ș.a.

DP examinate și acordate de Agenții și Inspecții sunt destinate de asemenea pentru construcția obiectelor social-culturale cu asigurarea tehnică de la obiectele și rețelele centralizate și proprii, inclusiv: case de locuit, grădinițe de copii, școli, case de cultură, cluburi, policlinici, puncte medicale, spitale, clădiri administrative, case individuale cu sobe, stații de telefoane, farmacii, oficii poștale, întreprinderi și centre comerciale și de alimentare, de deservire socială; construcția obiectelor de prelucrare a produselor agricole în localitățile rurale, inclusiv: oloinițe și mori de măcinat, locuri descoperite de parcare și garaje pentru vehicule fără servicii; linii de tensiune înaltă de 35 kV și mai mică, noduri și linii de telecomunicații aeriene și subterane între localitățile republicii și în intravilanul localităților, rețele de conducte de apă, canalizație în intravilanul localităților (fără instalații), alte întreprinderi, obiecte și instalații de menire comună. Excepție au făcut DP în volum redus pentru casele de locuit cu un nivel, pentru una sau două familii și anexele gospodărești ale acestora, situate în localitățile rurale, precum și pentru construcțiile provizorii cu suprafața mai mică de 150 m².

Activitatea în domeniul Expertizei Ecologice de Stat a DP.

- Au fost acordate **consultații, asistență metodică subdiviziunilor teritoriale ale IES** la elaborarea avizelor pentru amplasarea, proiectarea obiectelor AAT în zona de protecție a apelor, zona de protecție sanitară a diferitor folosințe – prize de apă, zone selitebe, zone de agrement etc. Necesitatea elaborării documentației de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) anterior DP pentru construcțiile menționate,

reiese din prevederile art.13 alin.(2) al Legii nr.440 din 27.04.95 cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă, art.16 alin.(1), (2) din Legea nr.851 din 29.05.96 privind expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului înconjurător.

- S-a participat în procesul de expertizare a DP la **dezbatere asupra soluțiilor de proiect** cu elaboratorii și beneficiarii acestora **cu scopul: verificării**, argumentării cotei de amplasare a obiectelor proiectate cu un eventual impact asupra mediului în raport cu cota de inundare a terenului calculată la frecvența de 3%; **verificării** parametrilor cantitativi, calitativi ai influentului/efluentului stațiilor de epurare biologică a apelor uzate; **verificării** modului de amenajare a locului de contact al efluentului cu apele de suprafață – receptoare; **necesității** obținerii hotărârii Guvernului de modificare a destinației terenurilor agricole până la etapa de expertiză a proiectelor pentru construcții preconizate pe terenuri agricole de calitate superioară; **verificării** dimensiunilor zonei de protecție sanitară stabilite de autoritățile de sănătate publică pentru activitățile proiectate în raport cu locul de amplasare a spațiului locativ; **neadmiterii** construcțiilor capitale pe terenurile fondului forestier în conformitate cu prevederile punctului 30 a Regulamentului privind arenda fondului forestier în scopuri de gospodărire cinegetică și /sau de recreere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.187 din 20.02.08; **argumentării** cerințelor legale de elaborare, avizare a DP pentru efectuarea lucrărilor de curățare a albiei minore a râului Prut într-o protecție contra inundațiilor satului Șirăuți, r-nul Briceni; **argumentării** soluțiilor de proiect referitor la măsurile de protecție a solului și plantelor în dependență de calitatea apelor preconizate pentru irigare.

- S-a examinat și elaborat **propuneri la proiectele actelor legislative**, normative (proiectul Codului Urbanismului și Construcțiilor (376pag.), proiectul programului de Standardizare Națională pentru anul 2012; proiectul Codului naval intern, în care au fost incluse la insistența Expertizei ecologice prevederile de protecție a mediului referitor la inadmisibilitatea extragerii aluviunilor din cursurile de apă la efectuarea lucrărilor de amenajare și menținere a șenalului navigabil).

- În scopul prevenirii unor consecințe cu impact negativ asupra mediului înconjurător și economiei naționale ca rezultat al **abrogării art.20** din Legea nr.851 din 29.05.96 privind expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului înconjurător au fost elaborate și expediate în adresa Ministerului Mediului propunerile Expertizei ecologice „Cu privire la unele insuficiențe ale Legii nr. 163 din 09.07.2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, Legii nr. 162 din 22.07.2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative și Legii nr. 160 din 22.07.2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător”; a fost elaborat și transmis Parlamentului Republicii Moldova spre examinare, aprobare proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative și Nota informativă la proiectul de lege menționat; a fost examinat și transmis Ministerului Economiei Chestionarul referitor la evaluarea procesului de implementare a Legii nr.160 din 22.07.11 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, precum și impactul acestei implementări asupra procesului de expertiză ecologică.

- S-a participat la **ședințele Curții de Apel Chișinău** cu privire la legalitatea actului contestat de domnul P. Cornescu, proprietar al casei din str. Cehov, 84, or. Cimișlia (Avizul expertizei ecologice de stat nr.05-5-3293/2405 din 12.12.2011 la documentația de proiect „Uzina staționară de producere a mixturilor asfaltice din str. N. Iorga, 106, or. Cimișlia” a „Irinda-Prim” S.R.L.). La ședința din noiembrie 2012 a Curții, contestarea a fost suspendată din motivul anulării în instanța de judecată a pretențiilor d-lui P. Cornescu, adresate Ministerului Sănătății, de competența cărui a fost stabilirea dimensiunilor zonei de protecție sanitară a Uzinei staționare de producere a mixturilor asfaltice.

b) Autorizațiile de mediu.

Potrivit prevederilor *art.10 alin.(2) al Legii nr.235 din 20.07.2006 „Cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător”*, autorizarea este o acțiune prin care autoritatea administrației publice sau instituția abilitată prin lege cu funcții de reglementare și de control îi permite solicitantului să inițieze și/sau să desfășoare o afacere, eliberându-i un act cu caracter permisiv, sub formă de licență - pentru genurile de activitate prevăzute de *Legea nr.451-XV din 30 iulie 2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător”* și/sau sub formă de autorizație - pentru confirmarea unor cerințe tehnice, unor norme separate sub un anumit aspect, stabilite de lege.

Autorizația de folosință specială a apelor (AFSA) este un act permisiv eliberat de IES ce reglementează în complex utilizarea și protecția apelor în baza normelor de captare, utilizare a apei și regimului de evacuări stabilit de normativele DLA, condițiile tehnice, ecologice și igienice de desfășurare legală a consumului uman și a procesului tehnologic de producere. AFSA se eliberează pe un termen de trei ani.

AFSA se eliberează ținând cont că, potrivit art.12 alin.(1) lit.a), art.27 alin. (11) lit.b), art.72, 73 alin. (1) și (2) din Codul apelor, acțiunile de captare și utilizare a apei duc inevitabil la acțiuni de formare și evacuare a apelor uzate în apele de suprafață care trebuie să fie dotate cu utilaj de prevenire a poluării. Ca urmare, aceste acțiuni (captarea, utilizarea, evacuarea) se autorizează **în complex**, când există garanții de utilizare rațională a apei și nu se va produce poluarea mediului. În cazul când condițiile menționate nu se respectă în complex, beneficiarul de apă urmează a fi autorizat doar după realizarea măsurilor coordonate cu autoritățile de mediu.

Activitatea în domeniul autorizării folosinței speciale a apelor.

- A fost organizat seminarul de instruire a inspectorilor din subdiviziunile teritoriale ale IES responsabili de controlul utilizatorilor de apă, precum și de eliberarea autorizațiilor de folosință specială a apelor. La seminar a fost comentat ordinul IES nr.9 din 22.02.2012 „Cu privire la competențele de eliberare a autorizațiilor de folosință specială a apei, inclusiv a evacuării / deversării apelor uzate”.

- Pentru punerea în aplicare, începând cu 26.10.2013, a Legii apelor nr.272 din 23.12.2011 au fost examinate, avizate, înaintate propuneri Ministerului Mediului la **16 proiecte de regulamente**, care urmează a fi aprobate prin hotărâre de Guvern (*Regulamentul privind cerințele de calitate a mediului pentru apele de suprafață, Regulamentul privind protecția apelor subterane, Regulamentul privind prevenirea poluării din activități agricole, Regulamentul privind monitorizarea stării apelor de suprafață și a celor subterane, Regulamentul cu privire la autorizarea de mediu a folosinței speciale a apei, Regulamentul cu privire la Registrul autorizațiilor de mediu pentru folosința specială a apei, Regulamentul privind elaborarea Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic, Regulamentul cu privire la piscicultură și acvacultură, Regulamentul privind deversările industriale directe, Regulamentul cu privire la cele mai bune tehnologii disponibile, Regulamentul privind epurarea apelor uzate în localitățile urbane, Regulamentul privind aprobarea Listei substanțelor prioritar periculoase din cauza naturii lor periculoase sau a riscului sporit pe care îl prezintă pentru mediu, Regulamentul privind epurarea apelor uzate în localitățile rurale, proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la identificarea, delimitarea și clasificarea corpurilor de apă, Regulamentul cu privire la funcționarea ghișeului unic în domeniul autorizării folosinței speciale a apei, Regulamentul privind evidența și raportarea apei folosite*).

- Au fost examinate și eliberate două avize de acordare a deversărilor de poluanți cu ape uzate în apele de suprafață cu depășirea normativelor DLA („Conserve” Hârbovăț, r-nul Anenii Noi, „Imperial Vin” Pleșeni, r-nul Cantemir). Ca rezultat întreprinderile nominalizate au întreprins măsuri pentru reabilitarea stațiilor de epurare a apelor uzate coordonate cu autoritățile de mediu. Potrivit punctului 34 din Regulamentul privind condițiile de evacuare a apelor uzate urbane în receptori naturali, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1141 din 10.10.2008.

- A fost calculat **prejudiciul** în sumă totală de **3.266.597 lei** pentru **5 cazuri** de poluare cu ape uzate neepurate de către Î.M. „Apă-Canal” Anenii Noi, Fabrica de vin Românești, r-nul Strășeni, SEB or. Călărași nou construită a Consiliului raional Călărași, M.П. «Твардисан», s. Tvardița, r-nul Taraclia, Î.M. „Apă-Canal Rezina”. *Ne înaintarea pretențiilor (acțiunilor) pentru recuperarea prejudiciului calculat (3.266.597 lei) este cauzată de nerespectarea procedurii indicate în Metodica de calculare a prejudiciului referitor la întocmirea actelor de constatare a acțiunilor contraveniente, de prelevare și analiză a probelor ce au cauzat prejudiciul.*

- În rezultatul analizei modului de autorizare a folosinței speciale a apei, a fost constatat, că unele ST continuă să nu ia în considerare faptul că utilizatorii de apă nu dispun de sisteme de canalizare, epurare a apelor uzate formate în rezultatul captării, utilizării apei naturale și nu cer redresarea acestei situații. Unii inspectorii continuă să aplice parțial prevederile art.12, 27, 72, 73 din Codul apelor inspectând Utilizatorul de apă (UA) solicitant de AFSA **doar** la acțiunea de **captare** a apei, fără a ține cont de prevederile art.46(1) din Legea privind protecția mediului înconjurător (LPM), care prevede, că „...*autoritățile publice locale (APL) sunt obligate în comun cu autoritățile de protecție a mediului, autoritățile pentru sănătatea publică (CSP), Agenția „Apele Moldovei”, să mențină sub control strict debitele de captate, folosirea și evacuarea apei în toate domeniile de folosire a ei*”. Astfel, eliberând AFSA doar pentru activitatea de captare, **inspectorul nu respectă art.46(1) din Legea privind protecția mediului înconjurător, săvârșind o contravenție**. Concomitent, UA „**autorizat de ST**” **nu respectă art.12(1) a) din Codul Apelor**, potrivit căruia „UA, ... *i se interzice se activeze, fără dispozitive de prevenire a poluării*”, de asemenea **săvârșește o contravenție**. Ca rezultat, relațiile ulterioare între ST și UA devin complicate: Dacă UA poluează și prejudiciază mediul înconjurător de acest fapt este

responsabil și ST. Astfel, ST nu poate aplica legea și sancționa UA, apare conflictul de interese. Preconizata separare a funcțiilor de autorizare de cele de control, de presupus, va corecta această situație.

Autorizația de emisii a poluanților în aerul atmosferic de la sursele fixe (AEPA) este un act permisiv eliberat de IES ce reglementează emisiile de poluanți în atmosferă de la sursele fixe de poluare stabilite în baza normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți, precum și alte condiții și reglementări care asigură protecția aerului atmosferic în procesul tehnologic de producere.

Activitatea în domeniul autorizării emisiilor de poluanți în aerul atmosferic de la sursele fixe.

- A fost organizat seminarul de instruire a inspectorilor din subdiviziunile teritoriale ale IES, responsabili de controlul agenților economici generatori de poluanți în atmosferă, precum și de eliberarea autorizațiilor de emisii a poluanților în aerul atmosferic de la sursele fixe. La seminar a fost comentat Ordinul Ministrului mediului nr.110 din 17 decembrie 2010 „Cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind încadrarea întreprinderilor (obiectelor) în categorii după nivelul de impact asupra aerului atmosferic”, Ordinul IES nr.10 din 22.02.2012 „Cu privire la competențele de eliberare a autorizațiilor de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe”.

- Au fost înaintate propuneri de completare a art.5 la Legea nr.1422 din 17.12.97 privind protecția aerului atmosferic cu o literă nouă, prin care se stipulează că, „*Ministerul Mediului elaborează și aprobă criteriile privind încadrarea surselor de poluare în categorii după gradul de influență asupra atmosferei*”. Odată cu aprobarea în Legea nr.1422 din 17.12.97 a acestei modificări va fi extinsă aplicarea principiului de eliberare a autorizațiilor de emisii în dependență de categoria la care se referă întreprinderea după nivelul de impact asupra aerului atmosferic.

- În rezultatul analizei modului de autorizare a emisiilor de poluanți în aerul atmosferic a fost constat, că unele ST IES **nu respectă** art.12 din Legea nr.1422-XIII din 17.12.97 privind protecția aerului atmosferic, ordinul IES nr.10 din 02.2012. Astfel, AEPA se eliberează fără Inventarul, sau normativul ELA avizat sau reactualizat. Mai sunt cazuri când agenții economici sunt impuși să elaboreze normativele emisiilor limitat admisibile de poluanți în aerul atmosferic (ELA) fără să fie luată în considerare încadrarea întreprinderilor în categorii după nivelul de impact asupra aerului atmosferic. Preconizata separare a funcțiilor de autorizare de cele de control, de presupus, va corecta această situație.

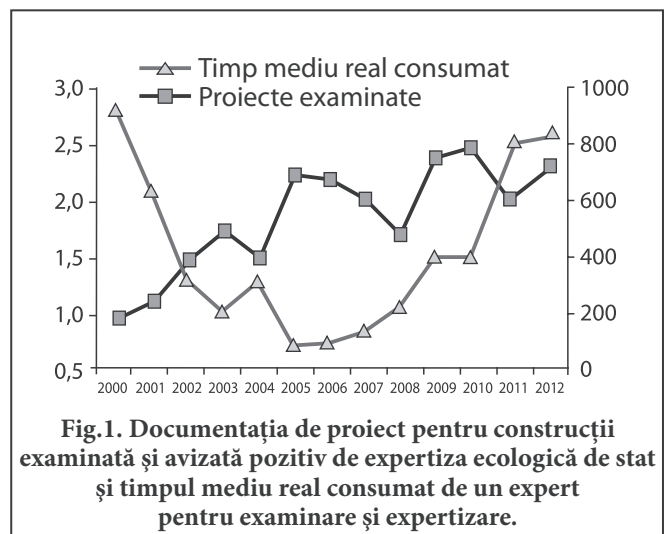
2. Expertiza ecologică de stat – realizări și date.

Fig.1. reprezintă numărul proiectelor examinate și avizate de sistemul expertizei ecologice de stat, precum și timpul mediu real consumat pentru o examinare și expertizare de un expert.

Din grafic se vede că timpul mediu real consumat de un expert pentru examinarea proiectelor în 2012 a constituit 2,8 zile pentru un proiect, norma constituind pînă la 45 zile calendaristice, iar pentru obiectele și activitățile economice complexe și potențial periculoase pentru mediul înconjurător pînă la 3 luni.

Timpul mediu real al unui expert consumat pentru examinarea documentației de proiect a fost obținut prin raportarea numărului de proiecte examinate la numărul de zile lucrătoare într-un an $706:250=2,8$ zile/proiect.

Având în vedere volumul permanent sporit de lucru în 2012 în DEEAM au activat de facto 10 persoane (conform efectivului aprobat, în statele DEEAM sunt 7 persoane). Însă, pe parcursul anului numărul real de persoane a fost redus cu două persoane, cu o unitate - în aprilie, încă cu una - în septembrie. Din luna septembrie 2012 în DEEAM au activat 8 persoane, din ele - 7, cu funcții de expertiză. În 2012 compartimentul „Protecția și utilizarea rațională a resurselor de apă” constituit din expertiza documentației

de proiect pentru construcții și autorizarea folosințelor de apă a fost gestionat doar de o singură persoană (d-na Osoianu O.), detașată din altă subdiviziune, neavând loc stabil în statele DEEAM.

În agenții și inspecții au activat în domeniul expertizei și autorizării de mediu câte un colaborator. Din cauza lipsei specialiștilor calificați, în 2012 nu au fost expertizate documentații de proiect pentru construcții în inspecțiile din raioanele Telenești, Rezina. Lipsesc specialiști calificați și în alte subdiviziuni teritoriale, cum ar fi în inspecțiile din raioanele Cimișlia, Briceni, Fălești. În Agenția Ecologică Chișinău lipsesc specialiști în domeniul expertizei privind evaluarea impactului activităților preconizate asupra aerului atmosferic, apei, florei, faunei.

În inspecțiile din raioanele Basarabeasca, Cantemir, Dondușeni, Florești, Hâncești, Ocnița, Șoldănești. Ștefan Vodă, Ungheni au fost expertizate doar câte 1-2 documentații de proiect.

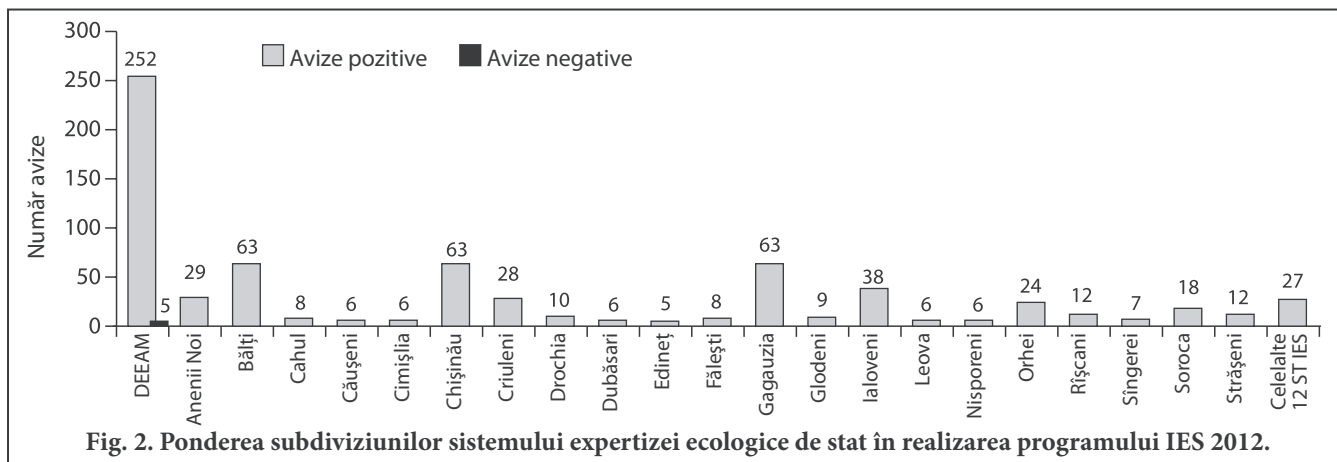

Fig. 2. Pondere subdiviziunilor sistemului expertizei ecologice de stat în realizarea programului IES 2012.

Fig.2. reprezintă numărul proiectelor avizate pozitiv de expertiza ecologică de stat.

Pe parcursul anului 2012 au fost examinate de SEES în total 721 proiecte, inclusiv avizate pozitiv 706 proiecte cu 92 proiecte mai mult, comparativ cu 2011 și 15 proiecte avizate de către DEEAM, negativ.

În 2012, comparativ cu 2011 s-a produs o majorare a numărului documentațiilor de proiect finanțate din bugetul de stat, fondul ecologic național, granturi în general pentru construcția complexă a obiectelor de aprovizionare cu apă și canalizare, a centralelor termice pe combustibil alternativ - biomasa. (În 2012 din numărul total de 721 proiecte, 173, sau 24%, au fost finanțate din bugetul de stat. În 2011 din numărul total de 614 proiecte, 104, sau 17% au fost finanțate de la bugetul de stat.

De menționat, că expertiza ecologică de stat a proiectelor de execuție se efectuează contra plată, cu excepția documentației pentru construcția obiectelor finanțate din bugetul de stat, conform art.18 al Legii nr.851 cu privire la expertiza ecologică de stat și evaluarea impactului asupra mediului înconjurător, Legii bugetului de stat pentru anul 2012, iar mijloacele acumulate sunt direcționate în bugetul de stat.

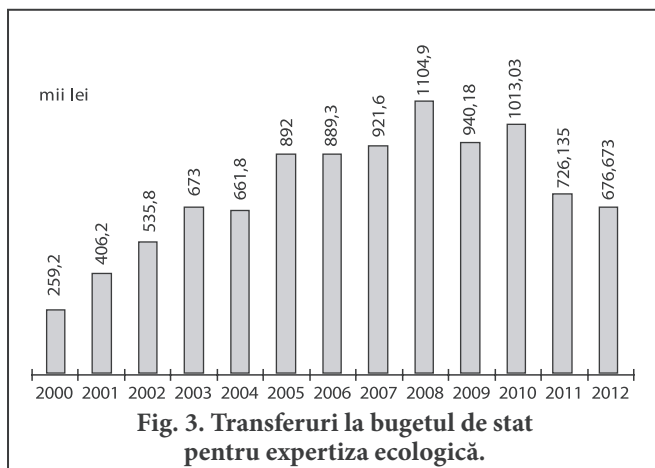

Fig. 3. Transferuri la bugetul de stat pentru expertiza ecologică.

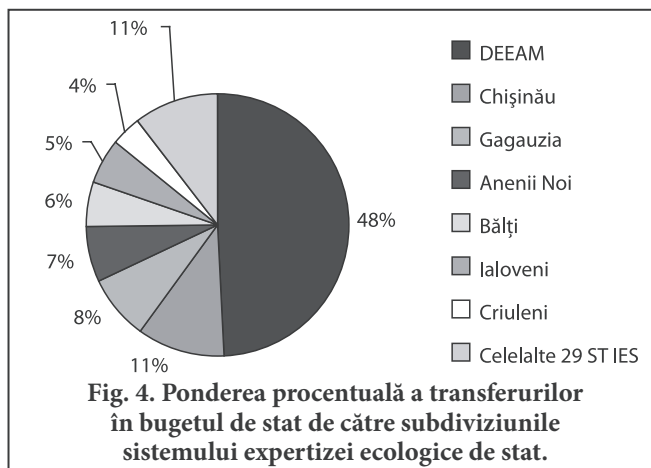

Fig. 4. Pondere procentuală a transferurilor în bugetul de stat de către subdiviziunile sistemului expertizei ecologice de stat.

Fig.3. demonstrează că pentru executarea lucrărilor de expertiză ecologică în 2012 în bugetul de stat au fost transferate 676,673 mii lei, constituind o reducere de 49,462 mii lei, comparativ cu 2011. Acest fapt se datorează creșterii de la 17% la 24% în 2012, comparativ cu 2011 a numărului proiectelor finanțate din bugetul de stat. Tendința de reducere a sumei transferurilor la bugetul de stat se mai datorează faptului că

taxa pentru efectuarea expertizei ecologice de stat nu corespunde costurilor actuale, deoarece este rămasă la nivelul anului 2000, fără ulterioare modificări. *Tentativele IES de a reactualiza aceste taxe nu au fost susținute de Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei.*

Fig.4. demonstrează ponderea procentuală a transferurilor la bugetul de stat a SEES pentru efectuarea expertizei ecologice de stat a proiectelor. În suma totală a transferurilor la bugetul de stat 676,673 mii lei sau evidențiat: DEEAM – 49,2%, Agenția Ecologică Chișinău – 10,8%, urmată de Agenția Ecologică Găgăuzia cu 8,1%, Inspekția Ecologică Anenii Noi - 6,6%, Agenția Ecologică Bălți – 5,7%, Inspekția Ecologică Ialoveni – 5,3%, Inspekția Ecologică Criuleni – 3,75% . Celelalte 29 subdiviziuni au contribuit la volumul de transferuri în medie cu câte 1÷2%.

Parțial expertiza ecologică a proiectelor de execuție are caracter de serviciu prestat, mijloacele căruia sunt direcționate pe contul special al IES, (fig.5).

Tariful (lei) se stabilește conform Regulamentului cu privire la mijloacele speciale bănești obținute de la prestarea serviciilor contra plată, aprobat de Ministrul Mediului Amenajării Teritoriului, coordonat cu Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei și Reformelor, înregistrat de Ministerul Justiției (M.O. 112-114/320 din 05.09.00, anexa 2, pct.2, Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.1030 din 3.10. 2005).

Pentru executarea lucrărilor de avizare a documentației de proiect au fost transferate de către beneficiari pe contul special al Inspectoratului 61,385 mii lei (servicii prestate complementare). Suma este mică, deoarece serviciile menționate au fost achitate doar pe durata de 3,5 luni ale anului 2012, devenind gratuite odată cu intrarea în vigoare la 14.04.2012 a Legii 160 din 22.07.2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

Din suma totală de 61,385 mii lei, pe contul special al IES beneficiarii au transferat pentru: Agenția Ecologică Chișinău – 22,9%, urmată de Agenția Ecologică Găgăuzia cu 20,1%, DEEAM – 15,3%, Inspekția Ecologică Anenii Noi – 12,0% Inspekția Ecologică Criuleni-9,6%, Inspekția Ecologică Orhei – 5,2%. Pentru celelalte 30 subdiviziuni, în total –14,9%.

Fig.6. demonstrează, că în 2012, întru executarea indicațiilor din avizele expertizei ecologice de stat la documentația de proiect, Agențiile și Inspekțiile ecologice au participat în 979 de comisii de recepție finală, cu 11 mai puține obiecte noi construite, comparativ cu 2011.

Important pentru procedura de expertiză ecologică a documentației de proiect este întocmirea corectă a Avizului de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectului, care constituie condiții ecologice pentru inițierea și elaborarea proiectului

Fig.7. demonstrează că în 2012 de către Agențiile și Inspekțiile ecologice au fost eliberate beneficiarilor Avize privind condițiile ecologice de acordare a 2026 terenuri pentru activități preconizate, proiectele căroro urmează a fi expertizate înainte de implementare, cu 50 mai multe terenuri, comparativ cu 2011.

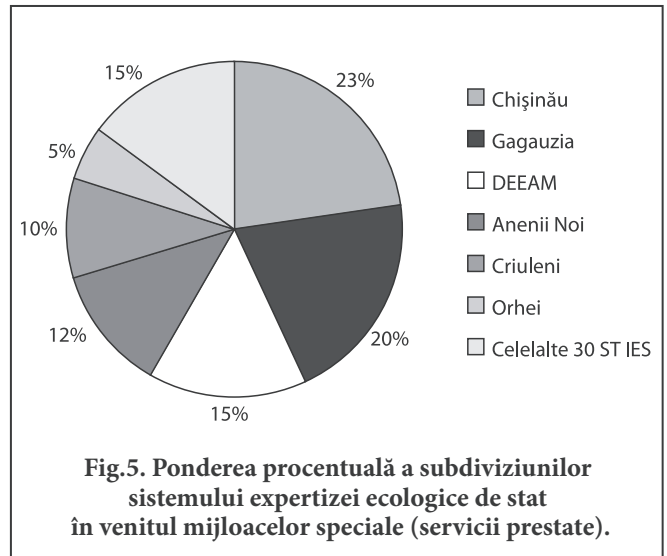

Fig.5. Pondere procentuală a subdiviziunilor sistemului expertizei ecologice de stat în venitul mijloacelor speciale (servicii prestate).

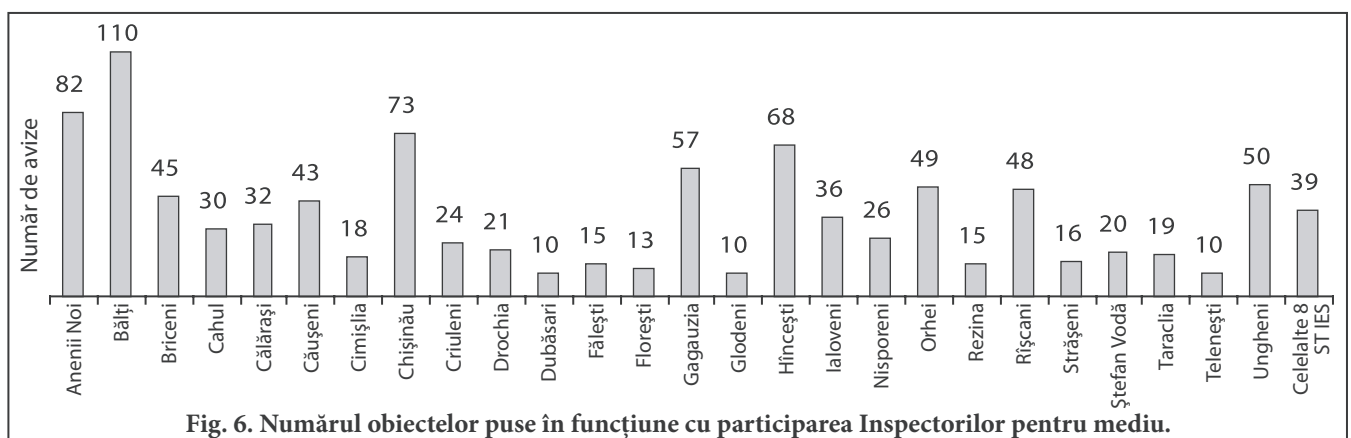

Fig. 6. Numărul obiectelor puse în funcțiune cu participarea Inspectorilor pentru mediu.

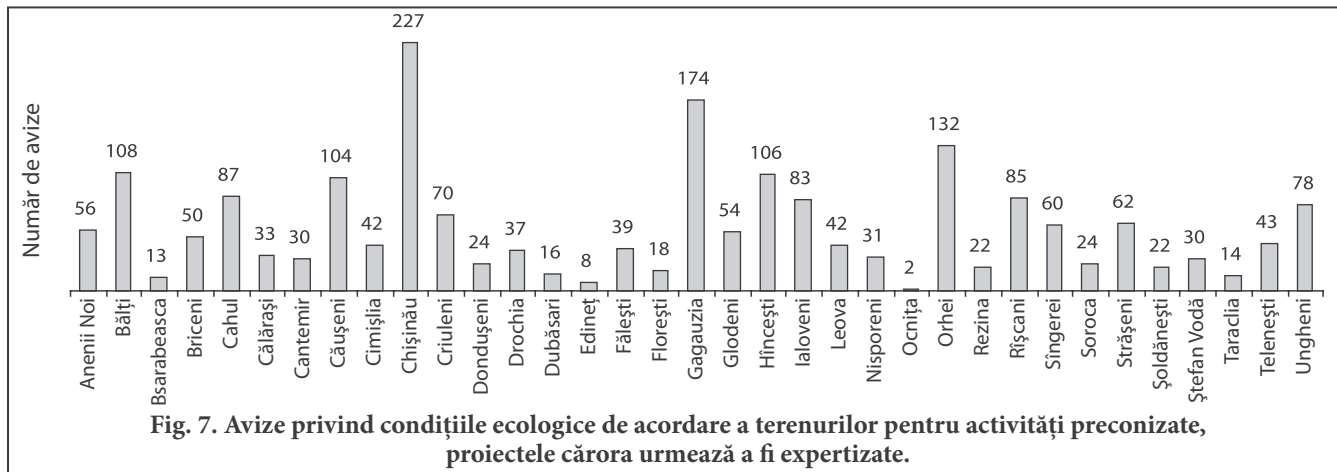

Fig. 7. Avize privind condițiile ecologice de acordare a terenurilor pentru activități preconizate, proiectele cărora urmează a fi expertizate.

3. Autorizațiile de mediu – implementarea normelor și standardelor ecologice în activitățile economice.

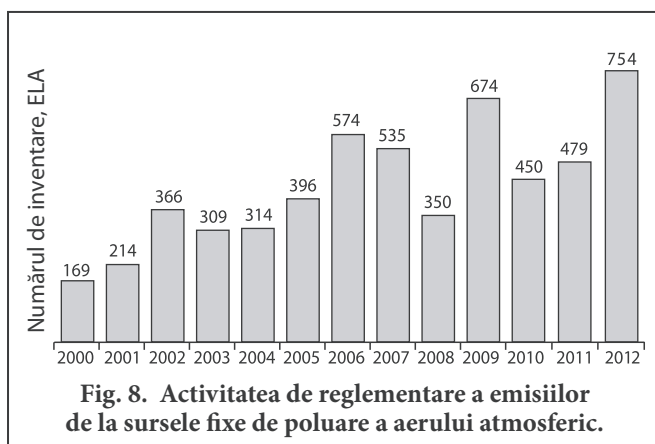

Fig. 8. Activitatea de reglementare a emisiilor de la sursele fixe de poluare a aerului atmosferic.

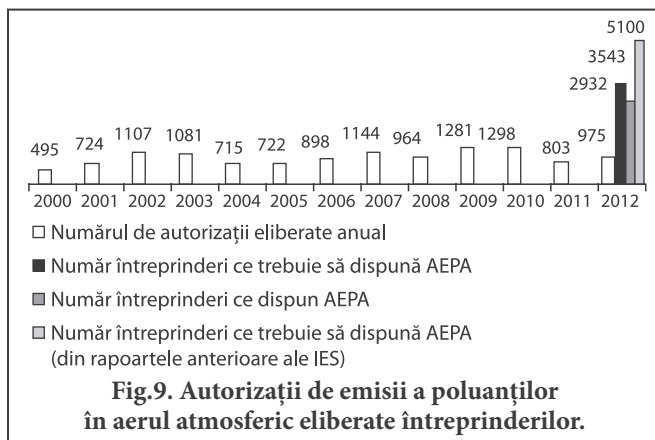

Fig.9. Autorizații de emisii a poluanților în aerul atmosferic eliberate întreprinderilor.

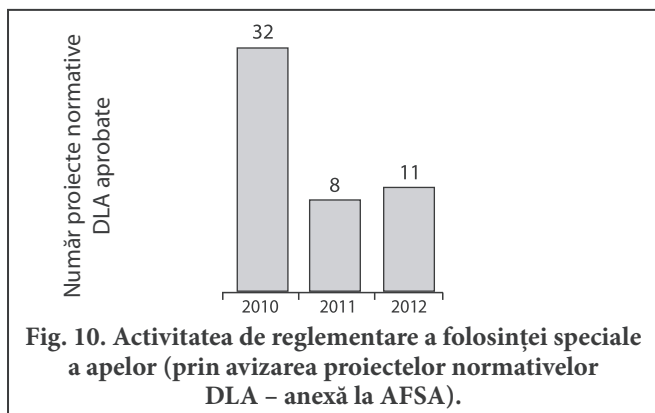

Fig. 10. Activitatea de reglementare a folosinței speciale a apelor (prin avizarea proiectelor normativelor DLA – anexă la AFSA).

Fig.8. reprezintă numărul proiectelor normativelor ELA, inventarelor, acordate de DEEAM, subdiviziunile teritoriale ale IES. În 2012 au fost acordate 754 proiecte de normative ELA, inventare, cu 275 proiecte mai mult, comparativ cu 2011.

Fig.9. reprezintă numărul autorizațiilor eliberate de DEEAM, subdiviziunile teritoriale ale IES. În 2012 au fost eliberate 975 AEPA, cu 172 mai mult, comparativ cu 2011.

De menționat, că după aprobarea Instrucțiunii privind încadrarea întreprinderilor (obiectelor) în categorii după nivelul de impact asupra aerului atmosferic prin ordinul ministrului mediului nr.110 din 17.12.2010, ordinul IES nr.10 din 22.02.2012, s-a redus numărul agenților economici ce au obținut AEPA în baza ELA, ca urmare, acești solicitanți de AEPA au redus cheltuielile nejustificate pentru elaborarea inventarelor în locul normativelor ELA.

Potrivit rapoartelor anuale subdiviziunile teritoriale ale IES inspectează 3503 întreprinderi ce trebuie să dispună de AEPA, din ele la finele anului 2012 dispuneau de AEPA–2932, ce constituie 83,7% (Fig.9). Astfel, se constată, în baza rapoartelor anuale anterioare ale IES, că nu sunt luate la evidență cca 1500 de întreprinderi generatoare de poluanți în aerul atmosferic. Ca urmare, aceste întreprinderi nu sunt supravegheate de subdiviziunile teritoriale ale IES și nu achită plata pentru poluarea mediului.

Fig.10. În 2012 au fost examinate și acordate proiectele normativelor DLA pentru 11 utilizatori de apă, cu 3 proiecte mai mult, în comparație cu anul 2011.

Menținerea numărului redus de utilizatori de apă, pentru care au fost acordate condițiile de deversare a poluanților în apele de suprafață, se datorează cerințelor impuse cu privire la neadmiterea înrăutățirii calității apelor de suprafață receptoare în rezultatul evacuărilor de ape uzate.

În 2012 au fost eliberate AFSA pentru 196 utilizatori de apă, cu 47 mai multe de cât în 2011. Fig.11. demonstrează, că s-a redus numărul UA autorizate după intrarea în vigoare a ordinului IES nr.9 din 22.02.2012, deoarece au crescut cerințele față de UA care solicită AFSA (evacuarea apelor uzate în ape de suprafață după epurarea lor în stații de epurare).

Astfel, de majoritatea subdiviziunilor teritoriale ale IES nu se eliberează AFSA UA ce nu dispun de sistem de canalizare propriu, precum și a celor UA, care nu sunt racordate la sistemele de canalizare existente.

Ca urmare, s-a majorat numărul de UA, care, în baza măsurilor coordonate cu subdiviziunile teritoriale ale IES, au inițiat construcția sistemelor de canalizare.

Potrivit rapoartelor anuale subdiviziunile teritoriale ale IES inspectează 1260 utilizatori de apă ce trebuie să dispună de AFSA, din ele la finele anului 2012 dispuneau de AFSA 583, ce constituie 46,3% (Fig.11). Astfel, se constată, în baza rapoartelor anuale anterioare ale IES, că nu sunt luate la evidență cca 1800 de utilizatori din surse naturale de apă. Ca urmare, acești utilizatori de apă nu sunt supravegheați de subdiviziunile teritoriale ale IES și nu achită plata pentru poluarea mediului.

4. Probleme și propuneri de perfecționare a SEES și AM.

Problemele existente în sistemul expertizei ecologice și autorizărilor de mediu, precum și unele propuneri de ameliorare a situației sunt reflectate și în Anuarul IES 2011.

De menționat, că documentația de proiect pentru construcții este supusă unei Expertize ecologice complexe. Orice proiect prezentat la expertiză trebuie să conțină soluții de organizare a construcției, de exploatare, inclusiv și lichidare a obiectului. De exemplu, proiectul sondei de apă nu poate fi examinat de expertiza ecologică fără zona de protecție sanitară a apelor subterane, fără rețele de distribuție și utilizare a apei în tehnologia preconizată, fără canalizarea, epurarea, evacuarea în apele naturale a apelor uzate, fără lichidarea sondelor de apă, care și-au expirat termenul de exploatare.

În procesul de expertiză se constată o calitate nesatisfăcătoare a DP cauzată de faptul că au apărut firme de proiectare licențiate, dar nu și cu profesionalismul respectiv. Exemple: Deseori **planul de situație** nu conține informația necesară pentru a determina amplasamentul obiectului proiectat în raport cu zone de regim special (zone de protecția a apelor de suprafață, zone de protecția sanitară, spații verzi, arii natural protejate de stat, spații locative ș.a.)

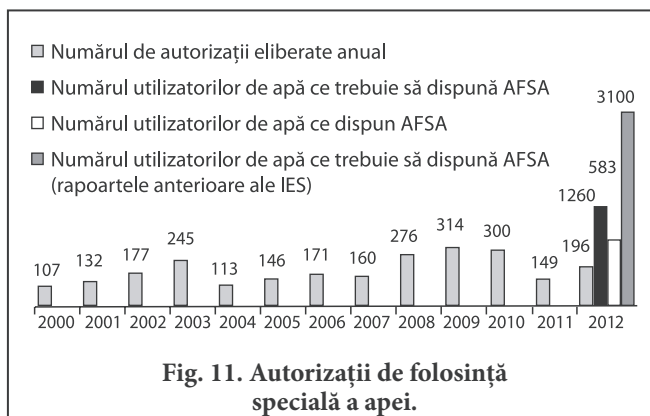
Planul general al obiectului proiectat deseori prezintă o imagine din internet (de pe pagina: geoport, wikimapia, google, earth, point.md, ingeocad ș.a.) deși planul general, conform cerințelor legislative, normative, trebuie elaborat în baza planului topografic întocmit de instituții licențiate în domeniu și coordonat cu autoritățile relații funciare, arhitectură și urbanism.

Deseori în componența documentației de proiect lipsește sau este incomplet prezentat Raportul privind investigațiile pedologice, geologice, hidrogeologice. (*Probabil, scopul proiectantului, este de a reduce, în detrimentul calității proiectului, din costul pentru elaborarea documentației de proiect*).

Conținutul **memoriului explicativ** întocmit pe compartimente (arhitectură, aprovizionarea cu apă, canalizarea, încălzirea, ventilarea, tehnologia, protecția mediului) este contradictoriu, sau nu corespunde desenelor de execuție.

Este necesar ca în termen cât mai restrâns să fie prezentat pentru aprobare de către Parlamentul Republicii Moldova proiectul Legii cu privire la evaluarea impactului asupra mediului, care, cu regret, se află pe parcurs de completare și perfecționare de mai mulți ani.

Rămîne o problemă nesoluționată și calitatea avizelor de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor în rezultatul participării în comisii pentru alegerea loturilor (AAT) **elaborate de ST IES. De regulă, AAT-urile** sunt întocmite de inspectorii de mediu în birou, fără studierea terenului, schemei tehnologice a viitorului obiect, nu conțin condiții ecologice înaintate pentru proiectare reieșind din specificul terenului preconizat pentru construcții, nu se pune condiția referitor la necesitatea de a cere acordul populației în cazul suprapunerii zonei de protecție sanitară cu zona locativă.

Este de menționată faptul, că o problemă importantă la momentul actual este modificarea destinației terenurilor agricole de către beneficiar la efectuarea lucrărilor de extragere a substanțelor minerale utile.

Conform prevederilor pct.31, literele (c) și (f) al Regulamentului cu privire la modul de atribuire, modificare a destinației terenului și schimbul terenurilor aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1451 din 24.12.2007, persoana fizică (juridică) care dispune de teren agricol și este interesată în modificarea destinației terenului, în demersul pentru examinarea și luarea deciziei de către Guvern anexează planul general pentru construcție a obiectului și, proiectul de recultivare a terenului, coordonat cu Inspectoratul Ecologic de Stat (Avizul pozitiv al Expertizei ecologice de stat).

În această ordine de idei menționăm că planul general și proiectul de recultivare a terenului, sunt parte componentă a documentației de proiect și nu pot fi prezentate înainte de elaborarea și aprobarea acestei documentații de proiect.

Astfel, la etapa de efectuare a expertizei ecologice de stat, documentația de proiect a obiectelor numere nu conține actele și deciziile respective în vederea modificării destinației terenurilor agricole și, ca urmare, informația respectivă nu este reflectată în Avizul expertizei ecologice de stat.

Este evident faptul, că sensul cerințelor pct.31 literele (c) și (f) ale regulamentului menționat este incompatibil cu succesiunea logică a etapelor de proiectare.

Din cele susmenționate urmează, ca modificarea destinației terenului atribuit necesită a fi efectuată în mod obligatoriu de către beneficiar după elaborarea și aprobarea proiectului, iar începerea lucrărilor de construcție (extragere a substanței minerale utile) este posibilă doar după luarea deciziei de către Guvern cu privire la modificarea destinației terenurilor agricole.

La momentul actual Ministerul Mediului a coordonat un proiect de Hotărâre respectiv a Guvernului cu privire la modificarea pct.31 din Regulamentul susmenționat.

Autoritățile publice centrale de specialitate nu în toate cazurile respectă procedura de coordonare a proiectelor reieșind din competențele lor – nu pun condiții la etapa de proiectare, și ulterior coordonează formal proiectul. Spre exemplu, Agenția “Apele Moldovei” coordonează DP cu condiția, să fie supusă Expertizei ecologice de stat, autoritățile de sănătate publică a Ministerului Sănătății eliberează avizul sanitar fără a cere să fie incluse în DP soluții complexe de protecție a mediului, eliberează aviz pentru aprovizionarea centralizată a populației cu apă de calitate menajeră, tehnică, fără respectarea Hotărârii Guvernului **nr. 934 din 15.08.2007** cu privire la instituirea Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al apelor minerale naturale, potabile și băuturilor nealcoolice îmbuteliate”.

Totodată, colaboratorii sistemului expertiză și autorizări de mediu au nevoie de **instruire profesională**, însă acest lucru, nu a fost practicat pînă în prezent (spre exemplu, de a studia practica României în domeniul mediului ca țară membră a UE).

Autorizarea folosinței speciale a apei (AFSA). Probleme, soluții.

În DEEAM o singură persoană (O. Osoianu) se ocupă de examinarea și elaborarea AFSA, inclusiv a proiectelor de normative DLA, a proiectelor de normative DLA cu depășirea normelor.

Domeniul **nu dispune de standarde** de calitate a apelor receptoare de ape uzate (Regulile de protecție a apelor de suprafață sovietice au fost abrogate în 2005 de Ghilotină, iar cele noi încă sunt în fază de elaborare), Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1141 din 10.10.2008 pentru stabilirea condițiilor de evacuare a apelor uzate în receptori naturali, conține un șir de erori, care împiedică la soluționarea problemelor de protecție a apelor.

Se cere soluționarea instalării d-nei Osoianu în funcție în DEEAM, precum și completarea DEEAM încă cu un specialist în domeniul autorizării, mai ales că se preconizează eliberarea AFSA prin intermediul ghișeului unic, crearea și ținerea Registrului AFSA.

Se cere în cadrul controlului ecologic de stat luarea măsurilor de eficientizare a procesului de identificare și supraveghere a tuturor utilizatorilor de apă ce activează în RM.

Autorizarea emisiilor de poluanți în atmosferă (AEPa). Probleme, soluții.

În DEEAM se ocupă două persoane (Petreanu, Moldovan) de examinarea și elaborarea AEPa, inclusiv a proiectelor de inventare, normative ELA.

Cu scopul diferențierii agenților economici cu surse de poluare semnificativă de agenții economici cu surse de poluare a aerului nesemnificativă, domeniul utilizează Instrucțiunea aprobată prin ordinul MM nr. 110. Această Instrucțiune nu are caracter legal pe tot arealul țării. Se cere aprobarea acestei Instrucțiuni prin lege.

Se cere în cadrul controlului ecologic de stat luarea măsurilor de eficientizare a procesului de identificare și supraveghere a tuturor agenților economici generatori de poluanți în aerul atmosferic ce activează în RM.

III. PROTECȚIA AERULUI ATMOSFERIC

Svetlana MARUSEAC,

Șef, Secția inspectare resurse acvatice și aer atmosferic,

Sima PLĂMĂDEALĂ,

Inspector principal, Secția inspectare resurse acvatice și aer atmosferic.

1. Aspecte generale privind calitatea aerului atmosferic.
2. Surse potențiale de poluare a aerului atmosferic.
 - 2.1 Sursele staționare de poluare.
 - 2.1.1 Impactul sectorului industrial asupra calității aerului atmosferic.
 - 2.1.2 Impactul sectorului termoelectric asupra calității aerului atmosferic.
 - 2.2 Sursele mobile de poluare.
3. Activitățile de inspectare și măsuri de constrângere aplicate, prejudiciul cauzat aerului atmosferic.
4. Cheltuieli și resurse pentru protecția aerului atmosferic.
5. Plata pentru poluarea aerului atmosferic.
6. Obiective și măsuri de protecție a aerului atmosferic.

1. Aspecte generale privind protecția aerului atmosferic.

Protecția aerului atmosferic, în ultimul timp, a devenit una din problemele prioritare din domeniul de activitate a autorităților de mediu orientată spre realizarea dreptului constituțional al cetățenilor Republicii Moldova la un mediu sănătos, accesului la informația veridică privind calitatea aerului și măsurile întreprinse în această direcție.

Republica Moldova, orientată spre spațiul Uniunii Europene, urmează să soluționeze, de rînd cu alte probleme, și cea de protecție a aerului atmosferic, să asigure respectarea normelor și cerințelor ecologice rezultate din actele legislative naționale, cum ar fi: Legea nr.1515-XII din 16.06.1993 privind protecția mediului înconjurător, care declară protecția mediului obligațiune generală a întregii societăți; Legea nr.1422-XIII din 17.12.1997 privind protecția aerului atmosferic, care la rîndul ei, stabilește drept obiectiv păstrarea și ameliorarea calității aerului atmosferic, prevenirea și reducerea efectelor nocive ale factorilor fizici, chimici, biologici, radioactivi și de altă natură asupra atmosferei cu consecințe nefaste pentru populație și/sau mediul înconjurător și reglementează activitatea antreprenorială în cazul în care aceasta, direct sau indirect, afectează sau poate afecta calitatea aerului atmosferic.

Într-un cadru mai larg, Republica Moldova colaborează cu țările vecine în vederea asigurării securității ecologice pe plan transfrontalier la realizarea obligațiilor stabilite prin Convențiile internaționale la care țara noastră este parte, precum și acordurile interstatale semnate.

Promovarea politicii de mediu în domeniul protecției aerului atmosferic, precum și supravegherea respectării prevederilor legislației ecologice de protecție a aerului atmosferic în activitatea antreprenorială revine Inspectoratului Ecologic de Stat și subdiviziunilor sale teritoriale.

În prezent, poluarea aerului atmosferic este o problemă gravă care necesită activități de control pentru aprecierea gradului de poluare, calcularea emisiilor de poluanți și determinarea calității aerului atmosferic, preîntîmpinarea efectelor nocive a activităților economice preconizate asupra ecosistemelor naturale. Analiza calității aerului atmosferic și a factorilor care o pot influența reflectă rezultatele activității subdiviziunilor Inspectoratului în anul de raportare.

Pentru început este de menționat că, cantitatea de poluanți emiși în atmosferă de la toate sursele de poluare în anul 2012 a fost evaluată la nivel de 182 400 tone și constituie 51,2 kg/an pe cap de locuitor.

(Conform raportului statistic populația Republicii Moldova numără 3 559,5 mii locuitori).

2. Surse potențiale de poluare a aerului atmosferic.

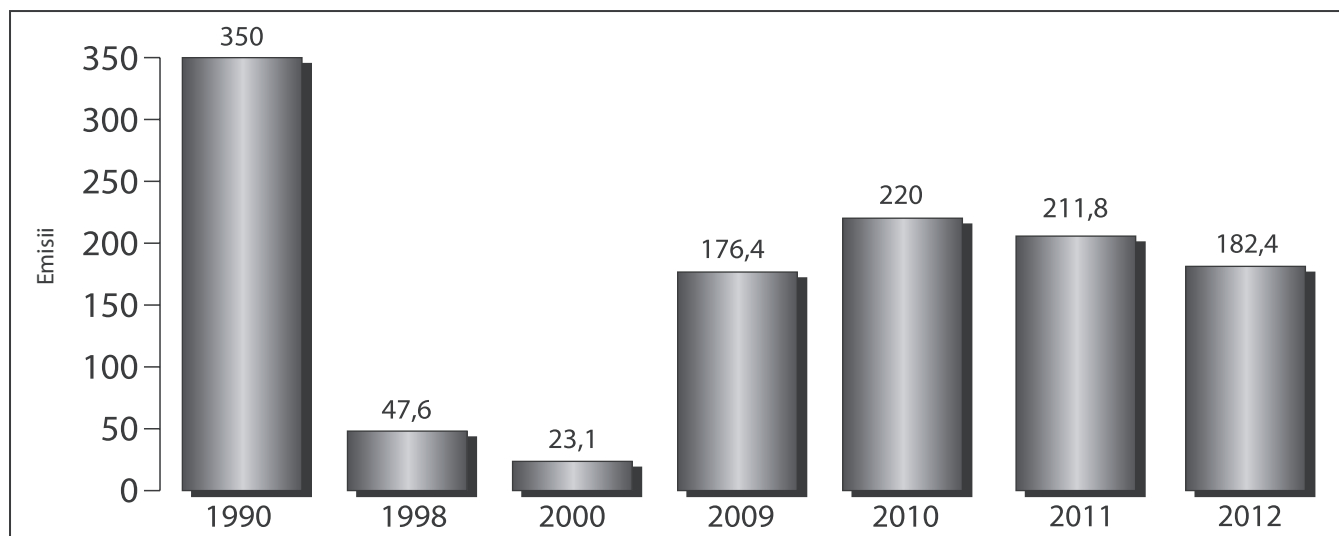
Calitatea aerului atmosferic în Republica Moldova este influențată de emisiile provenite din trei tipuri de surse de poluare:

- Sursele fixe, care includ centralele termoelectrice (CET-urile) și cazangeriile, înreprinderile industriale în funcțiune;
- Sursele mobile, care includ transportul auto, feroviar, aerian, fluvial, și tehnică agricolă;
- Transferul transfrontalier de noxe.

Statistica demonstrează că, calitatea aerului atmosferic în orașele mari, cum ar fi Chișinău, Bălți și altele este influențată preponderent de emisiile de la transport, CET-uri, întreprinderi mari, pe cind în centrele raionale și localitățile rurale de la emisiile întreprinderilor mai mici, cazangeriilor și surselor casnice.

Gradul de poluare a aerului atmosferic pe parcursul anilor 1990–2012 demonstrează o tendință descrescătoare în perioada 1990–2000 și tinde spre majorare în perioada 2000–2010 cu o scădere nesemnificativă în anul 2011–2012, cauza fiind staționarea întreprinderilor industriale la prima etapă și creșterea numărului unităților de transport auto.

Dinamica emisiilor de noxe de la sursele de poluare (mii tone) în perioada anilor 1990-2012.

2.1 Sursele staționare de poluare.

La moment în Republica Moldova sînt înregistrate 4 963 întreprinderi poluatoare a aerului atmosferic, 3 centrale termoelectrice, 2 902 cazangerii, 689 stații de alimentare cu carburanți.

Conform rapoartelor prezentate de Agențiile și Inspecțiile ecologice, cantitatea totală de poluanți calculată și emisă în atmosferă de la sursele fixe pe parcursul anului 2012 a constituit 20 664,561 tone, inclusiv: suspensii solide – 4 063,203 tone, dioxid de sulf – 1 488,578 tone, dioxid de azot – 2 001,418 tone, oxid de carbon – 6 239,897 tone, hidrocarburi – 2 705,714 tone, compuși organici volatili – 1 710,815, alte substanțe poluante – 2 454,937 tone. Datele prezentate nu sunt complete, întrucît nu includ întreprinderi transnistrene și pot diferința de la datele Biroului Național de Statistică care prelucrează informația direct din rapoartele prezentate de antreprenori (Anexa 1, 3, la sfîrșitul capitolului).

Un instrument important de reglementare în domeniul calității aerului atmosferic este sistemul de autorizare a emisiilor de poluanți în atmosferă. Obligatorietatea deținerii Autorizației pentru emisia poluanților în atmosferă de la sursele fixe de poluare este prevăzută de art.12 din Legea nr.1422-XII din 17.12.1997 privind protecția aerului atmosferic. La moment din numărul total de 4 963 unități antreprenoriale în funcțiune, luate la evidență de către subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului Ecologic de Stat, 1 886 dețin autorizație de emisie a poluanților în atmosferă, care constituie 38%.

2.1.1. Impactul sectorului industrial asupra calității aerului atmosferic.

Conform datelor prezentate de subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului Ecologic de Stat în rîndul întreprinderilor cu impact considerabil asupra calității aerului atmosferic pe parcursul anului 2012 pot fi incluse următoarele:

- mun. Chișinău – S.A. „Uzina de sticlă” (330,675 tone), S.A. „Edilitate” (189,598 tone), S.A. „Pietriș” (107,452 tone), S.A. „Zorile” (103,088 tone);
- mun. Bălți – Î.M. „Regia Apă – Canal” S.A. (210,219 tone /an), S.A. „Floarea Soarelui” (113,987 tone /an), S.A. „Incomlac”, (22,116 tone /an), Î.M. „Knauf Gips”, S.A. (21,697 tone /an), S.A. „Dumbrava Nord” (10,974 tone / an);
- Rezina – S.A. „Lafarge Ciment” (942,337 tone / an);
- Glodeni – S.R.L. „Magt West” – fabrica de zahăr (180,235 tone / an);

- Florești – S.A. „Uzina Utilaj Termotehnic” (39,607 tone / an);
- Fălești – Î.M. „Sudzucker – Moldova” S.A. (256,919 tone / an);
- Dubăsari – S.A. „Fabrica de conserve Coșnița” (76,561 tone /an);
- Drochia – Î.M. „Sudzucker – Moldova” S.A. (355,19 tone /an);
- Rîșcani – S.R.L. „Magistrala Nord” (288,596 tone / an);
- Căușeni – S.A. „Elevator Kellen Grains” (53,494 tone /an);
- Dondușeni – S.R.L. „Magt Vest” – „Fabrica de zahăr” (394,930 tone / an);
- Ocnîța – S.R.L. „Ulei – Nord” (35,906 tone / an);
- UTA Găgăuzia – S. A. „Konbinkorm” (95,071 tone / an);
- Soroca – S.A. „Făuritorul” (94.791 tone /an);
- Taraclia – „Penitenciarul nr.1” (26,808 tone / an);
- Edineț – S.A. „Inlac” Cupcini (24,586 tone / an);
- Cantemir – CAP. „Glia” (10,623 tone / an);
- Ungheni – S.R.L. „Confort” (40,223 tone /an);
- Cahul – S.R.L. „Olmosdon”(5,073 tone / an) și altele.

2.1.2 Impactul sectorului termoenergetic asupra calității aerului atmosferic.

Cantitatea emisiilor de poluanți în atmosferă de la sectorul termoenergetic în anul 2012 constituie 6 879,4 tone, sau cu 85,2 tone mai puțin față de anul 2011. Din volumul sumar de emisii, 10,28 % revin centralelor termoelectrice.

Dinamica emisiilor de poluanți în atmosferă în anii 2011-2012 este prezentată în *tab.1*

Tab. 1

	Anul	Masa emisiilor, tone	SO ₂	CO	NO ₂	Substanțe solide	Altele
CET „Nord-Bălți”	2011	81,868	3,626	42,002	26,263	9,667	0,11
	2012	24,86	0	17,77	2,34	4,749	0,001
CET-I	2011	78,678	0,043	39,355	38,626	0,502	0,152
	2012	74,732	0,043	24,446	49,585	0,503	0,155
CET-II	2011	418,107	0,007	59,664	358,032	0,347	0,057
	2012	493,923	0,014	123,476	369,446	0,916	0,071
„Termocom” S.A.	2011	103,06	0,38	12,4	62,4	2,58	25,3
	2012	114,005	0,238	16,2	65,2	10,25	22,117

Schimbarea cantității și structurii emisiilor poluante înregistrate în ultimii ani este generată de înlocuirea combustibilului lichid și solid cu gaz natural.

La moment în Republică sunt luate la evidență 2 902 centre termice (cazangerii), dintre care 70 au fost construite pe parcursul anului 2012. Din acestea, 1 877 sunt gestionate de instituțiile bugetare și 1 025 de agenții economici, 2 263 de cazangerii funcționează pe gaz natural, 30 – pe motorină și 609 – pe combustibil solid. Pe parcursul anului 2012 s-au utilizat 4 1974,9 tone combustibil solid, 13 285 tone motorină, și 503 127,664 mii m.c. gaze naturale. Cantitatea de emisii de poluanți în atmosferă constituie 6 879,4 tone. Informația desfășurată este prezentată în anexa 2 (la sfârșitul capitolului).

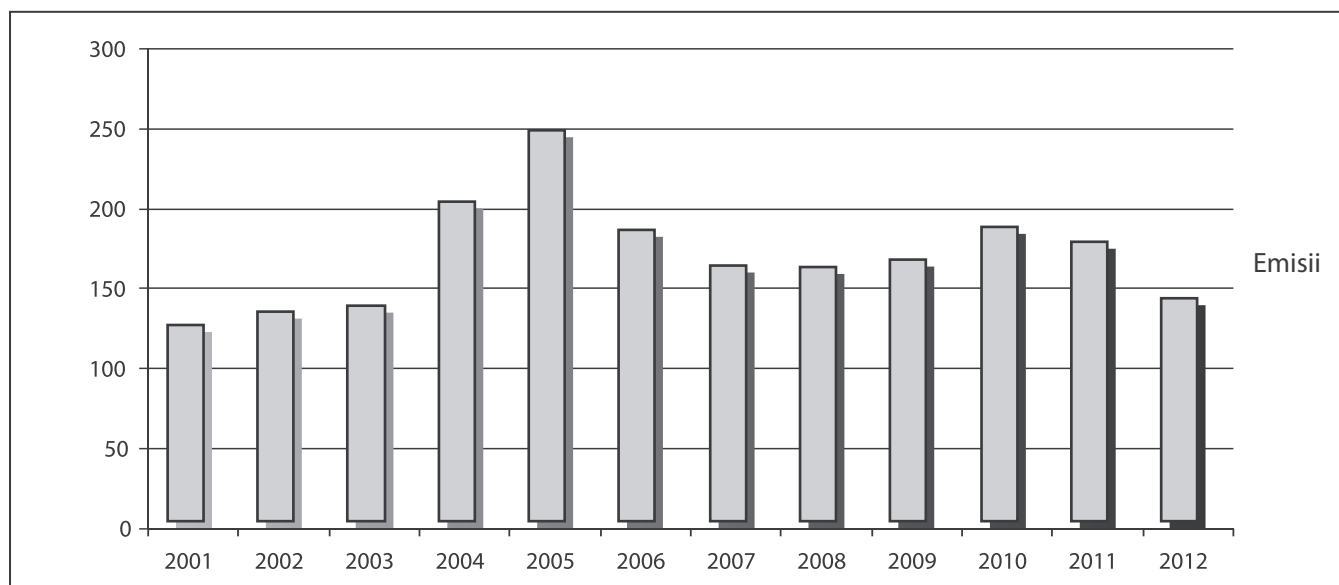
2.2 Sursele mobile de poluare

Sursele mobile de poluare reprezintă transportul auto, feroviar, aerian și fluvial. Este cunoscut faptul, că transportul constituie principala sursă de poluare a aerului atmosferic, emanând în aer cantități mari de hidrocarburi, oxid de carbon, dioxid de azot, dioxid de sulf, funingine, benz(a)piren, precum și plumb. Cantitatea de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele mobile ajunge la 154 149,48 tone, sau cu 34 592,366 tone mai puțin decât în anul 2011, inclusiv: oxid de carbon – 118 361,603 tone, dioxid de azot – 14 256,349 tone, dioxid de sulf – 3 343,728 tone, hidrocarburi – 15 046,714 tone, aldehide – 1 102,953 tone, substanțe solide – 2 038,419 tone.

Transportul auto.

Calitatea aerului atmosferic, în mare măsură, este condiționată de fluxul intensiv al transportului auto, care din an în an crește cu 10-15%. Conform datelor evaluate, parcul de transport auto numără cca 762 384 unități. Cantitatea emisiilor de poluanți în atmosferă a constituit 140 052,543 tone, sau 76,7 % din cantitatea sumara de poluanți în aerul atmosferic din sectorul transporturi. În anul 2012 cantitatea de emisii a scăzut cu 48 689,3 tone față de anul 2011.

Dinamica emisiilor de la transportul auto se prezintă în fig.1

Cele mai poluate zone de la transportul auto sunt considerate: mun. Chișinău - 39 695,159 t/an și mun. Bălți - 5 874,211 t/an., UTA Găgăuzia - 6 172,31 t/an., Cahul - 5 862,86 t/an., raioanele Sîngerei - 4 511,74 t/an., Hîncești - 4 914,7 t/an., Briceni - 4 545,216 t/an., Anenii Noi - 4 054,97 t/an., Ialoveni - 3 457,692 t/an., Ungheni - 3 787,509 t/an., Florești - 2 917,037 t/an.; Cota de poluanți specifici din cantitatea sumara de emisii constituie: oxid de carbon - 107 614,257 t/an, dioxid de azot - 129 22,778 t/an, aldehide - 1 010,773 t/an, dioxid de sulf - 3 015,991 t/an, substanțe solide - 1 831,290 t/an, hidrocarburi - 13 657,453 t/an. (Anexa 5)

Concentrațiile de poluanți pot fi determinate cu depășirea normativelor stabilite, cu luarea în considerare a concentrațiilor de fond, de regulă, în municipii și centrele raionale, unde fluxul de transport este cel mai intens. O influență semnificativă asupra calității aerului atmosferic o au și emisiile noxelor specifice, cum ar fi: substanțele organice volatile, poluanții organici persistenti (POP) și metalele grele. Acestea sunt calificate ca substanțe toxice cu un grad sporit de influență asupra factorilor de mediu și, în consecință, asupra sănătății populației.

Emisiile în atmosferă depind și de starea drumurilor aflate în stare deplorabilă, precum și de calitatea combustibilului consumat. De menționat că, sectorul transport este deservit de 689 stații de alimentare cu carburanți. Cele 67 stații de testare tehnică, amplasate în municipiile și orașele republicii au supus testării ecologice 395 323 unități de transport auto, din care la 13 117 unități au fost depistate depășiri a normelor ecologice, iar 11 315 unități au fost supuse testării repetate. (Anexa 4)

Ținând cont de faptul, că principala sursă de poluare o reprezintă transportul auto, protecția aerului atmosferic are ca scop reducerea și diminuarea emisiilor nocive produse de acesta.

În acest context, menționăm semnificația organizării și desfășurării Acțiunii în cadrul Săptămîinii Mobilității Europene cu genericul „Un aer curat pentru toți”, marcată anual în municipiile și orașele din republică în perioada 16–22 septembrie. În anul 2012, cu concursul Agențiilor și Inspecțiilor Ecologice autoritățile publice locale au planificat și întreprins măsuri de sensibilizare a societății civile privind impactul transportului auto asupra calității aerului atmosferic și sănătății populației cu implicarea cetățenilor în diverse activități culturale – sportive și cu caracter educațional în vederea utilizării transportului electric public, bicicletelor ca sursă de deplasare. Inspectoratul Ecologic de Stat a contribuit la aceasta prin alocarea a circa 144 366 lei din Fondul Ecologic Local pentru acoperirea cheltuielilor suportate.

Transportul feroviar.

Conform datelor prezentate de Întreprinderea de Stat „Calea ferată a Moldovei” lungimea exploatăată a liniilor Căii ferate din Moldova constituie 1 157,1 km. Parcul de inventar al vagoanelor de marfă, conform situației din 31.12.2012, constituie 7 433 unități de transport, și 370 unități vagoane de călători. Pe parcursul anului 2012 au fost utilizate 18 823 tone motorină, 4 918 tone cărbune și 292 tone benzină. Cantitatea de emisii a poluanților în atmosferă în rezultatul arderii combustibilului consumat constituie 2 684,159 tone, sau cu 1 320,97 tone mai puțin decât în anul 2011, inclusiv: oxid de carbon – 1 013,16 tone, dioxid de azot – 779,043 tone, hidrocarburi – 371,069 tone, dioxid de sulf – 282,929 tone, aldehyde – 64,348 tone, substanțe solide – 173,609 tone.

Tab. 2

	Anul	Cant-tea de combustibil	Masa emisiilor, tone	CO	Hidrocarburi	NO ₂	SO ₂	Aldehyde	Substanțe solide
Motorină, tone	2011	23676	3911,275	1112,77	449,844	970,716	355,14	80,49	217,819
	2012	18823	2533,575	884,681	357,637	771,743	282,345	63,998	173,171
Benzină, tone	2011	182	93,857	80,08	8,372	4,55	0,364	0,218	0,273
	2012	292	150,584	128,48	13,432	7,3	0,584	0,35	0,438
Total	2011	23858	4005,132	1192,85	458,216	975,266	355,504	80,708	218,092
	2012	19115	2684,159	1013,16	371,069	779,043	282,929	64,348	173,609

Transportul aerian.

Transportul aerian este gestionat de Administrația de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova. Cantitatea de combustibil consumată pe parcursul anului 2012 în acest sector constituie 22 119,091 tone, sau cu 2 857,349 mai mult față de anul 2011. Acțiunile de protecție a mediului desfășurate pe parcursul anului au fost direcționate spre reducerea emisiilor de noxe și a poluării fonice în zona locative aferentă aeroportului.

Dinamica emisiilor de poluanți în atmosferă de la transportul aerian în perioada anilor 2011 – 2012.

Tab. 3

	Anul	Cant-tea de combustibil	Masa emisiilor, tone	CO	Hidrocarburi	NO ₂	SO ₂	Aldehyde	Substanțe solide
Benzină, tone	2011	19261,742	9933,278	8475,16	886,04	481,54	38,52	23,114	28,89
	2012	22119,091	11406,5	9732,4	1017,47	552,97	44,238	26,54	33,17

Transportul fluvial.

Transportul fluvial este exploatat de către IP „Căpitania portului Giurgiulești”, care conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.1128 din 29.09.2006 este organul de specialitate care asigură securitatea navigației și, implicit, supraveghează activitatea navală a agenților economici deținători de unități plutitoare în vederea respectării securității ecologice a navigației a Î.S. „Portul fluvial Ungheni” și întreprinderii cu capital străin „Danube Logistics” S.R.L. Complexul portuar Giurgiulești include terminalele petrolier și cerealier administrate de către Î.S. „Portul fluvial Ungheni”.

Consumul de combustibil de către transportul fluvial în anul 2012 constituie 38 tone, iar emisiile de poluanți în atmosferă constituie 6,278 tone, sau cu 9,25 tone substanțe nocive mai puțin ca anul 2011.

Dinamica emisiilor de poluanți în atmosferă de la transportul naval în perioada anilor 2011 – 2012.

Tab. 4

	Anul	Cant-tea de combustibil	Masa emisiilor, tone	CO	Hidrocarburi	NO ₂	SO ₂	Aldehyde	Substanțe solide
Motorină, tone	2011	94	15,528	4,418	1,786	3,854	1,41	3,196	0,864
	2012	38	6,278	1,786	0,722	1,558	0,57	1,292	0,35

Efecte tansfrontaliere de poluare.

Este bine cunoscut faptul, că aerul, ca și alte componente ale mediului înconjurător, are capacitatea de a se autoepura. Autoepurarea aerului atmosferic prezintă procesul prin care aerul atmosferic revine pe cale naturală la compoziția anterioară poluării și se realizează prin curenții de aer, sedimentare și precipitații. Odată cu masele de aer, curenții de aer deplasează poluanții din atmosferă la distanțe mari, depășind chiar frontierele cu țările vecine, generând așa – numită poluare transfrontalieră. În acest proces, cantitatea de poluanți poate varia spre majorare sau micșorare în dependență de condițiile climatice.

Sedimentarea are loc la condițiile când particulele de praf (pulbere) ajung la sol, în apă sau pe plante, cu consecințe respective, cum ar fi: poluarea solului, apelor, micșorarea intensității procesului de fotosinteză. Precipitațiile contribuie la autoepurarea aerului prin antrenarea mecanică a poluanților, dizolvarea acestora și combinarea poluanților cu apă din care rezultă uneori ploile acide.

Cantitatea considerabilă de poluanți emiși în atmosferă continuu și în concentrații diferite provoacă consecințe dezastruoase asupra mediului înconjurător și, în primul rând, asupra sănătății populației. În dependență de caracteristicile poluantului se cere implementare unor măsuri adecvate de prevenire și de combatere a poluării aerului atmosferic. Se poate de spus că poluarea transfrontalieră a aerului în Republica Moldova este dominată de problema ploilor acide, condiționate de emisiile de dioxid de sulf și dioxid de azot. Prin urmare, la soluționarea problemelor cauzate de poluarea transfrontalieră a aerului, trebuie să se ia în considerație fluxurile de aer poluat și de întreprins eforturi comune pentru a reduce emisiile și consecințele lor transfrontaliere.

În acest context menționăm că Republica Moldova are anumite angajamente pe plan internațional ca parte la Convenția asupra poluării atmosferice transfrontaliere pe distanțe lungi (Geneva, 1979) și a protocoalelor aferente.

3. Activitățile de inspectare și măsuri de constrângere aplicate, prejudiciul cauzat aerului atmosferic.

Activitățile de inspectare în vederea realizării obiectivelor și măsurilor trasate în planul de activitate pentru anul 2012, au fost orientate spre reducerea impactului negativ al activităților economice asupra mediului, resurselor naturale și sănătății populației, de prevenire a poluării mediului înconjurător prin ridicarea nivelului de conștientizare a populației și încorporarea cerințelor de protecție a mediului în politicile sectoriale ale economiei naționale și politicii teritoriale de mediu.

Pe parcursul perioadei de raportare subdiviziunile Inspectoratului Ecologic de stat au supus inspectării 1 697 unități economice, cu 176 mai puțin decât în anul 2011 și au întocmit 2 441 acte de control cu prescrierea a 4 602 indicații obligatorii de execuție în vederea prevenirii și neadmiterii poluării bazinului aerian, din care 3 477 au fost realizate în termen stabiliți. În procesul inspectării au fost depistate 1 096 contravenții și întocmite procese – verbale de sancționare contravențională. Suma amenzilor aplicate conform Codului Contravențional valorează la 640 390 lei, din care au fost achitați 318 370 lei. Informația desfășurată privind activitățile de inspectare a subdiviziunilor Inspectoratului pe parcursul anului 2012 este reflectată în anexa 6.

De menționat că, pe parcursul anului 2012 doar 34% din numărul total de întreprinderi au fost supuse inspectării ecologice. Din numărul total de 87 controale efectuate de Centrele de Investigații Ecologice pe parcursul anului 2012, în 15 cazuri au fost constatate depășiri a concentrațiilor maximal admisibile la conținutul de oxizi de carbon și azot, praf, hidrocarburi și alți poluanți, (S.C „Nis Struguraș” SRL din or. Nisporeni, S.A „Edilitate” din mun. Chișinău S.C „Irinda Prim” SRL. or. Cimișlia , S.A „Aralit”, și altele.)

Informația detaliată privind rezultatele analitice este reflectată în activitatea Centrelor Investigații Ecologice.

Cele mai frecvente încălcări țin de nerespectarea regulilor de exploatare a instalațiilor de purificare și a lipsei autorizațiilor de emisii de la obiectele poluatoare.

În ultimi ani s-au redus simțitor activitățile ce țin de controlul ecologic instrumental al autovehiculelor asupra nivelului de poluare a aerului atmosferic de către subdiviziunile teritoriale ale inspectoratului, acestea fiind delegate stațiilor de testare tehnică. Informația respectivă este reflectată în anexa 4.

Agențiile și Inspecțiile Ecologice au supus controlului instrumental ecologic 163 444 unități de transport, constatând depășiri în 13 117 cazuri, cu întocmirea a 162 acte cu prescrierea avertismentelor de respectare a normativelor ecologice în procesul de exploatare. De menționat că, necătînd la aceea că pe parcursul anului 2012 au fost constatate depășiri a emisiilor de poluanți în atmosferă de la sursele fixe de poluare în 1 096 cazuri, prejudiciile cauzate mediului au fost calculate și recuperate.

4. Cheltuieli și resurse pentru protecția aerului atmosferic.

Pe parcursul anului 2012 cheltuielile financiare pentru protecția aerului atmosferic au constituit 31 471 166 lei, inclusiv: din bugetul de stat – 3 287 000 lei, din bugetul administrației publice de nivelul unu și doi – 1 208 800 lei, din sursele proprii ale întreprinderilor – 11 040 000 lei, din Fondul Ecologic Local – 144 366 lei, din Investiții străine – 15 791 000 lei;

Din sumele alocate au fost construite și reconstruite șapte cazangerii bazate pe arderea resurselor regenerabile (3,8 mln. lei), centrala termică la grădinița din s. Plop – Știubei, r-ul Căușeni (420 000 lei), centrala termică la gimnaziul s. Surchiceni, r. Căușeni (490 000 lei), centrala termică la grădinița de copii din s. Ucraina, r. Căușeni (283 000 lei), a fost construită o cazangerie performantă pe gaze naturale la școala polivalentă din or. Criuleni, cheltuielile suportate în acest scop au constituit 2,177 000 lei.

Din Fondului Ecologic Local a fost finanțat proiectul în cadrul Săptămîinii Mobilității Europene cu genericul „Un aer curat pentru toți” marcată anual în municipiile și orașele din republică în perioada 16 – 22 septembrie. Inspectoratul Ecologic de Stat a contribuit la aceasta prin alocarea a circa 144 366 lei din Fondul Ecologic Local pentru acoperirea cheltuielilor suportate.

Prin intermediul bugetului administrației publice de nivelul unu, or. Hîncești a fost finanțat cu 1 151 000 lei, prin intermediul proiectului PNUD (4 791 000 lei), din sumele alocate au fost reprofile șase cazangerii, grădinițe de copii din s. Dancu (387 000 lei), s. Crasnoarmenscoe (1 400 000 lei), gimnaziile din s. Boghicieni (1 230 000 lei), s. Drăgușeni Noi (800 000 lei), s. Cărpineni (400 000 lei), liceul teoretic s. Logănești (1 725 000 lei). În or. Orhei pentru protecția aerului atmosferic au fost efectuate cheltuieli în sumă de 960 000 lei pentru reprofilarea cazangeriilor (trecerea de la combustibil solid la gaze) cît și construcția a 2 noi cazangerii în sumă de circa 1 679 000 lei:

Din sursele proprii au fost alocate: 11 040 000 lei de către S.A „Lafarge Ciment” (Rezina) – pentru modernizarea utilajului de purificare a aerului.

5. Plata pentru poluarea aerului atmosferic.

Plata pentru poluarea aerului atmosferic se percepe în conformitate cu prevederile Legii nr. 1540-XIII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului. Plata se achită de către întreprinderile industriale, care în procesul de funcționare cauzează poluarea aerului atmosferic cu emisii de poluanți. Din numărul total de întreprinderi înregistrate, doar 3 493 au fost incluse în lista plătitorilor pentru poluarea aerului atmosferic. Suma calculată constituie 2 308 064,9 lei, din care au fost achitați 2 170 950,9 lei. Cele mai mari sume revin mun. Chișinău – 547 563 lei, raioanelor Rezina – 240 335,4 lei, Drochia – 22 737,25 lei, mun. Bălți – 151 912 lei, Dondușeni – 107 638,82 lei, Anenii Noi – 192 220 lei, Florești – 116 942 lei;

Informația desfășurată privind sumele calculate și încasate de către AE/IE este reflectată în anexa 7, (la sfîrșitul capitolului).

6. Obiective și măsuri de protecție a aerului atmosferic.

Obiectivele protecției aerului atmosferic corespund priorităților de activitate a autorităților de mediu conform Programului Guvernului pentru anii 2010 – 2014 și sunt orientate spre îmbunătățirea măsurilor de prevenire a poluării și de protecție a aerului atmosferic. Acestea cuprind în sine acțiuni de evaluare a indicatorilor de planificare a activităților Inspecției Ecologice, de monitorizare și inspectare a unităților economice în vederea asigurării respectării normelor stabilite în autorizațiile de emisii.

În scopul realizării acestor obiective se vor întreprinde următoarele acțiuni de ordin tehnic și organizatoric de diminuare a poluării aerului atmosferic, cum ar fi:

- modernizarea în continuare a utilajului și reutilizarea centrelor termice cu trecerea la gaze naturale;
- Implementarea pe larg a tehnologiilor nonpoluante și dotarea întreprinderilor cu mijloace performante de purificare a emisiilor;
- Elaborarea și implementarea sistemului complex de control al transportului auto la stațiile de testare tehnică;
- Utilizarea pe larg a transportului electric urban și electrificarea căilor ferate;
- Limitarea importului autovehiculelor vechi;
- Promovarea acțiunii „Un aer curat pentru toți” în spațiul rural și utilizarea bicicletelor ca mijloc de transport;

- Elaborarea și implementarea sistemului de control al calității combustibilului;
- Elaborarea și aprobarea normativelor de emisii limitat admisibile (ELA) de poluanți la toate sursele de poluare a atmosferei și autorizarea emisiilor de poluanți în atmosferă;
- Utilizarea surselor de energie regenerabilă (eoliană, solară, biomasă);
- Dezvoltarea sistemului de colectare, sistematizare și prezentare a rapoartelor statistice privind calitatea aerului atmosferic și de informare a societății.

Notă: Evident, acest capitol nu cuprinde toate aspectele și problemele ce țin de protecția aerului atmosferic, îndeosebi în agricultură, alte domenii din economia națională, sursele de emisii ale cărora, la moment, nu sunt completament monitorizate de Inspectoratul Ecologic de Stat și subdiviziunile sale teritoriale. Acestea urmează a fi date publicității ulterior de instituțiile antrenate în astfel de activități.

Volumul de emisii a poluanților în aerul atmosferic de la sursele staționare, anul 2012.

Anexa 1

Nr. d/o	AE/IE	Volumul emisiilor în aerul atmosferic, tone.		Inclusiv, t.							Altele (t)
		2011	2012	CH (t)	SO2 (t)	CO (t)	NO ₂ (t)	Substanțe solide (t)	Compuși organici volatili (t)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
	TOTAL AE/IE	23050,307	20664,561	2705,714	1488,578	6239,897	2001,418	4063,203	1710,815	2454,937	
1	Băiți	793,557	832,264	214,718	14,107	232,302	42,337	132,571	144,759	51,470	
2	Chișinău	4723,438	3324,851	100,994	97,150	986,254	701,252	500,297	660,176	278,728	
3	Cahul	446,191	403,209	8,478	25,440	48,949	20,984	58,437	0,000	240,921	
4	Găgăuzia	503,280	398,300	54,904	6,668	97,690	63,405	76,646	57,800	41,184	
	Total AE	6466,466	4958,624	379,094	143,365	1365,195	827,978	767,951	862,735	612,303	
5	Anenii-Noi	624,055	674,632	11,713	3,000	100,783	96,607	136,847	275,618	50,064	
6	Basarabeasca	110,740	53,482	13,620	11,793	7,118	9,988	5,487	3,219	2,257	
7	Briceni	123,245	134,709	5,726	3,768	26,236	6,592	46,634	31,467	14,286	
8	Cantemir	198,178	171,529	3,606	35,811	52,218	16,400	38,929	0,000	24,562	
9	Călărași	221,578	169,304	37,789	34,813	27,000	16,153	13,874	9,587	30,085	
10	Căușeni	472,111	438,117	22,400	62,701	112,623	20,292	169,486	11,512	39,103	
11	Cimișlia	264,949	217,404	9,937	41,611	62,222	7,130	61,303	8,394	26,757	
12	Criuleni	368,307	334,217	41,669	5,897	159,050	44,265	36,642	13,263	33,431	
13	Dondușeni	644,580	574,734	6,734	255,866	167,571	28,646	62,841	0,334	52,740	
14	Drochia	835,050	598,740	84,122	35,100	308,734	37,167	37,142	13,975	82,526	
15	Dubăsari	376,768	380,356	56,948	0,552	248,563	69,045	0,000	5,248	0,000	
16	Edineț	270,578	299,389	63,212	50,212	70,750	29,810	29,228	24,564	31,614	
17	Fălești	738,778	770,371	218,503	77,289	294,753	36,631	122,545	17,160	3,490	
18	Florești	422,723	452,329	11,840	51,694	110,148	19,951	107,628	64,516	86,552	
19	Glodeni	437,010	462,258	18,204	36,703	207,660	46,078	138,860	6,182	8,570	
20	Hîncești	734,705	763,333	56,438	160,816	260,675	21,569	241,157	20,930	1,748	
21	Ialoveni	615,486	576,641	83,045	8,718	270,379	60,241	53,400	63,695	37,163	
22	Leova	356,669	302,246	7,354	80,142	84,925	9,534	101,334	10,520	8,437	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
23	Nisporeni	112,428	136,706	12,458	12,850	40,723	25,987	40,923	0,000	3,765
24	Ocnîța	412,457	372,393	5,160	27,080	160,843	19,380	77,100	60,710	22,120
25	Orhei	353,403	377,239	46,192	12,648	75,495	30,131	123,034	58,673	31,057
26	Rezina	4238,399	4081,104	1367,300	25,329	1133,900	321,863	274,135	0,000	958,516
27	Rîșcani	463,136	665,390	28,549	8,677	167,216	32,057	398,175	13,199	17,515
28	Ștefan-Vodă	203,933	206,871	5,001	45,924	87,367	13,041	44,185	6,192	5,161
29	Sîngerei	157,579	146,275	2,418	8,204	39,200	15,300	22,430	30,670	28,053
30	Soroca	603,364	642,523	19,652	29,290	158,226	40,288	350,201	29,776	15,090
31	Strășeni	1124,239	545,011	41,281	70,426	179,390	13,860	208,857	22,301	8,896
32	Șoldănești	146,268	158,050	5,765	26,098	43,053	12,714	63,475	3,853	3,092
33	Taraclia	185,661	158,713	11,894	9,216	32,339	6,173	65,449	27,925	5,717
34	Telenești	131,860	391,620	0,000	88,330	102,530	43,790	130,620	0,000	26,350
35	Ungheni	635,604	450,360	28,090	24,654	83,012	22,757	93,331	14,597	183,916
Total IE		16583,841	15706,046	2326,620	1345,213	4874,702	1173,440	3295,252	848,080	1842,634
TOTAL AE/IE		23050,307	20664,561	2705,714	1488,578	6239,897	2001,418	4063,203	1710,815	2454,937

Caracteristica cazangerilor și volumul emisiilor în aerul atmosferic, anul 2012.

Anexa 2

Nr. d/o	AE/IE	Numărul cazangerilor/ inclusiv construite noi		Numărul de centre termice (cazangerii) la balanță		Numărul de cazangerii cu utilizare a combustibilului		Cantitatea de combustibil utilizat, anul 2012			Volumul emisiilor (tone/an)		Depășiri ELA		Controlate/ Sancțiuni, Recomandări		Lichidate/ Reaminate pe parcursul anului 2012	
		Numărul cazangerilor	Inclusiv construite noi	primarilor	agenților economici	Comb. solid	Păcură/ Motorină	Gaze naturale	Comb. Solid (tone)	Păcură/ Motorină (tone)	Gaze naturale mil m ³	13	14	15	16	17	18	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1	Chișinău	24	0	0	24	0	0	24	0	0	376735,9	691,197	0	22	0	0	1	
2	Băiți	77	0	6	71	15	2	60	18784,67	77,9921	48976,802	227,274	0	61	0	0	0	

3	Cahul	70	0	34	36	3	0	67	132,28	0	4862,18	66,618	0	31	0	0	0
4	Găgăuzia	149	0	113	36	0	0	149	0	0	4268,57	35,0904	0	21	0	0	0
	Total AE	320	0	153	167	18	2	300	18916,95	0	434843,452	1020,179	0	135	0	0	1
5	Anenii-Noi	46	0	10	36	0	0	46	0	0	833	73,2	0	15	5	4	2
6	Basarabasca	47	0	27	20	2	0	45	10	0	3230	36,842	0	25	57		
7	Briceni	119	0	114	5	52	0	67	356,967	0	1295,629	70,233	0	0	0	0	0
8	Cantemir	52	0	44	8	22	2	28	860,2	26,8/31	902,2	100,85	0	0	0	0	0
9	Călărași	56	0	45	11	13	0	43	560	0	2399,1	148,145	0	56	78	0	1
10	Căuseni	166	5	22	144	27	2	137	1127	11	3256	230,818	0	21	0	0	0
11	Cimișlia	48	0	44	4	16	0	33	0	0	1010	139,48	0	0	0	1	0
12	Criuleni	87	1	66	21	6	0	81	25	0	1583,352	237,7309	0	25	0		
13	Dondușeni	40	7	23	17	13	1	26	247,6	5196	465,05	415,87	0	9	0	0	0
14	Drochia	55	0	43	12	1	1	53	1,5	1686,67	5444,383	379,281	0	11	0	0	0
15	Dubăsari	121	1	56	65	1	0	120	1	0	2477,95	324,199	0	11	0	0	0
16	Edineț	46	0	37	9	10	0	36	666,69	0	9465,9	148,4	0	1	0	0	6
17	Fălești	55	0	49	6	30	2	23	1962,64	4543	638,364	516,028	0	42	0	0	0
18	Florești	119	1	71	48	10	4	105	842,5	34,5	2578,538	124,867	0	10	0	1	0
19	Glodeni	37	0	21	16	18	0	19	802,8	0	0	174,599	0	0	0	0	6
20	Hîncești	188	7	145	43	108	5	75	4765,1	488	2117,705	686,352	54	8	0	7	0
21	Ialoveni	96	13	83	13	4	0	92	0	0	1619,7	223,68	0	0	0	26	0
22	Leova	58	0	49	9	16	5	37	922,871	25	909,048	167,812	0	6	0	0	0
23	Nisporeni	104	0	50	54	16	0	88	862	0	1438,79	6,867	0	104	0	0	0
24	Ocniița	27	0	11	16	0	0	27	0	0	300,04	123,15	0	16	0	0	0
25	Orhei	168	0	135	33	23	0	145	797	0	6186,7	111,798	0	30	0	12	0
26	Rezina	102	0	72	30	6	0	96	40	0	859,3	25,35	0	0	0	0	0
27	Rîșcani	135	9	79	56	45	0	90	1863	0	4895,965	233,13	0	38	0	0	9
28	Ștefan-Vodă	129	0	89	40	19	0	109	518,3	0	1760,26	138,225	0	0	0	0	0
29	Sîngerei	119	16	87	32	53	4	62	735	1300	602,68	88,821	0	38	180	0	0
30	Soroca	38	0	33	5	12	0	26	1166	0	2247,31	216,422	0	6	0	0	2
31	Strășeni	97	8	88	9	23	0	74	1077,817	0	2724,808	224,0871	0	2	4	0	1
32	Șoldănești	42	1	38	4	3	0	39	68	0	540	19,233	0	0	0	0	0
33	Taraclia	75	0	40	35	1	0	74	159	0	1255,4	45,7	0	31	0	0	0
34	Telenești	67	0	52	15	36	0	31	1709	0	770	339	0	0	0	0	0
35	Ungheni	43	1	1	42	5	2	36	911	1	4477,04	89,05235	0	5	1	3	0
	Total IE	2582	70	1724	858	591	28	1963	23057,985	13285,17	68284,212	5859,222	54	510	325	54	27
	TOTAL AE/IE	2902	70	1877	1025	609	30	2263	41974,9	13285	503127,7	6879,4	54	645	325	54	28

Sursele fixe de poluare a aerului atmosferic, anul 2012.

Anexa 3

Nr. d/o	AE/IE	3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13	
		Numărul întreprinderilor po- luante/inclusiv întreprinderi de Stat	Numărul întreprinderilor controlate/inclusiv cu depis- tarea încălzirii legislației	Numărul surselor fixe de poluare/din ele dotate cu in- stalații de epurare (captare)	Numărul surselor staționare de poluare/ inclusiv organo- zate	Volumul emisiilor de poluanți de la surse staționare, (t/an)	5-au înregistrat depășiri ale emisiilor comparativ cu anul 2011	Au elaborat ELA (inventarie- re, volumul)	Emisii nesupsuse procesului de purificare (captare)/inclu- siv emisii organizate (t)	Numărul instalațiilor pentru purificare (captare)/inclu- siv instalații noi construite (unități)	Instalații defectate (unități)	Instalații ineficiente (unități)											
1	Chișinău	966	61	587	105	9145	1038	9145	5248	832,264	1398,59	149	2794,79	0	1012	1	0	0	0	0	0	0	0
2	Bălți	263	22	150	13	2744	276	2744	1214	3324,851	11,8	237	818,033	310,668	276	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Cahul	46	33	79	5	1044	105	1044	371	403,209	0	6	396,72	158	105	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Găgăuzia	130	34	94	0	1097	460	1097	0	398,3	-104,66	43	237,59	0	460	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total AE	1405	150	910	123	14030	1879	14030	6833	4958,624	1305,73	435	4247,13	468,668	1853	1	0	0	0	0	0	0	0
5	Anenii-Noi	94	15	18	8	1456	538	1456	669	674,632	0	20	633,06	203,162	63	3	0	0	0	0	0	0	0
6	Basarabeasca	68	20	66	2	600	22	600	395	53,482	1,13	8	111,786	0	8	0	5	3	0	0	0	0	0
7	Briceni	54	1	89	5	670	3	670	220	134,709	27	74	134,709	35,786	32	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Cantemir	75	29	5	0	581	21	581	195	171,529	-6,007	2	198,177	0	23	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Călărași	87	0	87	0	922	0	922	59	169,3038	0	1	169,304	7,5563	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Căușeni	198	0	29	3	1733	149	1733	770	438,117	0	8	396,545	253,069	149	0	5	0	0	0	0	0	0
11	Cimișlia	60	24	10	3	414	34	414	99	217,404	0	0	229,615	159,056	34	0	0	25	0	0	0	0	0
12	Criuleni	64	8	63	0	538	51	502	356	334,2174	0	55	326,414	318,8407	40	0	2	6	0	0	0	0	0
13	Dondușeni	104	31	80	13	608	54	586	327	574,734	43	68	681	406	55	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Drochia	40	45	38	3	596	77	596	231	598,74	0	0	534,751	0	77	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Dubăsari	131	60	16	6	316	10	316	176	380,356	5	0	386,9	376,969	37	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Edineț	84	41	0	0	735	52	744	281	299,389	1,5029	5	276,928	206,236	38	1	2	5	0	0	0	0	0
17	Fălești	118	44	34	2	719	107	719	360	770,3712	0	5	463,92	408,362	71	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Florești	149	74	64	9	1032	103	1032	490	452,329	0	86	451,107	277,094	103	1	3	2	0	0	0	0	0
19	Glodeni	51	22	48	0	548	103	491	/229	462,2577	0	3	457,376		132	/22	11	65	0	0	0	0	0
20	Hîncești	147	53	14	0	1245	45	1245	612	763,333	9,829	10	691,177	0	45	0	0	0	0	0	0	0	0

21	Ialoveni	197	85	103	0	732	49	732	16	576,641	0	9	548,228	467,567	49	2	7
22	Leova	161	33	86	10	693	15	693	511	302,246	0	61	249,766	184,171	57	0	0
23	Nisporeni	175	152	108	2	573	5	538	532	136,706	0	24	0	0	55	0	0
24	Ocnita	65	14	45	6	138	115	138	73	372,393	0	3	41,89	37,59	143	2	13
25	Orhei	239	134	30	10	496	39	496	232	377,239	0	21	203,5	92,2	35	2	15
26	Rezina	105	0	50	0	161	125	161	125	4081,104	0	2	0	0	161	0	0
27	Rîșcani	200	82	38	22	789	16	789	315	665,3896	221,072	10	633,643	0	16	0	0
28	Ștefan-Vodă	145	8	34	0	338	25	282	166	206,871	0	4	0	0	7	1	5
29	Sîngerei	144	59	67	3	694	58	694	299	146,2752	6,752	56	147,55	36,08	30	0	0
30	Soroca	106	35	61	17	864	17	864	355	642,5226	0	39	619,723	310,258	17	0	0
31	Strășeni	174	36	56	10	940	38	940	223	545,011	0	48	545,011	0	38	0	0
32	Șoldănești	87	61	22	8	513	32	513	339	158,0504	0	2	158,054	0	0	0	0
33	Taraclia	78	21	40	0	730	37	730	240	158,713	0	17	148,883	45,7	37	0	0
34	Telenești	68	14	26	0	338	19	338	58	391,62	0	0	355,42	82,01	19	0	0
35	Ungheni	90	12	29	1	0	0	1349	433	450,36	0	15	0	0	0	0	0
Total IE		3558	1213	1456	143	20712	1959	21661	9157	15706,0459	309,279	656	9794,44	3907,707	1571	12	61
TOTAL AE/IE		4963	1363	2366	266	34742	3838	35691	15990	20664,561	1615	1091	14042	4376,4	3424	13	61

Controlul ecologic instrumental de stat al vehiculelor, 2012.

Anexa 4

Nr. d/o	AE/IE	Total supuse controlului - ecologic de stat, inclusiv cu depășiri a normelor de emisii	Numărul autovehiculelor controlate la stațiile de testare tehnică, inclusiv supuse se reviziei tehnice				Acțiuni ecologice de control și de supraveghere				Numărul unităților	
			Supuse controlului la stațiile tehnice	Cu depășiri a normelor ecologice	Testare repetată	Acte/procese-verbale	Amenzi, (lei)/avertisment	Interdicții de exploatare	Tractoare	Combine		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
1	Chișinău	2794	240168	2347	0	0	600	3	0	0		
2	Bălți	2169	0	0	0	83	7950	439	19	0		
3	Cahul	610	610	87	87	12	0	0	42	18		
4	Găgăuzia	20163	20163	987	987	0	0	0	0	0		
Total AE		25736	260941	3421	1074	95	8550	442	61	18		
5	Anenii-Noi	8190	8190	595	595	0	0	0	0	0		
6	Basarabasca	0	0	0	0	0	0	0	0	0		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
7	Briceni	6648	6648	134	412	0	0	0	0	0
8	Cantemir	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Călărași	5128	5128	706	1326	0	0	0	0	0
10	Căușeni	3761	3761	249	214	1	0	0	0	0
11	Cimișlia	5770	5770	218	218	2	0	0	0	0
12	Criuleni	5500	5500	247	247	0	0	0	0	0
13	Dondușeni	3954	3954	590	590	2	0	0	0	0
14	Drochia	39	3	0	0	9	2400	0	0	0
15	Dubăsari	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Edineț	9382	9382	4	167	5	4	4	0	0
17	Fălești	4654	4654	143	143	0	0	0	0	0
18	Florești	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Glodeni	2950	2950	156	145	5	3	0	0	0
20	Hîncești	7201	7201	480	452	0	0	0	914	57
21	Ialoveni	7328	7328	897	897	0	0	0	0	0
22	Leova	3796	3796	185	412	0	0	0	0	0
23	Nisporeni	4171	4171	69	77	1	0	0	403	29
24	Ocnîța	2460	2410	151	148	31	0	12	0	0
25	Orhei	10771	10771	2111	1311	2	0	0	0	0
26	Rezina	1440	1440	0	0	0	0	0	0	0
27	Rîșcani	30	30	4	0	7	7	0	0	0
28	Ștefan-Vodă	6660	6660	181	613	0	0	0	0	0
29	Sîngerei	3240	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Soroca	8872	8872	506	506	0	0	0	0	0
31	Strășeni	7722	7722	583	417	0	0	166	0	0
32	Șoldănești	4098	4098	20	20	1	0	0	0	0
33	Taraclia	1611	1611	470	360	1	0	0	0	0
34	Telenești	3085	3085	323	323	0	0	0	0	0
35	Ungheni	9247	9247	674	648	0	0	0	0	0
Total IE		137708	134382	9696	10241	67	2414	182	1317	86
TOTAL AE/IE		163444	395323	13117	11315	162	10964	624	1378	104

Analiza consumului de combustibili și a poluanților emiși în aerul atmosferic de la transportul auto, anul 2012.

Anexa 5

AE/IE	Consumul de combustibil, (tone)				Cantitatea poluantului, (tone/an)								Suma totală de emisii
	Benzină, (t)	Motorină, (t)	Gaz lichefiat, (t)	CO	Hidrocarburi	NO ₂	SO ₂	Aldehide	Substanțe solide				
1	2	3	4	5	6	7	8	11	12	13			
Chișinău	49956,00	18622,00	22978,00	32506,00	3708,78	2632,81	425,20	150,84	271,53	39695,16			
Bălți	6723,60	10389,00	2027,90	4298,39	599,96	648,79	173,36	45,82	107,89	5874,21			
Cahul	6675,00	11442,00	1904,00	4274,45	612,03	687,40	188,79	49,20	51,00	5862,87			
Găgăuzia	8494,00	8443,00	1318,50	4687,80	611,79	594,11	146,26	40,48	91,86	6172,31			
Total AE	71848,60	48896,00	28228,40	45766,64	5532,57	4563,11	933,61	286,34	522,29	57604,55			
Anenii-Noi	3915,00	7735,00	2000,00	2926,14	419,10	469,20	127,83	33,40	79,30	4054,97			
Basarabeasca	601,24	475,53	190,43	366,90	45,44	39,66	8,72	2,56	5,48	468,76			
Briceni	4598,20	3550,42	3410,50	3622,49	435,86	352,61	69,27	21,68	43,31	4545,22			
Cantemir	1540,44	1841,12	766,81	1085,59	141,11	134,69	31,99	7,19	20,08	1420,65			
Călărași	1356,37	1458,05	2,44	665,55	90,14	93,74	24,58	6,59	15,45	896,06			
Căuseni	2764,81	2433,61	1681,78	2037,24	250,78	214,31	45,40	13,61	29,30	2590,64			
Cimișlia	3665,00	3042,00	1587,00	2422,11	299,39	259,20	56,13	10,34	35,23	3082,41			
Criuleni	1753,12	1731,00	1010,54	1278,82	160,23	142,45	31,71	62,68	21,96	1697,85			
Dondușeni	1509,70	1263,70	599,20	1005,39	124,61	107,65	6,94	6,92	14,66	1266,17			
Drochia	9098,30	16813,36	721,86	5096,66	771,18	936,28	271,84	11,84	169,12	7256,92			
Dubăsari	182,00	210,00	173,00	162,61	20,32	17,83	3,86	1,14	2,40	208,16			
Edineț	4818,90	10985,75	9336,80	6558,10	852,96	822,98	193,09	54,34	118,57	8600,04			
Fălești	1170,17	1351,85	427,41	757,92	99,16	96,22	23,47	6,51	14,66	997,95			
Florești	3238,00	3266,00	1624,00	2260,30	285,69	258,70	58,71	16,93	36,69	2917,04			
Glodeni	1970,00	1660,00	780,00	1270,42	0,00	138,78	30,39	8,89	19,21	1467,69			
Hîncești	4583,00	10712,00	2231,00	3456,98	516,94	614,00	174,31	44,60	107,88	4914,71			
Ialoveni	3250,00	6208,80	1902,20	2520,74	354,97	387,17	103,44	27,29	64,09	3457,69			
Leova	1321,00	1881,00	428,00	849,33	116,19	121,70	31,71	8,45	19,76	1147,14			
Nisporeni	2000,10	2890,20	1288,70	1557,10	206,20	203,30	50,00	13,77	31,22	2061,59			
Ocnîța	2140,25	2316,02	309,64	1077,92	148,95	156,20	39,08	11,03	24,86	1458,04			
Orhei	1150,00	4980,00	235,00	838,46	158,33	239,27	77,47	18,59	47,80	1379,92			

1	2	3	4	5	6	7	8	11	12	13
Rezina	949,52	877,47	477,44	659,55	82,31	72,61	16,01	4,69	10,02	845,20
Rișcani	3832,71	5446,07	1659,40	2639,30	356,11	363,91	92,68	25,11	57,68	3534,79
Ștefan-Vodă	2567,27	2872,21	782,40	1593,20	208,66	203,06	49,78	13,70	31,13	2099,54
Sîngerei	4189,79	7411,96	2720,61	3335,00	458,71	482,09	124,99	33,49	77,47	4511,74
Soroca	5326,00	2634,00	1798,00	3222,38	377,74	288,69	53,75	17,49	34,20	3994,25
Strășeni	2626,17	4109,27	1523,18	1988,39	268,95	275,26	69,94	18,95	43,42	2664,90
Șoldănești	997,00	815,00	296,00	601,31	74,96	66,33	14,81	4,32	9,32	771,04
Taraclia	1729,00	3251,00	245,00	1016,46	152,57	183,13	52,71	13,42	32,77	1451,07
Telenești	2830,00	3100,00	2055,00	2253,80	283,61	253,33	56,21	16,40	35,02	2898,37
Ungheni	3817,00	5343,00	1883,00	2721,46	363,72	365,33	91,55	188,50	56,95	3787,51
Total IE	85490,07	122665,39	44146,34	61847,62	8124,89	8359,67	2082,38	724,43	1309,00	82448,00
TOTAL AE/IE	157338,67	171561,39	72374,74	107614,26	13657,45	12922,78	3015,99	1010,77	1831,29	140052,54

**Analiza sancțiunilor contravenționale aplicate persoanelor fizice
și juridice la compartimentul protecției aerului atmosferic, anul 2012.**

Anexa 6

Nr. d/o	AE/IE	Numărul contravențiilor	Inclusiv		Obiecte inspectate în anul 2012 (unități)	Acte de control			Procese verbale				
			Per-soane fizice	Per-soane juridice		Total întocmite	Numărul de prescrip (total)	Numărul prescrip. execut (total)	Total în-tocmite	Exami-nate de IE/AE	Alte in-stituții	Suma amenzi-lor (lei)	Suma amenzilor încasate (lei)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Chișinău	111	6	105	587	604	1247	725	111	111	0	172800	86600
2	Bălți	111	98	13	150	263	677	547	111	111	0	66800	34650
3	Cahul	12	12	0	0	99	18	0	12	12	0	6400	3200
4	Găgăuzia	10	88	0	88	88	0	0	10	9	0	3800	3800
Total AE		244	204	118	825	1054	1942	1272	244	243	0	249800	128250
5	Anenii-Noi	17	9	8	8	10	0	0	17	17	0	15400	7100
6	Basarabasca	5	0	22	22	22	64	48	5	5	0	7400	3700
7	Briceni	7	2	5	13	21	51	51	7	7	0	10600	5300
8	Cantemir	0	0	0	8	8	6	6	0	0	0	0	0

9	Călărași	90	88	1	90	67	155	139	90	90	0	12800	6100
10	Căusenii	72	72	0	29	29	87	63	72	72	0	12000	7000
11	Cimișlia	3	1	2	17	17	28	20	3	3		12400	6200
12	Criuleni	35	0	35	35	72	170	157	35	35		4000	2400
13	Dondușeni	15	16	2	80	84	18	15	15	15	3	9200	4600
14	Drochia	40	40	0	0	41	120	120	40	40	0	20400	9000
15	Dubăsari	0	14	0	0	14	0	0	0	0	0	0	0
16	Edineț	9	12	0	8	43	43	43	9	9	0	2800	1300
17	Fălești	63	62	2	2	16	8	5	63	64	0	24400	12100
18	Florești	36	0	36	36	109	172	137	36	36	0	27750	14450
19	Glodeni	1	0	0	0	13	30	30	1	0	0	800	0
20	Hîncești	54	45	2	23	25	59	52	54	53	1	19500	9750
21	Ialoveni	93	93	0	103	111	412	329	93	93	0	21440	10720
22	Leova	10	0	10	10	86	19	18	10	10	0	14800	4400
23	Nisporeni	75	60	0	60	72	360	284	75	73	0	19900	8200
24	Ocnita	15	9	6	6	65	51	36	15	15	0	14400	7400
25	Orhei	32	30	2	10	30	92	64	32	32		12800	12700
26	Rezina	16	18	1	10	10	31	27	16	16	0	5800	900
27	Rîșcani	22	0	22	51	38	87	79	22	21	0	18800	9400
28	Ștefan-Vodă	3	3	0	37	37	105	95	3	3		1800	600
29	Sîngerei	39	12	27	39	113	137	76	39	39	0	29400	14700
30	Soroca	36	19	17	61	61	84	72	36	36		33900	16150
31	Strășeni	11	3	8	11	57	18	18	11	11	0	17800	7100
32	Șoldănești	32	28	4	22	22	26	26	32	32	0	4400	2500
33	Taraclia	13	9	4	53	40	187	172	13	13	0	12200	4500
34	Telenești	7	7	0	27	27	36	19	7	7	0	1700	850
35	Ungheni	1	0	1	1	27	4	4	1	1	0	2000	1000
Total IE		852	652	217	872	1387	2660	2205	852	848	4	390590	190120
TOTAL AE/IE		1096	856	335	1697	2441	4602	3477	1096	1091	4	640390	318370

Plata pentru poluarea aerului atmosferic de la sursele staționare de poluare, anul 2012.

Anexa 7

Nr. d/o	AE/IE	Plata pentru poluare/lei		
		Numărul de întreprinderi	Calculat	Achitat
1	2		3	4
1	Chișinău	587	547563	411250
2	Bălți	441	151912	147738
3	Cahul	119	95896	94354
4	Găgăuzia	152	173000	173000
Total AE		1299	968371	826342
5	Anenii-Noi	84	192220	190750
6	Basarabeasca	88	43812	43812
7	Briceni	55	33077	33077
8	Cantemir	55	30215	29043
9	Călărași	79	18381	18381
10	Căusenii	54	37154,07	47313,41
11	Cimișlia	40	15496,52	15204,72
12	Criuleni	55	18109	18109
13	Dondușeni	63	107638,82	107595,82
14	Drochia	51	22737,25	22737,25
15	Dubăsari	37	1320	1076
16	Edineț	43	20256	20256
17	Fălești	47	29404	29404
18	Florești	119	116942	94202
19	Glodeni	53	33234	33234
20	Hîncești	80	25185	31041
21	Ialoveni	116	31272	31272
22	Leova	96	28228	28848
23	Nisporeni	52	6234	6234
24	Ocnița	30	22750	20657,53
25	Orhei	45	17219	19240
26	Rezina	21	240335,4	240335,4
27	Rîșcani	97	31335	31344
28	Ștefan-Vodă	56	4960,24	4863,75
29	Sîngerei	246	43366,03	43366,03
30	Soroca	77	47924	53593
31	Strășeni	119	42816,61	42734
32	Șoldănești	51	9628	9628
33	Taraclia	64	16430	26948
34	Telenești	43	8164	6459
35	Ungheni	78	43850	43850
Total IE		2194	1339693,94	1344608,91
TOTAL AE/IE		3493	2308064,94	2170950,91

**Informația pe anul 2012 cu privire la prejudiciile cauzate aerului atmosferic,
inclusiv: calculate, înaintate agenților economici
pentru compensare ca pretenții sau acțiuni.**

Anexa 8

Nr. d/o	Agentul economic, localitatea, raionul	Caracteristica prejudiciului	Valoarea prejudiciului, mii lei					
			calculat	înaintat ca pretenție	achitat ca pretenție	înaintat ca acțiune	satisfăcut ca acțiune	achitat ca acțiune
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Chișinău							
	SA,,Aralit"	În rezultatul examinării rezultatelor raportului de încercări a probelor de aer din 11.07.12 s-au constatat depășiri al emisiilor de Nox la sursa de poluare nr.0009	2296,28	2296,28	2296,28	0	0	0
Total AE			2296,28	2296,28	2296,28	0	0	0
Total IE			0	0	0	0	0	0
TOTAL AE/IE			2296,28	2296,28	2296,28	0	0	0

IV. PROTECȚIA ȘI UTILIZAREA RESURSELOR ACVATICE.

Svetlana MARUSEAC,

Șef, Secția inspectare resurse acvatice și aer atmosferic.

Natalia BRAGOI,

Inspector principal, Secția inspectare resurse acvatice și aer atmosferic.

1. Aspecte generale privind apele de suprafață și subterane.
2. Indici cantitativi și calitativi privind protecția și folosirea resurselor acvatice.
3. Surse potențiale de poluare a resurselor acvatice.
 - 3.1. Impactul transfrontalier.
4. Starea stațiilor de epurare a apelor uzate.
5. Măsurile de protecție a resurselor acvatice
 - 5.1. Consolidarea malurilor.
6. Activități privind supravegherea și controlul de stat asupra resurselor acvatice.
7. Concluzii și propuneri ce țin de prevenirea poluării și folosirii raționale a resurselor acvatice.

1. Aspecte generale privind apele de suprafață și subterane.

În comparație cu restul Europei și România, Republica Moldova este o țară cu resurse reduse de apă. Teritoriul țării este traversat de peste 3600 râuri, râulețe și pâraie permanente cu o lungime de peste 16 mii km, 90% din care au o lungime mai mică de 10 km și numai 9 de peste 100 km. Cele mai mari râuri și principalele surse de apă – Nistru are o lungime de 1345 km, Prutul cu o lungime de 967, izvorăsc din munții Carpați din Ucraina și pentru Moldova sunt râuri de frontieră. În granițele sale actuale, Republica Moldova are 569 m din malul stâng al Dunării la confluența sa cu Prutul. Cel mai important curs de apă intern este Răutul ce are o lungime de 286 km și un bazin hidrografic de 7,760 km². Pluviometria slabă și neregulată determină perioade de etiaj sau chiar de desecare totală a majorității cursurilor de apă cu debit mic.

Rețeaua hidrografică a Republicii Moldova este constituită și din ape subterane cu peste 4852 fântâni arteziene (*tab.1* urmează la sfârșitul capitolului prezent) cu, circa 180136 fântâni cu alimentare din apele freatice (*tab.2* urmează la sfârșitul capitolului prezent) și 4261 lacuri naturale și bazine artificiale cu suprafața de 41 mii 300 ha cu un volum de circa 1,32 mlrd. m³, amplasate pe cursurile apei și construite în albiile acestora (*tab.3* urmează la sfârșitul capitolului prezent). Cele mai mari bazine artificiale: Costești – Stînca pe râul Prut (59,0 km²), Dubăsari pe fluviul Nisru (67,5 km²) și Ghidighici pe râul Bîc (6,8 km²). Această rețea de bazine acvatice asigură regularizarea și evacuarea scurgerilor de suprafață, răspunde presingului recreativ, se folosesc pentru aprovizionarea cu apă potabilă și tehnică, pentru irigație, navigație și în alte scopuri.

Populația Republicii Moldova constituie circa 3,56 mln. locuitori, inclusiv 1,486 mln. în localitățile urbane și mai mult de 2,074 mln. în spațiul rural. De alimentare cu apă potabilă prin sisteme centralizate beneficiază circa 80% din populația urbană și numai 18% de locuitori în mediul rural.

Conform datelor raportului „1-gospodărirea apei”, principala sursă de aprovizionare cu apă o reprezintă apele de suprafață din care se alimentează majoritatea populației. Captările de apă se efectuează:

din râuri – 847 mln m³/an; din resursele subterane – 130 mln m³/an. Municipiile Chișinău și Bălți, orașele Soroca și Rezina se alimentează din r. Nistru. Pentru 8 orașe: Briceni, Edineț, Cupcini, Glodeni, Ungheni, Leova, Cantemir și Cahul, apa se captează din r. Prut. Majoritatea stațiilor de tratare ale acestor sisteme se exploatează pe parcursul a 25–30 ani fără a fi reconstruite și nu corespund cerințelor actuale, atât în privința tehnologiei de tratare, cât și a stării fizice a construcțiilor și utilajelor.

2. Indici cantitativi și calitativi privind protecția și folosirea resurselor acvatice.

Potrivit legislației Republicii Moldova activitatea utilizatorilor primari de apă trebuie să se conformeze cerințelor autorizațiilor de folosință specială a apelor.

În anul 2012 Inspectoratul Ecologic de Stat a monitorizat 2281 sonde arteziene (fig.1.), dintre care la sfârșitul anului dispuneau de autorizații de folosință specială a apelor doar 1091 sonde.

În baza rapoartelor statistice anuale „1-apă”, graficele din fig.1., 2., 3. prezintă indicii de folosință specială a apelor pe parcursul anilor 2002-2012, precum și rezultatele evaluării impactului activităților economice asupra apelor de suprafață.

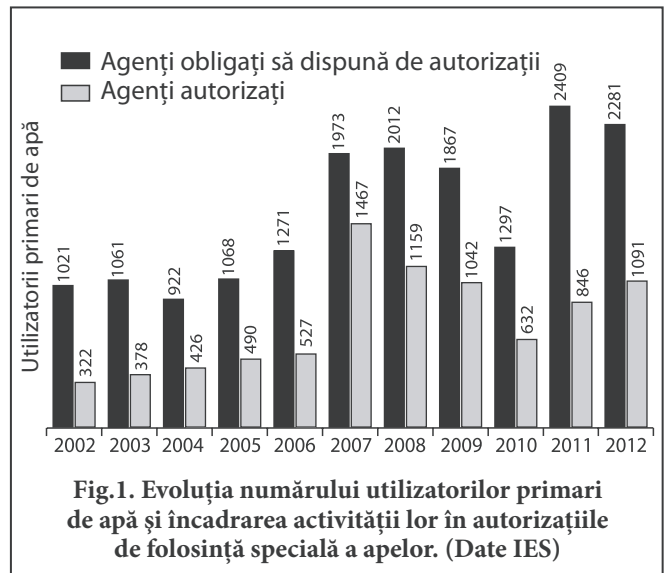

Fig.1. Evoluția numărului utilizatorilor primari de apă și încadrarea activității lor în autorizațiile de folosință specială a apelor. (Date IES)

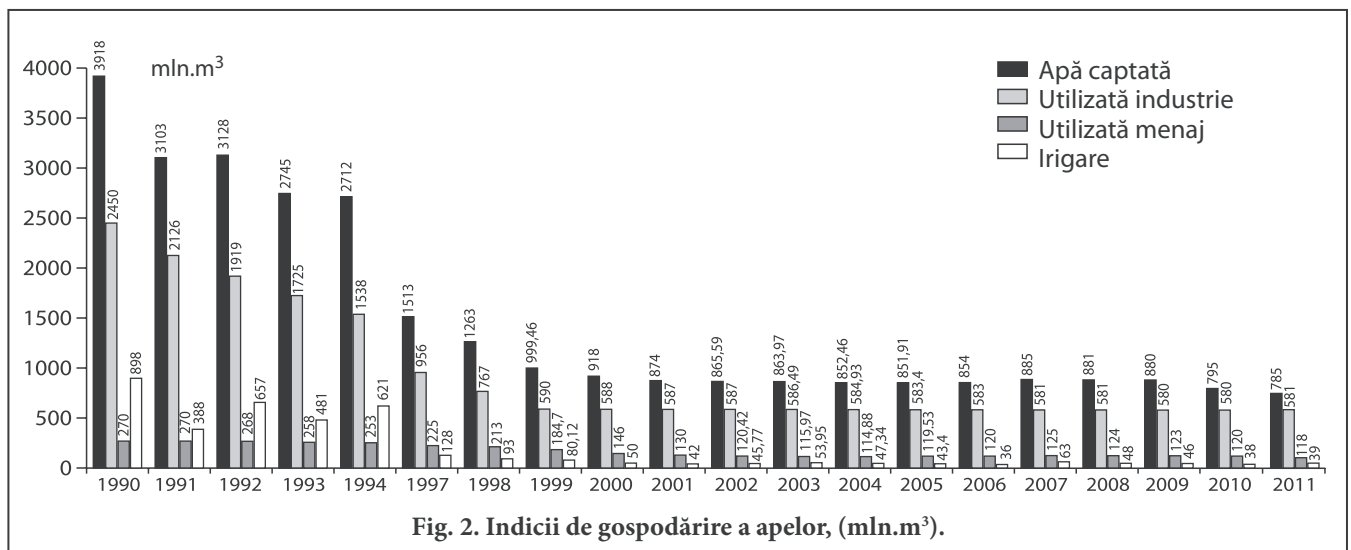

Fig. 2. Indicii de gospodărire a apelor, (mln.m³).

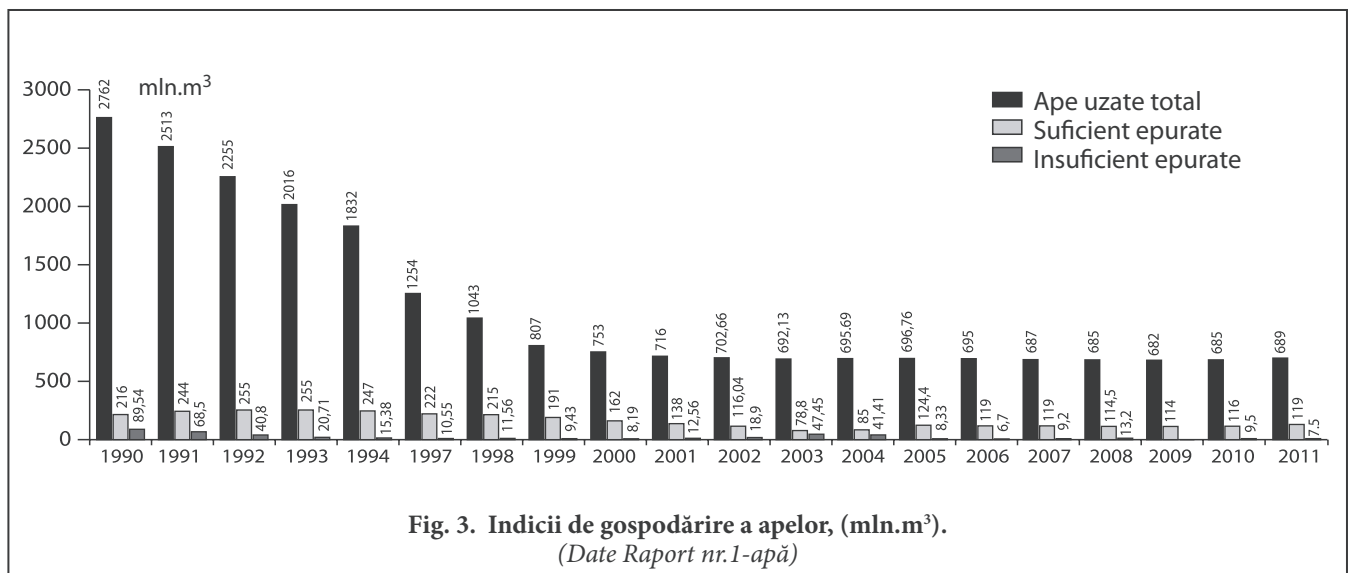

Fig. 3. Indicii de gospodărire a apelor, (mln.m³).
(Date Raport nr.1-apă)

În perioada a. 2004 – 2011 captarea totală a apei din bazinele naturale a scăzut de la 852 mln. m³ pînă la 847 mln. m³, inclusiv a apelor subterane de la 136 mln. m³ pînă la 130 mln. m³. Utilizarea apelor pentru necesitățile gospodărești și potabile s-a majorat în această perioadă de la 115 mln. m³ pînă la 119 mln. m³. Scăderea consumului total al apei este condiționată de declinul activității industriale, economisirea și conștientizarea apei utilizate de populație.

Consumul (utilizarea) apei, mln. m³.

Indicii de utilizare a apei	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Numărul beneficiarilor de apă, unități	2617	2535	2533	2549	2554	2547	2555	2507	2519	2505	2495	2460
Captarea apei din bazinele naturale	918	874	866	864	852	852	854	885	881	865	851	847
Inclusiv, captarea apei din sursele de apă subterane	169	138	132	135	136	136	136	129	129	129	130	130
Consumul apei-total	849	797	792	795	786	785	787	809	794	795	785	785
Pentru necesități de producție	588	587	587	586	585	583	583	581	581	580	581	580
Pentru irigare	50	42	46	54	47	43,4	36	63	48	38	40	39
Pierderile la transportare	64	71	68	64	62	61	61	69	64	70	66	62

3. Surse potențiale de poluare a resurselor acvatice.

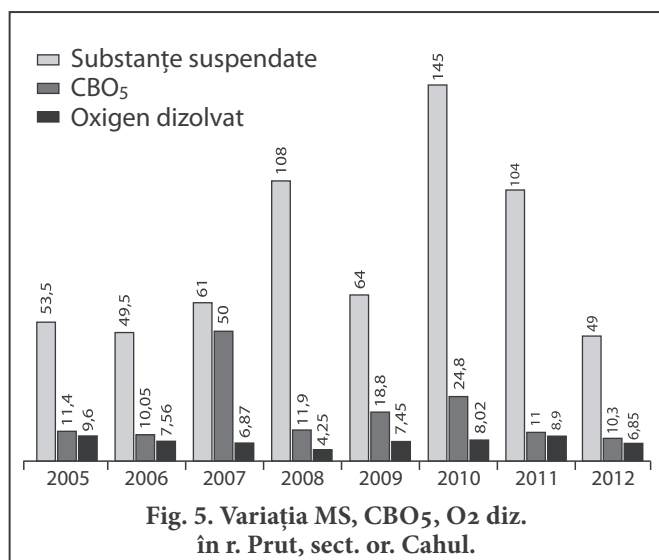
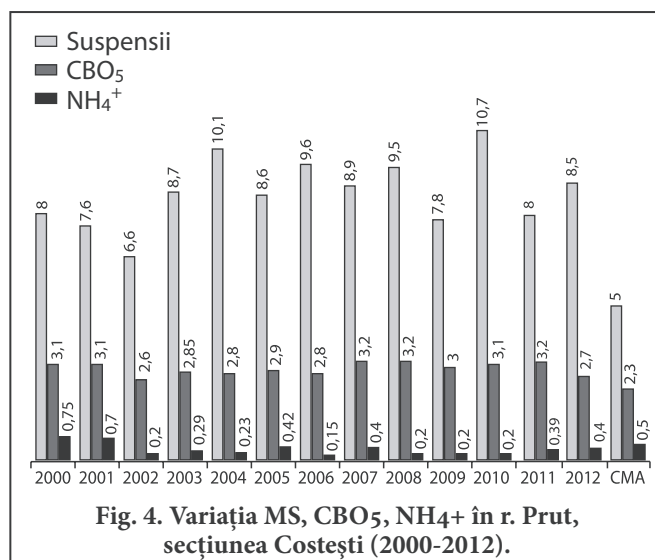
Poluarea apelor de suprafață și celor subterane este cauzată, în cele mai multe cazuri, de sectorul gospodăriei comunale (stațiile de epurare, apele uzate, deversările apelor neepurate din sistemul comunal, managementul neadecvat al deșeurilor menajere solide în toate localitățile), sectorul agrar (dejecțiile animale acumulate în acumuloare, depozitele de pesticide etc.), sectorul energetic, bazele de produse petroliere, stațiile de alimentare cu petrol, alte surse, care prezintă focare de poluare continuă. Apele meteorice rezultate în urma precipitațiilor vin în contact cu terenul și în procesul scurgerii, antrenează atât ape uzate de diferite tipuri, cât și deșeuri, îngrășăminte chimice, pesticide și în momentul ajungerii în receptor conțin un număr mare de poluanți.

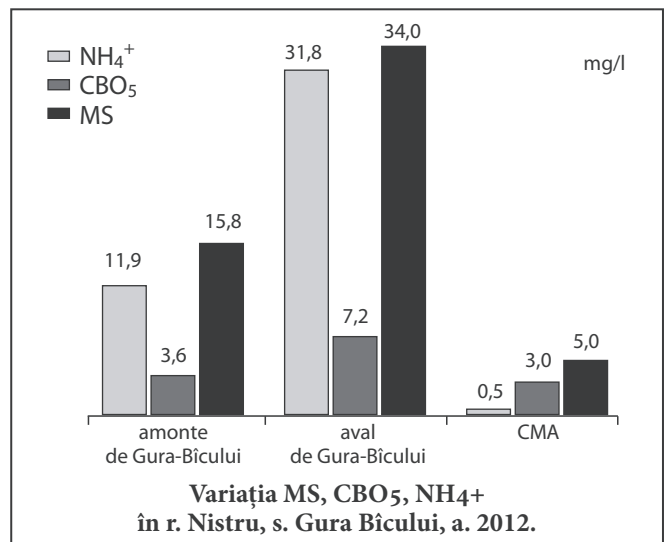
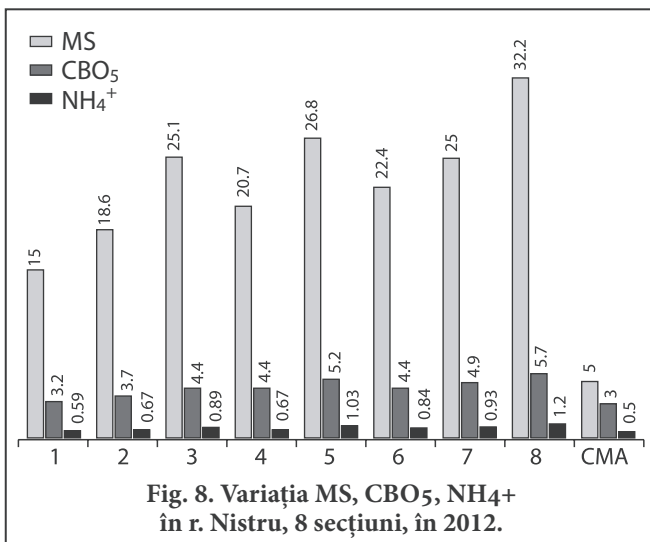
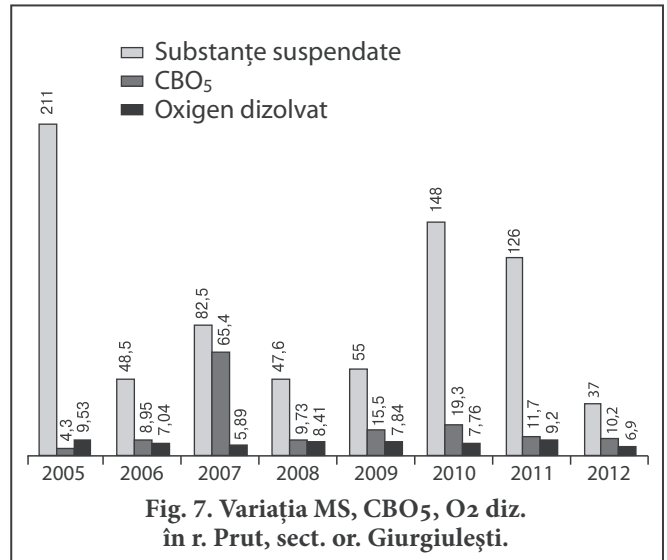
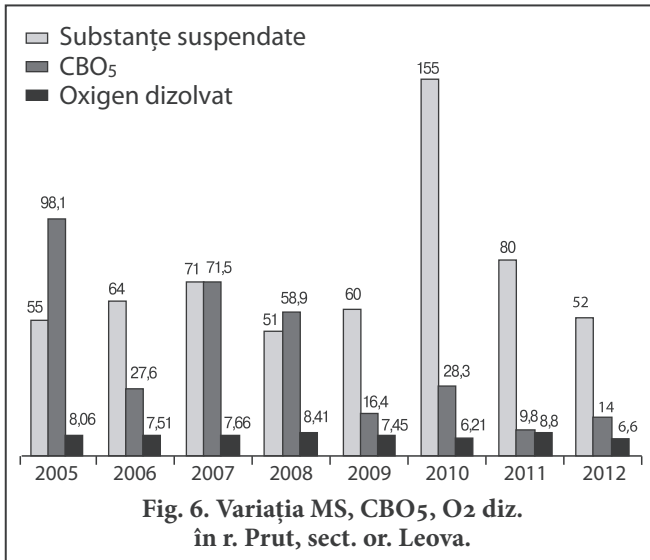
Din sursele de poluare a resurselor acvatice sunt supuse controlului doar cele provenite din evacuările rezultate din activitățile utilizatorilor primari de apă, care influențează negativ apele de suprafață din cauza purificării insuficiente a apelor uzate și, în dese cazuri, a evacuării apelor uzate fără purificare în majoritatea localităților republicii, cum ar fi orașele: Soroca, Rezina, Cantemir, Cimișlia, com. Bubuieci din mun. Chișinău și altele.

Conform datelor prezentate de Centrele de Investigații Ecologice (CIE) ale IES în a. 2012 au fost prelevate 1591 probe de apă și efectuate 17266 analize de laborator în vederea aprecierii gradului de poluare a apelor de suprafață. Principalii indicatori specifici de poluare controlați de către CIE sunt concentrația de amoniu, azotați, azotiți, consumul chimic și biologic de oxigen, materia în suspensie. Rezultatele analizelor, în deosebi în cazurile când se depistează depășiri ale CMA (concentrații maximal admisibile), sunt imediat prezentate inspectorilor din teritoriu, Inspectoratului Ecologic de Stat pentru luarea deciziilor și măsurilor respective de redresare a situației ecologice în conformitate cu Legislația Ecologică.

Probe reprezentative au fost prelevate din 23 râuri, monitorizând influența localităților și altor deversări asupra calității apelor naturale, precum și din bazine acvatice utilizate cu scop de agrement sau piscicultură. Principalii receptori sunt apele curgătoare ale bazinelor hidrografice ale fluviului Nistru și râului Prut.

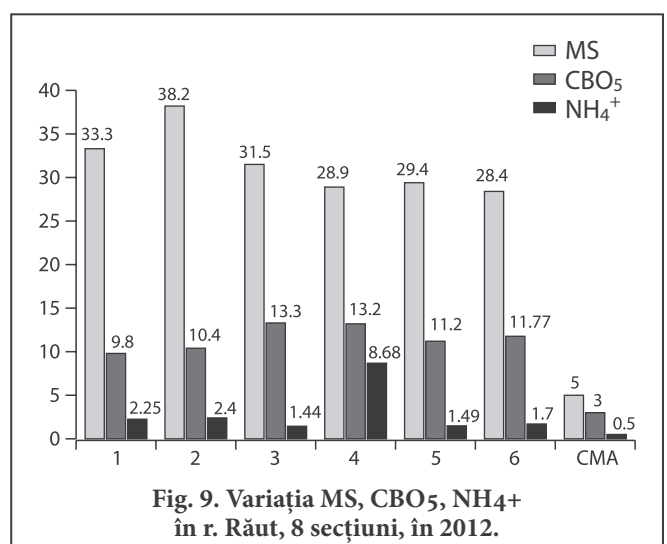
Calitatea apei fl. Nistru este influențată și de

afluentul său – Bîc. În conformitate cu datele analitice efectuate de către CIE AE Chișinău în probele prelevate amonte și aval de deversarea r. Bîc în fl. Nistru, s. Gura Bicului, r-nul Anenii-Noi s-a constatat o majorare a concentrațiilor aval față de amonte.

Albia r. Bîc intersectează cel mai urbanizat teritoriu al Republicii Moldova - municipiul Chișinău. Din acest motiv, începând cu anul 1998 și până în prezent, CIE efectuează controlul sistematic al calității apei r. Bîc și influența potențialelor surse de poluare în următoarele puncte de prelevare: Deversorul din lacul Ghidighici; Baza petrolieră nr. 2; SA „Tracom”; SA „Piele”; SA „Tutun-CTC”; Regia „Exdrupo”; SEB or. Chișinău amonte; SEB or. Chișinău aval; Podul Sîngera-Floreni.

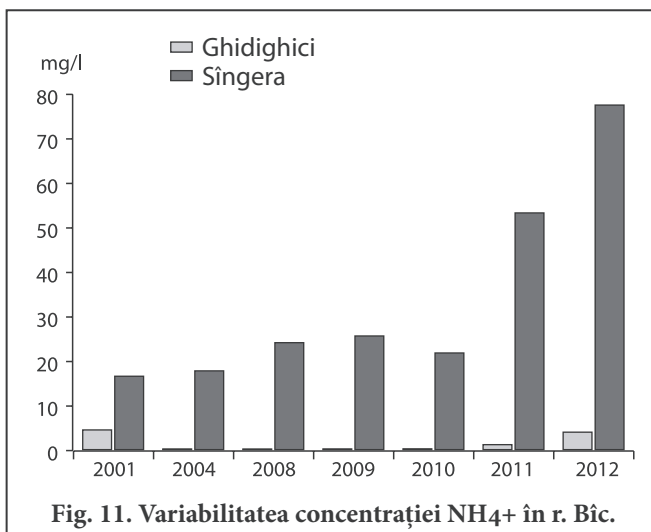
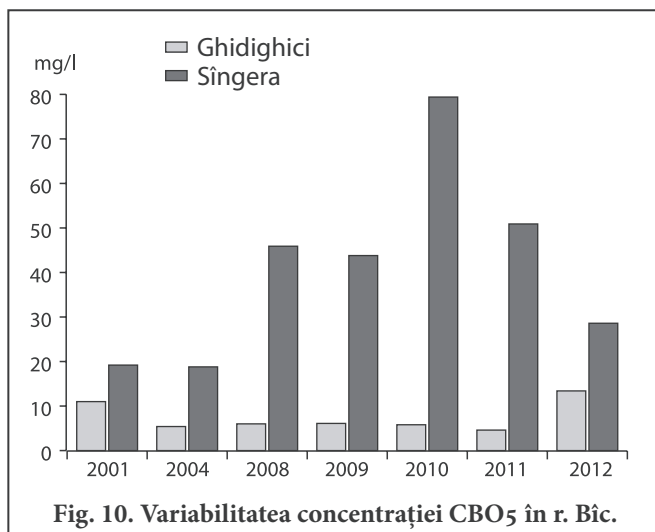
Rezultatele analizelor efectuate demonstrează că poluarea apelor r. Bîc este un proces ce derulează de mai mulți ani, proces stabil. (tab. nr. 2.3, diagr. nr. 2.3 din anexă). Apa la intrare în or. Chișinău, deja încărcată cu poluanți, se impurifică și mai intensiv în sectorul orașenesc. La principalii indici de poluare – CCO, CBO₅, NH₄⁺ atât în punctul de deversare din lacul Ghidighici cât și în ultimul punct de prelevare, podul „Sîngera-Floreni” concentrațiile medii anuale depășesc norma admisibilă (CMA pisc.) respectiv: (CCO – de 3,0 ori; CBO₅ – de 4,5 ori; NH₄⁺ – 7,8 ori) și (CCO – de 6,2 ori; CBO₅ – de 9,5 ori; NH₄⁺ – 95,0 ori) în conformi-

tate cu datele analitice pentru anul 2012.

Depășiri ale CMA de poluanți în apele r. Bîc s-au constatat în toate punctele de prelevare și aceste depășiri variază în dependență de cantitatea noxelor deversate cu apele reziduale, deșeuri menajere, apele poluate provenite de la spălarea neautorizată a transportului, apele meteorice poluate și deversate de către agenții economici ai mun. Chișinău. Depășesc CMA conținutul de amoniu, azoțiți, detergenți, produse petroliere. (Raportul anul CIE AE Chișinău 2012).

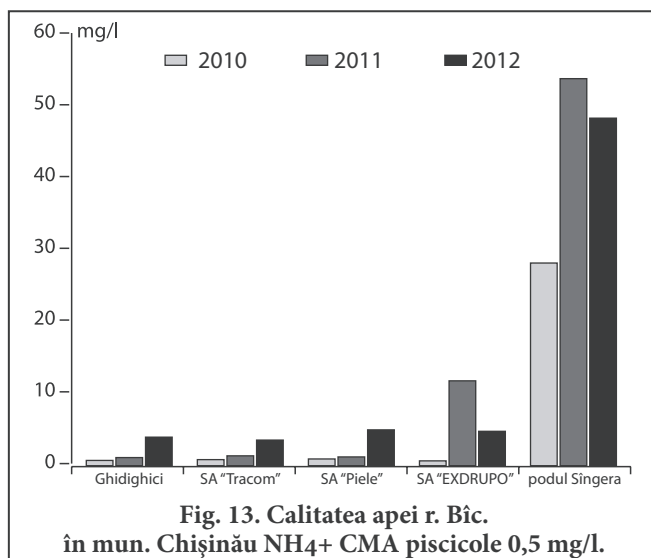
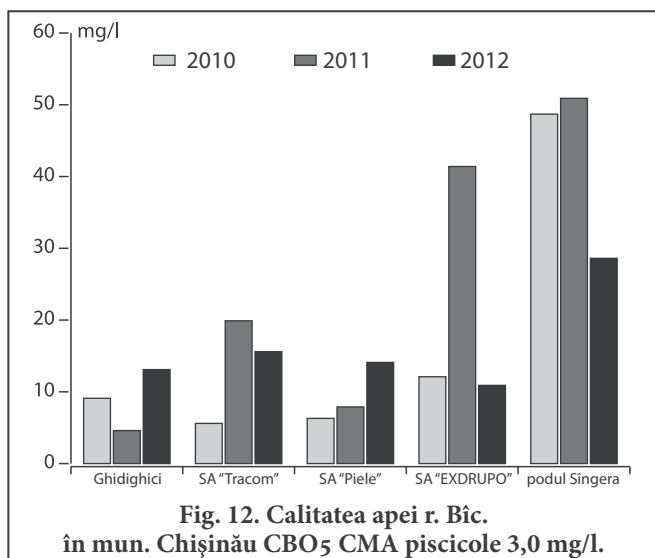
Conform buletinelor alerte parvenite de la Serviciul Hidrometeorologic de Stat cu privire la poluarea excesivă a r. Bîc, în perioada primăvară-toamnă s-au prelevat probe în trei puncte: „Podul Sîngera-Floreni”, amonte și aval de SEB or. Chișinău. S-a constatat că concentrațiile de oxigen dizolvat amonte și aval de SEB or. Chișinău variază în mediu pe an în limitele 2,7-2,4 mg/l, iar în punctul de prelevare „Podul Sîngera-Floreni” constituie 1,5 mg/l, norma admisibilă fiind de 4,0-6,0 mg/l (fig.10, fig.11.).

Depășiri ale CMA de poluanți în apele r. Bîc s-au constatat în toate punctele de prelevare și aceste

depășiri variază în dependență de cantitatea noxelor deversate cu apele reziduale, deșeuri menajere, apele poluate provenite de la spălarea neautorizată a transportului, apele meteorice poluate și deversate de către agenții economici ai mun. Chișinău. Depășesc CMA conținutul de amoniu, azoțiți, detergenți, produse petroliere (fig.12, fig.13).

În ultimii ani se observă o reducere cantitativă a deversărilor apelor uzate. Volumul apelor uzate eva-

uate în bazinele de suprafață în perioada a. 2000–2011 a scăzut de la 740 mln.m³ pînă la 679 mln.m³. Însă datorită funcționării insuficiente a stațiilor de purificare a apelor uzate cantitatea poluanților în apele uzate evacuate din sursele organizate, precum și concentrația maxim admisibilă permisă de normativele în vigoare, se menține peste limita admisă de autoritatea de mediu. Volumul apelor uzate, epurate insuficient,

deversate în obiectivele acvatice s-a micșorat în această perioadă de la 8,2 mln.m³ pînă la 7,2 mln.m³, dar volumul apelor fără epurare s-a mărit de la 0,5 mln. m³ pînă la 1,0 mln. m³.

Evacuarea apelor reziduale în bazinele de suprafață, mii m³.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
total	740	708	696	685	688	690	695	687	685	685	682	679
din care: ape convențional pure	569	557	560	558	561	556	562	551	550	552	555	555
ape poluate	9	13	19	48	42	9	7	10	14	10	8	8
Inclusiv: fără epurare	0,5	0,3	0,5	0,8	0,5	0,6	0,5	0,7	0,76	0,8	0,9	1,0
epurate insuficient	8,2	12,6	18,9	47,5	41,4	8,3	6,7	9,2	13,3	9,5	7,5	7,2
ape epurate normativ	162	138	116	79	85	124	119	119	114	116	119	115
Pierderile la transportare	64	71	68	64	62	61	61	69	64	70	66	62

Actual în republică de către Inspectoratul Ecologic de Stat sunt luate la evidență 169 complexe și ferme animaliere. În majoritatea cazurilor fostele complexe animaliere sunt renovate pentru funcționare fără revizuirea stării tehnice a instalațiilor hidrotehnice, care sunt o sursă de poluare a resurselor acvatice. Complexele animaliere sunt amplasate în majoritatea cazurilor în zona de protecție a râurilor. Rămîne actuală problema poluării de la sectorul casnic rural, unde deșeurile animaliere sunt împrăștiate pretutindeni, provocînd impact sporit asupra apelor freatice.

Pe parcursul anului 2012, din circa 7 mii sonde arteziene luate la evidență de Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, (inclusiv și cele tamponate) Inspectoratul Ecologic de Stat a efectuat inventarierea a 4852 sonde de apă, din care se exploatează doar 2281 sonde și din care în baza autorizației de folosință specială a apei – 1091 sonde, inclusiv: pentru apă potabilă – 1470; cu destinație menajeră (tehnică) – 548; agricolă și industrială – 245; curative – 20. Restul 2500 de sonde nu sunt exploatate. Sonde în construcție sunt 24 unități. (tab. 1 urmează la sfîrșitul capitolului prezent). Pe parcursul anului au fost eliberate 199 de autorizații de folosință specială a apei. Pentru exploatarea sondelor în lipsa autorizației de folosință specială a apei au fost încheiate 58 procese-verbale cu privire la contravenție în temeiul art. 110 alin. 2 Cod Contravențional al Republicii Moldova de către AE/IE Chișinău, Găgăuzia, Briceni, Florești, Căușeni, Ialoveni, Rezina, Rîșcani, Sîngerei, Soroca, Strășeni, Ștefan Vodă, Taraclia, Leova, Hîncești, Glodeni.

În rezultatul controalelor s-a stabilit că multe dintre sonde se află în stare deplorabilă, calitatea apei nu corespunde normelor sanitare, la unele este depășit termenul de exploatare (mai mult de 25 ani, de exemplu, în rl Glodeni, rl Nisporeni, com. Pepeni, raionul Sîngerei, s. Ciucur Mingir, raionul Cimișlia, s. Corten, raionul Taraclia etc.) și debitele de apă din sonde nu asigură în deajuns necesitățile consumatorilor. O bună parte din sonde se află într-o stare avariata, altele au fost abandonate sau lichidate fără respectarea normelor în vigoare. Apariția sondelor fără stăpîn a fost generată de trecerea la noile relații economice, reorganizarea agenților economici și divizarea lor în întreprinderi mici după lichidarea colhozurilor și sovhozurilor și repartizarea terenurilor. Ca urmare acestea poluează apele subterane în profunzime prin amestecarea apelor de diferită componență chimică din diferite orizonturi acvifere și scurgerile de la suprafață, fapt ce cauzează înrăutățirea calității apei utilizate în scopuri potabile.

Sondele aflate la balanța agenților economici nu întotdeauna se întrețin la nivelul cerințelor sanitario-igienice, pentru reparațiile curente și diagnosticarea tehnică, nu se investesc mijloace financiare necesare. O mare parte din sondele aflate în gestiunea autorităților administrației publice locale se exploatează în lipsa autorizațiilor de folosință specială a apei. În procesul exploatării primăriile întîmpină un șir de dificultăți, inclusiv de ordin financiar, cu privire la întreținerea sondelor, proiectarea și construcția rețelilor de canalizare și epurare a apelor menajere a localităților rurale, precum și la autorizarea lor în modul stabilit. În bugetele locale nu sunt prevăzute surse financiare pentru perfectarea pașapoartelor tehnice și avizelor necesare pentru obținerea autorizației de folosință specială a apei. În anul 2012, în rl Strășeni au fost lichidate prin tamponare 20 sonde arteziene, în baza unui proiect finanțat de FEN în sumă de 598,9 mii lei. Astfel de lucrări vor fi efectuate pe parcursul anului 2013.

Lucrări de reparație/renovare au mai fost efectuate și în alte localități, de exemplu: primăriile Bulboaca, or. Anenii Noi, rl Drochia, Medveja, rl Briceni, Sărata Nouă, rl Leova, etc. O influență mare asupra calității apelor naturale o au evacuările de ape uzate neepurate sau insuficient epurate de la stațiile de epurare a

orașelor în receptorii naturali. Cele mai mari volume de ape uzate neepurate provin de la sistemele de canalizare ale localităților. Se constată, că situația privind funcționarea stațiilor de epurare și preepurare nu a cunoscut o îmbunătățire, din contra, s-a înrăutățit.

3.1. Impactul transfrontier.

Poluarea apelor transfrontaliere generează presiuni cu țările vecine (R. Moldova-România; R. Moldova-Ucraina). Acordurile internaționale prevăd ca apele care părăsesc teritoriul unei țări să nu fie de o calitate mai proastă decât cele care intră pe teritoriul acestei țări.

Conform Acordului bilateral de cercetare dintre Republica Moldova și România și în corespundere cu Declarația de la București „Cu privire la monitoringul de analiză în bazinul râului Prut” se efectuează observații comune asupra calității apelor râului Prut și afluenților lui.

De către Centrul de Investigații Ecologice Bălți, filiala Otaci, în permanență se supraveghează calitatea apei în fluviu Nistru din localitatea Kaluș, regiunea Ivano-Frankovsk, Ucraina privind evitarea eventuală a catastrofei care s-ar putea produce pe fl.Nistru în cazul cedării barajelor unei mine de stocare a deșeurilor toxice. Astfel pe parcursul anului 2012 au fost prelevate 9 probe de apă din fl. Nistru iar rezultatele indicatorilor calitativi ai apei nu au constatat depășiri ale CMA.

4. Starea stațiilor de epurare a apelor uzate.

Stațiile de purificare a apelor uzate în sistemul de protecție a resurselor acvatice ocupă unul din cele mai importante locuri. Eficiența instalațiilor în funcțiune este supravegheată de laboratoarele ecologice, fiind 165 la număr, dintre care de documentație de proiect dispun 73 unități, de normativele Deversării Limitat admisibile (DLA) – 30 unități, cu epurare insuficientă funcționează – 116 unități (tab.4 în anexe la sfârșitul capitoului).

Pe parcursul a. 2012 Centrele Investigații Ecologice ale Inspectoratului Ecologic de Stat au monitorizat 76 stații de epurare, ce evacuează apa direct în receptorul natural. Din numărul total de stații controlate 28 de stații sunt monitorizate în decursul a mai multor ani. Pe parcursul anului s-a urmărit starea funcțională a instalațiilor de epurare, volumele evacuate și concentrațiile de nocivități. Rezultatele s-au comparat cu reglementările cuprinse în autorizația de folosință specială a apelor (DLA) pentru beneficiarii care dispun de aceste normative și cu CMA în lipsa normativului reglementat. În rezultatul controalelor s-a stabilit că beneficiarii continuă să reducă numărul autocontroalelor asupra eficienței de funcționare a instalațiilor de epurare, fapt ce duce la nerespectarea prevederilor actelor legislative și neexecutarea obligațiilor impuse în vederea menținerii în stare de funcționare a instalațiilor de epurare conform regulilor și instrucțiunilor de exploatare.

Actualmente stațiile de epurare a apelor uzate construite prin anii 90 sec. XX, atât în sate cât și în orașe, sunt distruse și au un grad sporit de uzură a construcțiilor. La aceasta a dus și reducerea esențială a volumelor de ape uzate, transmiterea stațiilor de purificare în gestiunea autorităților administrațiilor publice locale, care nu dispun de personal profesionalist cu experiență și de investiții necesare. Majoritatea SEB-urilor lucrează la indici foarte reduși, necesită reconstrucție cu modernizare tehnologică a treptelor de epurare, îndeosebi la SEB-urile Telenești, Tvardița, Budești, Comrat, Rezina, Cantemir, Soroca, Ciorescu, Cornești, etc.

Este de menționat că în anul 2012 s-au încadrat în normativul DLA apele evacuate doar de la stațiile de epurare a ÎM „Regia Apă Canal Bălți”; SA „Servicii comunale Florești” ; „Tezeu Lux” Valcineț; ÎM „Apă-canal Edineț”. Funcționarea eficientă a complexelor de epurare se datorează acțiunilor și măsurilor întreprinse pentru menținerea regimului tehnologic de epurare. Sunt întreprinse măsuri pentru menținerea funcționării treptelor de epurare a apelor reziduale la stațiile: SEB Cimișlia, SEB Gura Căinarului, SEB Zaim, SEB Opaci, SEB Baimaclia, SEB Anenii Noi, SEB Comrat, SEB Vulcănești.

Volumul insuficient de ape reziduale și concentrația excesivă de nocivități recepționate, dereglează funcționarea optimă a procesului tehnologic de epurare a stațiilor de epurare.

O problemă importantă care există în procesul de epurare a apelor uzate și influențează semnificativ asupra mediului ambiant este lipsa instalațiilor moderne de epurare a apelor reziduale. Cu toate acestea pe parcursul anului de raportate au fost construite stații noi de epurare în următoarele localități: Vălcineț, or. Călărași din rl Călărași, Hîrtopol Mic și Măgdăcești din rl Criuleni, Marianca și Ermoclia din rl Ștefan Vodă, Lozova, rl Strășeni, or. Rezina, Ghindești, rl Glodeni, Nihoreni, rl Rîșcani, Mărcăuți și Holercani din

rl Dubăsari, or. Otaci, Sadaclia, rl Basarabeasca, Țiganca, rl Cantemir, or. Șoldănești, or. Orhei. În faza de proiectare sunt SEB SRL „Vinăria Purcari”, rl Ștefan Vodă, or. Taraclia și or. Tvardița din rl Taraclia.

Lucrări de construcție și renovare a rețelelor de canalizare și sistemelor de apeduct au fost efectuate în următoarele raioane: Chișinău, Călărași, Criuleni, Dondușeni, Ștefan Vodă, Strășeni, Rezina, Orhei, Nisporeni, Leova, Ialoveni, Căușeni, Edineț, Bălți, Anenii Noi, Rîșcani, Dubăsari, Ungheni, Briceni, Cahul, Basarabeasca, Cantemir, Sîngerei, Șoldănești, Telenești, UTA Găgăuzia.

5. Măsuri de protecție a resurselor acvatice.

În scopul protecției și utilizării durabile a resurselor de apă, care constituie o problemă prioritară pentru Republica Moldova, în anul 2012 au fost întreprinse acțiuni la nivel de țară.

Întru executarea Decretului Președintelui RM nr. 1809-III din 12 mai 2004 privind desfășurarea săp-tămînii apei curate „Apa-izvorul vieții” și ordinului Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale, nr. 10 din 11.03.2009, privind organizarea și desfășurarea acțiunii „Râu curat de la sat la sat”, în anul 2012 în localitățile republicii prin intermediul Agențiilor și Inspecțiilor ecologice s-au elaborat și realizat de către organele administrației publice locale planuri de acțiuni concrete pentru fiecare localitate ce țin de amenajarea fântânilor și izvoarelor, lichidarea gunoiștilor stihinice din zona de protecție a râurilor. Cu contribuția organelor administrației publice centrale și locale, instituțiilor de învățământ și agenților economici au fost depistate și lichidate în zonele de protecție a resurselor acvatice 1129 gunoiști cu suprafața de 101 ha, cele mai multe fiind în raioanele Cahul-a 187 gunoiști cu suprafața de 2,68 ha; Căușeni-a 123 gunoiști cu suprafața de 7,6 ha; Șoldăneștii – 100 gunoiști cu suprafața de 9,37 ha; Teleneștii – 88 gunoiști cu suprafața de 5,63 ha; Taraclia-a 62 gunoiști cu suprafața de 0,00904 ha; Ștefan-Vodă – 56 gunoiști cu suprafața de 1,591 ha; Hîncești – 50 gunoiști cu suprafața de 2,35 ha; Leova – 48 gunoiști cu suprafața de 4,15 ha; Chișinău – 45 gunoiști cu suprafața de 0,47 ha; Strășeni – 42 gunoiști cu suprafața de 1,26 ha; Cimișlia – 41 gunoiști cu suprafața de 1,35 ha; Briceni – 40 gunoiști cu suprafața de 0,057 ha; Ocnița – 35 gunoiști cu suprafața de 0,042 ha și pe parcurs au fost salubrizate zonele și fișiile riverane a râurilor pe o lungime de 1034,64 km. Ceea mai mare lungime a fost salubrizată în raioanele Căușeni – 216 km; Strășeni – 59,5 km Soroca – 54,2 km; Rezina – 52,7 km; Briceni – 49 km; Telenești – 48,8 km; Florești – 44,5 km; Dubăsari – 40,7 km; Orhei – 38,2 km; Ștefan Vodă – 35,82 km; Cimișlia – 33,8 km; Fălești – 30 km; Hîncești – 26,6 km și mun. Chișinău – 134 km.

Au fost salubrizate și suprafețele zonelor de protecție a fîntînilor, izvoarelor și bazinelor acvatice, care constituie 7 653,68 ha, cu cea mai mare suprafață în mun. Chișinău – 7012 ha; Rezina – 89,61 ha; Criuleni – 62,4 ha; Dubăsari – 56,8 ha; Fălești – 55,4 ha; Orhei – 48,1 ha; Strășeni – 48 ha; Cimișlia – 39,4 ha; Soroca – 38,4 ha.

De asemenea au fost amenajate 21 631 fîntînii și 183 izvoare și anume: rl. Briceni – 6942 fîntîni, 28 izvoare; rl. Dondușeni – 4492 fîntîni; mun. Chișinău – 2015 fîntîni; rl. Telenești – 1544 fîntîni; rl. Cimișlia – 1435 fîntîni, 5 izvoare; rl. Orhei – 959 fîntîni, 12 izvoare; rl. Strășeni – 655 fîntîni; rl. Florești – 552 fîntîni, 29 izvoare; rl. Rezina – 521 fîntîni, 47 izvoare.

În timpul desfășurării acțiunilor subdiviziunile IES au întocmit 364 acte de control și încheiat procese - verbale cu privire la contravenții în număr de 288 unități pentru faptul încălcării regimului de protecție a apelor și nerespectarea zonelor de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă, fișiilor riverane de protecție. Suma amenzilor aplicate a constituit 96 mii lei, dintre care s-au încasat 39 mii lei. Cele mai multe procese - verbale au fost întocmite în inspecțiile ecologice Căușeni-66; Taraclia-63; Telenești-52; Ștefan Vodă-12; Dondușeni-11; Rezina-11; Șoldănești-10; Ungheni-10; Cimișlia, Dubăsari și Leova-9.

La desfășurarea Acțiunii-concurs “Râu curat de la sat la sat” au participat 251 de organizații și cca 50 mii persoane.

Este de menționat faptul că principalele cauze a degradării continue a râurilor mici și mijlocii sînt în mare măsură de ordin antropogen. Majoritatea râulețelor au rămas în afara griii statului, luncile lor au ajuns într-o stare deplorabilă, transformîndu-se în gunoiști stihinice, fișiile riverane de protecție au fost distruse. Supraexploatarea resurselor de apă din râuri duce la dispariția lor. Precipitațiile nu pot asigura un debit constant al râurilor care alimentează sutele de iazuri construite în albiile lor. Apa din ele se pompează pentru irigare, se infiltrează în subsol, se evaporează în timpul cald și pentru scurgere nu mai rămîne practic nimic.

Deosebit de gravă este starea rîului Bîc, care este considerat unul dintre cei mai poluați afluenți ai

fl. Nistrului. Măsurile de protecție întreprinse de autoritățile publice și organizațiile societății civile nu asigură reducerea impactului negativ asupra ecosistemelor. Rîul este supus poluării cu ape reziduale, deșeuri menajere și de altă natură, ape poluate rezultate în urma spălării transportului în preajma obiectivelor acvatic. De către subdiviziunile IES, în comun cu Poliția Rutieră, au fost efectuate 30 raiduri cu privire la contracararea spălării neautorizate a transportului auto în zona de protecție a r. Bîc cu încheierea a 128 procese - verbale cu privire la contravenție în temeiul art.109 alin. 3 Cod Contravențional al Republicii Moldova.

Pe parcursul anului 2012 colaboratorii Inspectoratului au acordat suport metodic și consultativ autorităților publice locale în vederea realizării Programului de alimentare cu apă și canalizare a localităților din Republica Moldova pînă în anul 2015, care include obiective privind asigurarea funcționării stabile a sistemelor și complexelor din domeniul vizat, precum și protecția de poluare și epuizare a surselor de apă.

Comparativ cu anii precedenți în 2012 s-au majorat esențial investițiile pentru realizarea măsurilor de protecție a resurselor acvatic. Pentru implementarea a 13 proiecte ce țin de aprovizionarea cu apă, construcția sistemelor de canalizare și epurare (stații de epurare, sisteme de apeduct și canalizare) Consiliul de Administrare a Fondului Ecologic Național a aprobat spre finanțare suma în valoare de 7.234.636 lei, iar din Fondul Ecologic Local 3 proiecte în sumă totală de 111.645,49 lei. De menționat, că odată cu renovarea rețelelor vechi de canalizare și construcția stațiilor de epurare au fost stopate esențial scurgerile de ape uzate.

5.1. Consolidarea malurilor.

Pe parcursul anului 2012 s-a efectuat un ansamblu de lucrări pentru mărirea stabilității și rezistenței malurilor obiectivelor acvatic cum sunt:

- Consolidarea malului Stîng al lacului de acumulare Costești Stînga în zona s. Dumeni și s. Proscureni, rl Rîșcani de către ÎS “Direcția de Exploatare a Nodului Hidrotehnic Costești-Stînga”;
- Adîncirea albiei segmentului r. Gălbenuța, rl Hîncești de către APL;
- Adîncirea albiei r. Babei din s. Volentiri, rl Ștefan Vodă de către APL;
- Reparația barajului și evacuatorului pe r. Cubolta în rl Drochia de către ÎM “Sudzucker Moldova”.

6. Activități privind supravegherea și controlul de stat asupra resurselor acvatic.

Pe parcursul anului 2012 au fost inspectate 2225 întreprinderi și obiecte care prezintă pericol pentru resursele acvatic și pot influența asupra calității lor. Comparativ cu anul precedent de raportare numărul beneficiarilor de resurse de apă supuși controlului este mai mare cu 333 unități.

În 865 cazuri au fost constatate încălcări ale cerințelor normativelor în vigoare și legislației ecologice, ca rezultat în toate aceste cazuri au fost încheiate procese-verbale cu privire la contravenție în temeiul Codului Contravențional al Republicii Moldova cu aplicarea amenzilor în sumă de 794840 lei, dintre care au fost încasate la moment – 384220 lei.

În rezultatul efectuării controalelor cu privire la încălcarea cerințelor ecologice și bazîndu-se pe art. 109 Codul Apelor nr. 1532 din 22.06.1993 pentru recuperarea prejudiciilor cauzate apelor, subdiviziunile Inspectoratului Ecologic de Stat au calculat prejudicii și înaintat 6 pretenții în sumă totală de 4.822,50 lei pentru următoarele cazuri:

- captarea apei din sonda arteziană în lipsa Autorizației de folosință specială a apei de către SRL „Anticor Service” din or. Chișinău, prejudiciul fiind estimat în sumă de 2.866,50 lei;
- captarea apei din sonda arteziană în lipsa Autorizației de folosință specială a apei de către SA „Ghidighici Vin” din mun. Chișinău, prejudiciul fiind estimat în sumă de 90 lei;
- evacuarea apei din bazinul acvatic al GT „Pașca Gheorghe” din s. Beleavini, rl Briceni, prejudiciul fiind estimat în sumă de 300 lei;
- evacuarea apei din bazinul acvatic al SRL „Penadept” din s. Medveja, rl Briceni, prejudiciul fiind estimat în sumă de 45 lei;
- deversarea apelor uzate neepurate în pîrau în urma accidentului de producere al ÎCS „Moldova Zahăr” din or. Cupcini, rl Edineț, prejudiciul fiind estimat în sumă de 790 lei;
- evacuarea apei din bazinul acvatic „Lipovan” din s. Cepeleuți, rl Edineț de către persoana fizică Ostapciuc Oleg, prejudiciul fiind estimat în sumă de 731 lei.

Au fost sistate următoarele activități care contravin legislației cu privire la protecția mediului, și anume:

- construcția unui canal de irigare pe terenul public al unității administrativ teritoriale Sadova, rl Călărași de către persoana fizică Rusu Gheorghe, prin Hotărîrea IES din 13.09.12;
- construcția bazinului acvatic în scopuri de agrement în s. Todirești, rl Anenii Noi de către persoana fizică Elena Gusarenco, prin Hotărîrea IE Anenii Noi nr. 31 din 10.08.12;
- construcția spălătoriei auto în or. Anenii Noi de către SRL „Eurolada”, prin Hotărîrea IE Anenii Noi nr. 33 din 06.12.12.

7. Concluzii și propuneri ce țin de prevenirea poluării și folosirii raționale a resurselor acvatice.

Concluzii.

- Eficacitatea funcționării stațiilor de epurare pe întreg teritoriul țării nu s-a îmbunătățit comparativ cu a. 2012. Eficacitatea epurării conținutului de NH₄⁺ este foarte joasă la majoritatea stațiilor. Volumele insuficiente de ape reziduale recepționate și, prin urmare, concentrația excesivă de nocivități, dereglează funcționarea optimă a procesului tehnologic de epurare;
- Calitatea apelor de suprafață este la limita anilor precedenți, deci rămîne a fi poluată, sursa principală de poluare fiind evacuările directe ale apelor uzate, fără epurare sau insuficient epurate de la stațiile de epurare;
- Agenții economici nu întreprind măsuri pentru epurarea apelor meteorice, care continuă să fie o sursă de poluare semnificativă a apelor de suprafață.

Propuneri.

- În scopul neadmiterii poluării apelor subterane de lichidat prin tamponare prizele subterane ce nu au perspective de utilizare;
- De modernizat și dezvoltat baza analitică a monitoringului și trecerea la standardele europene de control a calității apei;
- De elaborat politici locale de alimentare cu apă și canalizare;
- De accelerat implementarea „Programului de alimentare cu apă și de canalizare a localităților din Republica Moldova pînă în anul 2015”;
- De promovat programe comune cu țările din bazinul Dunării și Nistrului în vederea protejării mediului;
- De consolidat efortul pentru armonizarea legislației de protecție a mediului la legislația Europeană de Mediu;
- De introdus gestionarea complexă a resurselor acvatice pe bazine, perfecționarea monitoringului transfrontalier, sistemului de informare, elaborarea și implementarea standardelor ecologice unice;
- De promovat sisteme locale de canalizare pentru instituțiile publice din comunitate;
- De colectat și de epurat apele meteorice din toate terenurile posibile;
- De elaborat la nivel național un mecanism de instruire și perfecționare continuă a cadrelor în domeniul serviciului de apă și canalizare;
- De instruit primarii și gestionarii serviciilor de apă în problemele ce țin de aprovizionarea cu apă și canalizare a localității;
- Instituțiile responsabile de segmentul managementului apei în Republica Moldova în comun cu comunitatea științifică să elaboreze Concepția de dezvoltare a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, care ar include alimentarea cu apă a localităților republicii din apele de suprafață și de tranzit, minimalizând folosirea apelor subterane;
- De soluționat utilizarea nămolului și sedimentului de la stațiile de epurare biologică a apelor uzate, spălătoriile auto și stațiile de epurare a apelor meteorice;
- De implementat un regim eficient de exploatare a fișilor riverane de protecție a apelor, împădurirea acestora și evidența inundației localităților și a terenurilor agricole.

Starea sondelor.

1	AE / IE	Total	Exploatate (unități)							Neexploatate (unități)			Sonde în construcție (unități)	Tamponate (unități)
			Total	Destinația					Autorizate	Total	În rezervă	Conservate		
				Potabilă	Menajeră	curativă	Necesități agricole	Menire industrială						
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1	AE Chișinău	383	176	95	59	5	3	13	121	207	161	35	3	8
2	AE Bălți	102	17	12	0	0	0	5	17	85	80	3	0	2
3	AE UTA Găgăuzia	326	175	0	175	0	0	0	104	151	8	143	0	0
4	AE Cahul	155	100	93	0	7	0	0	38	48	48	0	1	7
5	IE Anenii Noi	169	119	78	10	2	1	28	70	50	36	14	0	0
6	IE Basarabeasca	50	45	38	5	0	1	0	31	5	4	0	0	0
7	IE Briceni	103	31	31	0	0	0	0	10	72	5	63	4	0
8	IE Cantemir	67	44	20	18	0	0	6	25	23	23	0	0	0
9	IE Călărași	109	57	43	0	0	0	14	7	52	0	52	1	0
10	IE Căușeni	224	94	70	9	0	1	14	13	130	5	125	3	0
11	IE Cimișlia	153	89	88	1	0	0	0	40	64	33	31	0	0
12	IE Criuleni	167	113	89	1	0	8	15	26	54	7	45	0	2
13	IE Dondușeni	99	22	22	0	0	0	0	15	74	16	58	0	3
14	IE Drochia	146	30	25	0	0	0	5	19	116	44	72	0	0
15	IE Dubăsari	94	71	52	2	0	6	11	15	23	23	0	0	0
16	IE Edineț	137	58	52	0	0	0	6	14	79	1	77	0	1
17	IE Fălești	122	45	18	16	0	9	2	33	77	31	46	0	0
18	IE Florești	112	34	31	0	3	0	0	12	78	7	71	0	0
19	IE Glodeni	75	22	0	20	0	0	2	19	53	22	31	0	0
20	IE Hîncești	144	78	47	19	0	0	12	132	66	1	53	0	12
21	IE Ialoveni	179	113	105	6	0	1	1	51	25	5	20	9	32
22	IE Leova	108	28	8	9	0	0	11	9	73	8	65	0	7
23	IE Nisporeni	40	22	1	21	0	0	0	18	18	18	0	0	0
24	IE Ocnița	66	14	12	1	0	0	1	5	52	1	51	0	0
25	IE Orhei	252	157	144	0	0	0	13	69	92	16	73	3	2
26	IE Rezina	70	31	31	0	0	0	0	3	39	38	1	0	0
27	IE Rîșcani	162	65	46	10	1	2	6	48	97	32	61	0	4
28	IE Sîngerei	174	55	47	2	0	2	4	17	119	47	72	0	0
29	IE Soroca	35	5	4	4	1	0	0	1	30	2	22	0	6
30	IE Strășeni	82	63	13	26	0	1	23	29	19	0	12	0	7
31	IE Șoldănești	54	16	16	0	0	0	0	5	38	12	12	0	14
32	IE Ștefan. Vodă	218	72	4	60	1	0	7	19	146	18	83	0	45
33	IE Taraclia	128	51	0	40	0	2	9	20	77	17	60	0	1
34	IE Telenești	218	122	122	0	0	0	0	21	86	50	36	0	10
35	IE Ungheni	129	47	13	34	0	0	0	15	82	11	42	0	29
Total		4852	2281	1470	548	20	37	208	1091	2500	830	1529	24	192

Starea fântinilor de mină și izvoarelor

Nr.	AE / IE	Sursele de apă, (unități)			
		Fântini		Izvoare	
		total	amenajate	total	amenajate
1	2	3	4	5	6
1	AE Chișinău	3 395	3 214	75	66
2	AE Bălți	1 639	1 289	18	18
3	AE UTA Găgăuzia	3 167	1 639	27	19
4	AE Cahul	1592	95	42	42
5	IE Anenii Noi	1 592	1 313	21	18
6	IE Basarabeasca	683	388	5	3
7	IE Briceni	15 041	8 596	56	32
8	IE Cantemir	1 647	106	32	11
9	IE Călărași	5 639	3 335	102	64
10	IE Căușeni	3 266	2 426	42	28
11	IE Cimișlia	2 915	2 057	6	6
12	IE Criuleni	1 836	1 719	88	65
13	IE Dondușeni	6 996	6 122	76	53
14	IE Drochia	13 679	12 387	158	50
15	IE Dubăsari	411	351	21	17
16	IE Edineț	15 882	15 882	96	83
17	IE Fălești	8 023	7 709	41	36
18	IE Florești	7 109	6 300	131	118
19	IE Glodeni	5 994	5 243	180	98
20	IE Hîncești	4 232	3 279	79	34
21	IE Ialoveni	1 514	826	61	41
22	IE Leova	3 387	2 507	14	13
23	IE Nisporeni	2 525	1 313	145	80
24	IE Ocnița	7 421	6 638	83	74
25	IE Orhei	5 967	4 869	153	118
26	IE Rezina	3 762	2 790	191	125
27	IE Rîșcani	7 136	6 941	170	72
28	IE Sîngerei	8 156	6 212	12	12
29	IE Soroca	11 667	10 031	519	261
30	IE Strășeni	6 767	5 802	126	59
31	IE Șoldănești	5 850	5 609	143	118
32	IE Ștefan. Vodă	1 384	1 292	17	16
33	IE Taraclia	189	161	28	18
34	IE Telenești	3 564	3 225	23	23
35	IE Ungheni	6 109	5 934	121	57
Total		180 136	147 600	3102	1948

Inventarierea bazinelor acvatice (iazurilor), anul 2011

Nr.	AE / IE	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
			Deținătorul	Amplasarea bazinului (pe cursul de apă sau lateral)	Suprafața bazinului /ha	Actul de beneficiere, Titlul de folosință separată/contract (data, valabilitatea)	Modul de folosință (piscicultură, irigare, generală, antierozional, piscicultură, activitățile).	Actul de folosință a apei (Autorizația, data, termenul)	Prezența proiectului și avizul expertizei ecologice	Prezența pașaportului bazinului	Prezența regulilor de exploatare	Starea barajului, satifacător/avarizat	Starea bazinului (înămolit, uscat, acoperit cu vegetație, satifacător, ha)	Starea fișei riverine de protecție (există, lipsește, împădurită)	Starea instalațiilor hidrotehnice. Tipul deversorului de avarie (lipsește, satifacător, avarizat)	Starea evacuatorului de fund (funcționează, avarizat)
1	AE Băiți	19	pe curs-18 lateral-1	139,83	contract arendă-8	generală-11 piscicult-8	0	0	19	0	satisf-12 lipsă-7	satisf-7 înămolit-1 uscat-11	există-1 împădur-9 lipsă-9	satisf-7 lipsă-12	funcț-7 avariat-2 lipsă-10	
2	AE Chișinău	54	pe curs-40 lateral-14	1 006,72	contract arendă-10 TS-4 APL-8 propriu stat-4	generală-4 piscicult-12 agrement-34		5		4	satisf-51 avariat-3	satisf-13 înămolit-2 veget-37 uscat-2	există-19 împădur-29 lipsă-6	satisf-48 avariat-2 lipsă-4	funcț-12 lipsă-42	
3	AE UTA Găgăuzia	62	pe curs-42 lateral-20	1 563,08	contract arendă-8 privat-12 APL-42	piscicult-27 agricol-22	30		3		satisf-42 avariat-20	satisf-42 înămolit-7 uscat-13	există-42 lipsă-7 împădurit-13	satisf-54 lipsă-8	funcț-40 avariat-22	
4	AE Cahul	99	pe curs-37 lateral-62	4 135,10	contract arendă-22 APL-77	generală-49 piscicult-31 irigare-15					satisf-80 avariat-19	satisf-16 înămolit-3 veget-49 uscat-21	există-14 lipsă-79 împădurit-6	satisf-72 avariat-1 lipsă-26	funcț-55 avariat-44	
5	IE Anenii Noi	55	pe curs-42 lateral-13	829,92	29 - TS 26 - APL	generală-14 piscicult-24 irigare-11 agrement-5	2	5	8	6	satisf-42 avariat-9 lipsă-4	satisf-39 înămolit-6 avariat-5 uscat-5	există-44 lipsă-11	satisf-45 avariat-4 lipsă-6	funcț-46 avariat-3 lipsă-6	

6	IE Basarabeasca	22	pe curs-10 lateral-12	167,49	contract arendă-1 TS-7	generală-15 piscicult-6 irigare-1	6	0	0	0	satisf-21 lipsă-1	satisf-3 înămolit-1 uscat-18	există-7 lipsă-15	satisf-2 lipsă-20	funcț-2 avariati-20
7	IE Briceni	219	pe curs-43 lateral-176	1 187,05	contract arendă-114 TS-10, APL -95	generală-99 piscicult-106 irigare-14	3	5	5	satisf-146 avariati-53 deter-20	satisf-94 înămolit-101 veget-18 uscat-6	există-91 împădur-19 lipsă-109	satisf-50 avariati-16 lipsă-153	funcț-47 avariati-13 lipsă-159	
8	IE Cantemir	67	pe curs-46 lateral-21	582,23	contract arendă-8, APL-42 TS-17	generală-41 piscicult-26	2	21	5	satisf-53 avariati-14	satisf-47 înămolit-5 veget-1 uscat-14	există-47 împădur-19 lipsă-1	satisf-34 avariati-2 lipsă-31	funcț-22 lipsă-45	
9	IE Călărași	203	pe curs-4 lateral-199	570,223	53-TS contract arendă-57, APL -93	piscicult-66 agrement-110 irigare-27	0	8	8	satisf-185, lipsă-18	înămolit-124 veget-77, uscate-2	există-192 împădur-11	satisf-88, lipsă-115	funcț-72 lipsă-131	
10	IE Căușeni	99	pe curs-94 lateral-5	931,35	contract arendă-81 APL-14, privat-4	generală-4 piscicult-91, irigare-4	2	1	1	satisf-74 avariati-25	înămolit-86, uscat-13, vegetație-65	există-36 lipsă-63	satisf-82 avariati-12 lipsă-5	funcț-39 avariati-35, lipsă-25	
11	IE Cîmișlia	34	pe curs-29 lateral-5	433,65	TS-22	generală-1 piscicult-21 irigare-8 antierozivi-4	0	1	5	satisf-30 avariati-4	satisf-9 înămolit-23 veget-2	împădur-17 lipsă-17	satisf-23 lipsă-11	funcț-20 avariati-4 lipsă-10	
12	IE Criuleni	51	pe curs-51	297,55	contract arendă-25 TS-6 APL-20	piscicult-21 irigare-17 agrement-13	1	10	5	satisf-45 avariati-6	înămolit-22 satisf-22 uscat-7	există-16 împădur-16 lipsă-19	satisf-44 avariati-1 lipsă-6	funcț-41 lipsă-10	
13	IE Dondușeni	243	pe curs-238 lateral-5	797.0054	APL-120, contract arendă-123	piscicult-151 irigare-91 tehnic-1			123	satisf-170 avariati-53 deter-20	satisf-155 înămolit-59 uscat-29	satisf-231 lipsă-12	există-149, lipsă-94	avariati-172, funcț-71	
14	IE Drochia	191	pe curs-129 lateral-62	866,86	contract arendă-124 APL-67	piscicult-168, irigare-10, generală-10 agrement-3				satisf-150 avariati-38 lipsă-3	satisf-161 înămolit-25 uscat-5	există-95 lipsă-96	satisf-136 avariati-55	funcț-130 lipsă-61	
15	IE Dubăsari	10	lateral-10	17,5	propr. stat-5 APL-4	generală-10	0	1	1	satisf-6 avariati-4	satisf-1 înămolit-5 uscat-4	există-9 împădur-1	satisf-4 avariati-2 lipsă-4	funcț-1 avariati-9	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
16	IE Edineț	201	pe curs-39 lateral-162	805,4	contract arendă-49 TS-47 APL-105	generală-81 piscicult-120	1				satisf-186 avariati-15	satisf-173 avariati-28	există-173 lipsă-28	satisf-186 avariati-15	funcț-101 lip-să-100
17	IE Fălești	328	pe curs-104 lateral-224	2 793,10	contract arendă-182 TS-146	generală-140 piscicult-174 irigare-3 agriment-5 tehnologic-6		8	66		satisf-313 avariati-15	satisf-37, înămolit-2, veget-284 uscat-5	există-295 împădurit-28 lipsă-5	satisf-235 avariati-25 lipsă-68	funcț-291 avariati-37
18	IE Florești	109	lateral-109	837,148	APL-15 private-94	generală-19 piscicult-55 agriment-9 irigare-12					satisf-92 avariati-17	înămolit-19 veget-76 uscat-14	există-5 lipsă-104	satisf-91 lipsă-2 avariati-16	funcț-93 avariati-16
19	IE Glodeni	279	pe curs-80 lateral-199	1 912,60	TS-38 contract arendă-188 prop stat-12	generală-54 piscicult-225					satisf-241 avariati-38	satisf-87 înămolit-85 veget-90 uscat-17	există-211 lipsă-68	satisf-111 lip-să-168	funcț-237 avariati-40 lipsă-2
20	IE Hîncești	113	pe curs-46 lateral-67	1 327	private-14 APL-99	generală-54 piscicult-50 irigare-5 antieroz-4	1	4	9	10	satisf-96 avariati-11 lipsă-6	satisf-47 înămol-53 uscat-13	există-70 lipsă-43	satisf-54 avariati-5 lipsă-54	funcț-63 avariati-24 lipsă-26
21	IE Ialoveni	62	pe curs-26 lateral-38	1 843,75	contract arendă-26 TS-15 APL-21	generală-11 piscicult-48 irigare-3	13	10	7	12	satisf-46 avariati-16	satisf-28 înămolit-17 veget-12 uscat-5	există-30 împădur-20 lipsă-12	satisf-43 avariati-2 lipsă-17	funcț-46 avariati-16
22	IE Leova	75	pe curs-70 lateral-5	844,646	TS-5 contract arendă-31 privată-15 APL-24	generală-21 piscicult-54	0	9	3	0	satisf-59 avariati-16	satisf-49 înămolit-9 uscat-16 veget-1	există-41 lipsă-29 împădurit-5	satisf-55 avariati-3 lipsă-17	funcț-51 avariati-19 lipsă-5
23	IE Nisporeni	101	pe curs-66 later-35	696,44	TS-45 APL-56	generală-82 piscicult-13 irigare-5 antierozional-1	12	16	17	15	satisf-85 avariati-16	satisf-49 înămolit-34 uscat-18	există-94 lipsă-7	satisf-45 avariati-6 lipsă-50	funcț-44 avariati-57

24	IE Ocnița	227	pe curs- 155 lateral- 72	830	propri- stat-2 contract arendă-61	generală-1 piscicult- 185 irigare- 11 antieroz- zi-30	0	0	0	0	0	satisf-226 avariat-1	satisf-104 uscat-123	există- 213 lipsă- 14	satisf- 212 avariat-6 lipsă-9	funct- 104 avariate- 18 lipsă- 105
25	IE Orhei	143	pe curs- 123 lateral- 20	959,36	contract arendă-49 TS-8	generală-45 piscicult-60 irigare-37 antieroz-1	9	8	7	8	satisf-126 avariat-17	satisf-28 înămolit- 70 veget- 18 uscat- 27	există- 109 în- pădur-2 lipsă-32	satisf-79 avariat-6 lipsă-58	funct-70 avariat-6 lipsă-67	
26	IE Rezina	47	pe curs-40 lateral-7	273,615	contract arendă-22	piscicult-26 antieroz-21					satisf-43 avariat-4	înămolit- 44 uscat-3	există-16 înpădu- rit-17 lipsă-14	satisf-43 lipsă-4	funct-23 lipsă-24	
27	IE Rîșcani	377	pe curs-64 lateral-313	7 325,30	contract adendă- 106 APL- 250 propr stat - 20	generală- 229 pisci- cult-137 irigare-9 agrement-1 hidroener- ge-1					satisf-370 avariat-7	satisf-60 înămol- 145 ava- tial-108 uscat-64	există- 174 lipsă- 203	satisf- 323 ava- riat-38 lipsă-16	funct- 266 ava- riat-103 lipsă-8	
28	IE Sîngerei	215	pe curs- 115 lateral- 100	1 587,86	contract arendă-89 APL-126	generală- 102 pisci- cult-105 irigare-5 antieroz-3	1				satisf-196 avariat-19	satisf-46 înămolit- 57 veget- 112	există- 149 în- pădur-6 lipsă-60	satisf- 163 ava- riat-33 lipsă-19	funct- 131 avariat- 84	
29	IE Soroca	168	pe curs-1 lateral-167	413,77	APL-87 contract arendă-75 TS-6	generală-87 piscicult-81	1	1	1	1	satisf-130 avariat-38	satisf-114 înămolit-6 veget-11 uscat-37	există- 168	satisf-36 lipsă-62 avariat-70	funct- 106 avariat- 62	
30	IE Strășeni	51	pe curs-4 lateral-47	351,6	privat-17 contract arendă- 23, APL -11	generală-27 piscicult-19, irigare-4, cerce și in- țif-1	1	7			satisf-51	satisf-49 uscat-2	există-19 împăd-31 lipsă-1	satisf-51	funct-50 lipsă-1	
31	IE Șoldănești	44	pe curs-42 lateral-2	192,61	contract arendă-9 TS- 16	piscicult-30 irigare- 2 agrement-12					satisf-41 avariat-3	înămolit- 43 uscat -1	există-43 împădurit -1	satisf-2 lipsă-42	funct-43 lipsă- 1	
32	IE Ștefan. Vodă	100	pe curs-99 lateral-1	1 739,50	TS-67 privat-3 stat-3 APL-27	generală-29 piscicult-68 antieroz-3					satisf-75 avariat-25	satisf-10 înămolit- 68 veget-8 uscat-14	există-74 lipsă-26	satisf-84 lipsă-16	funct- 34 avariat 6 lipsă-60	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
33	IE Taraclia	41	pe curs-21 lateral-20	958,211	propr. stat. - 3, private - 3 contract arendă-19 APL - 9 TS-3	piscicult-9 irigare-13, antieroz-16			36		satisf-30 avariat-3	satisf-1 înămolit- 25 veget-1 uscat-14	există-31 lipsă-10	satisf-33 avariat-1 lipsă-7	funcț-9 avariat-3 lipsă-29
34	IE Telenești	99	pe curs-8 lateral-91	1 351,68	contract arendă- 23 TS - 3	generală-80 piscicult-7 irigare-12	2	1	2	1	satisf-90 avariat-9	înămolit- 26 veget- 58 uscat- 15	există-93 lipsă-6	satisf-88 avariat-8 lipsă-3	funcț-84 ava- riat-13 lipsă-2
35	IE Ungheni	135	pe curs- 135	1 575,30	contract arendă-20 TS-18	generală-72 piscicult-59 irigare-4		6			satisf-121 avariat-14	satisf-96 înămolit- 35 uscat-4	există-75 lipsă-60	satisf- 122 avariat- 13	funcț-68 avariat-3 lipsă-64
	Total	4343	pe curs - 2061 lateral - 2282	41347,4	contract arendă - 1553 TS - 419 APL - 1576 propr stat - 46 private - 162	generală - 1448 piscicol - 2283 agrement - 192 irigare - 323 antierozional - 83 agricol - 22 tehnologic - 7 hidroenergetic - 1 cercetări științifice - 1	80	119	273	224	satisf - 3724 lipsă - 39 avariat - 532 dete- riorat - 40	satisf - 1587 înămolit - 1208 uscat - 547 vege- tație - 920 avariat - 140	există - 2927 împădurit - 250 lipsă - 1166	satisf - 2894 avariat - 342 lipsă - 1107	funcț - 2519 avariat - 941 lipsă - 969

Starea complexelor de evacuare și epurare a apelor uzate.

Anexa 4.

Nr. d/o	AE/IE	Total unități	Prezența documentației de proiect / avizului EES	Normativul DLA/CMA	Funcționează unități			Nu funcționează (unități)
					Cu epurare normativă	Cu epure insuficientă	Cu epurare parțială	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Chișinău	7	4	5	0	7	0	0
2	Bălți	2	0	1	1	0	0	1
3	Cahul	6	1	1	0	6	0	0
4	Găgăuzia	20	3	1	0	3	0	16
5	Anenii-Noi	2	0	0	2	3	0	0
6	Basarabeasca	1	1	0	0	1	0	0
7	Briceni	2	0	0	0	2	0	0
8	Cantemir	2	0	0	0	1	0	1
9	Călărași	2	1	0	0	2	0	0
10	Căușeni	12	2	3	0	5	0	7
11	Cimișlia	1	0	0	0	0	0	1
12	Criuleni	2	1	0	0	2	0	0
13	Dondușeni	5	1	0	0	5	0	0
14	Drochia	2	0	0	0	2	0	0
15	Dubăsari	8	5	0	0	8	0	0
16	Edineț	3	2	1	0	3	0	0
17	Fălești	1	0	1	0	1	0	0
18	Florești	1	1	1	0	1	0	0
19	Glodeni	2	2	1	0	0	0	0
20	Hîncești	17	8	1	0	9	0	8
21	Ialoveni	3	3	1	0	3	0	0
22	Leova	7	1	6	0	6	0	1
23	Nisporeni	1	1	1	0	1	0	0
24	Ocnița	4	2	2	0	4	0	0
25	Orhei	8	8	1	0	8	0	0
26	Rezina	3	3	0	0	2	0	0
27	Rîșcani	3	2	1	0	3	0	0
28	Ștefan-Vodă	10	8	0	0	10	0	0
29	Sîngerei	1	1	0	0	1	0	0
30	Soroca	3	3	0	0	1	0	2
31	Strășeni	8	2	0	0	5	0	3
32	Șoldănești	3	3	0	0	3	0	0
33	Taraclia	3	0	0	0	3	0	0
34	Telenești	1	1	1	0	1	0	0
35	Ungheni	11	4	1	0	4	0	7
TOTAL		165	73	30	1	116	0	48

V. PROTECȚIA RESURSELOR FUNCİARE.

Dumitru APARATU,

Inspector principal, Secția inspectare sol, deșeuri și substanțe chimice.

Una din prioritățile activității Inspectoratului pentru anul 2012 a fost evaluarea și verificarea măsurilor de protecție și folosire rațională a resurselor funciare. Scopurile urmărite pentru domeniul dat rezultă din starea de fapt a acestuia, care, pe parcursul anilor precedenți, a fost determinată inadecvat cerințelor cadrului legislativ privind protecția în procesul utilizării acestui component natural, considerat renovabil. Această concluzie nu necesită o argumentare specială ori este vădit faptul, cunoscut de decenii, că modul de exploatare a terenurilor agricole este departe de performanță și conformare principiilor legislației funciare și ecologice în vigoare. Utilizarea resurselor funciare predestinate altor activități economice, inclusiv construcțiilor, însoțite de un risc ecologic sporit, de asemenea decurge cu grave încălcări ale legislației din domeniu, inclusiv a principiilor urbanismului și dezvoltării regionale durabile.

Prin controlul ecologic în domeniul resurselor funciare au fost urmărite și examinate următoarele:

- modul și nivelul de exploatare a resurselor funciare și în special a celor agricole indiferent de tipul de proprietate și de forma de organizare a activităților economice, nivelul de administrare a acestora din partea administrației UAT și a altor autorități centrale de profil;
- nivelul de respectare a cerințelor legislației funciare și a riscului ecologic în procesarea agricolă, zootehnică și de alt gen a fondului funciar;
- cazurile de încălcare a prevederilor legislației funciare și ecologice în vigoare, exprimate prin ocuparea ilicită de terenuri, amplasarea obiectivelor de construcție cu încălcarea cerințelor legale ori de inițiere a construcțiilor în lipsa avizelor pozitive din partea autorităților de resort;
- balanța funciară și modalitatea de gestionare a solului fertil, prevăzut decopertării și real decopertat – depozitat în localitățile municipiului ori transmis pentru utilizare în prima destinație, situațiile de nimicire a solului fertil din zona amplasamentelor ori acoperirii lui cu roci de excavație, deșeuri de construcție și alte forme de deșeu;
- activitățile de utilizare rațională și protecție a terenurilor atribuite pentru alte necesități economice, inclusiv pentru explorarea și exploatarea resurselor de substanțe minerale utile, cât și pentru exploatarea excavațiilor miniere în alte scopuri ale economiei naționale.

Suprafața totală a fondului funciar al Republicii Moldova constituie 3 384,6 mii ha, inclusiv 2497,8 mii ha (73,8%) – terenuri agricole, din care 1814,1 mii ha (73,0%) – terenuri arabile, 295,3 mii ha (12,0%) – plantații perene, 350,9 mii ha (13,5%) – finețe și pășuni, 37,4 mii ha (1,5%) – pârlouge.

Suprafața terenurilor proprietate publică a statului constituie 779,9 mii ha (23,1%), suprafața terenurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale – 719,5 mii ha (21,3%) și suprafața terenurilor aflate în proprietate privată – 1885,2 mii ha (55,6%).

Repartizarea fondului funciar pe categorii de terenuri, mii ha.

Tab. 1

Categoria	Suprafața totală, mii ha		Diferența
	La 01.01.2012	La 01.01.2013	
1.Terenuri cu destinație agricolă	2008,9	2014,5	5,6
2.Terenurile satelor, orașelor, municipiilor	312,2	311,8	0,6
3.Terenurile destinate industriei, transporturilor, și cu altă destinație specială	58,9	59,6	0,7
4.Terenurile destinate protecției naturii, ocrotirii sănătății, activităților recreative	4,1	3,9	-0,2
5.Terenurile fondului silvic	446,5	446,5	0
6.Terenurile fondului apelor	87,6	86,1	- 1,5
7.Terenurile fondului de rezervă	466,4	461,2	- 5,2
Total terenuri	3384,6	3384,6	0

La 1 ianuarie 2013 suprafața terenurilor cu destinație agricolă constituia 2014 mii ha sau 59,5 % din suprafața totală a republicii. În comparație cu 1 ianuarie 2012, suprafața acestor terenuri s-a mărit cu 5,6 mii ha în legătură cu scoaterea terenurilor ocupate de construcțiile și anexele gospodărești ale fostelor unități agricole din fondul de rezervă.

Pe parcursul anului, diferitor întreprinderi și organizații le-au fost repartizate în alte scopuri decât cele agricole 217 ha. Solul fertil depozitat și păstrat de la obiectele de construcții și cariere la 01.01.2013 constituie 1 894 mii m³, dintre care s-au utilizat 176 mii m³.

Fondul funciar se caracterizează prin:

- a) predominarea cernoziomului în învelișul de sol (fig.1) cu potențial înalt de productivitate;
- b) gradul înalt de valorificare;
- c) relief accidentat: 80 % din terenurile agricole sînt amplasate pe pante.

Reforma funciară a majorat numărul participanților la relațiile funciare și a generat multiple varietăți de proprietate și gospodărire a resurselor funciare. La 1 ianuarie 2012 în republică activau 233 cooperative agricole cu suprafața totală de 142,5 mii ha, 170 societăți pe acțiuni cu suprafața totală de 54,3 mii ha, 2038 societăți cu răspundere limitată cu suprafața de 657,4 mii ha, 399,8 mii de gospodării țărănești cu suprafața de 553,5 mii ha.

Asemenea parcelare a fondului funciar, în cazul cotelor valorice reduse, nu permite utilizarea eficientă, implementarea asolamentelor, fito-tehnologiilor avansate și protejarea solurilor. Este necesară consolidarea terenurilor agricole, organizarea lor antierozională și respectarea asolamentelor conservative.

Solul ca sursă principală de obținere a produselor necesare populației n-a avut o grijă responsabilă de protecție din partea societății. În ultimii ani starea solului a devenit mult mai precară, iar reformele agrare au fost efectuate în lipsa unei concepții bine gândite, distribuirea terenurilor agricole a fost efectuată fără a ține cont de condițiile reliefo – climaterice, care au condus la reducerea productivității solurilor, activizării proceselor erozionale și a altor procese de degradare.

Nota medie de bonitate pe republică constituie 63 puncte și se reduce anual în funcție de activizarea proceselor de degradare. Astfel, eroziunea slabă reduce potențialul productiv (deci și calitatea solului) cu 20%, cea medie cu 40% și cea puternică cu 60-80%.

Relieful accidentat, ploile torențiale, cota mică de terenuri împădurite condiționează accelerarea eroziunii solurilor pe pante, intensificarea alunecărilor de teren. Conform datelor Cadastrului funciar la 01.01.2012 solurile erodate ocupau circa 877 644 ha, inclusiv 504 777 ha – slab erodate, 259 332 ha – moderat erodate și 114 165 ha – puternic erodate (fig.2, tab.2).

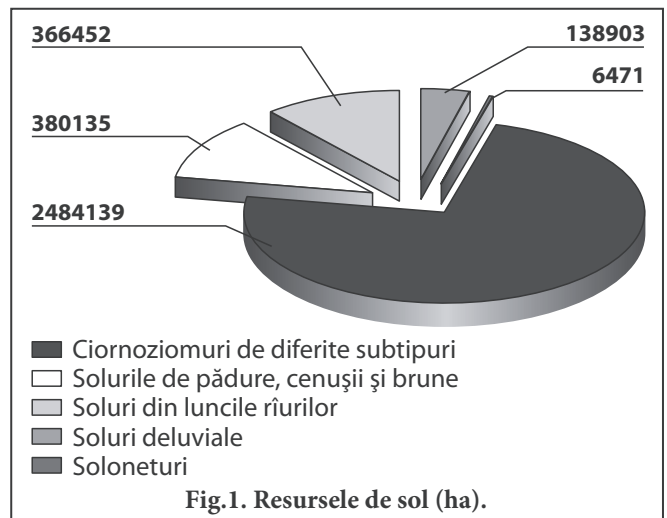

Fig.1. Resursele de sol (ha).

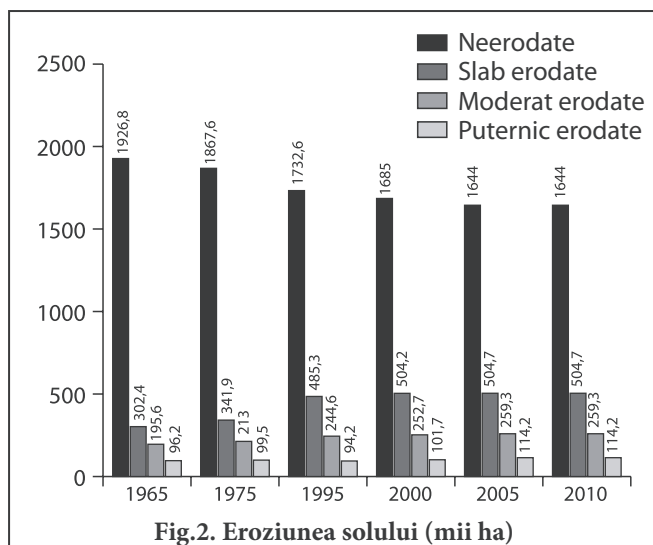

Fig.2. Eroziunea solului (mii ha)

Caracteristica calitativă a terenurilor.

Tab. 2

Ns de rind	Denumirea unităților administrativ-teritoriale	Total terenuri agricole, (ha)	Din care supuse cercetărilor pedologice, (ha)	Nota medie ponderată de bonitate, (puncte)	Terenuri erodate			
					Total	inclusiv		
						Slab	Moderat	Pute-mic
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	r-ul Anenii Noi	66830,25	63151	59	25086	15246	6748	3092
2	r-ul Basarabeasca	23183,50	21637	56	10054	5573	2980	1501
3	r-ul Briceni	62441,94	54667	70	11298	7945	2601	772
4	r-ul Cahul	116332,60	113660	58	52105	23827	17619	9760
5	r-ul Cantemir	64960,50	62508	57	27042	14517	8906	3619
6	r-ul Călărași	40958,16	35049	50	23148	9922	8877	4400
7	r-ul Căușeni	102247,90	94881	62	25290	13293	7824	4173
8	r-ul Cimișlia	71804,67	68890	62	33749	20108	10080	3561
9	r-ul Criuleni	52183,83	48523	69	16842	11064	4637	1141
10	r-ul Dondușeni	53575,48	48943	78	12995	9013	3137	833
11	r-ul Drochia	87296,19	81077	73	25829	18879	5491	1267
12	r-ul Dubăsari	22766,08	22914	66	4670	3070	1032	566
13	r-ul Edineț	74373,99	67492	78	17214	12228	3514	1468
14	r-ul Fălești	81183,33	75264	65	31906	18066	8445	5423
15	r-ul Florești	89297,36	83796	71	27979	19863	6000	2116
16	r-ul Glodeni	56353,12	52680	72	22197	15515	4897	1785
17	r-il Hîncești	93135,89	87040	58	41002	20137	13234	7628
18	r-ul Ialoveni	52886,32	51630	58	27710	13249	9647	4814
19	r-ul Leova	58269,80	54517	57	21578	11513	7554	2511
20	r-ul Nisporeni	39063,88	34652	54	17041	8189	6314	3441
21	r-ul Ocnița	45897,52	40201	71	8870	6051	2264	555
22	r-ul Orhei	82599,58	74377	63	30434	18491	8780	3162
23	r-ul Rezina	43199,10	41313	62	22404	13094	7000	2310
24	r-ul Rîșcani	76371,52	71447	70	28177	16274	8308	3595
25	r-ul Singerei	79661,21	75838	55	34056	16634	10329	6599
26	r-ul Soroca	82538,52	74949	71	25578	17790	5831	1957
27	r-ul Strășeni	34627,33	32240	55	16016	7831	5445	2740
28	r-ul Șoldănești	41328,44	38671	74	15112	9312	4558	1242
29	r-ul Ștefan-Vodă	78776,46	76206	62	24960	14573	7969	2417
30	r-ul Taraclia	55321,32	51594	60	16179	9836	4605	1316
31	r-ul Telenești	63051,22	58718	58	24874	13351	8171	3352
32	r-ul Ungheni	73728,84	68255	54	32184	13726	11229	7228
33	mun. Chișinău	31139,89	26761	64	11936	6780	3678	1478
34	mun. Bălți	4032,27	2618	65	623	541	46	36
35	mun. Bender	1812,09	1236	83	230	209	21	
36	UTA Găgăuzia	147004,50	143315	56	57337	31132	19122	8742
37	UAT din stînga Nistrului	264231,80	238666	68	53939	37935	12439	3565
	Total	2514466,40	2339376,00	63	877644	504777	259332	114165

Suprafața terenurilor cu soluri erodate s-a majorat pe parcursul ultimilor 30 de ani cu 223,8 mii ha, avansând aproximativ cu 6,4 mii ha anual. Nivelul cel mai înalt de erodare a terenurilor agricole este înregistrat în raioanele Călărași (56,1%), Cahul (44,4%), Hîncești (43,7%), Ungheni (43,4%), Nisporeni (43,4%). Pierderile anuale de sol fertil de pe terenurile agricole cauzate de eroziune constituie, după unele date, 26 mln. tone, inclusiv humus – 700 mii tone, azot – 50 mii, fosfor – 34 mii, potasiu – 597 mii tone. În mod indirect acest flagel are și alte consecințe: înnămolirea iazurilor și altor bazine acvatice, poluarea solurilor, apelor subterane cu produse de uz fitosanitar și fertilizanți, distrugerea căilor de comunicație, construcțiilor hidrotehnice, etc.

Consecințele eroziunii sunt multilaterale și afectează nu numai stratul superior al solului: devin tot mai nefavorabile proprietățile fizico-chimice, cantitatea de humus la hectar se reduce cu viteza de cca 0,7 tone pe an. Concomitent cu eroziunea de suprafață se produce eroziune liniară, de adâncime.

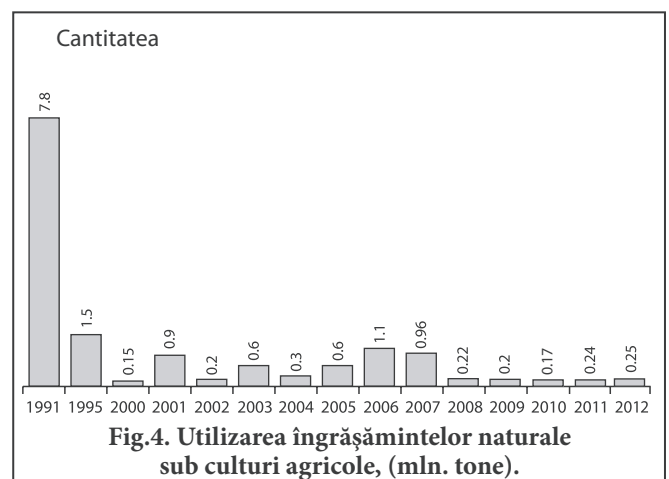
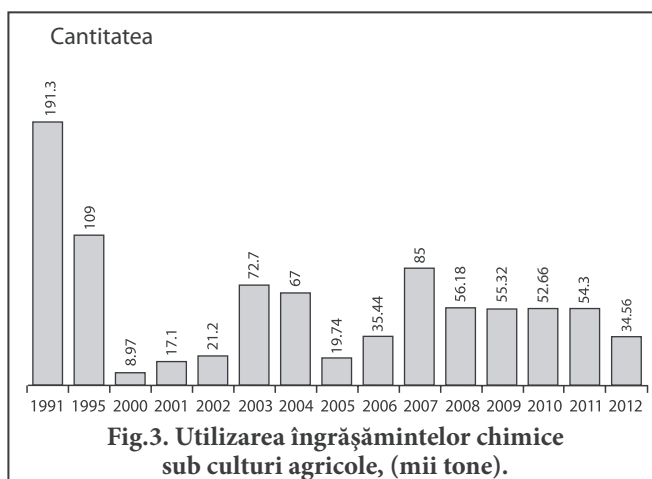
Suprafața terenurilor ravenizate constituie 12 049 ha. Acestea scot anual din circuitul agricol aproximativ 100 ha terenuri, iar volumul de sol scos din circuitul agricol e de 10 – 15 mln m³, prejudiciul cauzat economiei naționale, conform datelor, constituie 83 mln. Lei. Degradarea resurselor funciare este cauzată și de alunecările de teren. Suprafața lor, conform cadastrului funciar constituie 24184 ha. Cele mai mari suprafețe cu alunecări sînt în raioanele Călărași – 3588 ha, Ungheni – 1863 ha, Hîncești – 1055 ha, Strășeni – 629 ha, Telenești – 516 ha. Alunecările de teren prezintă o primejdie permanentă și pentru multe obiecte sociale: case de locuit, drumuri, construcții hidrotehnice.

Conform prevederilor Legii bugetului de stat pe anul 2012, pentru realizarea Planului de acțiuni privind implementarea Programului de conservare a fertilității solurilor au fost alocate mijloace financiare în sumă de doar 12,728 mln. lei. Sursele financiare respective au fost distribuite la 40 obiecte în stadiu de construire și pentru elaborarea documentației de proiect la 16 obiecte din cele corespunzător 111 și 45 obiecte incluse în Listă la solicitările autorităților administrației publice locale și expuse în Hotărârile de Guvern. În urma valorificării acestor bani au fost efectuate următoarele lucrări: desecarea terenurilor supraumede pe o suprafață de 230 ha cu includerea lor în circuitul agricol; lucrări tehnice de cultivare pe o suprafață de 310 ha, ce permite includerea acestor terenuri în circuitul agricol; prelungirea lucrărilor la construirea a 11 iazuri antierozionale cu oglinda apei de 70 ha, care vor proteja localitățile de inundații și permit irigarea a circa 500 ha terenuri agricole; au fost curățite 6,2 km canale de desecare, 5,4 km a albiilor râurilor mici, care reduc nivelul apelor subterane și ca rezultat protejează terenurile agricole contra eroziunii – 350 ha, contra inundațiilor – 1350 ha.

Este necesar de menționat, că sursele alocate nici pe departe nu au soluționat problemele în acest domeniu. Astfel, lucrările de consolidare a râpilor sunt stopate la obiectele din satele Giurgiulești, raionul Cahul, Lingura și Gotești, raionul Cantemir, Chiștelnița și Nucăreni, raionul Telenești, Pepeni, raionul Sîngerei. Sunt alocate mijloace minime și la lucrările de desecare în lunca râului Bîc, raionul Anenii Noi, râurilor Cogîlnic și Schinoasa, raioanele Basarabeasca, Hîncești și Cimișlia, râul Nîrnova, raionul Nisporeni, râului Lunguța, UTA Găgăuzia ș. a.

Din Fondul Ecologic Național au fost aprobate spre finanțare 35,6 mln lei pentru îmbunătățiri funciare (stoparea alunecărilor de teren și a proceselor erozionale, împădurirea terenurilor degradate, consolidarea digurilor de protecție antiiviitură, lichidarea consecințelor inundațiilor și măsuri de protecție contra lor, consolidarea malurilor bazinelor acvatice).

Pe terenurile degradate, gestionate de primării, în anul 2012 au fost plantate 268 ha plantații forestiere. De asemenea, au fost sădite doar 7,3 ha fișii forestiere de protecție a cîmpurilor agricole și 8,3 ha fișii forestiere de protecție a resurselor acvatice.

Influența negativă asupra calității solurilor este condiționată și de procesele de dehumificare. În solurile valorificate, datorită reducerii materiei organice, conținutul de humus scade anual cu 0,5-0,7 t/ha. În același timp, sistematic se reduc rezervele de elemente nutritive cu 150-180 kg/ha, se dereglează bilanțul azotului, fosforului și potasiului în sol. Bilanțul negativ al humusului și al elementelor nutritive nu poate fi modificat și reglat în condițiile reducerii încorporării nesatisfăcătoare în sol a îngrășămintelor. Dacă în anul 2000 s-au încorporat 8,97 mii tone de îngrășămintă chimice, în anul curent ele au fost utilizate în volum de 34,56 mii tone, cu 25,59 mii tone mai mult, iar îngrășămintele organice s-au utilizat într-un volum de 246,88 mii tone. (fig.3; fig.4). În același timp, deșeurile zootehnice în multe cazuri se depozitează la gunoiști cu alte deșeuri sau împrăștiate pe maluri de râuri și râpi în diferite locuri neautorizate.

Degradarea solurilor are loc și în rezultatul arderii miriștii și a altor resturi vegetale. Dacă în anii precedenți au fost depistate cazuri de ardere a miriștii pe suprafețe considerabile, apoi în anul curent, datorită acțiunilor întreprinse de către inspectorii ecologiști din teritoriu, miriștea a ars numai pe o suprafață de 106 ha (fig.5), iar prejudiciul cauzat resurselor de sol fiind de 26,5 mii lei.

Pășunatul excesiv este un fenomen specific pentru republică și are impact negativ asupra mediului. Șeptelurile de animale prevalează cu mult normele stabilite de capete la 1 ha de pășuni. Totodată, majoritatea pășunilor, amplasate pe terenuri erodate, sunt slab productive. Nu se întreprind măsuri de ameliorare a acestora din cauza lipsei de mijloace financiare.

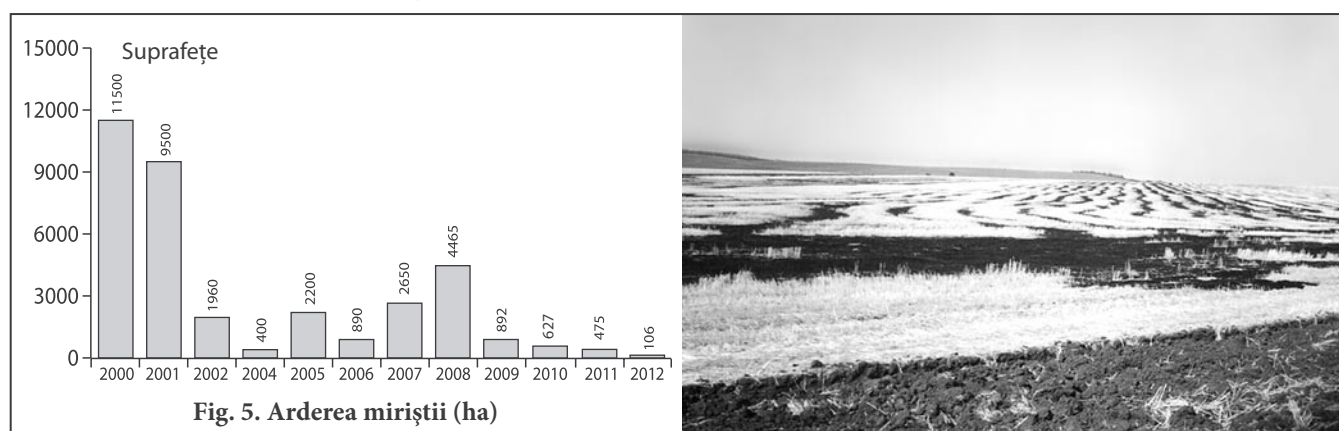

Fig. 5. Arderea miriștii (ha)

Suprafața totală a solonețurilor și solurilor solonețizate constituie 107 mii ha, din care 35 la sută sunt terenuri arabile, iar 65 la sută – pășuni. Prejudiciul cauzat economiei de procesul de solonețizare constituie 43 mln. lei anual.

Suprafața totală a solurilor salinizate și a solonciacurilor este de 112 mii ha, din care 30 la sută sunt terenuri arabile și 70 la sută pășuni. Prejudiciul cauzat economiei în rezultatul scăderii recoltelor cu 25 la sută, constituie 423 mln. lei anual.

Suprafața totală a terenurilor ameliorate constituie 297,4 mii ha, inclusiv 228,2 mii ha – irigate și 69,2 mii ha – desecate.

Pe lângă procesele de degradare fizică și deșertificare în republică există problema poluării solurilor. În ultimele decenii poluarea de fond a solurilor a devenit mai puțin actuală datorită reducerii considerabile a principalelor surse de poluare difuză. S-au redus semnificativ cantitățile de fertilizanți și produse de uz fitosanitar aplicate în agricultură. Conținutul mediu sumar al poluanților în solurile republicii constituie mai puțin de 0,0008 mg/kg. Se mai produce la nivel local poluarea solurilor terenurilor agricole cu cupru mobil. Devine tot mai acută problema poluării locale a solurilor cu deșeuri menajere solide. Aceste deșeuri sunt transportate (aruncate) în râpi, fișii forestiere, fișii riverane de protecție a râurilor și bazinelor acvatice, pe marginea drumurilor. Aceste deșeuri poluează mediul ambiant și în primul rând solul.

Controlul efectuat de către agențiile și inspecțiile ecologice constată că solurile fertile, bogăția principală a republicii, sunt supuse permanent unei degradări intensive, cauzate de factori naturali și antropogeni.

Starea actuală a solurilor, precum și eficiența utilizării resurselor de sol nu pot fi considerate satisfăcătoare din următoarele motive principale: parcelarea fondului funciar și deteriorarea sistemelor anti-erozionale regionale; lipsa organizării antierozionale a terenurilor agricole și a măsurilor de conservare a solurilor; cantitățile insuficiente de îngrășămintă încorporate în sol; lipsa asolamentelor, ierburilor perene și predominarea cultivării pe pantă a culturilor prășitoare.

Pe parcursul anului au fost controlați 1656 agenți economici, depistate 868 cazuri de încălcare a legislației ecologice și funciare, întocmite procese-verbale și acțiuni de recuperare a pagubelor cauzate resurselor funciare în sumă de 2 089 518 lei, inclusiv amenzi – 636 650 lei. Concomitent, s-a participat în componența

a 1889 comisii pentru selectarea terenurilor pentru diferite construcții, 770 comisii de recepție a obiectelor în exploatare. Au fost examinate și coordonate 1677 dosare cadastrale cu privire la modificarea categoriei de destinație a terenurilor, 98 proiecte de lucru, 44 proiecte de execuție. S-au examinat 327 petiții și semnale. Au fost pregătite un șir de materiale informative (49) pentru organele ierarhic superioare. S-a activat în direcția propagării rezultatelor controalelor efectuate în domeniul protecției solurilor prin intermediul presei și radio-televiziunii.

Nu se asigură în deplină măsură respectarea de către beneficiari a prevederilor Legii privind protecția mediului înconjurător (art. 23, 35 – 39, 62), Codului funciar (art. 29,33,79), Legii cu privire la zonele și fișiile de protecție a râurilor și bazinelor de apă (art. 14). Sunt depistate cazuri de prelucrare a solului în fișiile riverane de protecție a râurilor Nistru, Răut, Lăpușna, Bîc, Cogîlnic, Ialpuș, Cula, Ișnovăț, Ciulucul Mare. Deseori în aceste zone sunt depozitate deșeuri de diferită proveniență. Astfel de cazuri au fost depistate în raioanele Cimișlia, Rezina, Florești, Soroca, Fălești, Căușeni, Ialoveni, Rezina, Nisporeni, Taraclia, Glodeni, Comrat, Ungheni, Criuleni, Șoldănești, Anenii Noi, Orhei, Telenești.

Un alt gen de încălcare a legislației ecologice sunt construcțiile nelegitime și nedecopertarea stratului de sol fertil, folosirea lui contrar destinației. Așa cazuri au fost depistate în raioanele Dondușeni, Taraclia, Telenești, Rîșcani, Soroca, Briceni, Ștefan Vodă, mun.Chișinău. Cazuri de ocupare ilicită a terenurilor au fost depistate în raioanele Fălești, Cantemir, Edineț, Drochia, Basarabeasca, Căușeni, Taraclia, Ialoveni. Sunt frecvente și încălcările legislației ecologo-funciare, inclusiv prin modul de prelucrare a terenurilor agricole de-a lungul pantei, deasemenea și cultivarea culturilor prășitoare pe versanți cu înclinația mare (raioanele Orhei, Cahul, Călărași, Strășeni, Hîncești, Leova, Nisporeni, Dubăsari, Ungheni, Sîngerei, Rezina, Criuleni etc.).

În scopul preîntîmpinării arderii miriștii, paielor, ierbii uscate în fâșiile forestiere și în conformitate cu prevederile art.62 al Legii privind protecția mediului înconjurător, Inspectoratul Ecologic de Stat a emis Dispoziția nr.8-d din 22 iunie 2012 cu privire la prevenirea și contracararea arderii vegetației și resturilor vegetale uscate.

Activitățile de contracarare a arderii miriștii, paielor și altor resturi vegetale au fost anticipate de efectuarea unui șir de măsuri organizatorice întreprinse de subdiviziunile Inspectoratului.

Subdiviziunile teritoriale, în comun cu organele publice locale, au participat la elaborarea programelor de prevenire a incendiilor, inclusiv a arderii conștiente a paielor și miriștii.

Concomitent, agenții economici care practică creșterea și colectarea cerealelor au fost atenționați despre pericolul care poate fi produs în perioada recoltării cerealelor.

Suprafața terenurilor pe care au fost arse resturile vegetale constituie – 106 ha. Cele mai mari suprafețe incendiate au fost depistate în raioanele: Taraclia – 34 ha, Dondușeni – 24 ha, Căușeni – 11 ha, Ștefan Vodă – 8 ha, Rîșcani – 5 ha.

Agenților economici care practică creșterea și colectarea cerealelor, prin actele de control ale inspecției îndeplinirii cerințelor privind protecția mediului și folosirea rațională a resurselor naturale le-au fost prescrise indicații obligatorii în vederea neadmiterii arderii resturilor vegetale.

Problema în cauză a fost reflectată în mass-media, de către specialiștii Inspectoratului.

Menționăm că acțiunile și măsurile de sensibilizare a cetățenilor s-au replicat pozitiv asupra situației curente în teritoriu. Despre aceasta vorbesc și suprafețele afectate reduse considerabil.

În scopul promovării măsurilor de menținere și sporire a fertilității solurilor e necesar ca în toate primăriile să se elaboreze și implementeze programe complexe științific argumentate de sporire a fertilității solurilor și protecția lor contra eroziunii și a altor factori de degradare, care ar prevedea:

- mobilizarea eforturilor la etapa de postprivatizate pentru consolidarea terenurilor și formarea unităților agricole viabile, eficiente, pentru a facilita aplicarea asolamentelor și tehnologiilor moderne;
- organizarea antierozională a teritoriului și implementarea măsurilor organizatorice, agrotehnice fitoameliorative și hidrotehnice, avînd ca scop combaterea eroziunii solului;
- implementarea asolamentelor științific argumentate;
- urgentarea lucrărilor de împădurire a rîpilor, terenurilor predispuse alunecărilor de teren, terenurilor puternic erodate;
- reglarea regimului de nutriție prin aplicarea fertilizanților, mărirea cotei culturilor leguminoase în asolamente;
- efectuarea măsurilor pedoameliorative pentru ameliorarea solurilor înmlăștinite, salinizate, solonețizate;
- recultivarea terenurilor degradate și poluate cu antrenarea lor în sectorul silvic;
- inventarierea sistemelor de irigare și de desecare, aprecierea stării lor tehnice, luarea de măsuri în vederea reparării lor.

VI. PROTECȚIA RESURSELOR MINERALE.

*Victor DUMNEANU,
Șef, Direcția inspectare generală.*

1. Zăcămintele minerale.
2. Protecția și folosirea rațională a subsolului geologic. Activități de inspectare.

1. Zăcămintele minerale.

Resursele naturale reprezintă totalitatea zăcămintelor de minerale și de minereuri, a terenurilor cultivabile, a pădurilor și apelor de care dispune o anumită țară.

Resursele naturale sunt substanțele care apar în mod natural, dar care sunt considerate valoroase în forma lor relativ nemodificată. O materie este considerată o resursă naturală atunci când activitățile primare asociate cu aceasta sunt extragerea și purificarea, ele fiind supuse creației. Mineritul, extragerea petrolului, pescuitul și silvicultura sunt în general considerate industrii ale resurselor naturale, în timp ce agricultura nu.

În ultimii ani, epuizarea capitalului natural și încercările de a se trece la dezvoltarea rațională au fost principalele probleme ale organelor de mediu. Epuizarea capitalului natural este un motiv de îngrijorare, iar conservarea resurselor naturale este cea mai importantă problemă a autorităților centrale.

Majoritatea resurselor minerale ale Republicii Moldova se exploatează prin cariere și numai unele varietăți de calcare prin galerii. Exploatarea resurselor prin cariere provoacă, de regulă, distrugerea solurilor, vegetației, conduce la acumularea deșeurilor miniere, care ulterior sunt răspândite de curenții de aer și acvatici, producând dezechilibre în balanța ecologică.

Zăcămintele minerale utile ale țării noastre conform clasificării constau din 3 grupuri: combustibile, metalifere și nemetalifere. Combustibilii actualmente sunt explorați și evaluați în partea de sud a republicii, în raioanele Cahul, Cantemir, Comrat, Ceadâr-Lunga și Vulcănești și constau din combustibili gazoși, lichizi și solizi.

Combustibilul gazos este reprezentat de zăcămintul de gaz metan “Victorovca” care se exploatează și se folosește de o bună parte a comunității locale. De perspectivă sunt estimate zăcămintele de gaze naturale de lângă satele Gotești, Flocoasa și altele.

Combustibilul lichid este reprezentat de zăcămintul de petrol de la “Văleni” (rezervele evaluate sunt de circa 1,7 mln. tone), amplasat în lunca r. Prut lângă sat. Văleni, r-nul Cahul, descoperit în a doua jumătate a secolului trecut și valorificat de către SRL „Valiexchimp”, succesorul firmei moldo-americane “Redeco-LTD”, care, concomitent cu forarea sondelor noi, au efectuat reparația sondelor vechi pentru evaluarea completă a rezervelor de petrol.

Combustibilul solid este reprezentat de 4 zăcăminte de cărbune brun (rezervele evaluate la circa 1,2 mln. tone), straturile cărora au grosimea de la 1,0 m. pînă la 2,0 m. și sunt situate la adâncimi între 6,0 m. și 60,0 m. și 400,0 – 650,0 m. în depunerile nisipoase-argiloase, neogene (N). Cărbunele este de o calitate relativ joasă, cu un conținut mare de cenușă (12–49%) și sulf (4–15%), de aceea ținând cont și de condițiile miniere – tehnice complicate (adâncime mare, grosime mică, suprahidratare) extragerea lui, prin metodele actuale, nu este rentabilă și nu prezintă interes industrial.

Zăcămintele de substanțe metalifere (metalice) sunt reprezentate, conform investigațiilor geofizice efectuate în anii postbelici, prin sectoare cu concentrații majore de plumb, zinc, cupru și fier, situate în lungul cursului mijlociu al fluviului Nistru (sectorul sat. Naslavcea și or. Rezina). Mai amplu este studiată manifestarea minereului de fier, compus din piroxen-magnetit-cuarțit, cu rezerve pronosticate de circa 280,0 mln. tone. Acest zăcămint, descoperit lângă sat. Vărăncău, r-nul Soroca, este reprezentat printre-o serie de corpuri stratigrafice, situate la adâncimea de 200,0 – 370,0 m. Grosimea acestora variază de la 1,0 – 2,0 m. pînă la 20,0 – 50,0 m. Extragerea zăcămintului dat este nerentabilă.

Republica Moldova dispune de o mare varietate de ape minerale și de masă care sunt extrase și folosite în scopuri curative și ca produs alimentar, precum și pentru export. În prezent se extrag și se îmbuteliază ape minerale și de masă cu denumirile: “Soroca”, “Gura Căinarului”, ”Șoapta-Izvorului”, “Resan”, “Cahul”, “Varnița-Unicum”, “Fruico-Drincs”, “Mănăstirea Hîncu”, “Argint”, “Real”, etc.

Îmbutelierea apelor minerale și de masă.

Tab. 1

Nr.	Localitatea	Agentul economic	Licența de folosire a apei	Sursa de îmbuteliere
1	mun. Chișinău	SRL “Resan”	AMMII nr. 020306 valabilă 12.10.2014	Sonda nr. 1024
2	mun. Bălți	ÎM “Beermaster” SRL	Autorizația IES nr. 2092 valabilă 14.03.2016	Sonda nr-1, nr-2
3	or. Cahul	SRL “Cahul Pan”	AMMII nr. 030118 valabilă 10.11.2013	Sonda nr. CH-1
4	or. Cahul	SRL “Bere Unitanc”	AMMII nr. 031262 valabilă 09.04.2015	Sonda nr. 305
5	r-nul Briceni, s. Tabani	S.C. “Aqua tabani” SRL	AMMII nr. 01110 valabilă 08.12.2013	Sonda nr. 154
6	or. Căușeni	S.A. “Suces”	AMMII nr. 020942 valabilă 22.06.2014	Sonda nr. 3006
7	or. Cimișlia	SRL “Cogîlnic”	AMMII nr. 009970 valabilă 01.07.2013	Sonda nr. 1094
8	r-nul Florești, com Gura Căinarului	SRL “Rusnac Moldaqua”	AMMII nr. 030373 valabilă 06.11.2013	Izvoru nr. 3 nr. 4
9	r-nul Hîncești	SRL „Levig”	Autorizația IES nr. 000169 valabilă 17.01.2014	Sonda nr. 648
10	s. Fundul Galben	S.A “Galbvin”	Autorizația IES nr. 000171 valabilă 21.12.2014	Sonda nr. 08/37
11	r-nul Orhei	SRL “Orlac Grup”	AMMII nr. 012611 valabilă 14.07.2013	Sonda nr. 1075/1
12	s. Braniște	S.A. “Pivnițele din Braniște”	AMMII nr. 39667 valabilă 07.05.2017	Sonda nr. 4831
13	r-nul Rîșcani	Îl “Gheorghigă Victor”	AMMII nr. 040394 valabilă 24.08.2017	Sonda nr. 3
14	or. Soroca	SRL “Apa Veții”	AMMII nr. 034672 valabilă 25.05.2015	Sonda nr. 2R
15	r-nul Strășeni, s. Micăuți	ÎM “Apă Bună” SRL	AMMII nr. 029189 valabilă 03.08.2013	Sonda nr. 3941
16	r-nul Ștefan Voda, com. Purcari	SRL “Kavpen”	AMMII nr. 021024 valabilă 12.04.2016	Sonda nr. 2742
17	or. Sîngerei	SRL “Geliber”	AMMII nr. 041048 valabilă 10.06.2013	Sonda nr. 6B
18	r-nul Ungheni, s. Bursuc	SRL “Akvasant-Hîncu”	AMMII nr. 027835 valabilă 15.10.2014	Izvor
19	r-nul Anenii Noi, s. Varnița	SRL “Beșleaga”	AMMII nr. 051024 valabilă 08.11.2014	Sonda nr. 49 CH
20	r-nul Dondușeni, s. Baraboi	ÎM “Baraboianca”	Autorizația IES nr. 001192 valabilă 21.10.2013	Sonda nr. 012

Zăcămintele de substanțe minerale nemetalice sunt prezentate prin granit și gabronorit (pentru plăci de finisare și pietriș de fracții diferite), gresie (pentru plăci de finisare și blocuri), ghips (pentru industria materialelor de construcții, medicină, export), cretă, calcaruri (pentru tăierea blocurilor de calcar de diferite dimensiuni, pentru fabricile de zahăr, pentru fabricile de ciment, pentru dezagregarea lui în fracții diferite de pietriș), argile (pentru producerea cimentului, ceramicii, țiglei, țevilor, cheramzitei, cărămizii, teracotei, în industria chimică și alimentară pentru curățirea vinurilor, sucurilor, uleiurilor – “bentonita”, etc.), nisipuri (pentru sticlă, mortar, și pentru formare – “nisipul cleios”), nisip-prundiș

(pentru construcții), tripol (diatomită), și marnă, care sunt baza asigurării industriei materialelor de construcție și șantierelor de construcție cu materie primă. Actualmente industria materialelor de construcții și șantierele de construcții sunt asigurate și aprovizionate în întregime conform cerințelor, iar întreprinderile extractiv – miniere dispun de zăcăminte explorate și în exploatare.

Zăcămintele de nisip-prundiș sunt legate de aluviunile neogene și răspândite pe terasele râurilor Nistru și Prut, iar pe alocuri și pe terasele afluenților lor. Nisipul – prundiș se folosește numai în construcții. Se extrag nisipuri pentru construcții, industria sticlei și pentru formare (“nisip cleios”). Zăcămintele de nisipuri pentru construcții sunt răspândite pretutindeni pe tot teritoriul, pentru industria de producere a sticlei în r-nul Florești și lângă mun.Chișinău, iar pentru formare lângă or. Otaci.

Argilele și luturile, pentru producerea cărămizii, țiglei, cheramzitei și ceramicii sunt răspândite pretutindeni și sunt explorate și disponibile pentru exploatare.

Argilele bentonitice sunt răspândite în raioanele Florești, Ocnița, Soroca, Briceni, Edineț, Rîșcani și în raionul Cantemir, lângă sat. Lărguța. Ele pot fi utilizate în industria materialelor de construcții, industria alimentară, etc.

Toate obiectivele miniere industriale sunt gestionate de către agenții economici, licențiați în domeniul extragerii zăcămintelor de substanțe minerale utile (tab.2).

Întreprinderile miniere (mine, cariere) de pe teritoriul Republicii Moldova.

Tab. 2

N/or	Municipiu Raionul	Denumirea întreprinderii	Locul amplasării	Denumirea zăcămintului	Licența
1	Mun. Chișinău	SRL“NIGHEDI-TRANS”	s. Goiana	calcar pentru tăierea blocurilor	A MMII- 031295, valabilă 29.04.2014
		SA EBC“MINERAL”	s. Cricova	calcar pentru tăierea blocurilor	A MMII- 015623, valabilă 19.04.2015
		SRL“LARENIA-COM”	s. Cricova	calcar pentru tăierea blocurilor	A MMII- 027964, valabilă 13.03.2013
		CP“LIBERTATE”	s. Cricova	calcar pentru tăierea blocurilor	A MMII- 027964, valabilă 13.03.2013
		CMC“MACON” S.A.	s. Bubueci	materie primă pentru cărămidă și țigle	A MMII- 036237, valabilă 02.12.2015
		FACTPC“NUTAVI” S.R.L.	s. Goiana	calcar pentru tăierea blocurilor	A MMII- 028896, valabilă 09.06.2013
		SRL“PIETRIȘUL”	s. Goiana	calcar pentru tăierea blocurilor	A MMII- 027673, valabilă 28.02.2013
		ÎS“SARMAT”	mun. Chișinău	calcar pentru tăierea blocurilor	A MMII- 033779, valabilă 22.02.2015
		FPC“GORNIA” S.R.L.	or. Cricova	calcar pentru tăierea blocurilor	A MMII- 035453, valabilă 26.08.2015
2	Mun. Bălți	SRL„RIFINFORM”	com. Natalievca r-nul. Fălești	materie primă pentru cărămidă și țigle	A MMII - 026888, valabilă 21.12.2012
3	r-nul Cahul	SRL“GEAMGI”	s. Borceag	Nisip	A MMII- 032538, valabilă 18.08.2014
		CPMC“USBA” S.A.	s. Crihana Veche	Nisip	A MMII- 037612, valabilă 19.07.2016
		ÎI“CARASENI MIHAIL”	s. Cheselia Mare	Nisip	A MMII- 037836, valabilă 18.07.2016
		SRL“COLOMEET VALENTIN”	s. Moscovei	Nisip	A MMII- 032563, valabilă 20.08.2014
		S.R.L.“TEGLA CH”	s. Roșu	Argilă	A MMII- 032578, valabilă 25.08.2014
		ÎI“LIRA-2-CULEA”	s. Slobozia Mare	Nisip	A MMII- 036322, valabilă 24.12.2015

N/or	Municipiu Raionul	Denumirea întreprinderii	Locul amplasării	Denumirea zăcămintului	Licența
4	Anenii-Noii	SRL”SILMAX-EXIM”	s. Serpeni	NisipPrundiș	A MMII- 029092, valabilă 24.06.2013
		SC”ZAVRICICO-PRIM”SRL	s. Serpeni	NisipPrundiș	A MMII- 032639, valabilă 04.09.2014
		SRL”CARIERATEL”	s. Telița	Nisip	A MMII- 037031, valabilă 14.04.2014
		SA PMCN”CARIERA COBUSCA	s. Cobusca	NisipPrundiș	A MMII- 015079, valabilă 25.02.2015
		SRL”ARCONICS-COM”	s. Puhăceni	NisipPrundiș	A MMII- 035974, valabilă 10.11.2015
		GȚ”CHIPER TERENTI GRIGORE”	s. Delacău	Piatră pentru construcție	A MMII- 036339, valabilă 27.12.2015
		Î”N.GORGAN”	s. Puhăceni	Calcar	A MMII- 036169, valabilă 02.12.2015
		SRL”AGLICACOM-FRUCT”	s. Telița	NisipPrundiș	A MMII- 038265, valabilă 14.08.2016
		S.R.L.”EXPLORATOR GRUP”	s. Calfa	roci de nisip și prundiș	A MMII- 036140, valabilă 29.11.2015
		SRL”METEOR”	s. Chirca	Nisip	A MMII- 037106, valabilă 03.80.2016
5	Basarabeasca	SC”STÎNA-VECHE” S.R.L.	s. Abaclia	Nisip	A MMII- 029421, valabilă 30.07.2013
6	Briceni	ÎCS”KNAUF-GIPS” S.R.L.	s. Criva	Gips	A MMII- 028195, valabilă 18.10.2014
		SA”CALCAR”	s. Beliavineți	Calcar	A MMII- 013289, valabilă 13.10.2014
		Î”MIHAIL MELNIC”	s. Șirăuți	Nisip prundiș	A MMII- 027006, valabilă 26.12.2012
		Î”NORD-TRANS-ZOSIM”	Com. Bogdănești	Nisip prundiș	expirată
7	Cantemir	FP”BENTONIT-SERVICE” S.R.L.	s. Lărguța	argilă bentonitică	A MMII- 015647, valabilă 20.04.2010
8	Călăraș	SRL”NIROM-ROZ”	Călăraș	Nisip	A MMII- 011850, valabilă 09.03.2014
		Î”GOTIȘAN ION”	s. Capaclia	nisip	A MMII- 029797, valabilă 29.09.2013
9	Căușeni	S.R.L.”LOTICONS”	s. Cîrnățeni	Nisip	A MMII- 036140, valabilă 29.11.2015
10	Cimișlia	SA”Drumuri Cainari”	s. Batîr	Nisip	A MMI- 038276, valabilă 14.05.2017
		Î”G.G. PRODIUS”	s. Selemet	Nisip	A MMI- 037356, valabilă 10.11.2017
11	Criuleni	SRL„Larensia Com”	s. Pașcani	blocuri de calcar	A MMI- 027964, valabilă 31.03.2013
		Orezont Extragere CP	s. Pașcani	blocuri de calcar	expirată
		Făurari CP	s. Pașcani	blocuri de calcar	expirată
		SRL„Statex”	s. Pașcani	blocuri de calcar	expirată
		SRL”SUBTERANA”	s. Mașcăuți	blocuri de calcar	A MMII- 027710, valabilă 06.03.2013
		SRL”TARSATEL-GRUP”	s. Hîrtopul- Mare	blocuri de calcar	A MMII- 034113, valabilă 30.03.2015
		Firma”STOMIRLIS” S.R.L.	s. Răculești	Nisip prundiș	expirată
		GȚ”CHETRUȘCA GHEORGHE”	s.Dubăsarii Vechi	Nisip prundiș	expirată
		SRL”GOIANA PETR. CO”	s. Cruglic	Nisip prundiș	expirată
		SC”REMIH&CO” S.R.L.	s. Slobozia-Dușca	Nisip prundiș	expirată
SC”ELISAV PREST” S.R.L.	s. Jevreni	piatră deconstrucție	A MMII- 033278, valabilă 11.12.2014		
Î”Daniela Chimac”	s. Pașcani	piatră de construcție	A MMII- 036629, valabilă 10.02.2016		

N/or	Municipiu Raionul	Denumirea întreprinderii	Locul amplasării	Denumirea zăcămintului	Licența
12	Edineț	ÎA"MACONI"	s. Brînzeni	Calcar	A MMII- 039862, valabilă 08.12.2015
		SRL"COVILORA-G.A."	s. Gordinești	Calcar	A MMII- 038380, valabilă 04.03.2015
		SA „MINA Cupcini"	s. Chetroșica	Calcar	A MMII- 015192, valabilă 15.12.2014
		SRL „Cariera-Nord"	s. Fetești	Calcar	A MMII- 040693, valabilă 24.02.2016
13	Florești	SSP"TEGULUM" S.A	s. Sănătăuca	Prundiș	A MMII- 029803, valabilă 26.09.2013
		FPC"AGROINDSERVICE-M" S.R.L.	s. Prodănești	Argilă bentonitică	A MMII- 035956, valabilă 05.11.2015
		SRL"DIASERV-MEDIA "	s. Ștefăneti	Calcar	Expirată
14	Fălești	SRL„RIFINFORM"	com. Natalievca rnul. Fălești	materie primă pentru cărămidă și țigle	A MMII - 026888, valabilă 21.12.2012
15	Glodeni	SA"CARIERA COBANI"	s. Cobani	Calcar	A MMII- 013840, valabilă 14.12.2014
		SA"MACONRUT"	s. Balatina	Calcar	A MMII- 039862, valabilă 05.06.2017
16	Hîncești	Î"CHIPERI ION"	s. Voinescu	Nisip prundiș	A MMII- 029659, valabilă 03.09.2013
		SRL"MALEABIL-GRUP"	s.Cărpineni	Calcar	A MMII- 033389, valabilă 22.12.2014
		SRL"SIANATIS"	s.Cărpineni	Calcar	A MMII- 034850, valabilă 25.06.2015
		SC"MIVECO-PLUS" S.R.L	s. Voinescu	roci de nisip și prundiș	A MMII- 035956, valabilă 05.11.2015
		Î"SECU TEODOR"	s.Cărpineni	piatră de construcție	Expirată
17	Ialoveni	ÎS „Mina de Piatră"	s. Mileștii-Mici	Calcar	A MMII- 039,779 valabilă 25.05.2017
18	Leova	SA"ORGINTERCONSTRUCȚIA"	s.Hănăsenii Noi	Nisip	A MMII- 036307, valabilă 22.12.2015
		Î"MARHET-DUBCEAC"	s.Sărata-Răzeși	Nisip	A MMII- 026637, valabilă 28.11.2017
19	Nisporeni	SRL „Sergandex"	s. Șișcani	Calcar	Expirată
20	Ocnița	ÎAMC"TEZEU-LUX"	s. Vălcineț	Nisip	A MMII- 015791, valabilă 05.05.2015
		SC"SABLEX-PLUS" S.R.L.	s. Bîrnova	Nisip cuarțos	Expirată
		SA"MINA DIN CUPCINI"	s. Bîrnova	Piatră albă	A MMII- 015192, valabilă 04.03.2015
21	Orhei	SRL"Natanol-Priorit"	s. Ozernoe	piatră de construcție	A MMII- 024294, valabilă 13.03.2017
		SA"MARKSHEIDER"	s.Morovaia	calcar	Nu funcționează
		SRL"PIETRIȘCOM"	s. Isacova	roci de nisip și prundiș	A MMII- 028990, valabilă 13.06.2013
		SRL"ORDONATCOM"	s. Badiea	piatră de construcție	A MMII- 030232, valabilă 14.06.2014
		SRL"MINCALCSTRO"	s. Jeloboc	calcar pentru tăierea blocurilor	A MMII- 033044, valabilă 11.11.2014
		SA"NERUDNIC"	s. Brănești	calcar pentru tăierea blocurilor	A MMII- 030395, valabilă 18.12.2013
		ÎS"BRĂNEȘTI "	s. Brănești	calcar pentru tăierea blocurilor	A MMII- 030232, valabilă 26.11.2013

N/or	Municipii Raionul	Denumirea întreprinderii	Locul amplasării	Denumirea zăcămintului	Licența
22	Rezina	SRL"CRISROMIN"	s. Lalova	calcar pentru tăierea blocurilor	A MMII- 032200, valabilă 28.07.2014
		SA"LAFARGE CIMENT (MOLDOVA)"	s. Rezina	Calcar argilă	A MMII- 025586, valabilă 19.12.2013
		SRL"LPKV"	s. Solonceni	Nisip prundiș	Expirată
		SA"Fabrica de Materiale de Construcție Rezina"	s. Trifești	Calcar	A MMII- 034115, valabilă 22.03.2015
23	Rîșcani	SA"FMC-Rîșcani"	s. Șaptebani	Calcar	A MMII- 034071, valabilă 18.03.2015
		SA"NIUTAMS CERAMICA"	or. Rîșcani	Argilă	A MMII- 030945, valabilă 13.03.2014
		SRL„Magistrala NORD"	s. Duruitoarea Veche	Calcar	A MMII- 038421, valabilă 04.11.2016
		SRL"ARDEN-PLUS"	s. Păscăuți	Nisip	A MMII- 028431, valabilă 24.04.2013
		SRL"VASLARIX"	s. Druța	Calcar	A MMII- 032486, valabilă 12.08.2014
		SA"SINGUREANCA"	s.Singureni	Calcar	Expirată
24	Ștefan Vodă	Î „Noroc"	s. Cioburciu	roci de nisip și prundiș	A MMII- 037913, valabilă 05.08.2016
25	Soroca	SA"Cariera de Granit și Pietriș din Soroca"	s.Cosăuți	piatră naturală de fațadă	A MMII- 025595, valabilă 14.09.2017
		Î"GITLAN MIHAI"	s.Cosăuți	piatră de construcție	A MMII- 036377, valabilă 30.12.2015
		ÎM„CREMSOCBAL"	s.Cremenciug	roci de nisip și prundiș	A MMII- 029889, valabilă 16.10.2013
		SC"MARVEST-NORD" S.R.L	s. lalova	roci de nisip și prundiș	A MMII- 033209, valabilă 30.11.2014
		SRL"Miriams"	s. Vărăncău	piatră de construcție	Expirată
		SRL„Soracidor"	s. Holoșnița	roci de nisip și prundiș	A MMII- 009721, valabilă 17.06.2013
		SRL"DIAMAX-AGRO"	s. Iagoreni	piatră de construcție	Expirată
		SRL"SCALA AGROVIM"	s. Iagoreni	Gresie, mod deschis	A MMII- 027342, valabilă 05.20.2013
		G"CONSTANTIN SOLZA"	s.Cremenciug	Nisip	Expirată
		SRL"Fabrica de materiale de construcție-Prim	s. Trifești	Nisip	A MMII- 035313, valabilă 06.08.2015
		SRL"Fabrica de materiale de construcție"	s. Slobozia- Cre-mene	Nisip	A MMII- 035312, valabilă 06.08.2015
		SRL "VEER"	s. Iagoreni	Piatră but, mod deschis	A MMII- 037255, valabilă 23.05.2016
		SRL "Mar-Vest-Nord"	s. Iarova	roci de nisip și prundiș	Expirată
SRL "TOPOGRAF"	s. Cerlina	roci de nisip și prundiș	A MMII- 028386, valabilă 23.04.2013		
26	Strășeni	SA"CARIERA MICĂUȚI"	s. Micăuți	Calcar	A MMII- 024234, valabilă 13.03.2013
27	Taraclia	SC"VADIMOX"SRL	s. Albota de Jos	roci de nisip și prundiș	A MMII- 035467, valabilă 01.09.2015
		CP "TVARDIA"	s. Tvardița	materie primă pentru cărămidă și țigle	A MMII- 028194, valabilă 16.04.2013

N/or	Municipiu Raionul	Denumirea întreprinderii	Locul amplasării	Denumirea zăcămintului	Licența
28	Telenești	SRL"NISIP-SI"	s. Verejeni	roci de nisip și prundiș	A MMII- 022815, valabilă 09.11.2016
		SC"NISIP-FROS"	s. Scorțeni	Nisip	A MMII- 040400, valabilă 30.08.2017
		Firma"PODIȘ" S.R.L	s. Inești	Nisip	A MMII- 027671, valabilă 28.02.2013
		SC"CORSA-CLIM"SRL	s. Căzănești	Calcar	A MMII- 033921, valabilă 01.03.2015
29	Ungheni	SRL"SAMPDORIA"	s. Petrești	roci de nisip și prundiș	A MMII- 012180, valabilă 27.04.2014
		SRL„FEODORA"	s. Costuleni	roci de nisip și prundiș	A MMII- 036486, valabilă 20.01.2016
30	UTA Găgăuzia	Î"CARASENI MIHAIL"	s. Congaz	materie primă pentru cărămidă și țigle	A MMII- 021914, valabilă 18.06.2013
		SRL"ILDÎZ"	s. Cazaclia	materie primă pentru cărămidă și țigle	A MMII- 037460, valabilă 02.06.2016
		SC"GACRIS" S.R.L.	s. Baurci	materie primă pentru cărămidă și țigle	A MMII- 034746, valabilă 02.06.2015
		S.R.L."Monugbei"	or. Ciadîrlunga	materie primă pentru cărămidă și țigle	A MMII- 031720, valabilă 18.05.2014
		SC"BIN TAȘ" S.R.L.	s. Copciac	roci de nisip și prundiș	A MMII- 036838, valabilă 15.03.2016

Mineralele subterane mai frecvent utilizate sunt:

- rocile carbonatate ale sarmațianului inferior și ale badenianului care se folosesc în industria de construcție a blocurilor locative și industriale, la producerea cimentului, curățirea zahărului, construcția drumurilor, ca adaos furajer etc.;
- rocile silicioase (calcare silicioase, diatomite, tripoli) – pentru industria alimentară, la producerea pieilor artificiale, hârtiei, materialelor termice și electrotermice etc.;
- rocile argiloase (șisturi argiloase, argile bentonitice, argile obișnuite), care servesc pentru fabricarea cimentului, keramitului, cărămidilor, țiglei și olanelor;
- nisipurile și pietrișurile (prundișurile) – pentru producerea sticlei, betonului, în diferite ramuri de construcție, inclusiv și a drumurilor;
- rocile sulfatice(ghipsurile) care sunt utilizate în construcții, medicină, industria farmaceutică;
- rocile cristaline (gastro, granitele, gabbro-noritele) – folosite la producerea betonului armat, construcția drumurilor;
- causto-biolitele (petrolul, gazele, cărbunele brun) care în Republica Moldova există în cantități neînsemnate (Văleni, Victorovca, Vlădiceni).

**Informație cu privire la recultivarea sectoarelor de teren folosite sub excavații
și transmise administrațiilor publice locale și deținătorilor funciari.**

Tab. 3

Nr.	Agentul economic (beneficiarul subsolului), Localitatea, raionul	Suprafața sectorului de teren aflat sub excavație minieră, ha	Suprafața sectorului de teren recultivat, ha	Suprafața sectorului de teren transmis (reîntors) administrației publice locale / deținătorului funciar, ha
mun. Chișinău				
1	S.A.„Petriș”, zăcămînt Ghidighici	47,80	-	-
2	S.A.„Petriș”, zăcămînt Pruncu	51,30	-	-
3	S.A.„Edilitatea” or. Vatra	30,00	-	-
Total raion		129,1		
mun. Bălți				
1	SRL„Rifinform”	-	5,19	5,19
Total raion		-	5,19	5,19
r-ul Cahul				
1	Nu despune	-	-	-
Total raion		-	-	-
r-ul Comrat				
1	Î.I.„Carotchin”	2,0	-	-
2	SRL„Ilbiz”	2,5	-	-
Total raion		4,5	-	-
r-ul Anenii Noi				
1	SRL„Zavricico-Prim”	2,5	2,1	-
2	SRL„Mercons-Prim”	1,5	1,2	-
3	SRL„Cobusciac Alexei”	3,0	2,3	-
4	S.A.„Carierea Cobusca”	24,5	-	-
Total raion		31,5	5,6	-
r-ul Basarabiasca				
1	GȚ„Stîna Veche”	3,2	-	-
Total raion		3,2	-	-
r-ul Briceni				
1	SRL„Knauf-Gips”, s. Criva	30,08	8,8	8,8
2	S.A.„Calcar”, s. Beleavînți	38,3	-	-
3	Î.I.„Mihai Melnic”, s. Șiriuți	0,10	2,10	-
4	Î.I.„Serghei Zozim”, s. Grimești	0,24	7,32	-
Total raion		68,504	18,22	8,8
r-ul Cantemir				
1	Nu despune	-	-	-
Total raion		-	-	-
r-ul Cimișlia				
1	Î.I.„Prodius Gheorge”	0,25	-	-
Total raion		0,25	-	-

Nr.	Agentul economic (beneficiarul subsolului), Localitatea, raionul	Suprafața sectorului de teren aflat sub excavație minieră, ha	Suprafața sectorului de teren recultivat, ha	Suprafața sectorului de teren transmis (reîntors) administrației publice locale / deținătorului funciar, ha
r-ul Criuleni				
1	SRL „Stomirlis”, s. Răculești	0,4	1,88	-
2	G.Ț „Gh. Chetrușca”, s. Dubasarii Vechi	0,58	0,8	-
3	SRL „Remih și Co”, s. Slobozia Dușcă	5,28	1,45	-
4	SRL „Goiana Petru Co”, s. Cruglic	33,85	26,0	-
Total raion		40,11	30,13	-
r-ul Călăraș				
1	Î.I. „Gotișanu Ion”, s. Capaclia	1,46	0,20	0,20
Total raion		1,46	0,20	0,20
r-ul Căușeni				
1	Î.I. „Ala Ceban”, or. Căușeni	3,0	3,0	3,0
Total raion		3,0	3,0	3,0
r-ul Dondușeni				
1	Nu dispune	-	-	-
Total raion		-	-	-
r-ul Drochia				
1	Nu dispune	-	-	-
Total raion		-	-	-
r-ul Dubăsari				
1	S.A. „Criconstrucția”, s. Ustia	15,0	2,6	2,6
2	SRL „Teraconstrucția”, s. Ustia	8,0	6,6	6,6
3	Î.I. „Cristina Oprea”, s. Molovata Nouă	0,65	0,45	-
4	SRL „Goiana Prol”, s. Molovata	2,0	0,3	-
5	SRL „Vadus”, s. Măcăuți	1,4	0,1	-
6	Primăria Pîrîta	1,5	1,5	1,5
7	Primăria Ustia	2,6	2,6	2,6
Total raion		31,15	14,5	13,3
r-ul Fălești				
1	SRL „Rilinform”, or. Florești	2,58	1,50	-
Total raion		2,58	1,50	-
r-ul Florești				
1	SRL „Topograf”, s. Zăluceni	3,0	3,0	3,0
2	SRL „Topograf”, s. Zăluceni	6,5	0,5	0,5
3	SRL „Topograf”, s. Zăluceni	6,0	5,9	5,9
Total raion		15,5	9,4	9,4
r-ul Edineț				
1	S.A. „Mina din Cupcini”, s. Chetroșica	42,3	2,39	8,98
2	S.A. „Maconrut”, s. Brînzei	62,0	-	-
3	I.A. „Maconi”, s. Fetești	74,0	-	-
Total raion		178,3	2,39	8,98

Nr.	Agentul economic (beneficiarul subsolului), Localitatea, raionul	Suprafața sectorului de teren aflat sub excavație minieră, ha	Suprafața sectorului de teren recultivat, ha	Suprafața sectorului de teren transmis (reîntors) administrației publice locale / deținătorului funciar, ha
r-ul Glodeni				
1	SA „Cariera Cobani”	19,10	1,30	1,30
2	SA „Macontur”, s. Bolotina	12,50	-	-
Total raion		31,60	1,30	1,30
r-ul Hîncești				
1	SRL „Malibil Grup”, s. Carpineni	0,51	0,30	-
2	SRL „Sianatis”, s. Cărpineni	0,34	0,20	-
3	Î.I. „Secu Tudor”, s. Cărpineni	0,20	-	-
4	Î.I. „Ion Chiperi”, s. Voinescu	0,15	-	-
5	SRL „Miveco Plus”, s. Voinescu	0,50	0,15	-
Total raion		1,70	0,60	-
r-ul Ialoveni				
1	Nu despune	-	-	-
Total raion		-	-	-
r-ul Leova				
1	Primăria Tomai	1,30	1,25	1,25
2	S.A. „Origintehconstrucția”, s. Hănășenii-Noi	1,60	0,80	0,80
3	Î.I. „Marcet-Dudciac”, s. Sarata-Răzești	2,00	-	-
Total raion		4,90	2,05	2,05
r-ul Nisporeni				
1	SRL „Sergandex”, s. Șișcani	3,54	-	-
Total raion		3,54	-	-
r-ul Ocnița				
1	S.A. „Mina Cupcini”, s. Bîrnova	9,19	-	-
2	SRL „Sablex Plus”, s. Bîrnova	35,97	-	-
3	SA „Tezeu Lux”, s. Vălcineț	4,53	4,53	4,53
Total raion		49,69	4,53	4,53
r-ul Orhei				
1	SRL „Petriș Com”, or. Orhei	11,6	-	-
2	SRL „Cariera”, s. Ivanos	-	-	-
3	SRL „Carier Ivanos”, or. Ohei	42,0	-	-
4	SRL „Natanol Priorit”, s. Păhărnicești	71,0	-	-
5	SRL „Ordonatcom”, s. Vășcăuți	7,6	5,0	-
6	SRL „Ordonatcom”, s. Slobodca	98,0	-	-
7	SRL „Ordonatcom”, s. Badea	15,9	-	-
Total raion		242,1	5,0	-
r-ul Rezina				
1	S.A. „Lafarge Ciment”, s. Ciorna	154,0	-	-
2	S.A. FCM, s. Trifești	4,30	-	-
3	SRL LPKV, s. Solonceni	1,86	1,2	-
Total, raion		160,16	1,2	-

Nr.	Agentul economic (beneficiarul sub-solului), Localitatea, raionul	Suprafața sectorului de teren aflat sub excavație minieră, ha	Suprafața sectorului de teren recultivat, ha	Suprafața sectorului de teren transmis (reîntors) administrației publice locale / deținătorului funciar, ha
r-ul Rîșcani				
1	S.A. „FMC Rîșcani”, or. Rîșcani	25,43	-	-
2	S.A. „Niutams Ceramica”, s. Șaptebani	4,32	-	-
3	SRL „Ardeal Plus”, s. Pașcani	0,15	0,3	-
4	SRL „Magestrăla Nord”, s. Duruitoarea-Veche	9,3	0,2	-
Total raion		39,2	0,5	-
r-ul Ștefan Vodă				
1	Î.M. „Tigina”, s. Răscăeți	2,00	-	-
2	Primăria Olănești	2,10	0,6	0,6
Total raion		4,10	0,6	0,6
r-ul Sîngerei				
1	Nu despune	-	-	-
Total raion		-	-	-
r-ul Soroca				
1	SRL „Fabricar de materiale de construcție”, s. Slobozia-Cremene	3,0	1,8	1,8
2	SRL „Fabricar de materiale de construcție”, s. Trifăuți	3,2	2,6	2,6
3	SRL, AMG „Kernel”, s. Cremenciug	3,0	3,0	3,0
4	Î.M. „Cremesobal”, s. Cremenciug	2,5	1,68	1,68
5	G.Ț. „C. Solza”, s. Cremenciug	2,4	1,52	1,52
Total raion		14,1	10,6	10,6
r-ul Strășeni				
1	SA „Cariera Micăuți”	103,47	9,68	9,68
Total raion		103,47	9,68	9,68
r-ul Șoldănești				
1	Primăria Mihuleni	36,0	-	-
2	Primăria Parcani	2,0	-	-
Total raion		38	-	-
r-ul Taraclia				
1	SRL „Vadimax”	0,15	-	-
Total raion		0,15	-	-
r-ul Telenești				
1	SRL „Nisip-SL”, s. Verejeni	1,75	2,15	2,15
2	SRL „Corsa-Clim”, s. Căzănești	2,08	0,25	0,25
3	SRL „Nisip-Fros”, s. Scorțeni	1,90	1,50	1,50
4	SRL „Podiș”, s. Inești	0,59	0,21	0,21
Total raion		6,32	4,11	4,11
r-ul Ungheni				
1	SRL „Samdoria”, s. Bociumeni	0,31	2,5	-
2	SRL „Feodora”, s. Costuleni	1,25	0,45	-
Total raion		1,56	2,95	-
Total pe republică		1205,94	133,3	89,84

2. Protecția și folosirea rațională a subsolului geologic.

Activități de inspecție.

Controlul ecologic este efectuat de către Inspectoratul Ecologic de Stat și subdiviziunile teritoriale în corespundere cu prevederile Regulamentului Inspectoratului, aprobat conform anexei nr.1 la Hotărîrea Guvernului nr.77 din 20.01.2004, iar Agenția pentru Geologie și Resurse Naturale (ca autoritate administrativă centrală din subordinea Ministerului Mediului, specializată în cercetarea, evidența, reglementarea și controlul folosirii resurselor minerale), efectuează controlul în conformitate cu Regulamentul Agenției, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.485 din 12.08.2009, ambele autorități respectînd prevederile Regulamentului organizării controalelor de stat complexe specializate, aprobat conform anexei nr.1 la Hotărîrea Guvernului nr.862 din 26.07.2004.

Programul de activitate privind controlul protecției resurselor minerale a fost axat pe următoarele probleme:

- 1 - exercitarea controlului ecologic și geologic de Stat asupra executării de către toate persoanele fizice și juridice a prevederilor legislative și normative de protecție și folosire rațională a zăcămintelor de substanțe minerale utile și a spațiului geologic în proces de exploatare, cît și în cazurile situații în spațiile subsolului geologic al altor activități, ce nu sînt legate de exploatarea zăcămintelor;
- 2 - evaluarea și stabilirea, în comun cu specialiștii subdiviziunilor teritoriale, a gradului de legitimitate a activităților agenților economici, beneficiarilor de zăcămintele ale substanțelor minerale utile, cît și în spațiile subsolului geologic pentru activități ce nu sînt legate de exploatarea zăcămintelor;
- 3 - supravegherea asupra respectării exigențelor privind protecția mediului ambiant în procesele de exploatare a subsolului geologic, în special a terenurilor afectate în procesele de extragere a zăcămintelor de substanțe minerale utile prin metoda de carieră, pentru care se necesită o restabilire ecologică (recultivare) ritmică și calitativă;
- 4 - supravegherea așa numitelor cariere locale și întreprinderea măsurilor de combatere a extragerii ilicite de substanțe minerale utile din cadrul acestor sectoare ale subsolului;

În scopul soluționării problemelor nominalizate și protecției resurselor minerale pe parcursul anului de referință, Inspectoratul Ecologic de Stat și structurile sale din teritoriu au efectuat 114 inspecții (controale), s-au întocmit 200 acte de control, la compartimentul gestionarea resurselor minerale. Ca rezultat al controalelor efectuate au fost încheiate 46 procese – verbale cu privire la contravenții în privința persoanelor fizice, juridice și cu funcții de răspundere, care au admis încălcări ale normelor de drept prevăzute de Codul Contravențional al Republicii Moldova.

Suma amenzilor aplicate constituie 18200 lei, dintre care au fost încasate 5700 lei.

Pe parcursul perioadei de raportare au fost examinate 47 petiții și semnale de la persoane fizice și juridice.

Pentru ameliorarea în continuare a situației existente în domeniul studierii / evaluării geologice, exploatarei și protecției resurselor naturale subterane, considerăm necesar de-a realiza următoarele măsuri:

- armonizarea întregului cadru legislativ cu cel european;
- elaborarea urgentă a metodologiei de evaluare și apreciere a tuturor excavațiilor (așa numitelor cariere locale) de pe teritoriul Republicii Moldova, inventarierea lor repetată și soluționarea problemei existenței lor prin stabilirea modalității de legiferare ori lichidare a acestora.

VII. UTILIZAREA ȘI PROTECȚIA FLOREI ȘI FAUNEI. STAREA ARIILOR PROTEJATE DE STAT.

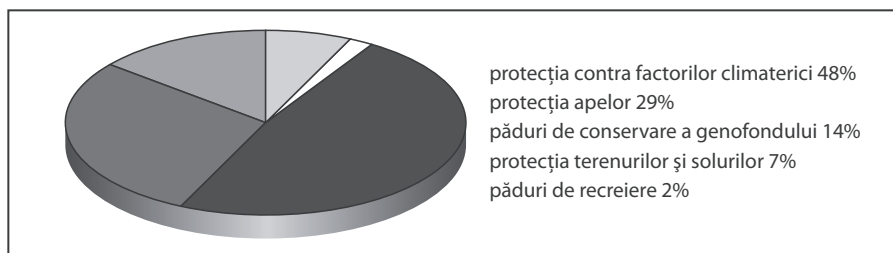
Daniel ZUGRAVU,
Șef, Direcție Inspectare Fluoră-Faună.
Vadim STÎNGACI,
Șef adjunct al IES.

1. Flora.

Plantele, în general, și plantațiile forestiere în special, sunt baza menținerii echilibrului componentelor aerului atmosferic, fabrici și depozite principale ale substanțelor organice, înmagazinarea și conservarea energiei solare și biodiversității. Protecția și menținerea învelișului vegetal este o problemă de ne-compromis pentru existența durabilă a vieții pe Pământ. Colaboratorii Inspectoratului Ecologic de Stat, conștienți de acest deziderat, depun eforturi susținute în monitorizarea respectării legislației ecologice în domeniul protecției florei și faunei.

Gradul de împădurire variază în diferite zone: la Nord – 7,2%, Centru – 13,5% și zona de Sud – 6,7%. Fondul forestier este gestionat de Agenția pentru Silvicultură „Moldsilva” – 86,7%, de organele administrației publice locale – 12,8 %, alți deținători – 0,5 %.

Pădurile, în exclusivitate, au funcții de protecție a mediului (grupa I) și se împart în următoarele categorii funcționale:

Pe parcursul anului 2012 în fondul forestier gestionat de Agenția „Moldsilva” s-au efectuat:

- lucrări de îngrijire și conducere a arboretului (inclusiv tăieri de igienă) pe o suprafață de 16813 ha cu recoltarea unui volum de masă lemnoasă de 204,6 mii m³;
- tăieri de regenerare, conservare, reconstrucție ecologică și în dependență de starea arboretului, de igienă rasă pe o suprafață de 3993 ha, recoltându-se un volum total de masă lemnoasă de 320,1 mii m³ ;
- tăieri diverse pe o suprafață de 1103 ha cu recoltarea unui volum de masă lemnoasă de 23,7 mii m³.

Una din sarcinile primordiale ale silviculturii naționale este regenerarea și extinderea pădurilor, care se efectuează prin trei metode: naturală, artificială și mixtă. În anul 2012 s-a efectuat:

- plantarea culturilor silvice în fondul forestier pe o suprafață de 1175ha;
- ajutorarea regenerării naturale pe o suprafață de 3676 ha;
- regenerarea naturală pe o suprafață de 274,52 ha;
- extinderea suprafețelor acoperite cu vegetație forestieră pe o suprafață de 150,52 ha.

Legea Republicii Moldova nr. 1041 din 15.06.2000 ”Privind ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate”, Strategia dezvoltării durabile a sectorului forestier național, Hotărârile Guvernului Republicii Moldova nr. 595 din 29.10.1996 cu privire la perfecționarea gestionării gospodăriei silvice și protejarea vegetației forestiere, un șir de convenții și acorduri internaționale la care Republica Moldova este parte, prevăd măsuri de extindere a suprafețelor acoperite cu vegetație forestieră prin crearea a noi trupuri de pădure, prin ameliorarea suprafețelor existente, a insulelor verzi de arbori și arbuști, coridoarelor de interconexiune între masivele împădurite, perdelelor de protecție de-a lungul râurilor, drumurilor și în jurul obiectivelor industriale. Pentru exercitarea efectivă a funcțiilor ecoprotective ale pădurilor este necesar ca gradul de împădurire pe țară să depășească 15 %. O atenție deosebită s-a acordat măsurilor efectuate în cadrul lunarului de înverzire a plaiului „Un arbore pentru dănuirea noastră”, îndeosebi activităților de plantare a arborilor. Pe parcursul acestei perioade întreprinderile silvice de stat au plantat 1175 ha păduri, s-au efectuat lucrări de ajutorare a regenerării pe o suprafață de 3676 ha și efectuat lucrări de sădire a pădurilor pe terenurile degradate și impracticabile pentru agricultură pe o suprafață de 150,52ha.

Subdiviziunile din teritoriu ale Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor au sădit 5460 arbori de-a lungul traseelor auto.

În parcurile și scuarurile localităților urbane și rurale au fost plantați 188,584 mii puiți de arbori și arbuști. S-a efectuat un șir de lucrări de salubritate a localităților.

Controlul ecologic.

Un loc aparte în promovarea politicii forestiere revine controlului ecologic de stat a stării, folosirii, regenerării, pazei și protecției fondurilor forestier și cinegetic. Conform art. 20 alin. (2) al Codului silvic, controlul de stat asupra stării, folosirii, regenerării, pazei și protecției fondurilor forestier și cinegetic este exercitat de către guvern și organele de stat pentru protecția mediului înconjurător.

Pe parcursul anului 2012 Colaboratorii Inspectoratului Ecologic de Stat și subdiviziunilor sale teritoriale au supus controlului 3466 obiecte, au întocmit 979 procese-verbale, au depistat 946 cazuri de tăieri ilicite și încălcare a modului stabilit de folosire a fondului de exploatare, de recoltare și transportare a lemnului, săvârșite pe terenurile împădurite gestionate de Agenția „Moldsilva”, primării și alți deținători.

Au fost depistate și întocmite 141 procese-verbale pe cazuri de pășunat ilicit și cosit samavolnic în fondul forestier, 30 procese-verbale pe cazuri de încălcare a regulilor sanitare în păduri, 77 procese-verbale pe cazuri de parcare a autovehiculelor pe terenurile spațiilor verzi și un șir de alte contravenții prevăzute de CC al Republicii Moldova.

Rezultatele controlului de stat la compartimentul „Floră” sunt reflectate în *tab. 1*.

Informația privind rezultatele controlului de stat al respectării legislației silvice pe teritoriul Republicii Moldova în anul 2012.

Tab.1

Nr. d/o	Încălările depistate și măsurile întreprinse	Unitate de măsură	Total	Inclusiv pe beneficiari						
				Agenția „Moldsilva”	Primării			Ministerul Transportului	Alți deținători	
					Sp. verzi	Păduri	F.f.		Păduri	F.f.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	11	12
1.	Obiecte controlate	Un.	3466	1081	1495	324	422	121	3	20
2.	Contravenții	Caz	946	340	181	162	223	37	1	2
	Inclusiv pe art. din CC									
2.1.	Art. 142	Caz	186	131	10	17	24	4		
	- Amenzi aplicate	Lei	87500	71400	6700	6200	800			
	- Amenzi încasate	Lei	43350	35600	12000	3150	3100	300		
2.2.	Art. 122	Caz	593	109	163	108	181	29	1	2
	- Amenzi aplicate	Lei	572800	96800	192700	87000	154500	32000	8000	1800
	- Amenzi încasate	Lei	248750	44450	78950	34900	70350	15200	4000	900
	- Acțiuni înaintate									
	(prejudiciul cauzat)	Lei	719243,5	43945,95	519135,5	37546,88	64360,65	13051,85		1053,2
	- Acțiuni satisfăcute									

1	2	3	4	5	6	7	8	9	11	12
	(prejudiciul recuperat)	Lei	403978,9	41514,9	290838,8	24960,08	38554,54	7057,45		1053,2
	a) arbori:									
	- tăiați	Ex.	2748	1005	519	387	794	37		6
	- vătămați	Ex.	206	27	64	10	76	23		
	b) volumul masei lemn.	m ³	634,161	164,537	171,52	106,627	172,327	16,37		2,78
2.3.	Art. 123	Caz	6	3		1		2		
	- Amenzi aplicate	Lei	12800	3000		1000		8800		
	- Amenzi încasate	Lei	7400	2500		500		4400		
	- Acțiuni înaintate									
	(prejudiciul cauzat)	Lei	4327	2824		480		1023		
	- Acțiuni satisfăcute									
	(prejudiciul recuperat)	Lei	4327	2824		480		1023		
2.4.	Art. 127	Caz	141	83	8	30	18	2		
	- Amenzi aplicate	Lei	16820	9400	1100	3620	2400	300		
	- Amenzi încasate	Lei	8210	4650	400	1810	1200	150		
	- Acțiuni înaintate									
	(prejudiciul cauzat)	Lei	20006	5553	90	13062	1301			
	- Acțiuni satisfăcute									
	(prejudiciul recuperat)	Lei	10010	5469	90	3479	272			
2.5.	Art.132	Caz	20	14		6				
	- Amenzi aplicate	Lei	3500	2800		700				
	- Amenzi încasate	Lei	1750	1400		350				
3.	Art.231 Codul penal	Caz								
	- arbori tăiați	Ex.								
	- volumul masei lemn.	m ³								
	- Prejudiciul cauzat	Lei								
	- Prejudiciul recuperat	Lei								
4.	Materiale înaintate MAI	Caz	23	12	3	7	8	3		
	- arbori tăiați	Ex.	1380	134	12	630	539	65		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	11	12
	- volumul masei lemn.	m ³	389,06	19	8,5	215,89	115,34	30,33		
	- Prejudiciul cauzat	Lei	151662,2	14343,5	31526,4	50435,12	47763,4	7593,84		
	- Prejudiciul recuperat	Lei				-				
5.	Total:									
	- Amenzi aplicate	Lei	693420	183400	196200	99020	163100	41900	8000	1800
	- Amenzi încasate	Lei	309460	88600	80550	40710	74650	20050	4000	900
	- Acțiuni îna- intate									
	(prejudiciul cauzat)	Lei	703427	52322,9	519225,5	51088,9	65661,65	14074,85		1053,2
	- Acțiuni satisfăcute									
	(prejudiciul recuperat)	Lei	418316	49807,9	290928,8	289919,08	39526,54	8080,45		1053,2

2. Fauna.

Una din componentele principale ale naturii este lumea animală, inclusiv fauna de vânătoare.

Condițiile de viață ale vînatului pe teritoriul Republicii Moldova sînt favorabile pentru a dezvolta un efectiv mare de animale. Conform Concepției de dezvoltare a gospodăriei cinegetice, adoptată de Parlament la 27 decembrie 1997, teritoriul republicii s-ar putea de populat cu cca 2 mii cerbi nobili, 20 mii de căpriori, 4 mii de mistreți, 200 mii de iepuri de cîmp, 250 mii de fazani etc.

Conform legislației în vigoare vînațoarea în sezonul anului 2012 a fost permisă:

- la porumbei de la 15 august 2012 până la 15 ianuarie 2013;
- la rațe, lișițe, și culici de la 15 august 2012 până la 15 ianuarie 2013;
- la gâsca sură migratoare de la 02 octombrie până la 26 decembrie 2012;
- la fazani de la 02 octombrie 2012 până la 15 ianuarie 2013;
- la iepurele de cîmp 05 decembrie 2012 pînă la 09 ianuarie 2013;
- la mistreți de la 24 octombrie pînă la 26 decembrie 2012.

În *tab. 2* este prezentată evidența animalelor și păsărilor, cît și numărul acestora recoltate în sezonul de vânătoare.

Evidența faunei cinegetice pe anul 2012.

Tab. 2

Nr. d/o	Denumirea speciei	Numărul animalelor	
		La începutul sezonului de vînațoare, (ex.)	Dobîndite, (ex.)
MAMIFERE			
2.	Cerbul nobil*	226	
3.	Cerbul pătat*	295	
4.	Căpriorul*	4290	1
5.	Mistrețul*	1877	168
7.	Iepurele de cîmp**	86951	13061
8.	Vulpe****	30808	7101
7.	Iepurele de cîmp**	83774	11618
8.	Vulpe****	34233	6426

Nr. d/o	Denumirea speciei	Numărul animalelor	
		La începutul sezonului de vânătoare, (ex.)	Dobândite, (ex.)
PĂSĂRI			
1.	Gîsca***	2658	722
2.	Rață***	59917	11796
3.	Lișița***	23705	3846
4.	Fazanul**	36521	11340
5.	Porumbelul**	127330	18873
6.	Prepelițe**	11770	2945
7.	Prepelița	10550	1946

Evidența s-a petrecut în:

* Fondul silvic

** Terenurile agricole

*** Bazinele de apă

**** Fondul silvic și terenurile agricole

Pornind de la structura și suprafața fondului cinegetic și diversitatea faunei cinegetice, pentru contracararea braconajului, se cer eforturi deosebite.

În scopul realizării obiectivelor trasate în urma interacțiunii eficiente cu Ministerul Afacerilor Interne, Agenției pentru Silvicultură “Moldsilva” și Societății Vânătorilor și Pescarilor din Moldova au fost întreprinse acțiuni concrete în vederea contracarării și depistării cazurilor de braconaj. Astfel, pe parcursul anului 2012 au fost întreprinse 1134 raiduri în colaborare cu autoritățile menționate, în rezultatul cărora au fost întocmite 251 procese-verbale cu aplicarea amenzilor în sumă de 144.680 lei. Au fost ridicate de la contravenienți 41 arme de vânătoare.

În *tab. 3* sînt prezentate rezultatele raidurilor de depistare și contracarare a cazurilor de braconaj.

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat la compartimentul „Faună” în anul 2012.

Tab. 3.

Nr. d/o	Denumirea măsurilor	Unitate de măsură	Indici
1.	Acte de control întocmite	Unități	611
2.	Raiduri întreprinse	Unități	1134
3.	Procese-verbale întocmite	Unități	251
4.	S-au ridicat arme de vânătoare	Unități	41
5.	Amenzi aplicate	Lei	144680
6.	Amenzi încasate	Lei	67790
7.	Prejudiciul cauzat	Lei	29139
8.	Prejudiciul recuperat	Lei	21498

3. Fondul ariilor naturale protejate de stat.

Concomitent cu noile realități politice și economice, care au demarat la începutul anilor nouăzeci, a apărut necesitatea de reformare a sistemului existent de conservare a ecosistemelor naturale. Un rol important în protecția patrimoniului natural al țării și de conservare a biodiversității îl are crearea fondului ariilor naturale protejate de stat.

Astfel, în 1998 a fost adoptată Legea nr. 1538-XIII privind fondul ariilor naturale protejate de stat, care stabilește bazele juridice ale creării și funcționării fondului ariilor naturale protejate de stat, principiile, mecanismul și modul lui de conservare, precum și atribuțiile autorităților publice centrale și locale, ale organizațiilor neguvernamentale și ale cetățenilor în acest domeniu.

Suprafața ariilor naturale protejate de stat constituie 157.227,4 ha sau 4,65% și cuprinde 470 obiecte, inclusiv 158 arbori seculari. După acest indice Republica Moldova este situată pe unul dintre ultimele locuri din Europa. De menționat, că în Croația ariile protejate ocupă – 8%; Franța – 7%; România – 5%; Letonia – 12%.

Analiza structurii funcționale a ariilor naturale protejate de stat indică faptul că nucleul acestor arii îl constituie rezervațiile peisajere (51,5%) și cele științifice (29,4%).

Științific argumentat se consideră, că prin extinderea la scară spațială a rețelei de arii naturale protejate până la 10% din teritoriul național se poate asigura protecția a cca 50% din totalul de specii care reflectă diversitatea taxonomică a structurii sistemelor biologice. Ponderea relativ redusă a ariilor naturale protejate de stat în raport cu teritoriul total al republicii și caracterul izolat al amplasării obiectelor de protecție teritorială nu asigură o conservare efectivă a diversității biologice conform cerințelor stipulate în convențiile internaționale din domeniu. Această situație se agravează și prin nerespectarea regimului de protecție pe unele suprafețe din cadrul fondului ariilor naturale protejate de stat, prin lacunele cadrului instituțional (lipsa unităților de administrare a ariilor protejate, cu excepția celor științifice), nivelul insuficient al calificării cadrelor și al responsabilității autorităților locale. Toți acești factori pot avea un impact negativ de proporții asupra stabilității ecologice pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Pe parcursul anului au fost efectuate controale referitor la respectarea regimului de protecție și starea a 296 obiecte luate sub protecție, starea lor fiind reflectată în 296 acte și în 61 procese-verbale întocmite asupra persoanelor vinovate de încălcarea prevederilor Legii privind protecția ariilor naturale protejate de stat.

VIII. MANAGEMENTUL DEȘEURILOR ȘI SUBSTANȚELOR CHIMICE.

Veronica ANDRONIC,

Șef, Secția inspectare sol. Deșeuri și substanțe chimice.

1. Aspecte generale privind gestionarea deșeurilor și substanțelor chimice.
2. Substanțe chimice.
3. Valorificarea deșeurilor.
4. Activități de inspectare.

1. Aspecte generale privind gestionarea deșeurilor și substanțelor chimice.

Gestionarea deșeurilor reprezintă una dintre problemele importante cu care se confruntă Republica Moldova în ceea ce privește protecția mediului. Aceasta se referă la activitățile de colectare, transport, tratare, valorificare și eliminare a deșeurilor. Responsabilitatea pentru activitățile de gestionare a deșeurilor revine generatorilor acestora, conform principiului „**poluatorul plătește**” sau după caz, producătorilor, în conformitate cu principiul „**responsabilitatea producătorului**”.

De-a lungul timpului, această problemă s-a acutizat, mai ales în ultimele 2 secole, s-au dezvoltat diferite tehnologii considerând minimizarea cantității de deșeuri, gradul de poluare provocat, și, mai nou, importanța deșeurilor ca materii secundare probleme de vîrf. Însă până și cele mai dezvoltate țări întâmpină dificultăți în ceea ce privește aplicabilitatea lor. Pentru a găsi cea mai bună metodă de management al deșeurilor, respectiv pentru a minimiza impactul acestora asupra mediului este important reglementarea / determinarea factorilor care stimulează mai buna utilizare sau recuperare a resurselor conținute în deșeuri.

Principiile generale ale gestionării deșeurilor sunt concentrate în așa-numita „ierarhie a gestionării deșeurilor”. Principalele priorități fiind prevenirea producției de deșeuri și reducerea nocivității lor. Când nu se poate realiza nici una nici alta, deșeurile trebuie reutilizate, reciclate sau folosite ca resurse de energie. În ultima instanță, deșeurile trebuie eliminate în condiții de siguranță.

Prevenirea producției de deșeuri este o prioritate de vîrf în ierarhia gestionării lor, dar rezultatele în acest sens nu au fost tocmai satisfăcătoare până acum. Există o mare discrepanță între obiectivul politic al prevenirii, exprimat în diferite acte normative și legislative și realitatea creșterii permanente a generării de deșeuri. Cantitățile de deșeuri cresc și, potrivit prognozelor, vor continua să crească, iar odată cu ele va crește și impactul asupra mediului.

Obiectivele prevenirii deșeurilor sunt:

- reducerea emisiilor;
- reducerea conținutului de substanțe periculoase;
- creșterea eficienței resurselor.

Prin urmare, prevenirea trebuie aplicată prioritar fluxurilor de deșeuri cu volum mare, deșeurilor periculoase și deșeurilor care conțin substanțe periculoase.

Reducerea volumului de deșeuri casnice este însă o sarcină mult mai complicată, deoarece presupune diminuarea consumului, în general, precum și schimbarea tipurilor de consum, care, la rândul său, impune efectuarea unor schimbări a obiceiurilor și stilului de viață al oamenilor.

În prezent, la nivel național sunt inițiate programe și strategii ce se înscriu în direcția prevenirii sau reducerii generării deșeurilor. Inițiativele legislative și programele pilot au drept scop conștientizarea importanței și generalizarea practicilor de prevenire a generării deșeurilor.

Pentru realizarea acestui scop politica gestionării deșeurilor trebuie direcționată spre :

- promovarea și implementarea sistemului de gestionare integrată a deșeurilor menajere și industriale la nivel de regiune,
- crearea unor sisteme de colectare, precolectare selectivă, transportare și valorificare materială a deșeurilor în toate regiunile,
- îmbunătățirea sistemului de transport a deșeurilor prin completarea și mărirea parcului de utilaje de transport specializat al deșeurilor,
- reintroducerea în circuitul economic al deșeurilor neattractive, precum uleiuri uzate, acumulatori, textile, sticlă, mase plastice, anvelope uzate,

- diminuarea/eliminarea impactului actual produs de sistemele actuale de salubritate urbană și rurală și depozitarea neecologică a deșeurilor menajere și industriale, asupra sănătății umane și a mediului înconjurător.
- construcția unor depozite controlate regionale și crearea stațiilor de transfer.

Gestionarea deșeurilor ridică probleme foarte complexe, care necesită întreprinderea acțiunilor coordonate de la nivelul local la cel raional / regional, colaborarea societății civile și autoritățile locale, cu reprezentanții guvernului și de asemenea colaborarea între state.

Datele privind gestionarea deșeurilor în Republica Moldova fac distincție între două categorii importante de deșeuri:

- deșeuri municipale;
- deșeuri de producție.

Deșeurile municipale reprezintă totalitatea deșeurilor generate în mediul urban și rural din gospodării, instituții, unități comerciale, agenți economici (deșeuri menajere și asimilabile), deșeurile stradale colectate din spații publice, străzi, parcuri, spații verzi, deșeurile din construcții-demolări și nămolurile de la epurarea apelor uzate orășenești.

Colectarea deșeurilor este responsabilitatea autorităților publice locale, direct – prin serviciile locativ comunale de salubritate sau indirect – pe bază de contract.

În anul 2012, cantitatea de deșeuri menajere solide colectate prin intermediul serviciilor locativ comunale de salubritate a constituit **303101 tone de deșeuri**. Pentru populația care nu este deservită de serviciile de salubritate, cantitatea de deșeuri generată se calculează: – **0,9 kg / loc / zi** în mediul urban și – **0,4 kg / loc / zi** în mediul rural.

Agravarea problemei deșeurilor, în special a deșeurilor menajere solide, este generată de modul defecuos în care sunt soluționate în prezent diferite etape de procesare a deșeurilor.

Cea mai răspândită metodă de tratare a deșeurilor menajere este depozitarea pe sol, care reprezintă o sursă importantă de poluare a solului și apelor subterane. Evacuarea deșeurilor la gunoiști rămâne a fi o modalitate de bază în eliminarea deșeurilor.

Astfel, direcțiile prioritare de dezvoltare a managementului deșeurilor urmează să se axeze pe principiile ierarhiei deșeurilor, și anume:

- **Prevenirea:** prevenirea producerii de deșeuri în partea superioară a ierarhiei, este opțiunea cea mai potrivită. Prevenire înseamnă încetinirea și inversarea în cele din urmă a ratei de creștere a deșeurilor și a proprietăților periculoase ale deșeurilor care sunt generate,
- **Reutilizarea și reciclarea:** Aceasta se referă la utilizarea deșeurilor ca materie primă secundară, fie fără prelucrare suplimentară (reutilizare), sau cu prelucrarea ulterioară (reciclare),
- **Recuperarea:** Aceasta se referă la extragerea valorii în continuare (inclusiv a energiei) din deșeurile generate. Recuperarea include utilizarea fracțiunii combustibile de deșeuri drept combustibil alternativ în producția de energie electrică și termică.
- **Eliminarea:** Aceasta se referă la înhumarea în depozitele de deșeuri a componentelor de deșeuri care nu pot fi reutilizate, reciclate și recuperate, care sunt concepute pentru a limita strict emisiile în mediu.

Aceste principii vor face posibil atingerea obiectivelor generale și cele specifice ale gestionării deșeurilor și anume: deșeurile municipale, ambalaje și deșeuri de ambalaje, deșeurile vegetale, dejecții, rumeguș, deșeuri de la industrializarea lemnului, nămoluri provenite de la stațiile de epurare, anvelopelor uzate, vehiculelor scoase din uz, echipamentelor electrice și electronice, deșeuri periculoase, uleiurilor uzate, bateriilor uzate.

Impactul deșeurilor asupra mediului a crescut alarmant în ultimii ani, iar administrarea necorespunzătoare a acestora generează contaminări ale solului și ale pânzei freactice, precum și emisii de metan, bioxid de carbon și gaze toxice, cu efecte directe asupra sănătății populației și mediului. Această acțiune nefastă a deșeurilor se manifestă deosebit de distructiv în zonele rurale. Populația deseori nu cunoaște pericolele generate de gestionarea proastă a deșeurilor (amestecarea tuturor tipurilor de deșeuri – animale, chimice, de construcție, metal ș.a.) și aruncarea lor pe malurile râpelor și în apropierea izvoarelor. Asemenea acțiuni conduc la poluarea puternică a apelor freactice, care sunt principala sursă de apă potabilă în localitățile rurale.

Foarte lent se implementează și alte metode de eliminare a deșeurilor. În țară acest procedeu este la nivel de experimentare și de proiecte-pilot.

1.1. Acțiunile de salubritate a localităților din Republica Moldova.

Pentru desfășurarea eficientă a acțiunilor de salubritate și amenajare a localităților, organizate în cadrul Concursului Național „Cea mai modernă, mai salubră și amenajată localitate”, instituită în baza Hotărârii Guvernului nr.678 din 06 iunie 2008, Inspectoratul Ecologic de Stat a elaborat Dispoziția nr.4-d din 12.03.2012 cu privire la organizarea și desfășurarea acțiunilor de salubritate și amenajare a localităților și a pus-o pe rol începând cu 22 martie .

Activitățile de salubritate și amenajare a localităților au fost anticipate de efectuarea unui șir de măsuri organizatorice.

Subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului au participat la pregătirea Dispozițiilor Consiliilor municipale și raionale privind instituirea Comisiilor de lucru, la elaborarea planurilor locale de acțiuni și de informare a populației.

În perioada desfășurării acțiunilor de salubritate, după o inspectare extinsă în teritoriu, inspectorii de mediu au încheiat **1204** procese – verbale cu privire la contravenții persoanelor fizice, juridice și cu funcții de răspundere, care au admis încălcarea regulilor de gestionare a deșeurilor. Această atitudine a permis și concretizarea volumelor de lucru pentru realizare.

Vinovații de încălcări au fost sancționați dur. Suma amenzilor aplicate în această perioadă constituie **387 900 lei**, din care au fost achitate **153 200 lei**.

Odată cu aplicarea sancțiunilor au fost întocmite și **860** acte de control cu prescrierea indicațiilor obligatorii în vederea lichidării în termeni restrânși a gunoștilor depistate.

La nivel național au fost depistate **4198** gunoști stihinice, care ocupau o suprafață de **427,99** ha, din acestea – **3238** gunoști, cu suprafața de **318,57** ha au fost lichidate pe parcursul campaniei. Activitățile de lichidare a gunoștilor nesancționate au continuat pe parcursul anului sub supravegherea inspectorilor de mediu din teritoriu, care au străduit ca acestea să fie lichidate prin reducere și nu prin înhumare în locurile unde s-au format și au fost depistate.

Un criteriu de apreciere deosebit a activităților de lichidare a gunoștilor stihinice este suprafața eliberată de deșuri. Astfel, suprafața terenurilor salubrite constituie: în spații verzi – **2950,91** ha, în fâșii forestiere de protecție – **251,41** ha, pe terenuri agricole, pășuni – **9,91** ha, pe terenuri publice – **911,9** ha, pe terenuri neproductive (rîpi) – **5,9** ha și pe drumuri locale și naționale – **98,8** km.

Totodată au fost întreprinse măsuri de amenajare a **720** depozite de deșuri menajere solide pe o suprafață de **804,79** ha, lucrări care se datorează efortului primăriilor.

Se stăruie ca autoritățile publice locale să acorde o atenție deosebită **colectării separate a deșeurilor menajere solide** și transmiterii acestora pentru valorificare agenților economici autorizați.

În majoritatea localităților lipsesc serviciile de salubritate și nu se efectuează colectarea, transportarea și reciclarea deșeurilor. Crearea și funcționarea acestor servicii ar conduce la reducerea cantității deșeurilor și eficiența minimizării impactului lor asupra mediului.

Pornind din situația creată, este important ca autoritatea publică locală să contribuie la crearea unei infrastructuri viabile formată din servicii specializate, care ar soluționa problemele de management al deșeurilor la nivel local, deoarece potrivit art.6 al Legii nr.1347-XIII din 09.10.1997 privind deșeurilor de producție și menajere, autoritatea publică locală este responsabilă de implementarea cerințelor ecologice ce țin de gestionarea deșeurilor din teritoriul administrat.

La nivel satisfăcător au decurs acțiunile de salubritate a localităților în municipiile Bălți, în raioanele Dondușeni, Telenești, Criuleni, Ștefan-Vodă, Leova, Ungheni ș.a., lent se desfășoară în UTA Găgăuzia, raioanele Edineț, Cantemir, etc.

Pe parcursul campaniei s-au desfășurat și acțiuni de educație ecologică a populației prin intermediul seminarelor și adunărilor în colective, întrunirilor cu factorii de decizie care se fac publice.

Măsurile întreprinse de salubritate a localităților și rezultatele obținute sunt pe larg reflectate în mass-media scrisă, emisiuni radio și televiziune. Pe parcursul Campaniei de primăvară – 2012, specialiștii Inspectoratului au participat la 27 emisiuni radio și televiziune și au publicat 46 articole în presa locală.

E regretabil, dar nivelul conștientizării populației privind păstrarea curățeniei în locurile publice și de trai lasă încă mult de dorit și rămîne o problemă de soluționat nu doar pentru instituțiile de mediu, dar, poate în primul rînd, a instituțiilor de învățămînt și societății civile.

Salubritate și amenajare a localităților, 2012.

Tab. 1

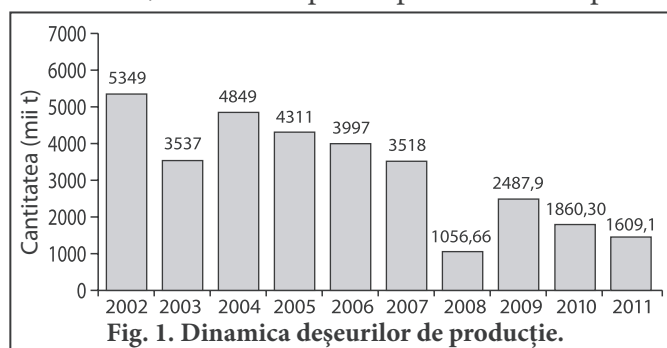
Nr	Raionul, Municipiul	Gunoiști stihnice depistate, nr. / suprafața, ha	Gunoiști stihnice lichidate, nr. / suprafața, ha	Depozite DMS amenajate nr. / suprafața, ha	Suprafața terenurilor salubritate după categorii (spații verzi, fâșii de protecție, etc.), ha	Acte întocmite, nr.	Procese verbale, nr.	Amenzi aplicate / încasate, lei	Volumul deșeurilor evacuate din locurile neautorizate, M.C.	Calculul prejudiciilor cauzate soluțiilor nesanționante, nr. / lei	Proiecte realizate, cât și în desfășurare în vederea gestionării deșeurilor, nr. / suma alocată, (lei)
1	Chișinău	654 / 18,9	654 / 18,9	5 / 44,1	SV – 1543,0 Pup – 582,5	88	35	22800 / 7600	245930	-	-
2	Bălți	32 / 0,79	32 / 0,79	3 / 28,1	SV – 98,3	38	32	23400 / 8300	24772,0	-	-
3	Cahul	405 / 16,44	405 / 16,44	25 / 22,4	SV – 132,41	37	18	7500 / 4000	3044,0	-	2/5 ml. 540 mii
4	Comrat	143 / 36,11	99 / 26,69	26 / 34,1	Pup - 26,69	29	22	4100 / 1700	1236,0	-	-
5	Anenii Noi	46 / 11,97	21 / 7,8	-	Pup - 49,0	10	15	11200 / 5100	1570,5	-	-
6	Basarabean	122 / 1,56	98 / 1,24	11 / 9,4	SV - 90	12	10	8000 / 4000	346,0	3000	1 /
7	Briceni	144 / 4,14	110 / 3,11	28 / 41,0	SV – 14,76 Ff – 48,32 Agr. – 5,504 Drum – 8	19	19	9200 / 4600	-	-	-
8	Cantemir	119 / 3,94	91 / 2,98	37 / 98,6	SV – 10,6	23	38	13200 / 800	186,0	-	1/60 mii
9	Cimișlia	69 / 1,98	55 / 1,60	30 / 23,8	SV – 24,3 Ff - 26,8	6	15	6000 / 2200	1318,0	-	-
10	Criuleni	68 / 10,36	44 / 5,16	24 / 26,0	SV – 42,5	3	29	7000 / 2200	324,4	-	-
11	Călărași	105 / -	89 / -	29 / 13,78	SV - 37,0	2	14	1600 / -	770,0	2200	-
12	Căușeni	179 / 21,13	150 / 18,5	27 / 6,5	SV - 7,85	31	96	15400 / 6800	3405,0	-	-

Nr	Raionul, Municipiul	Gunoiști stihnice depistate, nr. / suprafața, ha	Gunoiști stihnice lichidate, nr. / suprafața, ha	Depozite DMS amenajate nr. / suprafața, ha	Suprafața terenurilor salubrizate după categorii (spații verzi, fâșii de protecție, etc.), ha	Acte întocmite, nr.	Procese verbale, nr.	Amnzi aplicate / încasate, lei	Volumul deșeurilor evacuate din locurile neautorizate, M.C.	Calculle prejudiciilor cauzate solului prin poluare de la gunoiștile nesancționate, nr. / lei	Proiecte realizate, cât și în desfășurare în vederea gestionării deșeurilor, nr. / suma alocată, (lei)
13	Dondușeni	52 / 1,	28 / 0,41	26 / 10,1	Pup – 20,0	28	41	16600 / -	-	-	-
14	Drochia	38 / 8,85	7 / 2,01	12 / 10,0	Sv-20,6 Ff-9,3	28	12	10200 / 1300	169	-	1 / 194 mii
15	Dubăsari	32 / 2,63	24 / 2,37	9 / 15,5	Sv – 26,95 Ff – 43,0 Pasuni - 2,3 Rîpi - 2,0	7	21	4800	192,0	-	-
16	Fălești	195 / 19,96	154 / 14,3	60 / 40,06	Public – 72,11	10	134	55600 / 27800	975,0	-	1 /
17	Florești	130 / 2,46	110 / 0,76	5 / 1,3	Sv – 332,5	22	7	4200 / 2000	292,0	300	-
18	Edineț	96 / 27,84	96 / 27,84	10 / 16,56	Pub - 104,47	15	5	1000 / 500	1170,6	-	1 / 74 mii
19	Glodeni	30 / 8,8	27 / 7,4	24 / 48,2	Sv-2,9 Ff- 1,6 Rîpi – 3,9	20	27	4700 / 900	1670,0	-	-
20	Hîncești	182 / 7,20	120 / 5,2	23 / 22,11	Sv- 29,99 Ff- 1,03	39	37	14800 / 7400	285,0	-	1 / 750 mii
21	Ialoveni	74 / 8,56	56 / 6,32	18 / 16,9		14	47	13700 / 6850			
22	Leova	77 / 3,08	48 / 2,55	34 / 13,6	Sv – 2,61	11	81	32400 / 9800	620,0	-	-
23	Nisporeni	94 / 12,4	48 / 9,2	7 / 7,2	Sv – 54,03 Ff – 4,5 Pub – 8,3	23	8	1200 / 600	102,1	-	4 / 770 mii

24	Ocnîța	103 / 7,17	96 / 6,70	30 / 28,88	Sv - 46,0 Ff - 5,73	23	22	2200 / 500	350,0	432	1 / 1,5 mln.
25	Orhei	75 / 23,03	71 / 20,13	34 / 37,6	Sv - 104,6 Ff - 36,3	18	33	1200 / 200	1251		
26	Rezina	76 / 19,61	37 / 8,93	-	Sv - 141,4 Ff - 31,7	18	117	8800 / 4300	126,5	-	-
27	Râșcani	67 / 19,52	48 / 17,74	43 / 56,5	Agr - 2,11 Sv - 2,01 Dru - 90 km	79	19	9200 / 4400	-	-	-
28	Ștefan Vodă	137 / 16,23	134 / 16,1	15 / 6,7	Sv - 74,7 Ff - 3,6	24	20	7600 / 2400	718,0	-	-
29	Sângerei	87 / 19,3	51 / 12,3	14 / 7,0	Sv - 12,2 Ff - 15,4	51	23	15500 / 7750	255,6	-	-
30	Soroca	84 / 2,13	64 / 1,77	48 / 37,7	Sv - 10,9 Ff - 13,3	29	30	1000 / 4800	125,0	-	-
31	Strășeni	63 / 2,3	46 / 1,8	6 / 10,1	Sv - 12,5 Ff - 9,6	12	25	11200 / 5700	243,5	-	3 / 5 mln
32	Șoldănești	153 / 35,97	10 / 21,97	-	Sv - 6,3 Ff - 0,93	38	13	5200 / 2600	239,1	-	-
33	Taraclia	43 / 30,4	33 / 25,0	2 / 1,8	Pub - 23,4	17	59	21800 / 10200	289,0	-	-
34	Telenești	67 / 1,7	54 / 1,2	42 / 51,1	Sv - 33,2 Pub - 25,4	27	56	4200 / 2100	875,0	-	-
35	Ungheni	157 / 20,7	28 / 3,36	13 / 18,1	Sv - 36,8	9	24	11400 / 3800	1426,0	-	-
TOTAL		4198 / 427,99	3238 / 318,57	720 / 804,79	Sv-2950,91 Public-911,87 Ff - 251,41 Agr,pas - 9,914 Drum - 98,8 Rîpi - 5,9	860	1204	387 900 / 153 200	294 mii	5932	16 / 13 mln 880 mii Lei

1.2 Deșeurile de producție.

Deșeurile sunt tot mai mult considerate nu doar ca o problemă ecologică, ci și ca o posibilă resursă economică, a cărei recuperare poate aduce importante avantaje economice.

Conform datelor statistice, pe teritoriul Republicii Moldova s-au format circa 1,306 mln. tone deșeurii de producere, dintre care 345 mii. tone sunt utilizate. De menționat, că pe parcursul ultimilor ani cantitatea deșeurilor de producție este în descreștere (Fig.1).

Ramurile care generează cele mai mari cantități de deșeurii de producere sunt : industria extractivă, industria alimentară și a băuturilor, creșterea animalelor (tab. 2).

Până la 25-45% din materialele dobândite de întreprinderile de extragere a materiei prime (de construcție) le reprezintă deșeurile, apoi urmează cele din zootehnie și industria alimentară. Deșeurile animaliere sunt o sursă puternică de poluare chimică și bacteriologică a apelor de suprafață, subterane și a solului.

În ultimii ani s-a atestat mărirea cantităților de deșeurii de producție din diverse sectoare ale economiei, mai mult din industria de extracție a materialelor de construcție. Creșterea cantității deșeurilor de producție este în dependență de activitatea industrială și de numărul de animale din sectorul zootehnic.

Cantitatea deșeurilor de producție generate de diferite sectoare ale economiei, mii tone.

Tab. 2

Denumirea materiei prime secundare, deșeurilor de producție și de consum	Existent la începutul anului	Formate	Utilizate	Nimicit sau scos la gunoște	Existent la sfârșitul anului
1	2	3	4	5	6
Deșeurii de cenușă și zgură de la centrale termice	230,0	2498,6	1280,6	735,6	115,8
Deșeurii metale feroase	16423,0	10574,0	4217,0	255,1	18917,2
Deșeurii și resturi din metale neferoase	1098,4	246,1	229,5	7,5	1141,1
Materie primă secundară polimeră	114,9	543,6	780,3	21,7	136,4
Materie primă secundară cu conținut de cauciuc	242,3	4394,7	4097,6	9,1	449,8
Deșeurii aferente folosirii lemnului	126,6	3205,1	780,5	453,5	292,0
Deșeurii de la utilizarea hârtiei	1563,0	2591,8	4469,5	232,5	2173,9
Deșeurii de la întreprinderile și organizațiile de extracție	6841697,2	423380,8	17218,2	140009,4	5879882,3
Deșeurii de materiale de construcție	750,7	7967,4	3646,4	544,6	793,6
Deșeurii de sticlă, porțelan, faianță	686,2	34676,9	56766,1	62,6	3719,7
Deșeurii din industria produselor și băuturilor	37325,8	394577,3	20415,5	125882,7	36692,3
Deșeurii din industria cărnii	17690,3	27838,6	33952,3	1017,1	9373,3
Deșeurii din industria morăritului	532,7	29148,6	933,5	387,4	404,4
Deșeurii din fitotehnie	2641,6	33619,9	17024,9	11484,4	4311,1
Deșeurii de la creșterea animalelor	60471,9	328283,6	198236,9	155640,2	66398,6
Deșeurii menajere solide	10746,0	303101,3	2627,5	996548,2	12997,4
Materiale textile secundare	130,0	1359,3	47,5	730,3	406,3
Deșeurii din prelucrarea tutunului	4,5	23,1			16,0
Deșeurii spitalicești		677,2	2,0	657,7	14,0
Total	7193564,26	1305606,6	364098,3	438131,40	6025237,8

Deșeurile spitalicești.

Legislația în domeniul gestiunii deșeurilor prevede reducerea cantităților de deșuri. Astfel în baza indicației Inspectoratului Ecologic de Stat nr.1748 din 30.10.2012 privind modul de gestionare a deșeurilor medicale și menajere solide de către instituțiile medicale din țară, în perioada 30 octombrie – 08 noiembrie 2012, Agențiile și Inspecțiile Ecologice au supus controlului ecologic 198 instituții medicale, generatoare de deșuri medicale periculoase și nepericuloase.

Ca rezultat al controalelor ecologice efectuate s-a stabilit, că majoritatea instituțiilor medicale dispun de Regulamentele interne de gestionare a deșeurilor medicale și menajere solide, elaborate în baza Ghidului Ministerului Sănătății „de supraveghere și control în infecțiile nosocomiale”.

Atît Ghidul, cît și Regulamentele interne de gestionare a deșeurilor sunt elaborate în baza Regulamentului privind gestionarea deșeurilor medicale, aprobat prin Hotărârea nr.5 din 14.12.2001 a Medicului-șef sanitar de stat al RM (Monitorul Oficial nr.103 art. Nr:29 din 24.01.2002).

Evaluarea Instituțiilor Medicale la compartimentul gestionarea deșeurilor medicale și menajere solide, s-a soldat cu întocmirea a 194 acte de control cu prescrierea indicațiilor obligatorii pentru fiecare instituție aparte și încheierea a 22 procese-verbale cu privire la contravențiile prevăzute de art.154 Cod Contravențional al RM ce ține de încălcarea regulilor de gestionare a deșeurilor.

Totodată, Inspectoratul Ecologic de Stat a emis în privința dlui Costru Tudor, director al ÎMSR Spitalul raional Nisporeni, Hotărârea nr.2076 din 11.12.2012 cu privire la sistarea exploatării cuptorului fostei cazangerii și arderea deșeurilor medicale și de altă proveniență.

Din cele 198 instituții medicale supuse controlului, 84 instituții medicale incinerează deșeurile medicale periculoase, astfel fiind admisă încălcarea prevederilor art.38, 62 din Legea nr.1515-XII din 16.06.1993 privind protecția mediului înconjurător, art.8 lit.(i) și art.20 lit.(b, d) din Legea nr.1347-XIII din 09.10.1997 privind deșeurile de producție și menajere, inclusiv art.23 alin.(2) din Legea nr.1422-XIII din 17.12.1997 privind protecția aerului atmosferic.

Deși se cunoaște faptul, că în rezultatul incinerării deșeurilor medicale în atmosferă se emit dioxine, furani, metale grele (cum sunt plumbul, mercurul și cadmiu), particule fine de praf, acid clorhidric, dioxid de sulf, oxid de carbon, funingine și alți compuși care au un impact deosebit de negativ asupra mediului și sănătății populației, instituțiile medicale, cît și Centrele de Sănătate Publică raionale zilnic admit încălcarea prevederilor Legii nr.10-XVI din 03.02.2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, care reglementează organizarea supravegherii de stat a sănătății publice.

În conformitate cu Directiva Uniunii Europene (UE) nr.2000/76/EC cu privire la incinerarea deșeurilor, incineratoarele de deșuri medicale trebuie să îndeplinească limita maximă admisă pentru emisii de 0,1 ng TEQ/m³ pentru dioxină și furani, iar Convenția de la Stockholm privind poluanții organici persistenți, stipulează, că părțile la convenție, înreprind măsuri / eforturi de eliminare a producerii de POPs.

Deșuri provenite din sectorul zootehnic.

O problemă extrem de importantă pentru țara noastră este poluarea solului și apelor subterane cu diferite deșuri organice, resturi furajere, dejecții animaliere ș.a. În rezultatul putrefacției și mineralizării, azotul organic din aceste deșuri se transformă în nitrați, care infiltrându-se în sol conduc la poluarea apelor subterane.

Conform datelor inventarierii complexelor zootehnice s-a constatat, că pe parcursul anului s-au acumulat 3400 m.c. de dejecții animaliere, dintre care fiind utilizate doar 2 031 m.c.

1.3 Deșeurile periculoase.

Deșeurile periculoase alcătuiesc, de obicei, mai puțin de 1% din toată cantitatea de deșuri acumulate. În cazul gestionării incorecte ele prezintă un pericol deosebit pentru mediul înconjurător și sănătatea populației. Cantitatea deșeurilor periculoase formate constituie – 510,32 tone și neutralizate (lichidate) 110,2 tone (tab. 3).

Prin urmare, cantitatea de deșuri utilizate și neutralizate scade, iar cantitatea de deșuri expediate la rampele de depozitare și cele transmise altor întreprinderi crește.

Evidența statistică a deșeurilor nu este suficient de strictă și adesea nu reflectă starea reală a lucrurilor.

Prin natura lor, deșeurile periculoase au cel mai mare impact potențial asupra mediului înconjurător și sănătății populației. Ținând cont de proprietățile lor specifice (de exemplu: inflamabilitate, corozivitate, toxicitate), este necesar ca activitățile de gestionare a deșeurilor periculoase să fie abordate într-un mod riguros.

Majoritatea deșeurilor periculoase sunt depozitate la întreprinderile generatoare de deșeuri.

Deșeuri periculoase (toxice), tone.

Tab. 3

Denumirea deșeurilor toxice	Existent la începutul anului	Formarea toxice	Folosite (utilizate)	Neutralizate (lichidate)	Existent la sfârșitul anului
1	2	3	4	5	6
Deșeuri ce conțin cadmiu și compușii lui	0,002				0,002
Deșeuri ce conțin mercur și compușii lui, inclusiv lămpi cu mercur	0,023444	0,00302			0,024464
Deșeuri ce conțin crom hexavalent și compușii lui	2,845	11,6		11,6	2,845
Deșeuri ce conțin compuși de cianură	4073,797	41,100	182,925	73,700	3819,297
Deșeuri ce conțin vanadiu	408,860				408,860
Deșeuri galvanice	11,503				11,503
Deșeuri petroliere	175,453	183,803	109,143	24,670	142,029
Șlam petrolier	360,895	79,339	1,600		362,420
Solvenți utilizați	0,190				0,190
Deșeuri ce conțin plumb și compușii lui	223,282	137,028	84,358	0,580	179,911
Deșeuri de la prod. și utiliz. colorant., pigm., lacurilor și vopselelor	20,577	0,195	0,150		20,557
Emulsii utilizate și lichide tratare-răcire	19,526	2,350	5,890	0,100	16,686
Chimicale și pesticide inutilizabile, interzise	566,69	14,080	453,94		569,06
Acizi neorganici utilizați	7,004	0,229	0,241	0,210	6,782
Acizi organici utilizați	0,085				0,085
Deșeuri ce conțin nichel și compușii lui	14,448		0,008		14,060
Sediment din decantor format după epurarea chimică și sau electr.	242,920	0,022			242,025
Deșeuri ce conțin cupru și compușii lui	0,025	0,350			0,300
Deșeuri ce conțin cobalt și compușii lui	0,140	0,020			0,160
Detergenți	0,900	14,200			0,700
Amestecuri de turnătorie utilizate		26,000	10,000		
Total	6129,165	510,319	848,255	110,86	5797,496

Sursa: Biroul Național de Statistică.

2. Substanțe chimice.

Datorită riscului pentru mediu și sănătatea populației reprezentat de substanțele și preparatele chimice periculoase, managementul și monitorizarea acestora prezintă interes deosebit din partea tuturor factorilor responsabili.

Armonizarea legislației naționale cu actele normative europene în domeniu, reprezintă una din prioritățile autorităților competente.

În vederea implementării Directivei 91/414 privind plasarea pe piață a produselor pentru protecția plantelor, în anul 2012 au fost emise 265 avize ecotoxicologice necesare în vederea omologării acestora, dintre care 225 au fost omologate de Consiliul Interdepartamental pentru Omologarea Produselor pentru Protecția Plantelor prin procedură națională.

Pe parcursul anului în țară au fost importate 3450 tone de produse chimice pentru protecția plantelor și s-au utilizat 2432 tone.

Pe parcursul anului au activat 58 firme licențiate care s-au ocupat cu importul produselor pentru protecția plantelor. În total, cu activitățile de asigurare a agriculturii cu produse pentru protecția plantelor s-au ocupat 161 companii și firme specializate.

Poluanții organici persistenti.

Poluanții organici persistenti (POP) reprezintă o categorie de substanțe foarte stabile din punct de vedere chimic, cu proprietăți toxice și bioacumulative.

În virtutea proprietăților lor, poluanții organici persistenti, prezintă un pericol sporit pentru sănătatea oamenilor și mediul ambiant. Ei au calități nocive extrem de pronunțate, au un grad înalt de rezistență la degradare și proprietăți de acumulare în organismele vii și mediul înconjurător, pot fi ușor transportați în atmosferă la distanțe mari și se depun departe de locul de emisie, pot afecta sănătatea și mediul, fie aproape sau departe de sursele lor.

POP cuprinde un șir de pesticide organo-clorurate, bifenili policlorurați (BPC) și unii poluanți industriali, inclusiv dioxinele și furanii.

În perioada anilor 2003-2008, în baza Hotărârii Guvernului nr.1543 din 29.11.2002 cu privire la măsurile suplimentare pentru depozitarea centralizată și neutralizarea pesticidelor inutilizabile și interzise, în baza mijloacelor alocate din bugetul de stat și Fondul Ecologic Național și cu suportul țărilor membre NATO unitățile Armatei Naționale și ale Departamentului Situații Excepționale, au realizat lucrările de reambalare și stocare centralizată a pesticidelor inutilizabile și interzise din depozitele fostelor gospodării agricole. În rezultat, către sfârșitul anului 2008, peste 3350 tone de deșeuri de pesticide din 350 de depozite și 40 de înhumări ilicite au fost colectate, ambalate și stocate în 23 depozite centrale raionale.

În anii 2007-2008 în cadrul proiectului „Managementul și distrugerea stocurilor de poluanți organici persistenti, finanțat de Fondul Global de Mediu prin Banca Mondială, cofinanțat de Guvernul Republicii Moldova și implementat de Ministerul Mediului, 1293 tone de pesticide din 11 raioane (13 depozite) au fost evacuate peste hotare și distruse.

Depozitul din raionul Comrat

Depozitul din raionul Taraclia

Depozitul din raionul Taraclia

În prezent, în 23 depozite se mai păstrează cca. 2000 tone de astfel de deșeuri, ambalajul cărora se deteriorează cu trecerea timpului, în așa mod crescând substanțial riscurile generate de acestea pentru mediu și populația din zonele adiacente. Numeroasele adresări parvenite la Guvern, Ministerul Mediului și alte instituții de stat centrale, denotă o îngrijorare tot mai mare a populației și autorităților din teritoriu în legătură cu agravarea acestei probleme. Totodată, anual se cheltuiesc sume importante din bugetul de stat pentru asigurarea pazei acestor obiecte, care nu întotdeauna este eficientă, fiind înregistrate numeroase spargeri ale depozitelor și sustragerea ambalajului de către cetățeni inconștienți.

Toate acestea demonstrează necesitatea acută de soluționare urgentă a problemei acestor stocuri, și, în primul rând a pesticidelor lichide (cca. 190 tone), care din cauza coroziunii butoaielor, se scurg și poluează masiv zonele adiacente.

La 3 mai 2011 a fost semnat Memorandumul între Ministerul Mediului și Agenția Ceha pentru Dezvoltare (CZDA) privind proiectul „Reducerea riscurilor de mediu cauzate de pesticide în Moldova”, conform căruia în perioada iunie 2011 – mai 2012 vor fi evacuate și distruse cca. 200 tone de pesticide din patru depozite raionale: Grădinița (Căușeni), Clocușna (Ocnița), Ciobalaccia (Cantemir) și parțial Pașcani (Criuleni). În afara acestui proiect rămân 19 depozite cu cca. 1800 tone de pesticide.

Ministerul Apărării negociază cu NATO acordul de finanțare a activităților de evacuare și distrugere a cca. 1270 tone de pesticide, ambalate și depozitate la etapele precedente ale proiectului. Conform angajamentelor anterioare, aceste lucrări urmează a fi cofinanțate din Fondul Ecologic Național, drept contribuție din partea Guvernului. .

În prezent, Oficiul Management Durabil POP de pe lângă Ministerul Mediului implementează proiectul „Colectarea, depozitarea centralizată și distrugerea reactivelor chimice învechite din laboratoarele instituțiilor de învățământ preuniversitar din Republica Moldova”, finanțat din Fondul Ecologic Național. Lucrările sunt realizate de Compania SAVA (Germania), în baza contractului semnat la 4 mai 2011. Compania respectiva are o experiență bogată în domeniu, dispune de capacitățile necesare și este autorizată pentru realizarea activităților de eliminare a deșeurilor chimice periculoase, inclusiv din categoria POP.

Având în vedere, incertitudinea în privința semnării acordului de finanțare și lansare a lucrărilor de eliminare a pesticidelor în cadrul Proiectului NATO și situația privind stocurile de pesticide din depozitele raionale, una din căile de soluționare a problemei, ar fi eliminarea treptată, în ordinea priorităților stabilite a stocurilor din depozite, reieșind din mijloacele disponibile.

Depozite de pesticide inutile și interzise.

Tab. 4.

Nr./ od	Raionul Municipiul	Locul depozitării centralizate	Cantitatea, (t)
1	Anenii Noi	Unitatea militară Dânceni	20,600
2	Ialoveni		123,445
3	Basarabeasca	Sadaclia	47,268
4	Cahul	Cahul	77,519
5	Călărași	Călăraș, Onișcani	132,14
6	Chișinău	Pașcani, Criuleni	184,88
7	Criuleni, Dubăsari		
8	Comrat	Budjac	135,436
9	Dondușeni	Tîrnova	54,875
10	Dubăsari	Doroțcaia	21,008
11	Fălești	Hitresti	200,199
12	Glodeni	Alexandreni, Sîngerei	225,18
13	Mun. Bălți		
14	Sîngerei		
15	Drochia		
16	Leova	Iargara	56,771
17	Ocnîța	Clocușna	16,0
18	Orhei	Pelivan	57,449
19	Soroca	Cosăuți	34,446
20	Taraclia	Rodina Nova	190,743
21	Ungheni	Ungheni (unitatea militară)	97,02
22	Cantemir	Ciobalaccia	12,21
23	Edineț	Edineț	9,2
24	Căușeni	Grădinița	141,7
25	Rezina	Păpăuți	34,12
26	Ciadir Lunga	Gaidar	76,81
Total acumulat în depozite			1949,03

3. Valorificarea deșeurilor.

Odată cu intrarea în vigoare a noii Directive a Uniunii Europene 2008-98/CE privind deșeurile, în Uniunea Europeană s-au schimbat abordările ce țin de gestionarea deșeurilor, și acestea urmează a fi incluse în politica și legislația națională prin elaborarea actelor respective în domeniu.

Pentru promovarea unui management adecvat al deșeurilor menajere solide și al deșeurilor periculoase este necesar crearea de către autoritățile publice locale a infrastructurii privind colectarea selectivă a deșeurilor menajere solide, colectarea și gestionarea corespunzătoare a deșeurilor periculoase, inclusiv prevederea tuturor operațiunilor de transportare, depozitare și construirea instalațiilor de tratare a tuturor formelor de deșeuri.

Sunt necesare eforturi considerabile în vederea conformării standardelor europene, respectând standardele europene privind managementul deșeurilor.

Actualmente, în Republica Moldova își desfășoară activitatea de gestionare a deșeurilor (tab.5) agenții economici care dețin autorizații de management al deșeurilor (colectarea, prelucrarea maselor plastice, maculatura, cauciucuri, decontaminarea deșeurilor de mercur, a uleiurilor industriale ș.a.).

Prin urmare, a crescut numărul agenților economici care se ocupă de colectarea, transportarea și utilizarea deșeurilor industriale (sticlă, maculatură, metal uzat, masă plastică ș.a.) și periculoase (baterii, sedimente galvanice, becuri luminescente uzate, deșeuri petroliere).

Agenții economice care dispun de Autorizații privind gestionarea deșeurilor.

Tab. 5.

№	Agentul economic / Adresa juridică	Seria și nr. autorizației, termenul de valabilitate	Genul de activitate	Volumul și tipul deșeurilor colectate/depozitate, (tone)	Volumul și tipul deșeurilor prelucrate, (tone)	Volumul și tipul deșeurilor livrate/exportate, (tone)	Actul de control nr....din.. P / V (art...CC RM)
1	SRL „ABS” mun. Chișinău, str. Pădurii, 19	005 nr.037 / 2012 din 27.06.2012, valabilă 27.06.2017	Colectarea și prelucrarea deșeurilor din masă plastică	Masă plastică (PET) – 724,0	Masă plastică (PET) fărâmițate -551,0	Masă plastică (PET) – 352,0	Act nr.058909 din 05.10.2012
2	SRL „VanisPrim” mun. Chișinău, str. Meșterul Manole, 9	005 nr.039 / 2012 din 17.04.2012, valabilă 17.04.17	Efectuarea activităților în domeniul colectării și prelucrării deșeurilor galvanice, substanțelor chimice cu termen expirat și lămpilor luminescente uzate	Lămpi luminescente uzate cu mercur – 27296 unități	Lămpi luminescente uzate cu mercur – 15500 unități	Act nr.061698 din 29.11.2012, proces verbal nr.024052 din 29.11.2012 în temeiul art.154 CC al RM	
3	SRL „Inconarm” mun. Chișinău, str. Petricani, 86	005 nr.036/2012 din 06.01.2012, valabilă 06.01.2017	Utilizarea deșeurilor de uleiuri industriale ecologic conforme în tehnologia de producere a betonului și betonului armat	Deșeuri de uleiuri industriale – 4,6	Deșeuri de uleiuri industriale – 4,6		
4	SRL „UISPAC” mun. Chișinău, str. N. Milescu Spătarul, 75	005 nr.015 / 2008 din 26.08.2008, valabilă 26.08.2013	Efectuarea activităților în domeniul colectării deșeurilor de masă plastică	Deșeuri de masă plastică – 19,50	Deșeuri de masă plastică – 10,5	Deșeuri de masă plastică – 3,8	Act nr.061119 din 19.10.2012
5	„ADREM” SRL mun. Chișinău, str. M. Viteazu, 25,	005 nr.008 / 2007 din 28.03.2007, valabilă 28.03.2012; seria 005, nr.041/2012 din 30.07.2012, valabilă 30.07.2017	Colectarea uleiurilor uzate de automobile și ardării în cazane pentru încălzirea încăperilor întreprinderii	Uleiuri uzate de la automobile – 13,6	Uleiuri uzate de la automobile – 13,6		Act nr.050071 din 27.03.2012
6	SRL „Panel - Sistem” mun. Chișinău, str. G. Călinescu, 11	005 nr.028 / 2010 din 17.11.2010, valabilă 17.11.2015	Gestionarea deșeurilor, inclusiv colectarea, comercializarea deșeurilor din maculatură	Maculatură – 1640,0	-	Maculatură – 1640,0	Act nr.059821 din 24.08.2012
7	SRL „Sălcioara – Vascan” mun. Chișinău, str. Tighina, 49/2	005 nr.034/2011 din 03.06.2011, valabilă 03.06.2016	Colectarea, comercializarea și prelucrarea deșeurilor din maculatură	Maculatură – 3640,2	Maculatură – 1439,3		Act nr.059224 din 10.10.2012

8	Mișcarea Ecologistă din Moldova OT. Chișinău str. M. Eminescu,1	005 nr.030/2011 din 14.01.2011 valabilă 14.01.2016	Recepționarea și stocarea temporală a anvelopelor uzate	Anvelope uzate – 780 unități		Anvelope uzate – 780 unități	Act nr.061754 din 03.12.2012
9	Cooperativa "Polivtor"-mun. Bălți, str. Coroban, 2A	005 nr.014/ 2008 din 10.06.2008, valabilă 10.06.2013	Efectuarea activităților în domeniul gestionării deșeurilor din poli-etilenă	Poliетенă – 21,0	Poliетенă – 21,0		
10	Î "Roșca și C" mun. Bălți str. Mitrop Dosoftei, 13	005 nr.019 / 2009-din 18.08.2009, valabilă 18.08.2014	Efectuarea activităților în domeniul gestionării deșeurilor, inclusiv colectare, prelucrare a deșeurilor din masă plastică.	Poliетенă – 24,9	Poliетенă – 24,9		Act nr.0492051 din 03.04.2012
11	ÎM "Gospodăria Specializată Auto Bălți" or. Bălți, str. Decebal, 126	005 nr.013 / 2008-din 20.05.2008, valabilă 20.05.2013	Efectuarea activităților în domeniul gestionării deșeurilor menajere solide	Deșeuri menajere – 72960		Metal – 5,2PET – 5,7	Proces verbal conform art.154 alin.(10) CC al RM
12	„Junicard-Com” SRL mun. Bălți, str. Crîlov 24	005 nr. 026 / 2010-din 20.07.2010, valabilă 20.07.2015	Achiziția și prelucrarea deșeurilor nemetale (hîrtie și carton, PE, PP; PVC, PET și deșeuri agricole)	Tricotaj – 20,0		Tricotaj – 20,0	
13	SRL „Finplast Prim” mun. Bălți, str. Ștefan cel Mare, 195	005 nr.033/2011 din 17.10.2011, valabilă 17.10.2016	Colectarea, sortarea, reciclarea și comercializarea deșeurilor nemetale (maculatură(hîrtie, carton), materiale plastice (PE, PP, PS, PVC), folie de peliculară (LDPE, HDPE,PP), sticle PET)	Poliетенă – 55,0Maculatură – 126,0PET – 16,0		Poliетенă–40,0-Maculatură-94,0-PET – 13,5	
14	SRL "AVE Ungheni" or. Ungheni, str. Lacului, 1	005 nr.025 / 2010-din 02.07.2010, valabilă 02.07.2015	Colectarea și comercializarea deșeurilor de pe întreg teritoriul al Republicii Moldova	Deșeuri menajere -12540,0Deșeuri reciclabile- 52,5		20,0	Act nr.056844 din 02.10.2012,Act nr.056804 din 08.08.2012,Act nr.048047 din 05.04.2012

№	Agentul economic / Adresa juridică	Seria și nr. autorizației, termenul de valabilitate	Genul de activitate	Volumul și tipul deșeurilor colectate/depozitate, (tone)	Volumul și tipul deșeurilor prelucrate, (tone)	Volumul și tipul deșeurilor livrate/exportate, (tone)	Actul de control nr....din.. P / V (art. ..CC RM)
15	ÎM „Salubr Leova”, or. Leova, str. I.A.teodorovici, 5	005 nr.043/2012 din 01.11.2012 valabilă 01.11.2017	Colectarea, evacuarea și reciclarea deșeurilor menajere solide	Deșeuri menajere solide - 3501,0	Deșeuri menajere - 5200		Act nr.051906 din 04.04.2012, Act nr.051907 din 10.04.2012, Act nr.057673 din 04.09.2012; proces verbal conform art.149 CC al RM
16	SA „Lafarge Ciment (Moldova)” or. Rezina, str. Vinului 1.	005 nr.035/2011 din 01.10.2011, valabilă 01.10.2016	Colectarea (depozitarea) și coinerarea deșeurilor din cauciuc	Cauciuc uzat - 208,739	Cauciuc uzat - 1882,70		
17	SRL „Teleautoservice”/r Anenii Noi sat. Varnițastr. N. Iorga, 2	005 nr.021 / 2010 din 12.05.2010, valabilă 12.05.2015	Colectarea și prelucrarea deșeurilor din lămpi, termometre și baterii uzate care conțin mercur	Lămpi uzate - 177 unități	Lămpi uzate - 177 unități		
Agenți economici licențiați în domeniul gestionării deșeurilor							
18	S.A. „Metalferos”, mun. Chișinău, str. Mateevici, 2	Autorizația pentru emisia poluanților în atmosferă nr. 05-6-21 din 06.01.12, valabilă 06.01.2017 - Licența seria A MMII nr. 032114 din 11.04.07, valabilă 11.04.17	Colectarea, păstrarea, prelucrarea, comercializarea și exportul resurselor și deșeurilor de metale feroase, de baterii de acumulatori uzate, inclusiv în stare prelucrată	Metal feros -260849,0 Metal neferos - 9561,0A-cumulatoare uzate - 2721,0	Metal feros -31,0- Metal neferos - 336,0	Metal feros- 258767,0 / 20357,0 Metal neferos - 8347,0 / 8347,0 Acumulatoare uzate - 2510,0 / 2510,0	Act nr.058904 din 19.09.2012
19	Î.M. Regia „Autosalubritate”, mun. Chișinău, str. 27 Martie, 1918, nr.14	Statutul întreprinderii, Autorizația pentru emisia poluanților în atmosferă nr. nr.01-30/25-5 din 20.06.12, valabilă 20.06.2017	Asanarea și îndepărtarea gunoaielor, salubritate și activități similare	deșeuri menajere solide - 1540000,0			Act nr.061233 din 05.10.2012

20	S.R.L. „Uniplast”, mun. Chișinău, str. Pădurii, 6/2	Statutul întreprinderii, Autorizația pentru emisia poluanților în atmosferă nr.601-01-08/2-73 din 17.11.10, valabilă 17.11.15	Producerea articolelor de polietilenă	Deșeuri de polietilenă -362,50	Deșeuri de polietilenă -362,50	Deșeuri de polietilenă -362,50	Act nr.053108 din 21.06.2012
21	S.R.L. „Atarac-Plus”, mun. Chișinău, str. Muncești, 623	Statutul întreprinderii, Autorizația pentru emisia poluanților în atmosferă nr. 05-6-856 din 16.12.11, valabilă 16.12.2016	Achiziționarea, prelucrarea maculaturii și producerea hîrtiei igienice	Maculatură -78,0	Maculatură -78,0	Maculatură -78,0	Act nr.059737 din 05.09.2012
22	S.A. „Fabrica de sticlă din Chișinău”, mun. Chișinău, str. Transnistria, 20	Statutul întreprinderii, Autorizația pentru emisia poluanților în atmosferă nr. 05-6-334 din 16.08.12, valabilă 16.08.2017	Colectarea sticlei uzate, folosirea pentru producerea vaselor din sticlă	Sticlă uzată -16458,69	Sticlă uzată -11990,56	Sticlă uzată -11990,56	
23	Î.M. „Glass Container Company”, mun. Chișinău, str. Uzinelor, 201	Statutul întreprinderii, Autorizația pentru emisia poluanților în atmosferă nr. 05-6-05 din 18.03.09, valabilă 31.03.2014	Colectarea cioburilor de sticlă, folosirea lor pentru producerea vaselor de sticlă	Deșeuri (cioburi) de sticlă -7560,0	Deșeuri (cioburi) de sticlă -7560,0	Deșeuri (cioburi) de sticlă -7560,0	
24	S.A. „Combinatul articolelor de carton”, mun. Chișinău, str. Transnistria, 16	Statutul întreprinderii, Autorizația pentru emisia poluanților în atmosferă nr. 05-6-127 din 01.03.12, valabilă 01.03.2013	Achiziționarea, prelucrarea maculaturii și producerea ambalajului din carton	Maculatură -6404,206	Maculatură -2136,790	Maculatură livrată la export -4236,560	Act nr.061116 din 17.10.2012
25	ÎI „Cobzari și CO” mun. Bălți, str. Victoriei, 51	-	Producerea detaliilor din plastic	Masă plastică -0,44	Masă plastică -0,44	Masă plastică -0,44	
26	SA „Bălțimetreut” mun. Bălți, str. B. Glavan, 1	Licența AM II nr.024441, valabilă 29.03.2012	Colectarea și transportarea fierului uzat	Fier uzat -5542,0	Fier uzat -5542,0	Fier uzat -2169,0	
27	SRL „Cibacom” or.Cimișlia	-	Colectarea separată și transportarea deșeurilor la întreprinderile de prelucrare	Fier uzat -182,0 Peliculă -0,820 Maculatură -21,0	Fier uzat -182,0 Peliculă -0,820 Maculatură -21,0	Fier uzat -182,0	

4. Activități de inspectare.

Pe parcursul anului 2012 Inspectoratul Ecologic de Stat și structurile sale din teritoriu au efectuat 2924 inspectări (controale), la compartimentul gestionarea deșeurilor și 608 acte de control la compartimentul substanțe chimice. Ca rezultat al controalelor efectuate au fost încheiate 2545 procese – verbale cu privire la contravenții, în privința persoanelor fizice, juridice și cu funcții de răspundere, care au admis încălcări ale normelor de drept prevăzute de Codul contravențional al Republicii Moldova.

În limitele prevăzute de lege, au fost aplicate sancțiuni contravenționale sub formă de amendă în mărime de 1 175 440 lei, dintre care au fost încasate 581720 lei.

Pe parcursul perioadei de raportare au fost examinate 538 petiții și semnale de la persoane fizice și juridice.

De rând cu Agențiile și Inspecțiile Ecologice, în acțiunile de salubritate a localităților au participat și alte servicii desconcentrate în teritoriu, cum ar fi: Centrele de Medicină Preventivă și Comisariatele de Poliție.

Concluzii

- Reciclarea deșeurilor este o provocare pentru toți. Este necesar ca Autoritățile locale să asigure, pe etape, colectarea separată a deșeurilor, având organizat la nivelul fiecărei localități un serviciu de salubritate. Colectarea separată trebuie să crească, iar transportul deșeurilor de pe teritoriul localităților să fie făcut la timp, aplicându-se cu strictețe legislația care ține de protecția mediului. Este necesar să se puie accent pe conștientizarea și educarea populației, agenților economici și autorităților publice locale privind impactul deșeurilor asupra mediului înconjurător.
- În scopul evaluării situației în domeniul administrării substanțelor chimice, evidențierea problemelor privind gestionarea acestora este necesar elaborarea unui program de monitoring integrat al substanțelor chimice în componentele de mediu.
- În scopul stopării proceselor nefavorabile naturii, excluderii sau minimizării efectelor influenței activităților antropice asupra mediului și sănătății populației, aplicării principiului „poluatorul plătește”, precum și perfectării actelor normative ce țin de sporirea eficienței controlului ecologic de stat în domeniul protecției mediului, stimularea și aplicării în țară a tehnologiilor nepoluante este necesar elaborarea unor normative, care ar permite prevenirea poluării și eficientizarea compensării prejudiciului cauzat mediului.

IX. INVESTIGAȚII ANALITICO-ECOLOGICE.

Arcadie LEAHU,

Șef, Centru investigații ecologice.

1. Standardizare și control ecologic.
2. Monitorizarea surselor de poluare a aerului atmosferic.
3. Analiza probelor de apă.
4. Analiza solului.

1. Standardizare și control analitic.

Standarde ecologice.

Obiectivul specific al activității Centrelor Investigații Ecologice (CIE) ale Inspectoratului Ecologic de Stat (IES) constă în controlul factorilor de mediu și efectuarea investigațiilor de laborator, respectând cerințele standardelor în vigoare, asigurând veridicitatea și exactitatea datelor obținute.

În prezent CIE dispun de 15 standarde obligatorii (2 - analiza aerului și 13 - analiza solului) și 57 metodici pentru analiza apei și substanțelor nocive în aer și sol, aprobate prin ordinul nr. 61 din 3 noiembrie 2006 de Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale (MERN). Metodicile aprobate sunt unificate și prezintă documente normative pentru toate laboratoarele ecologice din Republica Moldova

Pentru asigurarea calității, veridicității, preciziei încercărilor analitice efectuate, precum și menținerea unui sistem de management la un nivel înalt în conformitate cu cerințele standardelor internaționale, începând cu anul 2001 Centrele Investigații Ecologice (CIE) ale Inspectoratului Ecologic de Stat sunt acreditate de către Centrul de Acreditare în domeniul Evaluării Conformității Produselor (CAECP) din Republica Moldova. Acreditarea reprezintă recunoașterea faptului că, CIE sunt capabile să efectueze încercări specifice și să asigure rezultatele care, pot fi utilizate cu încredere de către autorități.

În conformitate cu decizia nr. 95 din 16 octombrie 2009 a Centrului de Acreditare în domeniul Evaluării Conformității Produselor (CAECP) din Republica Moldova, Centrele Investigații Ecologice (CIE) din cadrul Agențiilor Ecologice Chișinău, Bălți și Cahul au fost acreditate în baza evaluării la conformitatea cerințelor standardului SA SR EN ISO/CEI 17025 „Cerințe generale pentru competența laboratoarelor de încercări și etalonări”. Astfel a fost recunoscută competența tehnică a colaboratorilor și independența rezultatelor obținute în domeniile testării apelor uzate și terestre, solului, aerului și poluanților aerului atmosferic, gazelor de eșapament ale automobilelor. Certificatele de acreditare au fost acordate CIE pe o perioadă de 4 ani din data acreditării de 16 octombrie 2009 până la data de 16 octombrie 2013.

O deosebită atenție în standardul menționat se acordă sistemului calității încercărilor analitice. Cerința primordială este elaborarea „Manualului calității” și procedurilor de suport. „Manualul calității” conține declarația de politică a calității încercărilor, descrierea sistemului de management – sistem calitativ, administrativ și tehnic de funcționare al unui laborator, procedurilor respective, activităților analitice, precum și modalitatea de estimare a incertitudinii de măsurare și validarea metodelor de analiză, evaluarea rezultatelor interlaboratoare și altele. Aceste operațiuni tehnice necesită timp, pregătire și specializarea personalului în continuu, precum și o asigurare material-tehnică satisfăcătoare.

Gradul de conformare standardului de referință este estimat de către experții CAECP anual prin evaluările de supraveghere.

Controlul analitic.

În cadrul Inspectoratului Ecologic de Stat funcționează trei Centre de Investigații Ecologice:

- CIE AE Bălți cu filială în or. Otaci (7 persoane), care deservește 13 Inspecții Ecologice din nordul țării (Drochia, Soroca, Șoldănești, Fălești, Florești, Dondușeni, Ocnița, Edineț, Briceni, Rîșcani, Glodeni, Sîngerei, Telenești);
- CIE AE Chișinău (10 persoane), care deservește 15 Inspecții Ecologice din centrul țării (Aneni Noi, Călărași, Căușeni, Criuleni, Dubăsari, Hîncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Strășeni, Ungheni, Ștefan Vodă, Cimișlia, Rezina, AE UTA Găgăuzia);
- CIE AE Cahul (4 persoane), care deservește 4 Inspecții Ecologice din sudul țării (Basarabeasca, Cantemir, Leova, Taraclia).

Sarcina principală a CIE constă în colectarea probelor și efectuarea analizelor de laborator pentru depistarea și monitorizarea surselor de poluare a bazinelor acvatice, aerului atmosferic, solului, evaluarea și prevenirea impactului ecologic asupra mediului ambiant.

Rezultatele analizelor, în deosebi în cazurile când se depășește depășiri ale CMA (concentrații maximal admisibile) sunt imediat prezentate inspectorilor din teritoriu, Inspectoratului Ecologic de Stat pentru luarea deciziilor și măsurilor respective de redresare a situației ecologice în conformitate cu Legislația Ecologică.

CIE dispun de echipament pentru a determina 21 indici de poluare ale aerului atmosferic, 27 indici a apelor uzate, 17 indici a solului, 10 indici fizico-chimici (analize cromatografice și spectrofotometrie atomică) în probele de aer, apă și sol.

În decursul anului 2012 CIE au prelevat 5947 probe (aer – 3511, apă – 1591, sol – 845), au efectuat 30161 analize (aer – 6396, apă – 17284, sol – 6481), au testat 5037 unități de transport, și au efectuat lucrări în sumă de 909.322,6 lei, inclusiv contra plată – 620.011,7 lei la solicitarea beneficiarilor.

În scopul monitorizării obiectelor potențial poluatoare CIE au ținut la control 76 stații de epurare, 3 CET-uri, fl. Nistru, r. Prut, r. Bîc, r. Răut, r. Ichel, Poligonul de Depozitare a Deșeurilor Solide (PDDS Crețoaia) și Depozitul de Deșeuri Solide din or. Bălți, stațiile PECO, spălătoriile auto și alte obiecte.

În conformitate cu ordinul IES nr. 32 din 12.07.2006 „Cu privire la conlucrarea cu Inspecțiile Ecologice și Agențiile Ecologice” și planurile – grafice de prelevare a probelor pentru anul 2012, CIE au fost solicitate pentru investigații ecologice de către Inspecțiile Ecologice raionale. Toate investigațiile analitice au fost efectuate pentru evaluarea prejudiciului cauzat mediului și pentru aprecierea gradului de poluare.

Informație cu privire la activitatea Centrelor de Investigații Ecologice, anul 2012.

Tab. nr. 1

Nr.	Denumirea lucrărilor	Chișinău			Bălți			Cahul			TOTAL	
		aer	apa	sol	total	aer	apa	sol	total	apa		sol
1	Probe colectate de către (nr):											
	colabor. CIE;	2770	576	213	3559	741	883	456	2080	137	176	308
	inspectorii IE, AE;											
	alte organizații, persoane fizice											
	în total:	2770	576	213	3559	741	883	456	2080	132	176	308
2	Acte întocmite	209	432	38	679	66	612	41	719	64	34	98
	Surse de poluare controlate (nr):											
3	pentru prima dată;	126	18		144	10	13	11	34	5	9	14
	repetat	440	45		485	85	162	4	251	24	25	49
	în total:	566	63		629	95	175	15	285	29	34	63
4	Grafice de etalonare (nr)		38	11	49	1	8		9	36		36
5	Ingredienți determinați (nr)	8	20	26	54	5	13	7	25	22	18	40
	Analize (nr):											
6	efectuate în laboratoare, dintre care;											
	a) contră plată;	2722	2003	583	5308	620	3593	2819	7032	882	632	1514
	b) fără plată,	2842	2385	1012	6239	212	6189	1279	7680	2214	144	2358
	efectuate paralel de alte lab-re;									18	12	30
	cu date contradictorii											
	în total:	5564	4388	1595	11547	832	9782	4098	14712	3114	788	3902
7	Mijloace de măsurare (nr):											
	a) implicate în analize;	5	3	4	12	8	11	5	24	6	1	7
	b) nu se folosesc;					3	5		8			8
	c) verificate (din punctul a);	5	3	4	12	8	11	5	24	6	1	7
	d) la reparație (din punctul b)											
	în total (punct a + b)	5	3	4	12	19	27	10	56	6	1	7
												75

Nr.	Denumirea lucrărilor	Chișinău			Bălți			Cahul			TOTAL	
		aer	apa	sol	total	aer	apa	sol	total	apa		sol
8	Controale efectuate în (nr):											
	lab-re departamentale;					5						5
	stații de epurare;		23		23	33				20		20
	întreprinderi fără lab-re;		99		99	322	74			26	77	53
	transportul auto (unități);	2794			2794		2169					
	alte controale			38	38	57		41				136
	in total	2794	122	38	2954	2243	417	41	2701	46	31	77
9	Servicii prestate cu plată (lei)	101123,80	111110,47	11647,80	223 882,07	91941,4	250015,2	21448,0	363404,6	18422	14303,0	32725
10	Costul analizelor fără plată (lei)	61662,98	125,252,4	29675,40	91338,38	12886,2	130357,3	17738	160981,5	34417	2574	36991
11	Suma totală (lei) (punct 9+10)	162786,78		41323,20	315220,45	104827,6	380372,5	39186,0	524386,1	52839	16877,0	69716
1?	Contracte încheiate	44	102	11	157	172	153	16	341	1	27	28
13	Consultații și ajutor metodic (nr)	28	4	5	37				0			
14	Prejudicii calculate cu utilizarea analiz.											
	numărul;		1				2		2			2
	suma (lei)						5358,91		5358,91			5358,91
	Informații prezentate (nr):											
15	IES	101	75	23	199	informații săptămînal, lunar			60		60	199
	inspectorilor;		28	3	31	12	335	19	366	62	31	93
	presei, radio;	1	2		3							
	altor organizații în total:	7	5	2	14	54	170	21	245	62	31	93
		109	110	28	247	76	505	40	621	184	62	746

2. Monitorizarea surselor de poluare a aerului atmosferic.

Una din sarcinile principale ale Centrelor Investigații Ecologice (CIE), este supravegherea calității aerului și prin urmare determinarea surselor de poluare .

Principalii factori care contribuie la intensificarea poluării aerului atmosferic pe teritoriul țării sunt emisiile de gaze din diferite sectoare ale economiei naționale: electroenergetic și termoenergetic, transportul, sectorul agro-industrial.

Supravegherea respectării regimului de emisii în aerul atmosferic, controlul instrumental al surselor fixe și mobile de poluare, precum și controlul eficacității sistemelor de purificare s-a efectuat de către CIE AE Bălți la nordul Republicii și CIE AE Chișinău în raioanele centrale și sud. Din imposibilitate tehnică în sudul țării sursele de poluare nu se controlează de către CIE AE Cahul.

În municipiul Bălți au fost efectuate 837 măsurări instrumentale la 95 surse fixe de poluare de la 38 agenți economici și în municipiul Chișinău 2770 măsurări instrumentale la 566 surse fixe de poluare de la 49 întreprinderi industriale. Au fost testate 4963 unități de transport auto, inclusiv în mun. Bălți – 2169 unități și în mun. Chișinău – 2794 unități.

Sursele staționare de poluare a aerului.

În scopul determinării emisiilor de noxe au fost investigate sursele staționare de poluare la întreprinderile din mun. Chișinău și Bălți.

Lista întreprinderilor cu numărul total de probe prelevate de la sursele staționare de poluare și depășirilor emisiilor limitat admisibile (ELA) depistate de CIE AE Chișinău și CIE AE Bălți, este prezentată în *tab.nr.2* și *tab. nr.3*.

Controlul surselor fixe de poluare a aerului atmosferic efectuat de CIE AE Chișinău în anul 2012.

Tab.2.

Nr.	Denumirea întreprinderii.	Total/ cu depăș.	CO/ cu depășiri	NOx/ cu depășiri	SO2/ cu depășiri	Praf/ cu depășiri	Hidrocarb./ cu depășiri
1	2	3	4	5	6	7	8
1	SA „CET-1”	40	20	20			
2	SA „CET-2”	120	60	60			
3	SA „Apă Canal Chișinău”	60	10	10		40	
4	SC „NIS Struguraș” SRL	20/20	10/10	10/10			
5	IMSPSR Nisporeni	20	10	10			
6	SA „Termocom”	100	50	50			
7	SA „Termocom” s. Ciorescu	20	10	10			
8	SA „Termocom” s. Stăuceni	20	10	10			
9	SA „Nefis” r-n Strășeni	40	20	20			
10	SA „Orhei Vit”	20	10	10			
11	SA „Termocom” s. Bacioi Noi	40	20	20			
12	SA „Termocom” or. Durlăști	40	20	20			
13	SA „Termocom” or.Cricova	80	40	40			
14	SA „Termocom” s. Togatin	40	20	20			
15	ÎCS „Lafarge Ciment Moldova” SA	480	160	160	160		
16	SA „Termocom” s. Bubueci	60	30	30			
17	SA „Termocom” or. Vadul lui Vodă	40	20	20			
18	SA „Termocom” or. Singera	40	20	20			
19	SA „Termocom” s. Dobruja	40	20	20			
20	ÎM „Ungheni-Vin”	60	30	30			

1	2	3	4	5	6	7	8
21	SA „Covoare Ungheni”	60	30	30			
22	SA „Termocom” s. Gratiești	20	10	10			
23	SA „Termocom” s. Ghidighici	20	10	10			
24	ÎCS „Petrom-Moldova” SA	40					40
25	ÎCS „Lukoil Moldova” SRL	60					60
26	SA „Termocom” s. Colonița	80	40	40			
27	SA „Termocom” or. Vatra	40	20	20			
28	SA „Edilitate”	100/10	50/10	50			
29	ÎS „Fabrica de sticle din Chișinău”	40	20	20			
30	SC „Irinda Prim”	70/40	20/20	20		10	20/20
31	SA „Natanol Priorit”	40				40	
32	SRL „Dromascons”	80	40	40			
33	SA „Dionisos Mereni” r-n. Anenii -Noi	20	10	10			
34	SA „Aralit”	20/10	10/10	10			
35	SA „Supraten”	100				100	
36	SC „Pronexan” SRL	30	10	10	10		
37	SC Balcan Farmaceuticals” SRL	20	10	10			
38	SA „Drumuri Bălți” r-n. Fălești	20/10	10/10	10			
39	SRL „Pietrișcom” or. Orhei	60				60	
40	SA „Orhei-Vin” or. Orhei	30	10	10		10	
41	SA „Lusmecon” fil. Asbet	50	20	20			10
42	ÎM „Palplast Calaraș”	20	10	10			
43	SA „Aspa” or. Orhei	20	10	10			
44	SA „IALG Strășeni”	50	10	10			30
45	ÎM „Antermo” or. Anenii-Noi	20	10	10			
46	SA „Romanești” r-n. Strășeni	20	10	10			
47	SRL „Polimergaz conducte” r-n. Ștefan-Vodă	100	30	30	10	30	
48	SRL „Izodrom gaz” or. Hîncești	40	20	20			
49	SRL „Gros and Co Internațional” r-n. Ștefan-Vodă	120	60	60			
TOTAL		2770/90	1070/60	1070/10	180	290	160/20

Controlul surselor staționare de poluare a aerului atmosferic efectuat.

Tab.3.

Nr.	Denumirea întreprinderii.	Total/ cu depăș.	CO/ cu depășiri	NOx/ cu depășiri	SO2/ cu depășiri	Praf/ cu depășiri	Aerodi- namica
1	2	3	4	5	6	7	8
1	SA „CET-NORD”	78	30	30	12	6	2
2	Spitalul de psihiatrie nr.5	18	9	9			
3	ÎMSP „Spitalul Clinic Municipal”	12	6	6			
4	Centrul regional de transfuzie a sîngelui	6	3	3			
5	Centrul temporar de reabilitare	12	6	6			2

1	2	3	4	5	6	7	8
6	Secția "Edificiile Civile"	6	3	3			
7	ÎM „Termogaz”	24	12	12			
8	SA „Bălțeanca ”	6	3	3			
9	SA „Basarabia – Nord ”	24	12	112			4
10	SA „Incomlac”	54	27	27			9
11	ÎS „Moldelectrica”	15	6	6		3	1
12	ÎCS „Metro” SRL	12	6	6			2
13	Internatul psihoneurologic	12	6	6			
14	SA „Barza-Albă ”	12	6	6			2
15	SA „Beermaster”	12	6	6			
16	SA "Produse Cerealiere"	6	3	3			
17	ÎCS „Knauf Gips” SRL	88	24	24		38	13
18	SA „Floarea Soarelui”	12	3	3	3	3	1
19	SA "Răut"	76				76	24
20	SA „Drumuri-Bălți”s. Răuțel	6	3	3			1
21	SRL "Patien-Com"	3				3	1
Fălești							
22	SA „Mold-Nord” Fălești	6	3	3			1
23	ÎM „Sudzucher- Moldova” SA	30	12	6	6	6	4
Florești							
24	SA „Fabrica de unt Florești”	12	6	6			2
25	SA „Nistru Bravo” din Florești	12	6	6			2
Drochia							
26	ÎM „Sudzucher- Moldova”	27	12	6	6	3	2
27	SRL „Magistrale-Nord”	12	3	3	3	3	1
Glodeni							
	ÎCP „Panifcoop”	6	3	3			1
	IM „Magt-vest”(fab.de zahăr)	21	12	6	3		5
Dondușeni							
	IM „Magt-vest”(fab.de zahăr)	18	9	3	3	3	2
	SRL „Moldgranum”	15	3	3		9	3
	Î „Cristel Scuteri”	12	6	6			2
Rișcani							
	SA „Lactis”	24	12	12			2
Soroca							
	ÎM "Fabrica de brînzeturi din Soroca" SA	6	3	3			1
	SA „Alfa-Nistru” din Soroca	6	3	3			1
Edineț							
	„Natut-Bravo”, or. Cupcini	6	3	3			
	ÎCS „Moldova Zahar” SRL	30	15	9	6		4
	SA „INLAC”, or. Cupcini	6	3	3			1
Total		741	288	258	42	153	96
Total inclusiv aerodinamica		837					

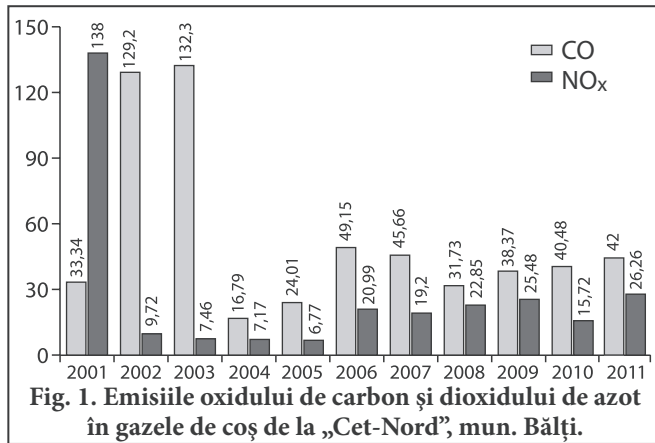
De CIE AE Bălți în anul 2012.

În conformitate cu determinările efectuate s-au depistat încălcări la 15 întreprinderi ale mun. Chișinău și altele cum ar fi:

1. SC "Nis Struguraș" SRL din or. Nisporeni la centrala termică, cazanul de tip "Bipress-1000" – depășiri ale normativelor ELA la CO de 1,53 ori; la NO₂ de 1,24 ori.
2. SA "Edilitate", uzina de producere a asfaltului din mun. Chișinău – depășiri la malaxorul nr.1 la conținutul de CO de 1,5 ori; depășiri ale normativelor ELA la conținutul de CO de 14,6 ori și NO₂ de 1,1 ori.
3. S C "Irina Prim" SRL, uzina de producere a asfaltului, or. Cimișlia - depășiri ale ELA la conținutul de CO de 1,3 ori ; hidrocarburi de 9000,0 ori.
4. SA "Aralit", uzina de turnătorii la soba de topire a metalului – depășiri ale ELA la CO de 4,8 ori. Pentru emisiile de NO₂ normativelor ELA nu sunt stabilite, autorizația de emisie a poluanților lipsește.
5. SA "Drumuri Bălți" din rl. Fălești, uzina de producere a asfaltului – depășiri la malaxor ale ELA la conținutul de CO de 6,9 ori.

La întreprinderile: SRL „Codru”, s. Ulmu, r-nul. Ialoveni; ÎM "Pal" SRL, or. Călărași; SA "Românești" r-nul Stășeni; SA "Orhei-Vin", or. Orhei; SC "Pronex" SRL, mun. Chișinău; SC "Balcan Pharmaceuticals" SRL mun. Chișinău; SRL "Polimer gaz conducte", r-nul Ștefan-Vodă; SRL "Gros and CoInternational" din r-nul Ștefan-Vodă ; SRL "Izodrom gaz", r-nul. Hîncești – autorizația pentru emisiile de poluanți în atmosferă de la surse fixe de poluare lipsește.

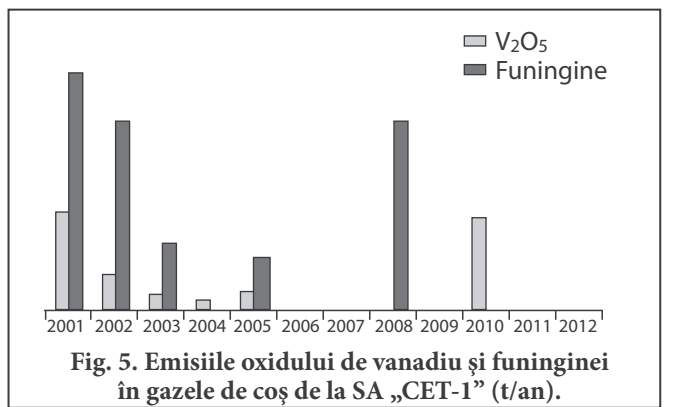
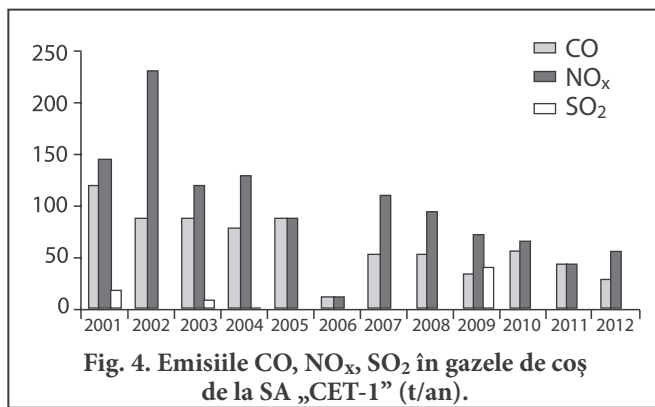
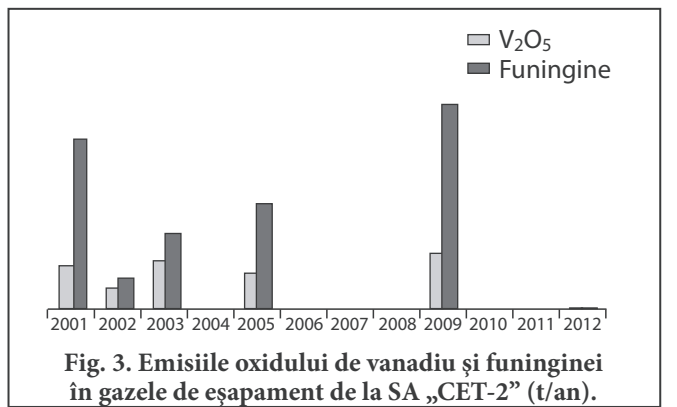
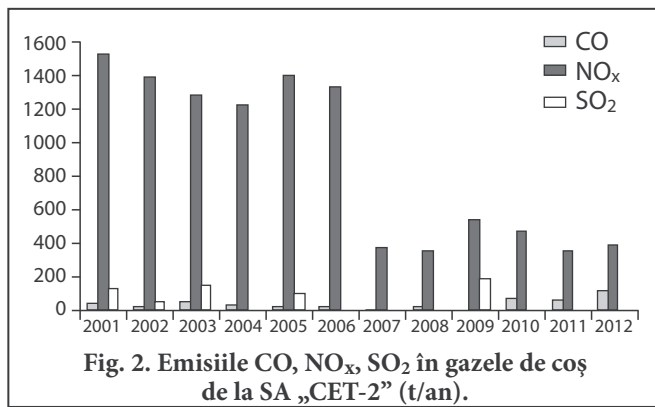
În 5 cazuri s-au depistat depășiri ale normativelor ELA, iar la 10 întreprinderi lipsește autorizația pentru emisiile de poluanți în atmosferă de la surse fixe de poluare.

S-a efectuat controlul eficienței instalațiilor de captare la întreprinderile: ÎCS "Knauf-Gips" SRL; SA „Reut”; ÎS „Moldelectrica”, filiala RETI-NORD, mun. Bălți. Randamentul de purificare corespunde datelor din proiect. (Raportul anual CIE AE Bălți 2012).

O atenție deosebită CIE acordă monitoringului principalelor surse generatoare de emisii în sectorul electroenergetic reprezentate de trei CET-uri municipale: CET-1, CET-2 (Chișinău) și CET-Nord (Bălți).

Trecerea la folosirea gazelor naturale în calitate de combustibil la aceste întreprinderi în ultimii ani, a contribuit la diminuarea în gazele de coș a con-

ținutului de funingine, anhidridei sulfurice (SO₂), oxidului de vanadiu (V₂O₅), monoxidului de carbon (CO), dioxidului de azot (NO₂) și benz-α-perenului. (fig. 1, 2, 3, 4, 5). În anul 2012 SA „CET-1”, SA „CET-2” și „CET-Nord” au folosit în calitate de combustibil numai gazele naturale și astfel nu au fost emise în atmosferă așa noxe ca anhidrida sulfurică (SO₂), oxidul de vanadiu (V₂O₅), funinginea.

Sursele mobile de poluare ale aerului.

Una din principalele surse de poluare a aerului atmosferic în republică a fost și rămîne transportul auto. Se știe că un automobil pe parcurs de un an utilizează un volum de aer curat egal cu volumul necesar pentru respirația a 100 de oameni. Din rapoartele statistice constatăm că suma poluanților emiși de transportul auto este mult mai mare de cît suma poluanților de la sursele staționare. Creșterea volumului de emisii nocive de la sursele mobile este cauzată de creșterea anuală a numărului de unități de transport pe cap de locuitor, uzura parcului de autovehicule, tipul de combustibil utilizat, circulația și staționarea automobilelor în locurile neautorizate.

Reieșind din faptul că cota de poluare de la transportul aerian și feroviar constituie numai 1÷2% din suma totală a poluanților, CIE acordă o deosebită atenție testării mijloacelor de transport auto, ponderea cărora constituie 90,7-92% din emisiile sumare de poluanți.

Testarea autovehiculelor este efectuată preponderent la întreprinderi, iar transportul particular este testat printr-o conlucrare cu autoritățile publice locale, inclusiv cu Poliția Rutieră a MAI.

În anul 2012 de către CIE AE Chișinău și CIE AE Bălți au fost efectuate în total 4963 măsurări, inclusiv la automobile ce funcționează cu benzină – 2858 măsurări, ce funcționează cu motorină – 1998, ce funcționează cu gaz – 107 măsurări. Au fost depistate în total 523 depășiri ale normativelor stabilite, ce constituie 10,5% din numărul unităților de transport supuse controlului, inclusiv 180 la automobile ce funcționează cu benzină (6,3%), 330 la automobile ce funcționează cu motorină (16,5%) și 13 la automobile ce funcționează cu gaz (12%) (fig.6).

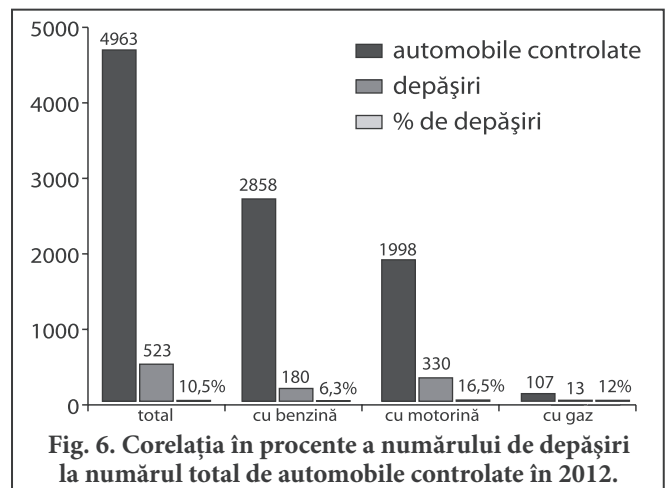
Una din posibilitățile de majorare a activităților în domeniul testării și controlului ecologic al transportului auto este conlucrarea cu autoritățile publice locale, inclusiv cu Poliția Rutieră a MAI.

În luna noiembrie colaboratorii Centrului Investigății Ecologice AE Chișinău în comun cu colaboratorii Poliției Rutiere au efectuat 7 raiduri și au controlat autovehiculele privind respectarea normelor de emisii ale gazelor de eșapament. Au fost controlate 72 unități de transport, inclusiv 11 ce funcționează pe bază de benzină și 61 pe bază de motorină. S-au întocmit 3 procese verbale.

Centrul Investigății Ecologice AE Bălți pe parcursul anului a efectuat controlul complex al transportului public municipal în comun cu reprezentanții primăriei, Poliție Rutiere, Centrului de Medicină Preventivă. Au fost controlate 400 unități de transport, autobuze și microbuze cu motor diesel la 14 întreprinderi.

În decursul anului în comun cu Poliția Rutieră au fost efectuate 14 raiduri pe traseu în mun. Bălți unde s-a efectuat controlul la 268 unități de transport. S-au depistat depășiri a normativelor la 102 unități de transport, iar de către inspectorii au fost întocmite 86 procese-verbale. În timpul raidului efectuat în or. Drochia, au fost efectuate 56 măsurări instrumentale și depistate 20 unități auto cu depășiri ale normativelor stabilite, iar de către inspectorii IE Drochia și inspectorii Poliției Rutiere s-au întocmit procese verbale.

Normele de toxicitate și fumegare a gazelor de eșapament sunt reflectate în standardele GOCT 17.2.2.03-87 și GOCT-21393-75. Ele sunt învechite și corespund normelor EURO-0 sau EURO-1. Într-un timp, în Europa deja acționează cerințele normelor EURO-4 și EURO-5.

Căile de diminuare a emisiilor de noxe de la unitățile de transport ar fi utilizarea automobilelor cu sistemul de neutralizare al emisiilor poluante, care reduce de până la 90% conținutul de substanțe nocive, dezvoltarea transportului în bază de energie electrică, folosirea gazului natural și a biomotorinei în calitate de combustibil. Aceste acțiuni ar avea efecte pozitive atât ecologic cât și economic.

Concluzii și propuneri.

În rezultatul investigațiilor ecologice instrumentale s-a constatat că sursele staționare genezează circa 10% de poluanți ai aerului atmosferic, celelalte 90% revin poluanților de la transportul auto.

Pentru a asigura o dezvoltare durabilă a societății în RM este necesar de a proteja aerul atmosferic de impactul advers provocat de către sursele staționare și mobile de poluare a aerului. Programul de monitoring al surselor de poluare a aerului ar fi oportun de realizat odată cu soluționarea următoarelor sarcini și probleme:

1. Ajustarea legislației ecologice privind protecția aerului atmosferic la normele și standardele europene, întrucât la moment, procesul stabilirii unor standarde noi nu are o orientare clar definită (diferiți experți se documentează din diverse surse). Aceasta contribuie la târăgănarea distribuiri noilor standarde instituțiilor statale, agenților economici, persoanelor fizice. Din acest motiv se utilizează în continuare standardele vechi.
2. Elaborarea și implementarea unui program de investiții necesare pentru instalarea la CIE ale IES și în laboratoarele întreprinderilor a echipamentului de măsurări unificat, performant, care ar corespunde cerințelor actuale.
3. Pregătirea profesională și perfecționarea specialiștilor în laboratoarele performante din țară și peste hotare.
4. Practica acumulată ne demonstrează posibilități de majorare a activităților în domeniul testării și controlului ecologic al transportului auto, ce se obțin printr-o conlucrare cu autoritățile publice locale.

3. Analiza probelor de apă.

În anul 2012 Centrele Investigații Ecologice ale AE Bălți, AE Chișinău și AE Cahul au prelevat în total 1591 probe de apă și au efectuat 17266 analize, inclusiv CIE AE Bălți – 883 probe și 9782 analize, CIE AE Chișinău – 576 probe și 4388 analize, CIE AE Cahul – 132 probe și 3096 analize. Au fost întocmite 1109 rapoarte de încercări ale investigațiilor analitice din care CIE AE Bălți – 615 rapoarte, CIE AE Chișinău – 432 rapoarte și CIE AE Cahul – 62 rapoarte.

Poluanții apelor de suprafață.

Principala sursă de poluare a apelor de suprafață o constituie evacuările directe ale apelor uzate, fără epurare sau insuficient epurate. Substanțele poluante introduse în receptori, odată cu deversarea apelor uzate sunt numeroase după natura lor și după prejudiciul cauzat. Reieșind din posibilitățile actuale, principalii indici de poluare controlați au fost: consumul chimic și biologic de oxigen, materia în suspensii, concentrația de amoniu, azotați, azotiți, cloruri, sulfati, reziduu fix, produse petroliere. Probe reprezentative au fost prelevate din 23 râuri, monitorizând influența localităților și altor deversări asupra calității apelor naturale, precum și din bazine acvatice utilizate cu scop de agrement sau piscicultură. Principalii receptori sunt apele curgătoare ale bazinelor hidrografice ale fluviului Nistru și râul Prut.

Râul Prut.

În nordul republicii starea ecologică a r. Prut este supravegheată de CIE AE Bălți (Raportul anual CIE AE Bălți 2012).

În bazinul r. Prut își deversează apele 2 stații de epurare supuse controlului de CIE Bălți și anume: Glodeni, Fălești (2 stații). Probe de control s-au prelevat din 2 secțiuni: sec Lipcani, acumulatorul Costești – Stînca.

În sec. Lipcani o diminuare a concentrației se observă la parametrii MS, CCO, NH₄⁺, Cl⁻, NO₂⁻, comparativ cu anul 2011, care depășesc limitele CMA: MS – de 6,64 ori, CBO₅ – de 2,03 ori, ionii de amoniu – de 2,1 ori, nitriții – de 1,25 ori. Concentrația oxigenului dizolvat este în mediu de 9,8 mg O₂/l.

Volumul apei insuficient tratată și devărsată în r.Prut prin afluentul r. Medvejca de la SE ÎM "Comprod" Lipcani și prin afluentul r. Ciugur de la SEB ÎM "Apă-Canal" Edineț constituie 3.890,0 m³ și 328.700,0 m³ de apă.

În secțiunea Costești probele au fost prelevate aval de acumulatorul Costești-Stînca. Indicii de calitate înregistrează depășiri neesențiale a conținutului de MS – de 1,7 ori, ceilalți parametri încadrându-se în normativul CMA. Din diagrama de mai jos se observă că pe parcursul anilor 2000-2012 se menține relativ o stabilitate pentru CBO₅ și ionii de amoniu, dar este mai variabilă concentrația suspensiilor. (fig. 7).

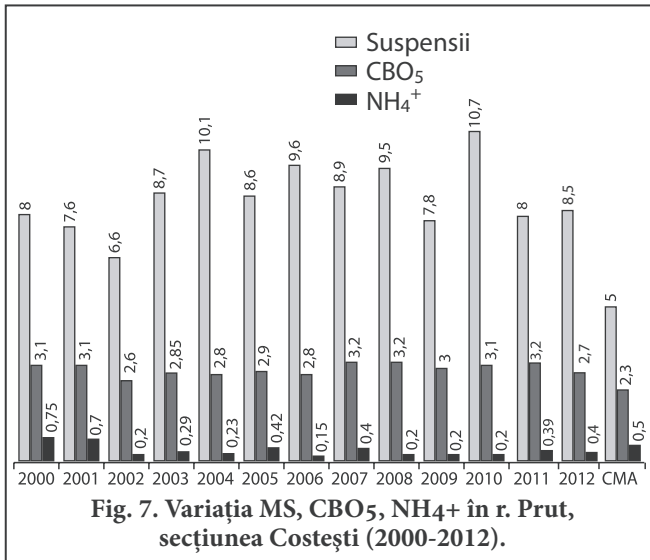

Fig. 7. Variația MS, CBO₅, NH₄⁺ în r. Prut, secțiunea Costești (2000-2012).

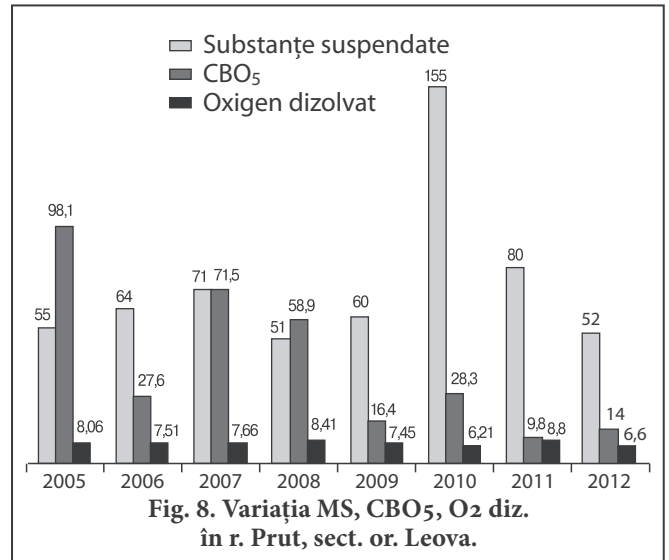

Fig. 8. Variația MS, CBO₅, O₂ diz. în r. Prut, sect. or. Leova.

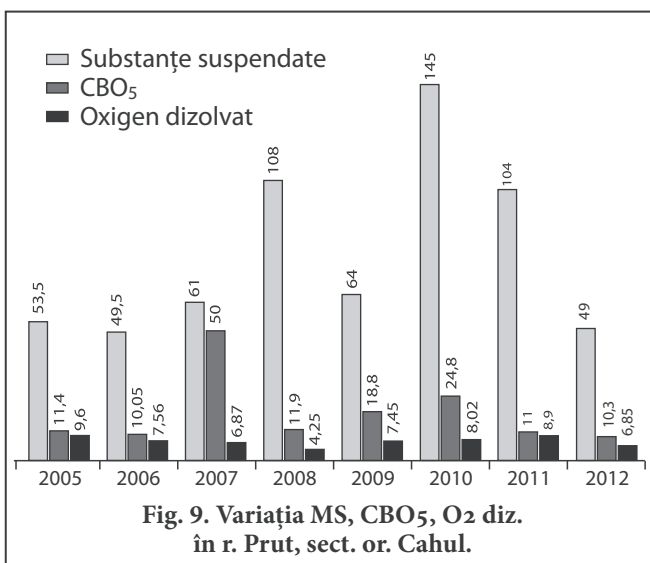

Fig. 9. Variația MS, CBO₅, O₂ diz. în r. Prut, sect. or. Cahul.

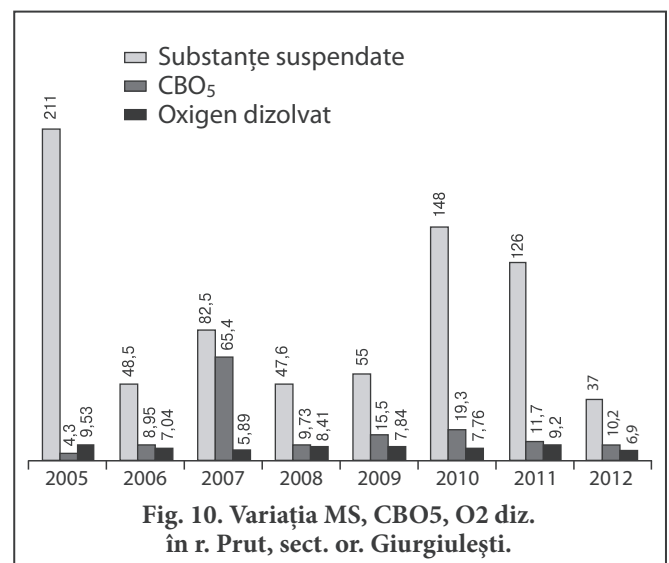

Fig. 10. Variația MS, CBO₅, O₂ diz. în r. Prut, sect. or. Giurgiulești.

La sudul republicii calitatea apei râului Prut a fost supravegheată de CIE AE Cahul (Raportul anual CIE AE Cahul, 2012). Probele s-au prelevat din 3 sectoare: or. Leova, or. Cahul și s. Giurgiulești. Calitatea apei r. Prut în sectoarele prelevate corespunde normativelor în vigoare, în afară de MS, CCO, CBO₅. Analizele efectuate demonstrează o îmbunătățire a calității apei r. Prut comparativ cu anul 2011, dar cantitatea de poluanți depășește limitele CMA la principalii indici de poluare în sectorul or. Leova : CCO depășirile respectiv de 0,8-2 ori, CBO₅ – de 1,0-5,0 ori, MS – de 0,6-10,0 ori ; în sectorul Cahul depășirile CCO – de 0,2-2, ori, CBO₅ – de 1,0-3,3 ori, MS – de 1,2-13,0 ori; în sectorul Giurgiulești depășirile CCO – de 0,3-1,7 ori, CBO₅ – de 1,3-5,3 ori, MS – de 1,6-9,0 ori. (fig.8,9,10). Calitatea apei în sectoarele supravegheate este influențată în mare parte de deversările apelor neepurate sau parțial epurate de la stațiile de epurare a orașelor Leova, Cantemir și Cahul.

Fluviul Nistru.

În conformitate cu datele investigațiilor analitice efectuate de către CIE AE Bălți și filiala Otaci s-a constatat și în 2012 o situație critică creată pe cursul râului Nistru în aval de localitățile Otaci și Soroca, unde au loc evacuări permanente a apelor uzate insuficient epurate și fără epurare de la SE SRL “Șpak s Eșanu” or. Otaci și ÎM ”Direcția de Apeducte și Canalizare” Soroca, respectiv în volum de 5,46 mii m³ și 457,6 m³. (Raportul anual CIE AE Bălți, 2012).

Conform datelor obținute s-a constatat o majorare a concentrației de noxe comparativ cu anul 2011.

Rezultatele analizelor denotă depășiri a concentrației de noxe față de CMA în secțiunea amonte Naslavcea / aval or. Mog.Podolsca la substanțe suspendate de 3,0 – 6,44 ori; la CBO₅ – de 1,07 – 1,9 ori; la NH₄⁺ – de 1,18-2,4 ori și la nitriți – pînă la 1,5 ori. Concentrația nitraților,clorurilor,durității și reziduiului fix nu depășesc limitele CMA. Concentrația oxigenului dizolvat constituie în medie 9,6 mgO₂/l.

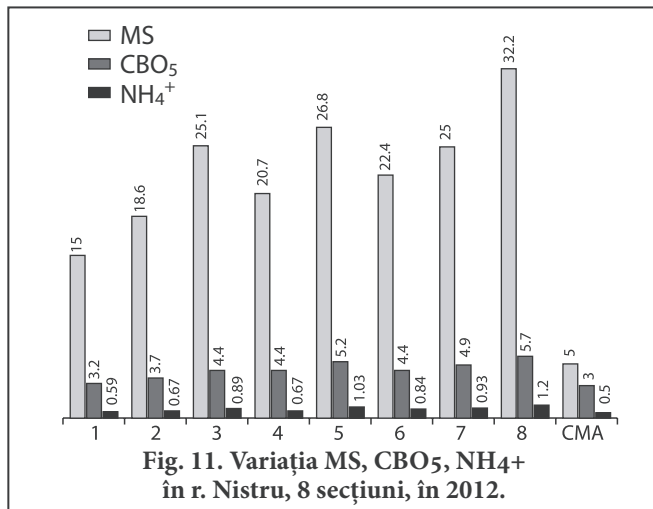

Fig. 11. Variația MS, CBO₅, NH₄⁺ în r. Nistru, 8 secțiuni, în 2012.

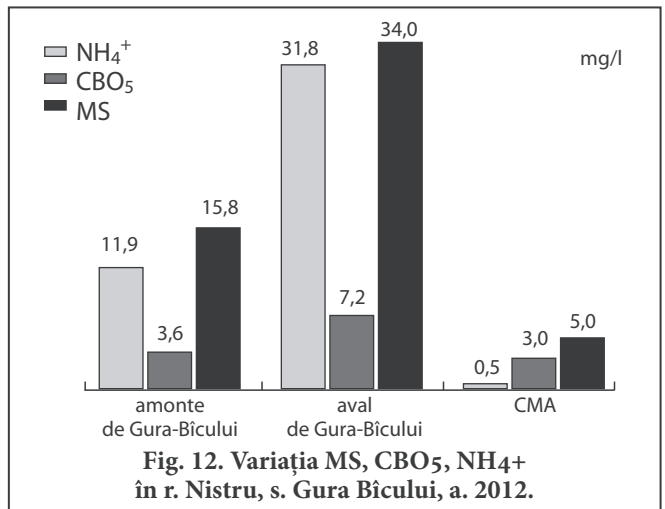

Fig. 12. Variația MS, CBO₅, NH₄⁺ în r. Nistru, s. Gura Bicului, a. 2012.

Valorile medii a concentrațiilor de materie în suspensii, CBO₅ și a ionilor de amoniu în r. Nistru pe curs, în 8 secțiuni, este redată în *fig. 11* după cum urmează: 1-amonte de Naslavcea; 2-amonte de SA "Tezeu Lux" Vălcineț; 3-aval de SA "Tezeu Lux" Vălcineț; 4-amonte SE SRL "Șpak s Eșanu" Otaci; 5-aval de SE SRL "Șpak s Eșanu" Otaci ; 6-aval de or. Mogilev Podolsc; 7-amonte de or. Soroca și 8-aval de or. Soroca.

Calitatea apei fl. Nistru este influențată și de afluentul r. Bîc. În conformitate cu datele analitice efectuate de către CIE AE Chișinău în probele prelevate amonte și aval de deversarea r. Bîc în r. Nistru, s. Gura Bicului, r-nul Anenii-Noi s-a constatat o majorare a concentrațiilor aval față de amonte.

Râul Răut.

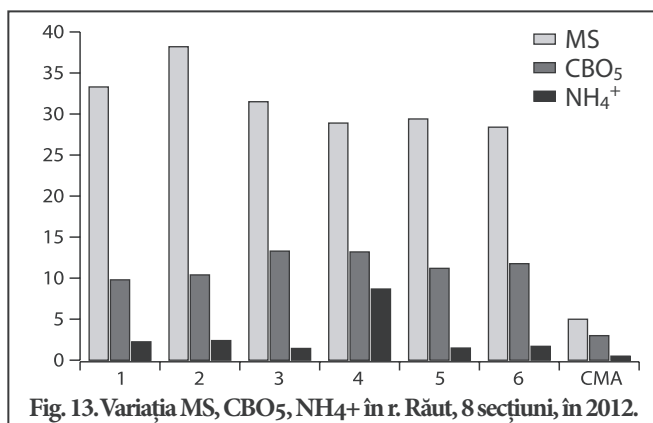

Fig. 13. Variația MS, CBO₅, NH₄⁺ în r. Răut, 8 secțiuni, în 2012.

Este cel mai mare afluent al Nistrului și cel mai mare râu, care se află în întregime în spațiul prutonistean. Probe au fost prelevate în secțiuni, unde există potențiale surse de poluare. (Raportul anual CIE AE Bălți, 2012) Investigațiile denotă, că în toate cele 6 secțiuni: amonte de Scaieni, aval de Dondușeni, amonte de SEB Bălți, aval de SEB Bălți, amonte de SEB Florești, aval de SEB Florești sunt depășiri ale CMA: MS – de 7,2- 7,9 ori; CBO₅ – de 3,5-4,0 ori; NH₄⁺ – de 3,42-4,0 ori și la NO₂- – de 1,38-1,5 ori.

Concluzionăm că, apa r. Răut în aceste secțiuni este poluată (*fig.13*).

Impactul localităților este evident.. Surse de poluare sunt apele pluviale evacuate din teritoriu, apele menajere din gospodăriile casnice, gunoiști ș.a. Ca sursă de poluare esențială poate fi considerată SEB Regia „Apă-canal” Bălți. În rezultatul deversărilor zilnice a volumului de 22,04 mii m³ investigațiile de laborator indică o diminuare a conținutului de substanțe organice (CCO și CBO₅) și a suspensiilor în secțiunea aval contra amonte, ca rezultat al diluărilor, însă nu și a conținutului ionilor de amoniu și a nitriților, chiar dacă indicii de calitate a apelor uzate evacuate de la SEB nu depășesc normativul autorizat.

Comparînd secțiunile amonte și aval de mun. Bălți, se atestă majorarea concentrațiilor de substanțe organice (CCO și CBO₅) și a compușilor de azot aval de mun. Bălți. Conținutul de azot amoniacal spre exemplu se majorează de 6,2 ori în aval contra amonte de mun. Bălți. Un caz de poluare înaltă pe parcursul anului s-a depistat în trimestrul III, deversîndu-se 125,5 mii m³ ape insuficient epurate după toți indicii de calitate - substanțe suspendate, CBO₅, ionii de amoniu, nitriți.

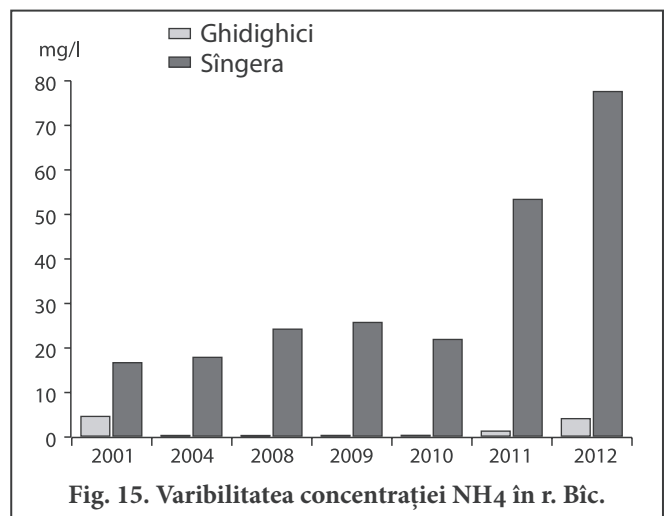
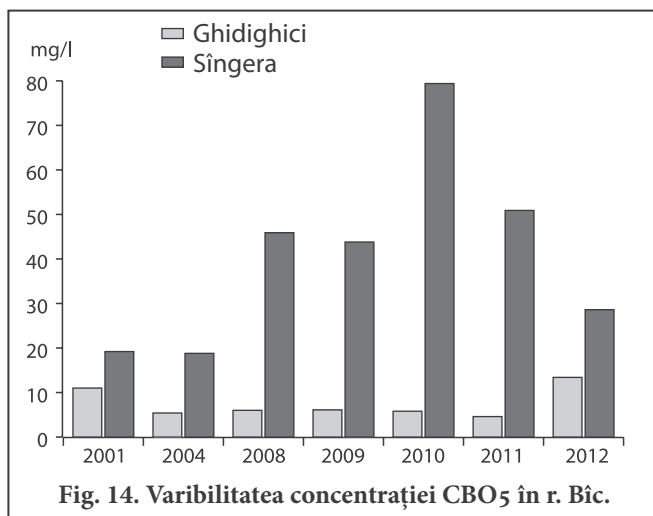
Râul Bîc.

Albia r. Bîc intersectează cel mai urbanizat teritoriu al Republicii Moldova – municipiul Chișinău. Din acest motiv, începînd cu anul 1998 și până în prezent, CIE efectuează controlul sistematic al calității apei r.Bîc și influența potențialelor surse de poluare în următoarele puncte de prelevare: Deversorul din lacul Ghidighici; Baza petrolieră nr. 2; SA „Tracom”; SA „Piele”; SA „Tutun-CTC”; Regia „Exdrupo”; SEB or. Chișinău amonte; SEB or. Chișinău aval; Podul Singera-Floreni.

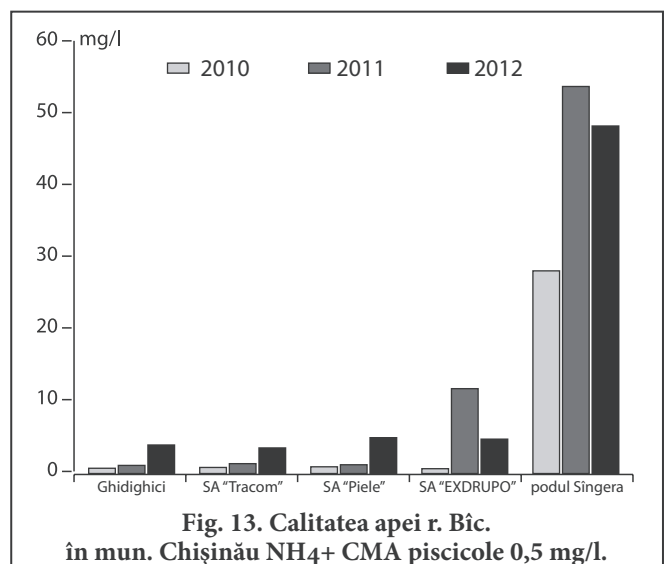
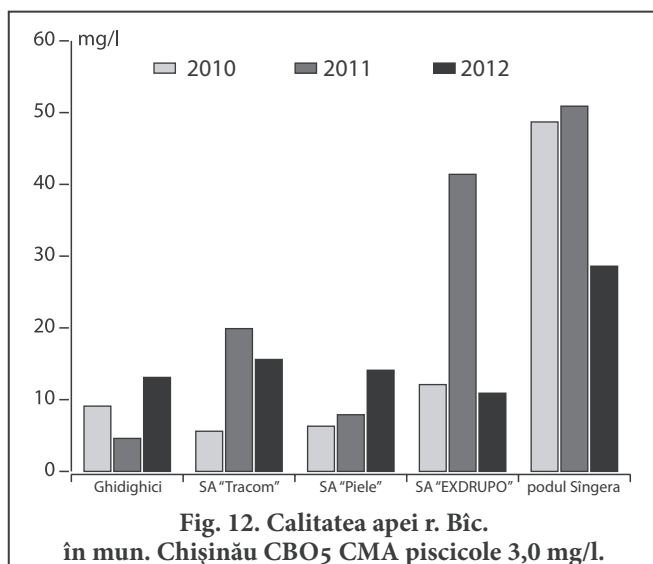
Rezultatele analizelor efectuate demonstrează că poluarea apelor r. Bîc este un proces ce derulează de mai mulți ani, proces stabil. (tab. nr. 2.3, diagr.nr. 2.3 din anexă). Apa la intrare în or. Chișinău, deja încărcată cu poluanți, se impurifică și mai intensiv în sectorul orașenesc. La principalii indici de poluare – CCO, CBO₅, NH₄⁺ atât în punctul de deversare din lacul Ghidighici cât și în ultimul punct de prelevare, podul „Sîngera-Floreni” concentrațiile medii anuale depășesc norma admisibilă (CMA pisc.) respectiv: (CCO – de 3,0 ori; CBO₅ – de 4,5 ori; NH₄⁺ – 7,8 ori) și (CCO – de 6,2 ori; CBO₅ – de 9,5 ori; NH₄⁺ – 95,0 ori) în conformitate cu datele analitice pentru anul 2012.

Depășiri ale CMA de poluanți în apele r.Bîc s-au constatat în toate punctele de prelevare și aceste depășiri variază în dependență de cantitatea noxelor deversate cu apele reziduale, deșeuri menajere, apele poluate provenite de la spălarea neautorizată a transportului, apele meteorice poluate și deversate de către agenții economici ai mun. Chișinău. Depășesc CMA conținutul de amoniu, azoțiți, detergenți, produse petroliere. (Raportul anul CIE AE Chișinău, 2012).

Conform buletinelor alerte parvenite de la Serviciul Hidrometeorologic de Stat cu privire la poluarea excesivă a r. Bîc, în perioada primăvară-toamnă s-au prelevat probe în trei puncte: „Podul Sîngera-Floreni”, amonte și aval de SEB or. Chișinău. S-a constatat că concentrațiile de oxigen dizolvat amonte și aval de SEB or. Chișinău variază în mediu pe an în limitele 2,7-2,4 mg/l, iar în punctul de prelevare „Podul Sîngera-Floreni” constituie 1,5 mg/l, norma admisibilă fiind de 4,0-6,0 mg/l (fig.14, fig.15.)

Depășiri ale CMA de poluanți în apele r.Bîc s-au constatat în toate punctele de prelevare și aceste depășiri variază în dependență de cantitatea noxelor deversate cu apele reziduale, deșeuri menajere, apele poluate provenite de la spălarea neautorizată a transportului, apele meteorice poluate și deversate de către agenții economici ai mun. Chișinău. Depășesc CMA conținutul de amoniu, azoțiți, detergenți, produse petroliere. (fig.16. fig.17).

Râuri mici

Probe de control s-au prelevat din afluenții fluviului Nistru: Răuțel, Cubolta, Căinar, Ciuluc, Codreanca, Naslavcea, Graidului, Ciorna, Ichel, Ișnovăt, Botna afluenții râului Prut: Ciuhur, Camenca, Căldărușa, Șovățul Mic, Medvejca, Lopatnic, Tigheci, Larga, Frumoasa, precum și r. Lunguța, r. Chirgij-Chitai din bazinul lacurilor dunărene, r. Cogîlnic din bazinul Mării Negre.

În toate cursurile de apă enumerate indicii de calitate nu se încadrează în normativele CMA. (Rapoartele anuale CIE AE Bălți, 2012, CIE AE Chișinău, 2012, CIE AE Cahul, 2012). Evacuările directe ale apelor uzate, precum și impactul localităților diminuează calitatea receptorilor.

Spre exemplu, r. Răuțel traversează teritoriul mun. Bălți pe o lungime de 8.9 km. Surse punctiforme cu evacuări directe pe acest spațiu nu sunt înregistrate. Rezultatele investigațiilor probelor prelevate în amonte și aval de mun. Bălți denotă majorări ale concentrațiilor consumului chimic și biologic de oxigen, suspensiilor, nitriților și a ionilor de amoniu în secțiunea aval contra amonte, cauza fiind sectorul casnic din acest spațiu.

Impurificări sunt înregistrate și în apele râurilor Căinar, Cubolta, Camenca, Naslavcea, unde de-a lungul cursului de apă sunt amplasate gunoiști neautorizate, sunt aruncate ape uzate din gospodăriile casnice. În toate secțiunile controlate calitatea apei nu corespunde normativelor CMA prevăzute pentru bazinele piscicole. În mostrele prelevate în apele râului Naslavcea s-au depistat depășiri a CMA la: MS – de 6,74 ori; CBO₅ – de 2,63 ori, NH₄⁺ – de 2,82 ori; NO₂⁻ – de 1,5 ori.

Calitatea apei receptorilor este influențată și de evacuările directe de la SEB. Devin mai impurificate apele r. Ciuluc în rezultatul evacuărilor de la SEB „Apă-canal” Sîngerei și SEB „Apă-canal” Telenești. Sunt vizibile zone de impact și pe r. Graidului, unde sunt evacuate apele uzate de la SEB „Apă-canal” Drochia, r. Șovățul-Mic – receptor al apelor de la DPGLC Fălești, r. Medvejca – receptor al SE ÎM”Comprod” Lipcani. Comparativ cu anul 2011 în 2012 r. Ciuhur a fost afectat nesemnificativ de apele evacuate de la SEB „Apă-canal” Edineț unde s-au determinat concentrații în aval față de amonte cu 0,9 mg/dm³ la substanțele suspendate, cu 0,5 mg/dm³ la CBO₅ și cu 0,73 mg/dm³ la ionii de amoniu.

Deversările de la SEB or. Ciorescu și SEB or. Cricova influențează negativ calitatea apei r. Ichel. Apele uzate din sistemul comunal al com. Ciorescu, din cauza deteriorării sistemului de canalizare al stației, se deversează direct în r. Ichel. Capacitatea de epurare a SEB or. Cricova nu corespunde volumului mărit al apelor reziduale deversate de la întreprinderile vinicole SA „Combinatul de vin și șampanie”, SA „Acorex Wine Holding”, SA „RENAISSANSE-PERFECT”. Ca urmare eficacitatea SEB este diminuată.

De asemenea se petrece poluarea r. Frumoasa în raza orașului Cahul. Apa prelevată în amonte de oraș corespunde normativelor, în afară de MS – de 0,2-0,8 ori și CBO₅ – de 1,3-3,0 ori, iar în aval s-au înregistrat depășiri la conținutul de: MS – de 2-13 ori; CCO – de 1,5-3,9 ori; CBO₅ de – 4,0-8,7 ori; N-NO₂ – de 3,0 ori; N-NH₄ - de 1,7 ori.

Apele r. Cogîlnic sunt poluate de evacuările de la stația de epurare a orașului Basarabeasca. Probele indică majorări a concentrațiilor: CCO, CBO₅, MSS în aval de râu față de amonte de râu.

S-au înregistrat impurificări și în apa r. Botna, atât în aval de or. Căușeni cât și în amonte. Calitatea apei r. Cogîlnic este afectată de evacuările SEB or. Basarabeasca, iar r. Lunguța este poluat de deversările SEB or. Taraclia unde s-au constatat depășiri ale normativelor DLA la următorii indici: MS – de 2,0-3,5 ori, PO4-3 – de 3,8 ori, CCO – de 9,0 ori, și la CBO₅ – de 5,7 ori.

Controlul calității apei din r. Kirghij-Kitai, s. Tvardița, r-nul Taraclia a demonstrat prezența unui conținut înalt de poluanți (CCO, CBO₅, MS, reziduu uscat, sulfați), cauzat de deversările apelor uzate menajere din sectorul casnic particular al primăriei Tvardița, precum și gestionarea incorectă a dejecțiilor animaliere și gunoiului menajer.

Lacuri.

În mun. Bălți a fost monitorizată calitatea apei în 6 lacuri: „Orășănesc”, „Chirpicinoe”, „Comsomolist”, „Ionescu-1”, „Ionescu-2” și „Caiac-Canoe”. În toate lacurile conținutul de CCO și CBO₅ depășesc CMA pisc. Cel mai poluat este „Caiac-Canoe”, unde reziduu fix depășește limitele admisibile de 9,0 ori, CBO₅ de 4,6 ori. E de menționat că apa acestui obiect acvatic este într-un circuit închis. Concentrația oxigenului dizolvat în toate lacurile a fost în limitele admisibile, atât pentru perioada caldă, cit și rece a anului. Cota supranormativă a poluanților caracterizează apa acestor lacuri ca ape poluate.

În mun. Chișinău a fost monitorizată calitatea apei în 8 lacuri: sectorul Buicani – „Tracom”, „La izvor”, „Dendrologic”, sectorul Rîșcani – „lacul din str. Braniștii”, „lacul din str. M.Costin”, „lacul din str. M. Basarab”,

sectorul Botanica – „lacul din str. Decebal”, „Grădina Zoologică”. În majoritatea lacurilor au fost depistate depășiri ale CMA pisc. la indicii: CCO – de 1,3-15,3 ori; CBO₅ – de 2,0-23 ori. Cele mai mari concentrații s-au constatat în lacul din str. Albișoara 80/1. Concentrația oxigenului dizolvat în toate lacurile a fost sub limitele admisibile pentru perioada caldă a anului, cu excepția lacului din sect. Botanica, lângă Grădina Zoologică și lacul din sect. Rîșcani, str. M. Basarab.

Stațiile de epurare a apelor uzate.

Pentru a determina eficacitatea de epurare și respectarea reglementărilor autorizațiilor de gospodărire a apelor au fost prelevate probe de la 76 stații de epurare a apelor uzate.

Aprecierea gradului de epurare și eficacitatea de reținere a noxelor s-a efectuat prin prelevarea și analiza probelor la recepție și la deversare directă în receptor.

CIE AE Bălți a monitorizat 33 stații de epurare, inclusiv 22 cu evacuare directă în receptorii naturali și 10 cu evacuări în bazine sau lacuri de acumulare. Rezultatele investigațiilor analitice efectuate s-au comparat cu normativele deversărilor limitat admisibile (DLA) cuprinse în autorizația de gospodărire a apelor și cu CMA în lipsa acestor normative.

S-au încadrat în normativul DLA apele evacuate de la stațiile, IM „Regia Apă Canal Bălți”; SA „Servicii comunale Florești”; „Tezeu Lux” Valcineț; ÎM „Apă-canal Edineț”. (fig.18,19,20).

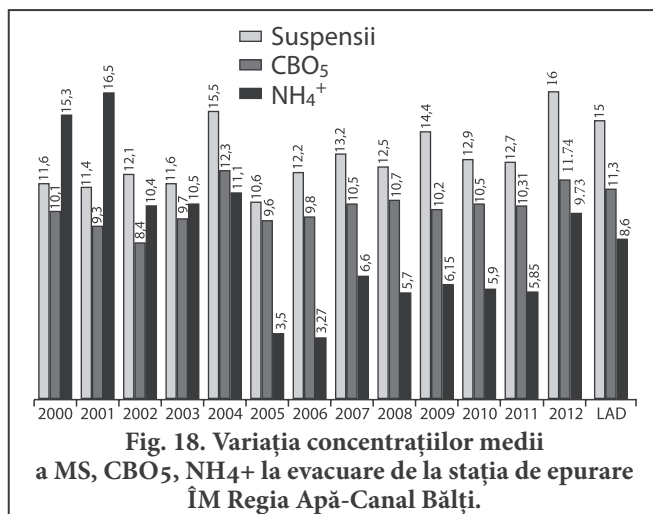

Fig. 18. Variația concentrațiilor medii a MS, CBO₅, NH₄⁺ la evacuare de la stația de epurare ÎM Regia Apă-Canal Bălți.

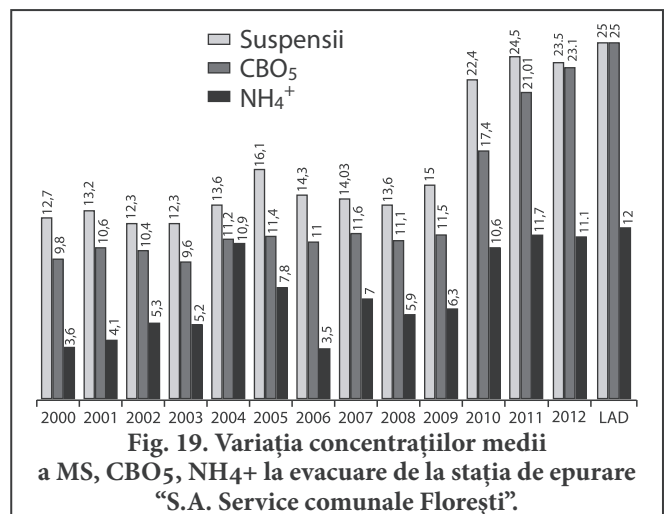

Fig. 19. Variația concentrațiilor medii a MS, CBO₅, NH₄⁺ la evacuare de la stația de epurare „S.A. Service comunale Florești”.

Încărcarea cu noxe a apelor uzate la deversare în receptor de la IM „Regia Apă Canal” Bălți, pentru perioada anilor 2005-2012 se menține sub valorile LAD cu excepția anului 2012 unde apar depășiri: suspensii – 16,0 g/m³, CBO₅ – 11,74 g/m³, NH₄⁺ – 9,73 g/m³. Mediile obținute indică, că eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 94,5 %, a consumului chimic de oxigen – 80,5%, consumul biologic – 94,7% și a ionilor de amoniu – 83,3%. Cota de reținere a noxelor este mai scăzută în comparație cu anul 2011, deversându-se 125,5 mii m³ de ape insuficient epurate.

Funcționarea suficientă a SEB SA “Servicii comunale” Florești se menține prin epurarea suplimentară a apelor. În componența stației funcționează 10 iazuri de epurare biologică. Eficacitatea de reținere a substanțelor suspendate este de 89,1% , consumul chimic de oxigen – 72,3%, consumul biologic de oxigen – 88,6%, ionilor de amoniu – de 75,8%, situându-se la nivelul anului 2011.

La SEB „Glodeni-Gold Crown” SRL toate treptele de epurare se dublează, însă pe parcursul anului 2012 s-au constatat depășiri a LAD după: substanțe suspendate – de 1,19 ori, CBO₅ – de 1,45 ori. Eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 86,9%, consumului biologic de oxigen – 92,2%, a ionilor de amoniu – 94,55%. În anul 2012 SEB „Glodeni-Gold Crown” SRL a funcționat I simestru, a doua jumătate de an a fost efectuată reparația curentă a stației.

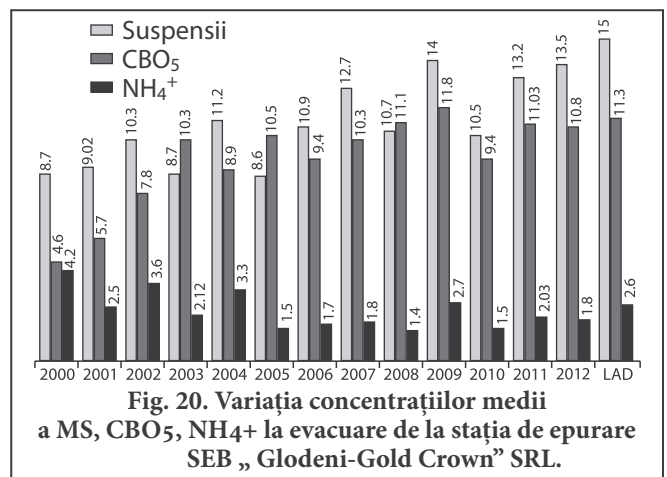
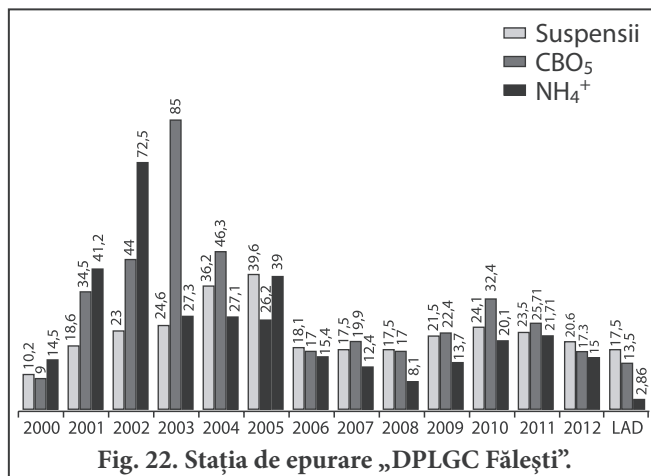
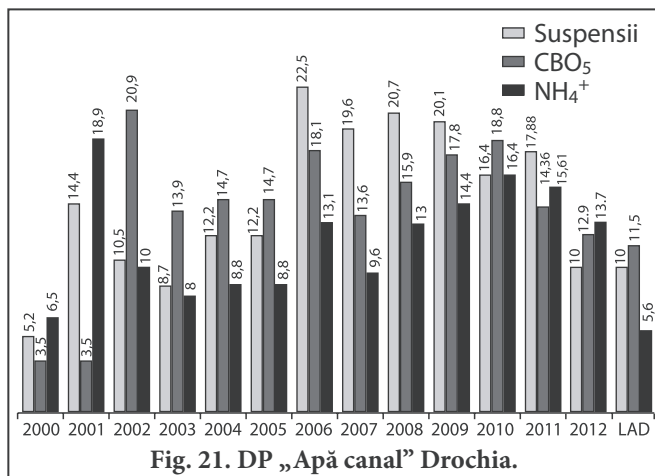

Fig. 20. Variația concentrațiilor medii a MS, CBO₅, NH₄⁺ la evacuare de la stația de epurare SEB „Glodeni-Gold Crown” SRL.

Ce ține de apele uzate de la SA „Tezeu-Lux Vălcineț”, sunt ape reîntoarse din nou în producere. Procesul de epurare constă din 6 bazine - cascada de decantare a apelor, unde se petrece sedimentarea treptată, pomparea lor din ultimul bazin în rezervorul de acumulare și utilizarea din nou în ciclul de producere. Unitatea dispune de DLA la deversarea avariata în fl. Nistru. Pe parcursul anului cazuri de deversări avariate nu au fost depistate, iar indicii de calitate a apelor din ultimul bazin s-au încadrat în DLA.

La SEB ÎM „Apă-Canal” Edineț indicii de calitate s-au încadrat în DLA. Eficacitatea de funcționare a SEB în mediu este de 87,7%.

Sunt întreprinse măsuri posibile pentru menținerea funcționării treptelor de epurare a apelor reziduale la stațiile: D.P. „Apă-canal Drochia; DPLGC Fălești; „Apă canal” Singerei și „Apă-canal” Rîșcani. Sunt unități care la fel dispun de normativul DLA, însă apele deversate de la aceste complexe de epurare sunt încărcate cu noxe peste limitele autorizate. (fig.21). La D.P. „Apă-canal Drochia s-au înregistrat depășiri ale DLA la conținutul de: CBO₅ – de 1,12 ori; NH₄⁺ – de 2,4 ori, iar la „DPLGC Fălești” la conținutul de: materie în suspensii – de 1,17 ori; CBO₅ – de 1,28 ori; NH₄⁺ – de 5,2 ori (fig.22).

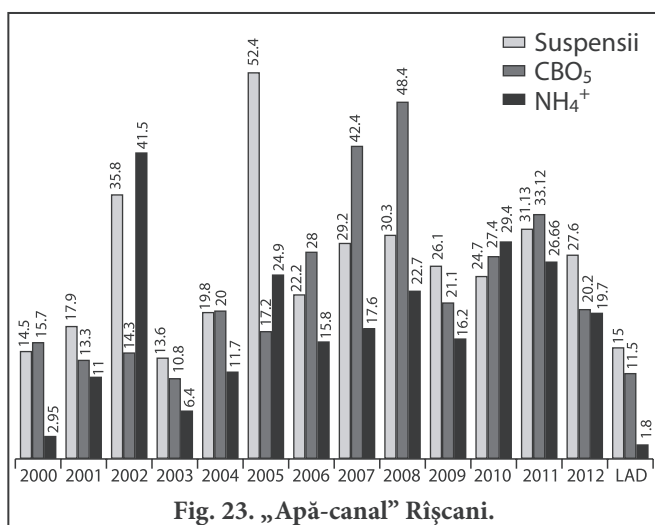

Stația de epurare „DPLGC Fălești” utilizează 6 iazuri biologice de epurare suplimentară, cu toate acestea la fiecare prelevare de probe au fost constatate depășiri ale normativelor LAD, substanțele suspendate – de 1,17 ori, consumul biologic de oxigen – 1,28 ori, ionii de amoniu de – 5,24 ori. Eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 90,2 %, a consumului biologic de oxigen 91,3%, a ionilor de amoniu 68,6%.

În anul 2012 SEB „Apă-Canal” Rîșcani înregistrează o depășire semnificativă a limitelor admisibile: ionii de amoniu de – 8,56 ori. Eficacitatea de reținere a suspensiilor este de 91,08 %, a consumului biologic de oxigen – 90,1%, a ionilor de amoniu – 57,3%.

Insuficient a funcționat și SEB „Apă canal” Singerei, depășind LAD după nitriți de 1,13 ori, nitrați 1,07 ori.

La stația de epurare „Apă-canal” Telenești are loc doar curățirea mecanică și epurarea suplimentară în iazurile biologice S-au înregistrat depășiri ale CMA pisc. la MS– 17,86 ori, CBO₅ – de 23,44 ori, ionii de amoniu – de 56,2 ori.

Volumele insuficiente de ape reziduale și concentrația excesivă de nocivități recepționate, dereglează funcționarea optimă a procesului tehnologic de epurare la SEB a ÎM „Com Prod” Lipcani. Apa la deversare depășește limitele CMA. Eficacitatea medie de funcționare a stației este de 63,5 %.

Din luna mai a.2012 din cauza falimentării întreprinderii și-a stopat activitatea SEB SRL „Șpak s Eșanu” Otaci. Eficacitatea medie de funcționare a instalației de purificare în perioada de activitate a fost de 61,0 %. (Raportul Anual CIE AE Bălți, 2012).

Eficacitatea stațiilor de epurare din nordul țării și analiza comparativă pentru anii 2010-2012 este prezentată în tab. 4.

Eficacitatea stațiilor de epurare, pentru anii 2010-2012.

Tab. 4.

Nr.	Denumirea SEB	Eficacitatea, %											
		Materie în suspensie			CCO			CBO ₅			NH ₄ ⁺		
		2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
1	Regia Apă-canal, Bălți	89,9	94,9	94,5	76,2	76,3	80,5	93,4	92,6	94,7	85,9	87,9	83,3
2	Sîngerei Apă-canal	78,8	89,1	85,8	55,5	56,4	66,0	76,8	78,8	88,6	48,3	59,2	62,0
3	Glodeni Fabrica de Zahăr	87,9	92,6	86,9	68,9	74,5	65,8	92,5	93,7	92,2	95,3	94,0	94,6
4	Rîșcani „Apă-canal”	83,5	90,5	91,1	68,0	62,7	69,4	84,8	78,0	90,1	47,6	53,9	57,3
5	Florești, SA „Serv. com.”	85,1	83,8	89,1	62,1	73,3	72,3	87,8	87,5	88,6	74,6	80,8	75,8
6	Fălești DPGLC	79,5	86,9	90,2	59,2	66,6	69,4	79,2	84,6	91,3	61,2	52,6	68,6
7	Drochia „Apă-canal”	83,8	86,7	84,5	54,3	68,6	52,5	84,7	91,2	92,5	60,7	67,1	67,8
8	Drochia „Moldovatransgaz”	63,3	58,3	72,6	26,5	48,3	45,9	52,7	82,4	79,8	42,8	55,9	57,0
9	Telenești „Apă-canal”	73,7	61,8	46,4	45,2	46,7	53,5	71,2	79,1	62,7	41,2	47,9	35,8
10	Otaci. SRL „Șpak s Eșanu”			69,4			60,0			58,0			64,2
11	Dondușeni „Apă-canal”	78,9	76,2	79,4	81,3		77,3	80,9	77,0	75,7	86,4	87,2	84,9
12	Țaul, SE Primăria	66,2	65,8	70,8	70,8		73,5	67,5	60,1	69,4	72,8	68,0	69,9
13	Edineț, ÎM „Apă-canal”	83,7	82,9	84,9	83,8		87,7	81,5	86,8	87,7	85,3	92,2	90,3
14	Briceni, Gospodăria Com,”	62,5	58,7	57,6	61,4		55,4	56,9	57,4	51,2	57,4	51,8	47,9
15	Lipcani „Com Prod.”	60,2	60,3	67,4	64,8		65,0	58,0	51,5	60,3	50,2	45,8	61,4
16	Ocnîța, ÎM “Apă-Canal ”	75,4	59,2	80,1	73,8		82,4	69,2	54,6	79,2	59,8	52,5	80,6

CIE Chișinău.

În conformitate cu programul de activitate CIE AE Chișinău trimestrial a prelevat probe de la 6 stații de epurare ale mun. Chișinău din localitățile: or. Chișinău, or. Vadul-lui-Vodă, or. Cricova, com. Ciorescu, com. Colonița, com. Budești. Tot odată pentru aprecierea gradului de încărcare cu noxe au fost prelevate probe de la 16 stații de epurare din raioanele centrale: SEB ÎM „Apă-Canal Anenii-Noi”, s. Bulboaca; DP „Apă-Canal” or. Ștefan-Vodă; SEB s. Pașcani, r-nul Criuleni; „Vinăria Bardar” SA, r-nul Hîncești; ÎM „Amen-Ver”, or. Hîncești; „Penetenciarul nr. 7”, s. Rusca; SEB „Romanești”, r-nul Strășeni; SEB „Apă-Canal-Călărași”; SEB „Topaz 24”, prim. Dorotcaea, r-nul Dubăsari; SEB „Биотал-50”, s. Pîrîta, r-nul Dubăsari; SEB SA Fabrica de conserve, s. Coșnița, r-nul Dubăsari; SEB „Topaz-60”, „Forțele pacificatoare”, s. Coșnița, r-nul Dubăsari; SEB, “mun. Rezina”; SEB “Penetenciarul nr. 17”, or. Rezina; SEB CAP “Basarabia”, s. Hârbovăț, r-nul Anenii-Noi; SEB SA “Hîrjauca Vin”, r-nul Călărași (Raportul Anual CIE AE Chișinău, 2012).

Rezultatele investigațiilor analitice ne demonstrează, în raport cu normele piscicole sau cu normele DLA stabilite, depășiri la deversare (fig.24-fig.29).

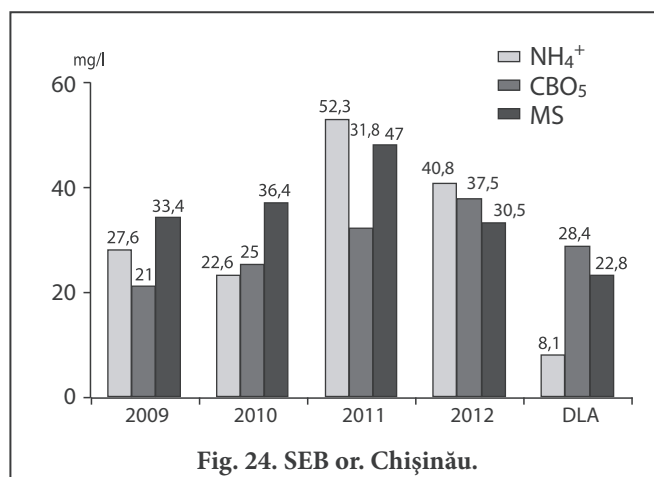

Fig. 24. SEB or. Chișinău.

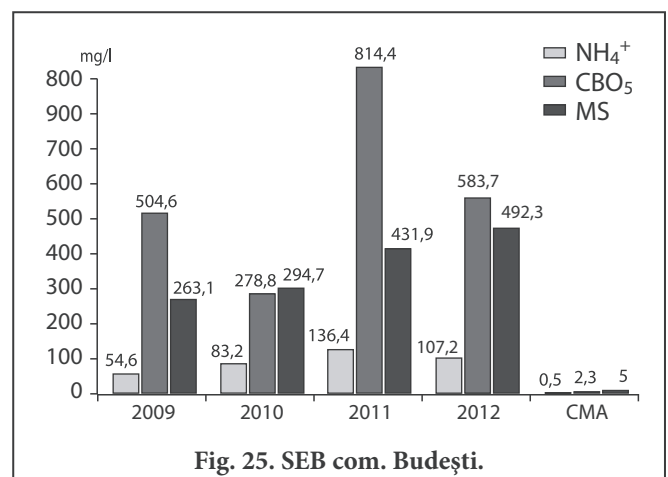

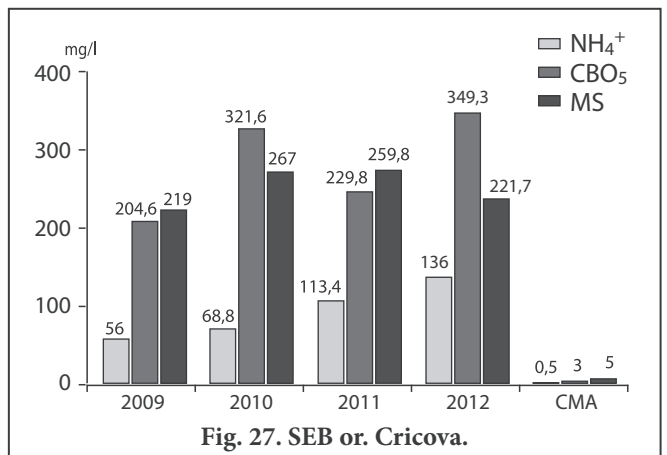
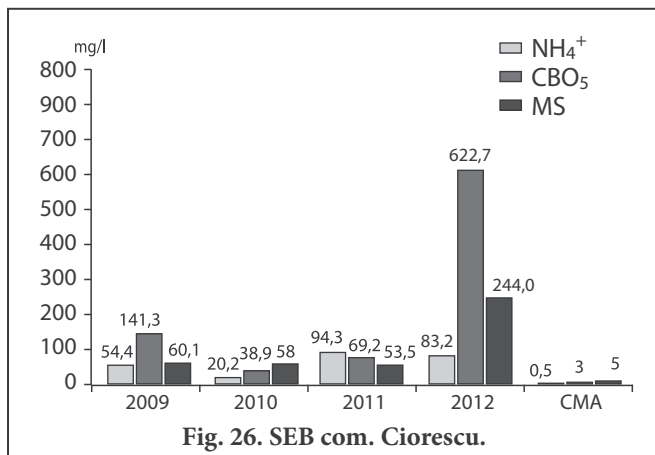
Fig. 25. SEB com. Budești.

Volumele insuficiente de ape reziduale recepționate și concentrația excesivă de nocivități dereglează în ultimii ani funcționarea optimă a procesului tehnologic de epurare la SEB or. Chișinău. Comparativ cu anul 2011 concentrația de noxe deversate în 2012 s-a diminuat, dar depășește DLA la conținutul de: MS – de 1,3 ori; NH₄ – de 5,0 ori; CBO₅ – de 1,3 ori; detergenți – de 2,2 ori. (fig.24)

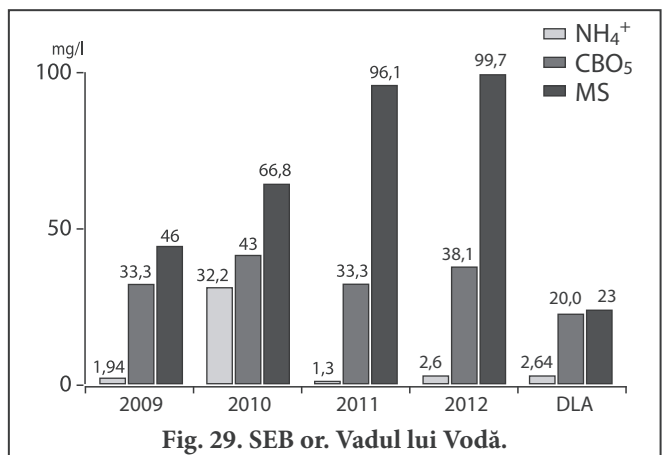
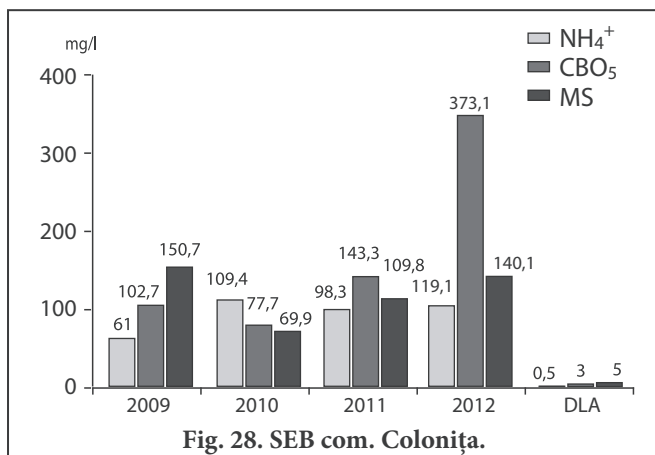
S-a constatat că, majoritatea SEB ale mun. Chișinău se află în stare deplorabilă, cu un grad sporit de uzură al construcțiilor, necesită reconstrucție capitală și modernizare tehnologică.

SEB com. Budești practic nu funcționează, toate instalațiile sunt în stare deplorabilă. Procesul de epurare se limitează doar la acumularea apelor reziduale la stația de pompare, pomparea lor ulterioară la SEB și deversarea fără epurare în r. Frumoasa (fig. 25). Conținutul poluanților deversați în 2012 comparativ cu 2011 s-a micșorat, dar depășește cu mult CMA. Concentrația de amoniu atinge valoarea de 107,2 mg/dm³, iar a CBO₅ și MS respectiv de 583,7 mg/dm³ și 492,3 mg/dm³.

La SEB com. Ciorescu situația privind funcționarea este catastrofală. În prezent merg lucrări de reconstrucție, care din motive financiare au fost stopate. Apele uzate din sistemul comunal al com. Ciorescu, se deversează direct în r. Ichel. Astfel în 2012 cantitatea de poluanți deversați cu apele uzate s-a mărit considerabil. (fig. 26).

Pe cursul r. Ichel se află și SEB com. Cricova, eficacitatea de epurare a căreia nu se încadrează în normativele stabilite. Capacitatea de epurare a stației nu corespunde volumului mărit al apelor reziduale deversate de la întreprinderile vinicole SA „Combinatul de vin și șampanie”, SA „Acorex Wine Holding”, SA „Renaissance-Perfect”. Ca urmare eficacitatea SEB este diminuată, iar apele uzate fără epurare se deversează în r. Ichel. Concentrațiile de noxe deversate comparativ cu anii 2010-2011 s-a mărit și depășesc CMA la indicii: MS – de 44,3 ori; CBO₅ – de 116,4 ori; NH₄ – de 272,0 ori (fig.27).

Depășesc CMA și concentrațiile de noxe la SEB com. Colonița la indicii: MS – de 124,3 ori; CBO₅ – de 124,3 ori NH₄ – de 238,2 ori (fig.28).

Apele deversate de la SEB or. Vadul-lui-Vodă nu se încadrează în normele DLA și afectează calitatea r. Recea. Concentrațiile de noxe deversate depășesc DLA la indicii: MS – de 4,3 ori; CBO₅ – de 1,91ori, detergenți – de 3,1 ori (fig.29).

Eficacitatea SEB din mun. Chișinău a. 2010-2012.

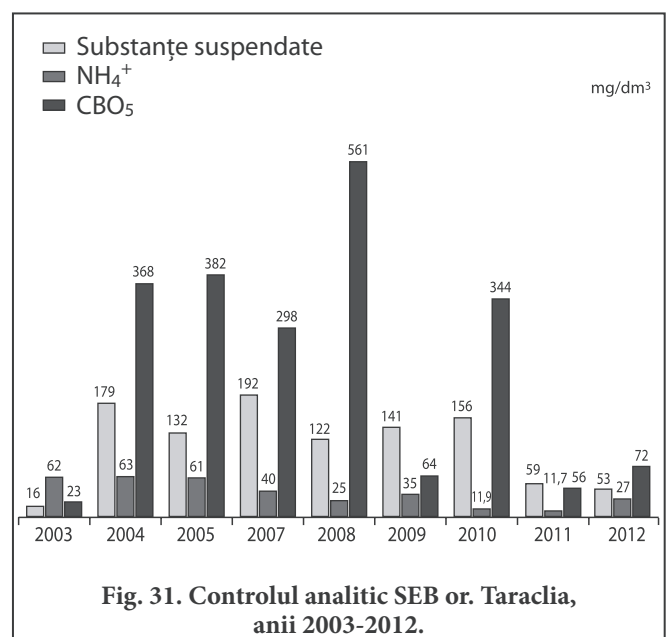
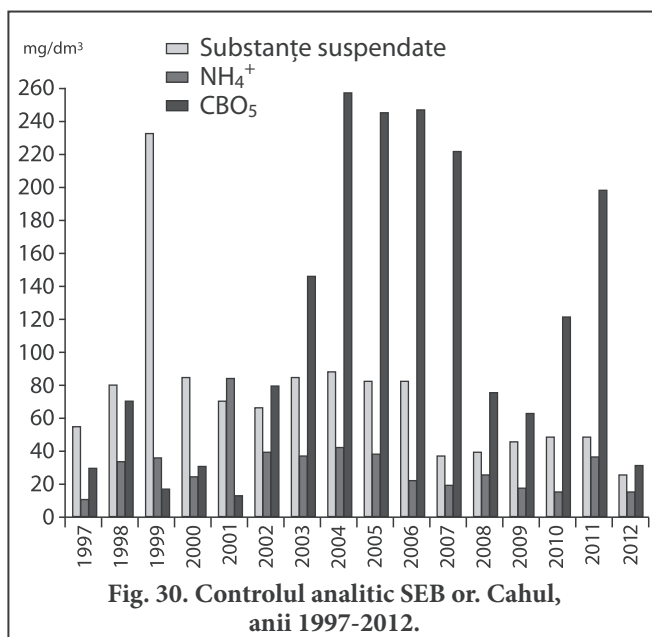
Tab. nr. 2.2

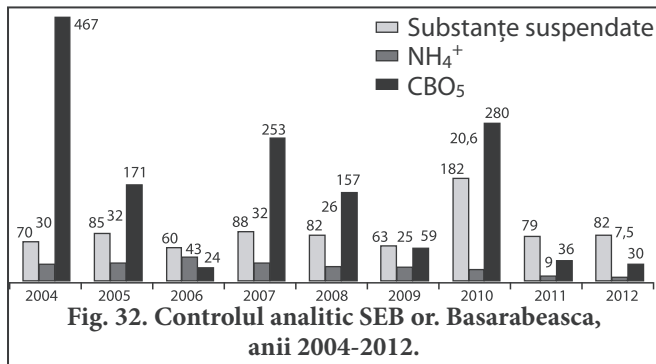
Nr	Denumirea SEB	Eficacitatea, %											
		Materie în suspensie			CCO			CBO ₅			NH ₄ ⁺		
		2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
1.	Chișinău	92,2	89,9	85,5	82,2	89,0	75,9	91,1	90,8	65,8	43,2	35,2	32,2
2.	Cricova	48,3	58,6	60,6	33,5	52,0	52,7	37,7	53,5	54,5	40,8	14,0	0
3.	Ciorescu	84,2	91,4	-	79,2	88,1	-	83,8	88,3	-	57,4	43,4	-
4.	Colonița	96,4	67,7	90,2	87,5	60,1	62,7	89,6	62,1	62,5	5,4	26,9	7,7
5.	Vadul lui Vodă	63,9	65,6	41,6	38,9	45,2	36,5	49,6	49,4	44,2	3,1	97,9	92,2
6.	Budești	74,1	43,2	40,1	72,9	51,1	45,8	78,6	59,5	47,2	0	6,2	0

CIE AE Cahul efectuează controlul multianual a 4 stații de epurare din localitățile Basarabeasca, Taraclia, Leova, Cahul. În 2012 s-au prelevat probe de la aceste complexe, precum și de la 15 stații de epurare a apelor uzate cu capacitatea mai mică - SRL „Vtorma”; SRL „Bemol Retail”; SRL „Rubin 216”; SRL „L. Bargan”; SRL „Scurtu Vadim”; SRL „Tehcomplos-Petrol”; fabricile de vin: „Invinprom”, r-ul Comrat, s. Chirsova; S.A. „Vismos”, r-ul Cahul, s. Moscovei; SRL „Grape Valley”, s. Borceag, r-ul Cahul; SRL „Vierul Vin”, r-ul Cahul, s. Burlacu; S.A. „Vinia Traian”, r-ul Cahul, s. Găvănoasa; SA „Imperial Vin”, r-ul Cantemir, s. Pleșeni; SRL „Vin-Company”, r-ul Taraclia, s. Cortin; 2 stații de epurare – s. Giurgiulești, SRL „Danube Logistics”. În conformitate cu investigațiile analitice apele deversate de la toate stațiile de epurare controlate pe parcursul anului nu corespund normativelor stabilite (Raportul anual al CIE AE Cahul, 2012).

La SEB DP „Apă Canal Cahul”, or. Cahul depășirile DLA au constituit: MS – de 3,0 ori; CI – de 1,6 ori; CCO – de 4,0 ori; CBO₅ – de 1,4 ori; amoniu – de 11,0 ori. (fig.30).

La SEB „ÎM Apă Canal”, or. Taraclia, depășirile DLA au constituit: MS – de 2,0-3,5 ori; CCO – de 9,0 ori; CBO₅ – de 5,7 ori; NH₄⁺ – de 10,0 ori (fig.31).

O situație catastrofală se constată la SEB “ÎM Apă Canal”, or. Basarabeasca, unde epurarea se reduce la sedimentarea mecanică, fără epurare biologică. Depășirea DLA la SEB “ÎM Apă-Canal”, or. Basarabeasca au constituit: MS – de 4,5 ori PO₄-3 – de 3,8 ori, CCO – de 3,9 ori; CBO₅ – de 2,0 ori; NO₂ – de 56,0 ori; NH₄⁺ – de 4,8 ori.

Eficacitatea stațiilor de epurare din zona de activitate CIE AE Cahul și analiza comparativă pentru anii 2010-2012 este prezentată în *tab.6*.

Eficacitatea SEB-urilor, anii 2010-2012.

Tab.6

Nr	Denumirea SEB	Eficacitatea, %											
		Materie în suspensie			CCO			CBO ₅			NH ₄ ⁺		
		2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
1	„Apă Canal”, or. Cahul	28	81,3	94,1	33,0	68,7	50,0	59,0	68,5	52,7	66,0	35,7	68,0
2	ÎMDPGLC “Apă Canal”, or. Leova	96,0	89,2	98,5	61,0	76,2	65,7	62,0	77,7	69,9	85,0	83,7	95,6
3	Î.M. „Apă Canal”, or. Basarabeasca	41,0	59,0	55,4	35,0	45,0	73,1	34,0	44,0	76,0	43,0	73,0	81,4
4	a ÎM „Apă Canal”, or. Taraclia	50,0	66,0	83,2	19,0	28,0	30,3	18,0	24,0	32,7	47,0	71,0	43,7

Poligoanele de depozitare a deșeurilor solide (PDDS).

PDDS mun. Bălți.

Probe de control a apelor provenite de la scurgerile de pe amplasamentul poligonului de depozitare a deșeurilor solide din mun. Bălți au fost prelevate de către CIE AE Bălți din 2 iazuri de acumulare și din r. Ciuluc. Datele obținute caracterizează apele din primul și al doilea iaz ca ape puternic poluate. Depășirile sunt de peste sute de ori față de CMA și anume în primul acumulator CBO₅ depășește CMA de 618,66 ori, în al doilea de 71,93 ori, rezidui fix corespunzător de 13,2 ori și 10,6 ori, ionii de amoniu – 106,9 ori și 6,04 ori.

Investigațiile efectuate în probele prelevate din râulețul Ciuluc ce curge mai jos de iazul al doilea, indică afectarea calității apelor în secțiunea aval față de amonte. Poluarea are loc prin infiltrarea apelor din al doilea iaz. În aval la distanța de 500 m pe curs, apa r. Ciuluc înregistrează depășiri ale CMA la CBO₅ de 7,33; rezidui fix – de 4,7 ori.

PDDS mun. Chișinău.

Trimestrial CIE investighează componența chimică a apelor de filtrare și drenaj la PDDS mun. Chișinău, s.Crețoaia, r-nul Anenii Noi. În legătură cu stoparea depozitării deșeurilor solide la PDDS de către ÎM Regia „Autosalubritate”, probele au fost prelevate numai în trimestrul IV.

Scopul controlului constă în obținerea datelor despre limitele de încărcare cu poluanți ale deșeurilor lichide toxice și evaluarea prejudiciului cauzat mediului în cazul eventualelor scurgeri de pe teritoriul PDDS.

S-au înregistrat depășiri ale CMA piscicole în fântâna de filtrare și respectiv în fântâna de drenaj la următorii indici: materie în suspensie – de 78,2 ori și 36,0 ori; CCO – de 307,2 ori și 37,2 ori; CBO₅ – de 1230,0 ori și 149,3 ori, amoniu – de 1312,6,0 ori și 737,0 ori; detergenți – de 52,0 ori și 38,0 ori.

Conform procesului tehnologic de depozitare a gunoiului la PDDS, deșeurile lichide toxice (apele de drenaj și de filtrare) se acumulează în cămine speciale și apoi sunt transportate pe suprafața PDDS. Acest circuit închis al deșeurilor lichide nu aduce pericol mediului ambiant și numai în cazul scurgerilor de suprafață poate avea consecințe grave pentru terenurile agricole situate aval.

Conlucrarea cu Inspecțiile Ecologice (IE) din raioane.

În conformitate cu ordinul nr. 18 din 21.03.2006 al IES, în anul 2011 CIE au acordat asistență analitică Inspecțiilor Ecologice din raioane, la solicitare, în cazuri excepționale și în conformitate cu programele de prelevare, coordonate cu șefii IE.

CIE AE Bălți a acordat asistență analitică:

Inspecției Ecologice Șoldănești – au fost prelevate probe de control de la 3 stații de tip “TOPAS” cu capacitatea mică: 10 m³/oră; 7,0 m³/oră și 4,0 m³/oră, care deserveșc o parte din or. Șoldănești.

Inspecției Ecologice Glodeni – la solicitarea inspectorilor au fost prelevate probe de control de la stația de tip “TOPAS” din s. Limbenii Vechi. Stația efectuează epurarea prealabilă a apelor uzate de la grădinița de copii, care ulterior este transportată la SEB a SRL „Mag-Vest”, Glodeni. Indicii de calitate a apelor la recepție și evacuare sunt redați în anexă. (Raportul anual CIE AE Bălți, 2011).

Inspecției Ecologice Rîșcani – au fost prelevate probe de control de la stația de tip “TOPAS” din localitățile Văratîc și Aluniș cu scop de a verifica funcționarea acestora.

CIE AE Chișinău a acordat asistență analitică:

Inspecției Ecologice Strășeni – în legătură cu deversarea deșeurilor lichide de producere ale SA „Romanești” de la Stația de Pompă din s. Romanești, r-nul Strășeni s-au prelevat probe din locul de deversare, amonte de deversare în râulețul fără nume și aval de deversare. Conform analizelor s-au constatat depășiri ale normelor pisc. în toate probele prelevate. Rezultatele s-au transmis IES pentru calcularea prejudiciului.

În legătura cu solicitarea IE Criuleni și plîngerile cetățenilor din s. Ratuș, com. Drăsliceni privitor la poluarea r. Ichel au fost prelevate probe din r. Ichel și SEB „Romanești”. Poluarea r. Ichel în s. Ratuș a fost cauzată de deversările de ape uzate ne epurate de la SEB „Romanești”. S-au constatat următoarele depășiri ale CMA pisc. la deversare de la SEB „Romanești” la indicii: CCO – de 36,0 ori; NH₄ – de 329, ori; NO₂ – de 25,0 ori.

S-au prelevat probe de la stația de pompă (SP) a or. Strășeni. S-au depistat depășiri ale CMA pisc. la deversare-n afluentul r. Bîc la indicii: CCO – de 10,1 ori; CBO₅ – 41,8 ori; MS – de 29,1 ori; NH₄ – de 169 ori; detergenți – de 111,4 ori.

S-au prelevat 4 probe de apă uzată de la SEB „Spitalul Fiziopneumologic Vorniceni”. S-au constatat depășiri ale CMA pisc. la indicii: MS – de 2,5 ori; CCO – de 3,5 ori; CBO₅ – de 18,1 ori; NH₄ – 2,1 ori; grăsimi – de 260 ori, detergenți – de 11,3 ori.

S-au analizat probele prelevate de la SEB de tip „Topaz” din s. Dolna, r-nul Strășeni. S-au constatat următoarele concentrații la deversare la indicii: CCO – 372,4 mg/l; CBO₅ – 34,0 mg/l; MS – 26,6 mg/l; detergenți – 0,7 mg/l.

Inspecției Ecologice Călărași – S-au prelevat probe de la SEB nou construită, de tip „MBBR” (Moving Bed Bio Rector) pentru determinarea eficacității de epurare a stației și influenței asupra calității apelor r. Bîc. Conform analizelor efectuate s-a determinat că eficacitatea de epurare la indicii determinați este următoarea: CCO – 33,3 %; CBO₅ – 1,8 %; MS – 9,6%; Cl⁻ – 5,1 %; NH₄ – 72,1 %; detergenți – 74,9 %.

Inspecției Ecologice Orhei – s-au prelevat probe de la SEB „Orhei”. S-au constatat următoarele concentrații la deversare la indicii: CCO – 480 mg/l; CBO₅ – 192 mg/l; MS – 182 mg/l; NH₄⁺ – 82,9 mg/l; detergenți – 17,2mg/l.

Au fost analizate probele prelevate la SEB de tip „Topaz” din s. Vatici, r-nul Orhei. S-au constatat următoarele concentrații la deversare la indicii: CCO – 137,2 mg/l; CBO₅ – 66,0 mg/l; MS-5,6 mg/l; NH₄⁺ – 0,51 mg/l; detergenți – 0,4 mg/l.

Inspecției Ecologice Rezina – au fost analizate probele de apă reziduală de la SEB „Penitenciarul nr.17”, or. Rezina. S-au efectuat analizele și s-au depistat depășiri ale CMA pisc la indicii: CCO – de 4,0 ori; CBO₅ – de 16,0 ori; MS – de 5,0 ori; NO₃ – de 20,0 ori; detergenți – de 2,0 ori.

S-au analizat probele prelevate la SEB “mun. Rezina”, unde au fost depistate depășiri ale CMA pisc. la indicii: CCO – de 26,7 ori; CBO₅ – 106,7 ori; MS – de 82,0 ori; NH₄ – de 302,6 ori; SO₄ – de 2,3 ori, detergenți – de 34,0 ori.

S-au analizat probele de apă uzată prelevate la SEB “Lafarge Ciment (Moldova)”. Au fost depistate depășiri ale CMA pisc. la deversare la indicii: CBO₅ – de 1,6 ori; MS – de 4,7 ori; detergenți – de 2,0 ori.

Inspecției Ecologice Criuleni – în legătură cu arderea chimicalelor de la depozitul s. Pașcani, r-nul Criuleni au fost prelevate probe de apă din bazinul de apă potabilă pentru determinarea componenței chimice și conținutului de pesticide clorurate. Conform analizelor apa corespunde normelor igienice, iar pesticide clorurate nu au fost depistate.

În legătura cu solicitarea IE Criuleni și plîngerea cetățenilor din s. Ratuș, com. Drăsliceni privitor la poluarea r. Ichel cu ape reziduale au fost prelevate probe din r. Ichel și SEB „Romanești”. Poluarea r. Ichel în s. Ratuș a fost cauzată de deversările de ape uzate ne epurate de la SEB „Romanești”. S-au constatat următoarele depășiri ale CMA pisc. la deversare de la SEB „Romanești” la indicii: CCO – de 36,0 ori; NH₄⁺ – de 329, ori; NO₂ – de 25,0 ori.

S-au analizat probele de apă potabilă preluate la grădinița și tabăra de copii din s. Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni. În urma efectuării analizelor în proba de la grădinița de copii s-au depistat depășiri ale CMA igienice la indicii: reziduu uscat; duritatea totală; Ca^{2+} ; Mg^{2+} ; SO_4^{2-} nitrați.

În proba prelevată de la tabăra de copii au fost depistate depășiri ale CMA igienice la conținutul de nitrați.

Inspecției Ecologice Dubăsari – s-au efectuat analizele în probele prelevate la SEB „Topaz-75”, s. Coșnița, grădinița de copii; SEB „Fabrica de conserve”, s. Coșnița; SEB „Topaz - 60”, batalionul Forțelor Pacificatoare, s. Coșnița; SEB „Topaz - 24”, prim. Doroțcaia; SEB „Topaz - 7”, AO „Concordia”, s. Doroțcaia; SEB „Biotol -50”, AO „Orășelul Copilăriei”, s. Pîrîta. S-au depistat depășiri ale CMA pisc. la deversare:

1. SEB „Topaz-75”, s. Coșnița, grădinița de copii – CCO – de 9,3 ori; CBO_5 – de 10,7 ori; reziduu uscat – de 1,6 ori; SO_4^{2-} – de 4,4 ori; NH_4^+ – de 23,4 ori, detergenți – de 8,1 ori;
2. SEB „Fabrica de conserve”, s. Coșnița – CCO – de 40,0 ori; CBO_5 – de 160 ori; SO_4^{2-} – de 11,8 ori; NH_4^+ – de 30,6 ori; detergenți – de 6,1 ori;
3. SEB „Topaz-60”, batalionul Forțelor Pacificatoare, s. Coșnița – CCO – de 26,7 ori; CBO_5 – de 106,7 ori; SO_4^{2-} – de 2,3 ori; NH_4^+ – de 102 ori; detergenți – de 16 ori;
4. SEB „Topaz-24”, prim. Doroțcaia – CCO – de 100 ori; CBO_5 – de 400 ori; reziduu uscat – de 1,2 ori; SO_4^{2-} – de 23,1 ori; NH_4^+ – de 123,5 ori; NO_2^- – de 9,9 ori; detergenți – de 25 ori;
5. SEB „Topaz-7”, AO „Concordia”, s. Doroțcaia – CCO – de 5,3 ori; CBO_5 – de 21,3 ori; reziduu uscat – de 1,2 ori; SO_4^{2-} – de 25,1 ori; NH_4^+ – de 225 ori; NO_2^- – de 60,6 ori; NO_3^- – de 1,4 ori, detergenți – de 9,2 ori;
6. SEB „Biotol-50”, AO „Orășelul Copilăriei”, s. Pîrîta – CCO – de 5,3 ori; CBO_5 – de 22,7 ori; SO_4^{2-} – de 16,6 ori; NH_4^+ – de 189,6 ori; NO_2^- – de 69,7 ori; NO_3^- – de 1,9 ori, detergenți – de 14 ori.

Inspecției Ecologice Ialoveni – s-au analizat probele prelevate la SEB „Bardar” și au fost depistate depășiri ale CMA pisc. la deversare la indicii: CCO – de 5,2 ori; CBO_5 – de 24,2 ori; MS – de 2,5 ori; NH_4 – de 155,2 ori; detergenți – de 43,3 ori.

În legătura cu pierirea peștelui din iazul s. Dănceni s-au prelevat 2 probe de apă. Conform analizelor au fost depistate depășiri CMA pisc. la indicii: CCO – de 13-18 ori; SO_4 – de 3,2-3,3 ori; NH_4 – de 17,7 ori, 17,9 ori. Concentrația oxigenului dizolvat – 7,1-6,8 mg/l nu depășește norma admisibilă.

Inspecției Ecologice Hîncești – s-au analizat probele prelevate de la SE de tip „ZUC”, s. Rusca, r-nul Hîncești; SEB SC „Amenver”, or. Hîncești și s-au depistat depășiri ale CMA pisc. și DLA:

1. SE de tip „ZUC”, s. Rusca, r-nul Hîncești - depășiri ale CMA pisc. la indicii: CCO – de 7,2 ori, CBO_5 – de 30,5 ori, MS – de 26 ori, NH_4 – de 123,7 ori, detergenți de – 41,4 ori.
2. SEB SC „Amenver”, or. Hîncești - depășiri ale DLA la indicii: CBO_5 – de 2,3 ori, MS – de 3,3 ori, NH_4 – de 4,6 ori, detergenți – de 4 ori.

La solicitarea inspectorilor IE Hîncești în data de 25.04.12 au fost prelevate 6 probe de apă din r. Cogîlnic pentru depistarea sursei de poluare a râului. S-a depistat că sursa de poluare este ÎM „Amen Ver” or. Hîncești. Din cauza deteriorării pompelor electrice de la stația de pompare apele uzate au fost deversate fără epurare în r. Cogîlnic.

În legătură cu poluarea r. Cogîlnic în r-nul Hîncești și la solicitarea inspectorilor IE Hîncești în data de 10.07.12 au fost prelevate probe pe cursul râului: aval și amonte de SEB ÎM „Amen-Ver”; vizavi de SP ; s. Bozieni. Conform datelor analizelor efectuate s-a demonstrat că SEB ÎM „Amen-Ver” a înrăutățit calitatea apelor naturale prin majorarea concentrației în aval în raport cu amonte, nivelul de poluare comparat constituind pentru: SO_4 – de 1,2 ori, NO_2 – de 6 ori, detergenți de 3,3 ori. Cele mai mari concentrații din r. Cogîlnic s-a depistat în proba nr.1 prelevată vizavi de stația de pompare.

La solicitarea IE Hîncești în data de 21.11.12 s-au prelevat probe de la SEB „ÎM Amen-Ver”, or. Hîncești. Conform analizelor s-au depistat depășiri ale CMA pisc. la indicii: CCO – de 2,8 ori; CBO_5 – de 11,8 ori; MS- de 4,0 ori; NH_4 - de 190,8 ori; NO_2 , detergenți – de 3,0 ori.

Inspecției Ecologice Cimișlia – la solicitarea IE Cimișlia s-au prelevat probe de la SP nr.1, or. Cimișlia, SRL „Făclia” din locul deversării apelor uzate. S-au efectuat analizele și s-au depistat depășiri la toți indicii determinați.

Inspecției Ecologice Ștefan-Vodă – s-au efectuat analizele în probele prelevate la SEB SA „Apă-Canal Ștefan-Vodă”, SEB „Complexul vamal Bender”, ÎM „Vinăria Purcari” SRL, SEB SA „Concordia”, s. Tudora. S-au depistat depășiri ale DLA la SEB SA „Apă-Canal Ștefan-Vodă” la indicii : CCO – de 8,7 ori; CBO_5 – de 5,4 ori; NH_4 - de 64,8 ori; MS – de 4,9 ori.

S-au depistat depășiri ale CMA pisc. la deversare:

1. SEB „Complexul vamal „Bender” – CCO – de 5,9 ori; CBO₅ – 32,7 ori; MS- de 13 ori; NH₄ – 7,5 ori; detergenți – de 11,8 ori ;
2. SEB SA „Concordia” – CCO – de 11,8 ori; CBO₅ – de 61,9 ori; MS – de 23,4 ori; NH₄ – de 386,6 ori; detergenți – 15,4;
3. ÎM „Vinăria Purcari” SRL – CCO – de 28,1 ori; CBO₅ – de 156,8 ori; MS – de 53,3 ori; NH₄ – de 64,3 ori; detergenți – 16,1. La ÎM „Vinăria Purcari” lipsește stația de epurare a apelor uzate, iar apa uzată menajeră este deversată în râulețul fără nume din s. Purcari.

Inspecției ecologice Anenii-Noi – în conformitate cu buletinul-alertă nr.462/05 din 18.04.12 a Serviciului Hidrometeorologic de Stat cu privire la poluarea r. Bîc, secțiunea s. Gura Bîcului au fost prelevate probe de apă din r. Bîc în punctele de prelevare: 1. podul Sîngera-Floreni; 2. aval de s. Țîntăreni; 3. amonte de SEB Bulboaca; 4. aval de SEB Bulboaca; 5. aval de SRL „Pukoven”; 6. amonte de SRL „Pukoven”; 7. s. Gura Bîcului; 8. r. Nistru amonte de deversarea r. Bîc; 9. r. Nistru aval de deversare r. Bîc. Conform analizelor concentrația de oxigen dizolvat, cu excepția probelor din r. Nistru, nu corespunde normelor piscicole în perioada caldă a anului și variază de la 0,7 mg/l la 1,7 mg/l. Tot odată au fost depistate depășiri esențiale ale conținutului de CCO, CBO₅, amoniu în toate probele prelevate din r. Bîc. S-a constatat o influență însemnată asupra calității apei r. Bîc în secțiunile aval de or. Chișinău (podul Sîngera - Floreni) și aval de SEB Bulboaca.

În legătură cu plîngerea primăriei s. Calfa adresată IES cu privire la mirosul insuportabil din r. Bîc, în comun cu inspectorii IES și IE Anenii-Noi au fost prelevate probe de la ultimul bazin de acumulare al apelor uzate a întreprinderii ICS „Pukoven” SRL (fabrica de porcine), s. Calfa și din r. Bîc. S-au efectuat analizele și s-a determinat, că în toate probele prelevate din r. Bîc au fost depistate depășiri ale CMA pisc. la indicii: CCO; CBO₅; MS; NH₄⁺. Conținutul de oxigen dizolvat nu corespunde normelor admisibile. Tot odată s-a constatat că în aval de ÎCS „Pukoven” conținutul de CCO și CBO₅ este mai mare decât în amonte de ÎCS „Pukoven”.

S-au prelevat și analizat probele de apă uzată de la SEB, întreprinderea CAP „Basarabia”, s. Hîrbovăț, r-nul Anenii-Noi. La deversarea apelor uzate industriale în râulețul fără nume s-au constatat depășiri ale CMA la indicii: CCO – de 3,5 ori ; CBO₅ – 13,9; MS – 12,5 ori.

Au fost analizate probele prelevate de la ÎMDPAC „Anenii-Noi” (SEB s. Bulboaca) în legătură cu deversarea de avariere în r. Bîc din data 08.05.12. S-a demonstrat că efluentul ÎMDPAC „Anenii-Noi” a înrăutățit calitatea apelor naturale (r. Bîc) prin majorarea concentrației în aval în raport cu amonte, nivelul poluării comparat constituind pentru CCO – 400/120=3,3 ori; Cl- 305,3/262,5=1,2 ori; SO₄²⁻ 2386,3/2076,3=1,1 ori; NH₄⁺ 313,6/169,7=1,8 ori. Rezultatele au fost transmise inspectorilor pentru calcularea prejudiciului.

Inspecției Ecologice Căușeni – au fost analizate probele prelevate din r. Botna, amonte și aval de or. Căușeni. S-au depistat depășiri ale CMA pisc. amonte și aval de or. Căușeni, respectiv la indicii: CCO – de 11,3 ori și 58,7 ori; CBO₅ – de 18,0 ori și 15,4 ori; MS – de 4,2 ori și 8,6 ori.

CIE AE Cahul a acordat asistență analitică:

Inspecției Ecologice Taraclia – la solicitarea inspectorilor au fost controlate:

- fabrica de vin SRL „Vin Company”, s. Cortin. În conformitate cu datele analizelor efectuate s-a depistat că apele la ieșire depășesc normativele la: CCO – de 3,8 ori; CBO₅ – de 7,2 ori; NH₄⁺ – de 1,2 ori; MS – de 5,6 ori.

- stația de epurare „Tvardisan”, s. Tvardița. Apele la ieșire nu corespund normativelor la următorii ingrediente : MS – de 22 ori; azot amoniacal (N) – de 31,3 ori; (CCO-Cr) – de 31,7 ori; CBO₅ – de 61,0 ori.

Agenția Ecologică Găgăuzia – În legătură cu pieirea peștelui au fost prelevate 7 probe de apă din iazurile Gaidar și Congaz, r-ul Comrat, s. Congaz.

Apa din iazul Gaidar nu corespunde normativelor. Cele mai mari depășiri s-au constatat la: MS – de 8,2, ori; reziduu uscat – de 3,9 ori; cloruri – de 2,0 ori; CCO – de 13 ori; CBO₅ – de 26 ori; azot amoniacal (N) – de 2,4 ori; ionilor de nitriți – de 142 ori, sodiu – de 6,2 ori. Conținutul oxigenului dizolvat s-a dovedit a fi de 2,99 mg/dm³, ce nu corespunde normativelor.

Apa din iazul Congaz la fel nu corespunde normativelor. Depășiri s-au depistat la: MS – de 5,6 ori; reziduu usca – de 2,4 ori; cloruri – de 2,0 ori; CCO – de 8,7 ori; CBO₅ – de 19,0 ori; ionilor de nitriți – de 12,9 ori; sodiu – de 7,8 ori.

Inspecției Ecologice Cantemir – la solicitarea inspectorilor au fost prelevate 2 probe de apă de la fabrica de vin „Imperial Vin”, s. Pleșeni. S-a depistat depășiri la ieșire: CCO – de 21,0 ori, CBO₅ – de 5,0 ori.

Inspecției Ecologice Basarabeasca – la solicitarea inspectorilor a fost controlat:

- depoul de locomotive CFM. Conform datelor analizelor efectuate s-au depistat depășiri la următorii ingrediente: CCO – de 2,0 ori, CBO₅ – de 6,0 ori, NH₄⁺ – de 24,0 ori, MSS – de 9,0 ori, produse petroliere – de 4,0 ori.

- depoul de vagoane-frigorifice CFM. Apele la ieșire nu corespund normativelor la indicii: CCO – de 16,0 ori; CBO₅ – de 38,0 ori; NH₄⁺ – de 7,0 ori; MS – de 39,0 ori; produse petroliere – de 5,4 ori.

Inspecția Ecologică Basarabeasca a înaintat prescripții obligatorii și a calculat plata pentru poluare a mediului conform legislației în vigoare.

Controlul scurgerilor apelor meteorice de pe teritoriul întreprinderilor.

Un volum impunător de poluanți, în special produse petroliere pătrund în apele naturale prin scurgerile meteorice de pe teritoriul zonelor urbane și industriale.

Întru evaluarea calității scurgerilor meteorice au fost prelevate probe de pe teritoriul a 179 întreprinderi, inclusiv 78 întreprinderi în zona de nord a republicii, 47 unități economice și 52 stații PECO ale întreprinderii ÎM „Tirex Petrol” SA din zona centrală, 2 unități economice în zona de sud. Probe reprezentative au fost prelevate în timpul precipitațiilor atmosferice și s-au determinat concentrațiile de suspensii și produse petroliere. Rezultatele investigațiilor efectuate denotă o încărcare a apelor uzate evacuate de pe teritoriile întreprinderilor cu produse petroliere și suspensii peste limitele admisibile de zeci și chiar sute ori.

În probele de apă meteorică prelevate la stațiile PECO a ÎM „Tirex Petrol” SA din mun. Chișinău, r-nele Criuleni, Orhei, Telehești, Strășeni, Călărași, Ungheni, Ialoveni, Hîncești, Anenii-Noi, Căușeni, Leova, Basarabeasca, Ștefan-Vodă, Cahul, Fălești, Glodeni, Rîșcani, Edineț, Dondușeni, Soroca, Ocnița conținutul de produse petroliere și materie în suspensie variază respectiv: 2,0 – 180 mg/dm³ și 9,2 – 94,4,0 mg/dm³.

Lipsa sistemelor de epurare prealabilă a apelor meteorice la majoritatea întreprinderilor prezintă un pericol serios pentru mediul ambiant. (Rapoartele anuale ale CIE AE Chișinău, Bălți, Cahul).

Concluzii.

Rezultatele investigațiilor efectuate pe parcursul anului 2012 demonstrează că:

1. Eficacitatea funcționării stațiilor de epurare pe întreg teritoriul țării nu s-a îmbunătățit, comparativ cu a. 2012. Eficacitatea epurării conținutului de NH₄⁺ este foarte joasă la majoritatea stațiilor. Volumele insuficiente de ape reziduale recepționate și prin urmare concentrația excesivă de nocivități, dereglează funcționarea optimă a procesului tehnologic de epurare.
2. Calitatea apelor de suprafață este la limita anilor precedenți, deci rămâne a fi poluată, sursa principală de poluare fiind evacuările directe ale apelor uzate, fără epurare sau insuficient epurate de la stațiile de epurare.
3. Evacuările de ape uzate fără epurare în r. Nistru de la DAC, or. Soroca și ÎM “Șoldănești Service”, precum și evacuările directe a apelor uzate în r. Ichel din com. Ciorescu, r-nul Criuleni, continuă să fie o problemă acută, influențând negativ calitatea apelor acestor râuri.
4. Agenții economici nu întreprind măsuri pentru epurarea apelor meteorice, care continuă să fie o sursă de poluare semnificativă a apelor de suprafață.

4. Analiza solului.

În anul 2012 Centrele Investigații Ecologice ale AE Chișinău, AE Bălți și AE Cahul au activat conform planurilor de activitate și în conformitate cu situația operativă ecologică creată. Direcțiile principale ale activității:

- cercetări pedologice la obiectivele supuse poluării pentru calcularea prejudiciului;
- efectuarea cercetărilor pedologice la obiectele de construcții pentru asigurarea folosirii raționale a resurselor funciare, decopertarea preventivă a stratului fertil de sol;
- efectuarea monitoringului terenurilor agricole, situate în aval de Poligonul de Depozitare a Deșeurilor Solide (PDDS) din s. Crețoaia, r-nul Anenii-Noi pentru prevenirea impactului ecologic;

- monitorizarea calității solului, acumularea datelor analitice necesare pentru elucidarea și redresarea situației date;
- analiza solului pentru determinarea gradului de poluare cu produse petroliere la stațiile de alimentare cu combustibil (SAC):

În total au fost prelevate 845 probe de sol și s-au efectuat 6469 analize chimice. Au fost întocmite 110 rapoarte de încercări ale investigațiilor analitice.

Cercetările pedologice efectuate la obiectivele supuse poluării pentru calcularea prejudiciului.

1. La solicitarea Inspecției Ecologice Sîngerei:

- au fost prelevate probe de sol pe terenul aferent bazinului de acumulare cu suprafața de 6660 m² construit de către P.F. „Groza Nicolae”. Rezultatele analizelor au demonstrat, că solul de pe terenul cu suprafața de 3360 m² a fost degradat. Solul fertil a fost amestecat cu argila și s-a redus conținutul humusului cu 3,05%-2,07%;
- au fost prelevate probe de sol pe terenul aferent bazinului de acumulare cu suprafața de 30000 m², construit pe teritoriul Poligonul militar. Probele au fost prelevate din îndiguirile bazinului. Conform analizelor efectuate s-a determinat, că solul este salinizat la adâncime mică, conținutul de humus variază de la 4,68% pînă la 0,59%.

În baza datelor investigațiilor de laborator în ambele cazuri a fost calculat prejudiciul.

2. La solicitarea Inspecției Ecologice Soroca au fost prelevate probe de sol pe terenul aferent gunoiștii orășenești Soroca cu S=60000 m² pentru determinarea influenței scurgerilor reziduale de la deșeurile depozitate asupra solului. Conform analizelor solul nu este salinizat, cu excepția terenului cu S=100 m², unde conținutul de reziduu fix este de 0,38%. Datele au fost prezentate Inspecției Ecologice pentru evaluarea prejudiciului.

3. La solicitarea Inspecției Ecologice Rîșcani

- au fost prelevate probe de sol pe terenul aferent gunoiștii neautorizate cu S=5000 m², Centura de ocolire Rîșcani- Soroca – or. Rîșcani. În conformitate cu analizele efectuate solul s-a dovedit a fi mediu și puternic salinizat.
- au fost prelevate probe de sol pe terenul aferent gunoiștii neautorizate cu S=1000 m², Centura de ocolire Rîșcani- Soroca – intersecția traseului Rîșcani, s.Vasileuți. În conformitate cu analizele efectuate solul s-a dovedit a fi mediu și puternic salinizat.
- au fost prelevate probe de sol pe terenul aferent gunoiștii orășenești cu S=60000 m² și pe terenul aferent or. Rîșcani. Conform analizelor solul nu este salinizat.

Datele au fost prezentate Inspecției Ecologice pentru evaluarea prejudiciului.

4. În legătură cu deversarea apelor uzate lângă magistrala de canalizare “Strășeni-Chișinău”, or. Vatra, str. Plopiilor, 9 s-au prelevat probe în locul deversării pentru determinarea poluării solului. S-a constatat impurificarea solului pînă la adîncimea 20 cm cu nitrați și ioni de amoniu, gradul de poluare – slab poluat. Rezultatele au fost transmise AE Chișinău. În baza datelor de laborator a fost întocmit un proces verbal.

5. La solicitarea inspectorilor IES s-au prelevat 5 probe de sol de la gunoiștea neautorizată a prim. Țîțărani și aval de PDDS „Crețoaia”. Conform analizelor s-au depistat depășiri ale CMA a conținutului de săruri solubile de 1, 2 ori la gunoiștea neautorizată a prim. Țîțărani. Rezultatele au fost prezentate inspectorilor IES.

6. La solicitarea Inspecției Ecologice Leova s-au prelevat probe de sol de lângă platformele de depozitare a gunoiului menajer în or. Leova. Conform analizelor au fost depistate depășiri în toate probele prelevate la conținutul de săruri solubile. Rezultatele au fost prezentate Inspecției Ecologice pentru evaluarea prejudiciului.

7. Pentru evaluarea prejudiciului cauzat resurselor funciare s-au prelevat probe de pe terenul de construcție a parcării auto, or. Vadul-lui-Vodă, baza de odihnă „Zîmbet”. S-a determinat că, stratul de sol fertil cu grosimea de 20 cm nu a fost decopertat. Rezultatele au fost prezentate IES pentru calcularea prejudiciului.

8. La solicitarea Inspecției Ecologice Orhei s-au efectuat cercetările pedologice a excavării neautorizată de pe terenul arabil din com. Seliște, r-nul Orhei, proprietate privată a persoanei fizice Pîntea Semion. Cercetările au fost efectuate pentru determinarea unității taxonomice a solului și notei de bonitate. Conform investigațiilor de laborator solul ca unitate taxonomică reprezintă sol aluvial humificat compact (vertisol), humificat, foarte puternic, argilos mediu, puternic salinizat în adâncime mijlocie. Nota de bonitate constituie 28 puncte. Rezultatele au fost prezentate IE Orhei.

9. La solicitarea Inspecției Ecologice Strășeni s-au efectuat cercetările pedologice a terenului arabil, adiacent bazinului acvatic ce aparține persoanei fizice Ursu Natalia, regiunea „Țiganca”, s. Vorniceni, r-nul Strășeni. Cercetările au fost efectuate pentru determinarea unității taxonomice a solului și notei de bonitate. Conform investigațiilor de laborator solul ca unitate taxonomică reprezintă sol cenușiu deschis de pădure, erodat foarte slab, slab humificat, foarte superficial, lutos-nisipos. Nota de bonitate constituie 7 puncte. Rezultatele au fost prezentate IE Strășeni.

10. La solicitarea AE Cahul au fost prelevate probe pe teritoriul „Parcela 42M”, IS „Silva Sud, s., Giurgiu-lești, cu scopul aprecierii gradului de poluare cu nămolul extras din lunca r. Prut și depozitat pe terenul parcelei. Rezultatele încercărilor au demonstrat, că depozitarea nămolului nu a influențat negativ calitatea solului.

11. La solicitarea Inspecției Ecologice Leova au fost prelevate 7 probe de sol din s. Borogani cu privirea la accidentul petrecut pe terenul public lângă gospodăria țărănească ”Lungu V” – deversarea unei cisterne cu păcură. S-a constatat, că solul este puternic poluat cu produse petroliere. IE Leova a înaintat prejudiciul cauzat mediului ambiant. În baza datelor investigațiilor de laborator, de către IE Leova a fost calculat prejudiciul.

12. La solicitarea Agenției Ecologice Găgăuzia au fost prelevate probe din terenul agricol din s. Chiriet-Lunga, r-ul Ceadâr-Lunga pentru determinarea pagubei provocate de decopertarea nelegitimă a stratului de sol fertil. În conformitate cu datele analizelor efectuate s-a constatat, că a fost sustras solul fertil pînă la adâncimea de 60 cm. De către inspectorii AE Găgăuzia a fost calculat prejudiciul și materialele inspecției au fost transmise la procuratură.

Cercetările pedologice efectuate la obiectivele de construcții pentru determinarea grosimii stratului de sol fertil și decopertarea lui prealabilă.

Întru respectarea cerințelor Codului funciar privind folosirea rațională a solului fertil, decopertat prealabil lucrărilor de construcție, pe parcursul a. 2012, la solicitarea beneficiarilor au fost efectuate lucrări pe teren și investigații analitico - ecologice în baza cărora s-au elaborat 34 concluzii pedologice.

În baza investigațiilor analitice în anul 2012, în mun. Bălți s-a constatat volum total de sol fertil necesar de decopertat 32503 m³, de pe suprafața de 209257 m² inclusiv: în mun. Bălți volumul total – 17737,2 m³ de pe suprafața – 27998,5 m²; Drochia – 14259 m³, de pe suprafața de 16050 m²; Sîngerei – 0 m³, de pe suprafața de 1070,0 m²; Rîșcani – 179,1 m³, de pe suprafața de 295 m²; Fălești – 327,6 m³, de pe suprafața de 429 m²; Ocnița – 0 m³, de pe suprafața de 163414 m².

În mun. Chișinău s-au efectuat cercetări pedologice și s-au elaborat concluzii pedologice pentru 15 terenuri alocate sub construcții. Încercările analitice efectuate au demonstrat prezența stratului fertil la 11 obiecte de construcție. Grosimea stratului de sol fertil variază de la 10 cm pînă la 80 cm. (tab.7). Solul fertil decopertat s-a utilizat pentru amenajarea ulterioară a terenurilor aferente construcțiilor.

Analiza probelor de sol prelevate la obiectivele de construcții din mun. Chișinău. Tab.7.

Nr.	Data	Denumirea obiectivului	Hu-mus %	pH	Hu-mus %	pH	Hu-mus %	pH	Hu-mus %	pH	Hu-mus %	pH
			0-10cm		10-20cm		20-40cm		40-60cm		60-80cm	
1	10.01.12	SRL "Ves Grup Impex" teren constr.	3,55	7,2	1,67	7,2	-	-	-	-	-	-
2	02.04.12	Baza de odihnă "Zîmbet", or. Vadul-lui -Vodă	2,10	6,6	1,90	7,2	1,91	6,8	1,76	6,8	2,06	6,8
3	02.04.12	Scuarul din str. M. Sadoveanu, mun Chișinău, SRL "Galaxan-Sevice"	2,61	7,4	2,23	6,8	2,30	6,8	2,28	7,4	1,6	7,4

Nr.	Data	Denumirea obiectivului	Hu-mus %	pH	Hu-mus %	pH	Hu-mus %	pH	Hu-mus %	pH	Hu-mus %	pH
			0-10cm		10-20cm		20-40cm		40-60cm		60-80cm	
4	24.04.12	Casa particulară din str. Timiș	2,30	7,8	2,20	7,8	1,40	7,9	-	-	-	-
5	18.05.12	SRL “Gherat Plus”, str. Arborilor	3,81	7,8	3,14	7,8	2,32	7,8	1,57	7,8	-	-
6	29.05.12	com. Seliște, r-nul Orhei	5,55	7,6	6,83	7,8	5,85	7,8	6,26	7,8	6,79	7,6
7	07.06.12	s. Ghidighici, mun. Chișinău	1,40	7,8	1,22	7,8	1,10	7,8	-	-	1,02	7,8
8	20.06.12	com. Seliște, r-nul Orhei	6,02	7,8	5,77	7,8	4,64	7,8	3,93	7,8	4,07	7,8
9	02.07.12	str. Calea Leșilor, mun. Chișinău	2,33	7,6	2,12	7,4	0,91	7,6	0,63	7,6	-	-
10	06.07.12	s. Vorniceni, r-nul Strășeni	1,48	7,8	1,34	7,8	0,67	7,8	0,63	7,8	0,51	7,8
11	26.09.12	ÎCS “Strbac” SRL	1,96	6,7	1,92	6,6	-	-	-	-	-	-
12	24.11.12	SRL “Cristina Roșca”, str.M. Viteazul, 27	3,74	7,6	2,36	7,6	3,32	7,6	-	-	-	-
13	26.11.12	Grădina Zoologică, mun. Chișinău	1,73	7,4	1,65	7,4	1,68	7,4	1,94	7,4	2,06	7,4
14	26.11.12	com. Stăuceni, constr. liniei de joncțiune CFO	2,97	6,8	2,54	6,8	2,68	6,8	2,53	6,8	2,11	7,6
15	14.12.12	s. Grătieșt,i SRL “Agrocerprod”	2,96	6,8	2,84	6,6	2,18	7,2	1,82	7,2	1,14	7,6

Poligonul de Depozitare al Deșeurilor Solide (PDDS) din s. Crețoaia, r-ul Anenii-Noi .

Pentru evaluarea prejudiciului cauzat solului terenurilor adiacente în cazul eventualelor scurgeri ale deșeurilor toxice lichide de la PDDS din s. Crețoaia, r-nul Anenii-Noi probele de sol au fost prelevate din teritoriul a 3 terasamente situate aval de digul poligonului și de pe câmpul arabil adiacent, care servește ca fon de comparare. Conform analizelor au fost depistate depășiri neesențiale ale conținutului de săruri solubile pe terasa nr.1, terasa nr.2 și în probele fon (tab.8).

Poligonul de depozitare al deseurilor Solide (PDDS) din s. Cretoaea, r-nul Anenii-Noi.

Tab.8.

nr.	Den. Indic..	Fon	Terasa nr.1		Terasa nr.2		Terasa nr.3	
1.	amoniu	mg/kg	Trim. I	dep.max.	Trim. I	dep.max.	Trim.. I	dep.max.
	(10-20) cm.	1,15	7,60		2,90		7,80	
	(20-40) cm.	0,58	6,70		0,18		7,48	
	(40-60) cm.	0,50	6,35		0,13		7,50	
2.	pH							
	(10-20) cm.	7,2	7,2		7,4		7,2	
	(20-40) cm.	7,2	7,2		7,2		7,2	
	(40-60) cm.	7,2	7,2		7,2		7,4	
3.	reziduu fix	%						
	(10-20) cm.	0,035	0,136		0,074	1,1	0,104	
	(20-40) cm.	0,042	0,124		0,121		0,087	
	(40-60) cm.	0,051	0,093		0,058		0,036	

Monitorizarea calității solului, date analitice necesare pentru elucidarea și redresarea situației.

1. Pentru determinarea gradului de poluare cu produse petroliere s-au efectuat investigațiile analitice ale probelor de sol prelevate de la 6 stații PECO din r-l Făleștii - 2, r-l Rîșcani - 2, r-l Telenești - 1, r-l Florești - 1, Dondușeni - 2, Edineț - 1, unde conținutul de produse petroliere nu a depășit limita admisibilă. (Raportul CIE AE Bălți, 2012)

2. S-a efectuat controlul a 27 stații PECO ale SRL „Rapira”; SRL „Petrom –Moldova”; SRL „Lucoil Moldova”; SRL „Tehcomplos Petrol”; „Valiexchimp”, „ÎM „Tîrex-Petrol”, SRL „Penta-Oil ”; SRL „Djaial”; SRL „Gazoterm”; SRL „Fortres”. Rezultatele analizelor demonstrează că solul este slab poluat, conținutul produselor petroliere variază de la 323 mg/kg pînă la 918 mg/kg. (Raportul CIE AE Cahul, 2012).

3. În legătura cu deversarea produselor petroliere din autocisternă, ca urmare a accidentului produs pe traseul auto Cahul - Chișinău, 70 km, s. Vâlcele, r-nul Cantemir în data de 15.10.12 s-au prelevat probe pentru determinarea gradului de poluare. Rezultatele analizelor au demonstrat că solul este puternic poluat, media poluării solului la adâncimea 0-100 cm constituie 3715 mg/kg. S-a recomandat decopertarea stratului de sol poluat și transportarea acestuia în loc special.

4. La solicitarea persoanei fizice N. Crulicovschi din s. Sadovoe, primăria m. Bălți au fost prelevate probe de sol de pe terenul aferent lacului luat în arendă pentru determinarea gradului de poluare a solului cu produse petroliere în rezultatul efectuării lucrărilor de reconstrucție. S-a constatat că poluarea solului cu produse petroliere nu s-a produs. Conținutul produselor petroliere este în limitele admisibile - 643,9 mg/ kg.

5. În legătură cu arderea chimicalelor în urma incendiului provocat la depozitul s. Pașcani, r-nul Criuleni au fost prelevate probe de sol pentru determinarea conținutului de pesticide clorurate. În conformitate cu analizele cromatografice efectuate pesticide clorurate în probele sol nu au fost depistate.

6. La solicitarea SA „Topograf” au fost prelevate 7 probe de sol din preajma locului de demolare a depozitului de chimicale din s. Slobozia-Vărăncău, r-nul. Soroca pentru determinarea prezenței pesticidelor clororganice și a radioactivității. În conformitate cu analizele cromatografice și reneghometrice efectuate pesticide clorurate, atât în probele prelevate la distanța de 50 m cît și la 150 m nu au fost depistate. Radioactivitatea Beta constituie 637Bq/kg și este echivalentă fonului natural al radioactivității.

7. La solicitarea primăriei s. Ciulucani, r-nul Telenești s-au prelevat probe de sol din preajma depozitului de chimicale pentru determinarea conținutului de pesticide clorurate. În conformitate cu analizele efectuate s-a depistat prezența pesticidelor, ce depășesc CMA de 230-4000 ori. Rezultatele au fost prezentate la IES.

Concluzii și propuneri .

1. Cercetările pedologice ale obiectivelor de construcții în anul 2012 demonstrează, că solul terenurilor de construcție reprezintă diferite tipuri de cernoziomuri, cît și soluri tehnogene replantate cu grosimi diferite ale stratului fertil, în medie de 40-80 cm. Aceasta impune necesitatea de a efectua cercetări pedologice la fiecare teren alocat sub construcție pentru a concretiza grosimea stratului de sol fertil.

2. Pentru evaluarea impactului asupra mediului ambiant în cazul eventualelor scurgeri de la Poligonul de Depozitare a Deșeurilor Solide din s. Crețoaia, r-nul Anenii-Noi, este necesar de a continua cercetarea solului terenurilor agricole situate în aval. Tot odată este necesară cercetarea terenurilor aferente gunoștilor neautorizate pentru a depista cazuri de poluare a solului.

3. Este necesară o conlucrare mai activă a specialiștilor CIE cu Inspecțiile Ecologice Raionale în ceea ce privește cercetarea terenurilor alocate sub construcții, evaluarea prejudiciului în cazuri de impurificare a solului.

X. ASISTENȚĂ JURIDICĂ ȘI COMBATAREA CONTRAVENȚIILOR DE MEDIU.

Igor PȘENICINÎ,
Șef, Secția juridică.

Prin activitatea de combatere a contravențiilor trebuie să înțelegem ansamblul de măsuri juridice luate de organele de stat specializate (în temeiul legii) pentru constatarea la timp și în mod complet a faptelor care constituie contravenții de mediu, astfel ca orice persoană care a săvârșit o astfel de faptă ilicită să fie sancționată potrivit vinovăției sale.

Dinamica fenomenului contravențional din ultimii ani, precum și eforturile instituțiilor statului și ale societății civile de a-i face față într-o manieră coerentă și eficace, impune realizarea unei strategii naționale de combatere a contravențiilor de mediu.

Modalitățile de optimizare a activităților de combatere a contravențiilor presupun că o strategie eficientă de acțiune împotriva contravențiilor are la bază prioritatea activităților de prevenire față de cele de reprimare, deoarece acestea din urmă implică o contaminare preexistentă a mediului social, precum și acțiuni complexe și îndelungate.

Astfel, combaterea contravențiilor de mediu nu va fi eficientă în orice condiții: în primul rând este nevoie de o legislație adecvată, de statistici uniforme, de o reflectare obiectivă în mass-media, de implicarea cetățenilor, etc.

Unul din factorii pozitivi care au influențat activitatea pe parcursul acestui an a fost cooperarea la nivel local în ceea ce privește combaterea contravențiilor de mediu, conștientizarea de către populație, deși, de multe ori infantilă a problemelor ce le poate provoca atitudinea incorectă față de mediu.

Este evident că o îmbunătățire în fond a modului de activitate trebuie să aibă la bază, în primul rând, perfecționarea cadrului legislativ, în special sub aspectul coerenței și stabilității. Modificările frecvente ale actelor normative, normele incomplete, contradictorii și limbajul ambiguu provoacă dificultăți nu numai pentru inspecții, dar, afectează accesibilitatea reglementărilor în anumite domenii, generând practica judiciară neunitară din partea instanțelor.

Uneori, atitudinea inadecvată a organelor de drept, influențează negativ asupra modului de prevenire a contravențiilor de mediu, iar efectul negativ se răsfrânge nu numai asupra activității organelor pentru protecția mediului, dar și asupra contravenienților care, fiind eliberați de răspundere, continuă să încalce legislația de mediu.

Totuși, urmare a acțiunilor întreprinse, – Inspectoratul Ecologic de Stat (IES) în comun cu autoritățile administrației publice locale a contribuit la apariția unor tendințe pozitive în ameliorarea situației ecologice în teritoriu.

Prin intermediul subdiviziunilor sale teritoriale IES a efectuat un lucru considerabil în domeniul asigurării respectării de către persoanele juridice și fizice a legislației de mediu, a efectuat și activități social-ecologice de conștientizare a publicului larg în vederea protecției mediului.

Pentru acordarea suportului metodologic la aplicarea uniformă a prevederilor Codului Contravențional al R. Moldova (CC al RM) de către agenții constatatori din cadrul subdiviziunilor teritoriale ale IES, Secția Juridică pe parcursul anului a organizat seminarul de instruire a tinerilor debutanți.

Obiectivele seminarului au constat în familiarizarea participanților cu procesul de constatare a faptei contravenționale, atribuțiile agentului constator în vederea aplicării uniforme a prevederilor legislației contravenționale de către inspecții de mediu, și anume:

- activitatea de colectare și de administrare a probelor privind existența contravenției, calificarea juridică corectă a acesteia;
- procedura de încheiere a procesului-verbal cu privire la contravenție și de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de trimitere a dosarului instanței sau altui organ spre soluționare, procedura în cazul contestației împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție sau a hotărârii;
- examinarea cauzelor contravenționale parvenite spre examinare de la alte autorități, organe de specialitate și emiterea hotărârilor de sancționare sau încetare a procesului contravențional;
- transmiterea hotărârilor spre executarea silită a executorilor judecătorești.

Seminarul respectiv a dezvoltat abilități profesionale de interpretare și aplicare uniformă a prevederilor legislației contravenționale de către angajații IES.

Rezultatele aplicării prevederilor CC al RM în perioada anului 2012, pot fi considerate satisfăcătoare, datorită faptului că de către agenții constatori au fost încheiate 7217 procese-verbale cu privire la contravenții pe 51 articole diferite, în special din capitolul „Contravenții în domeniul protecției mediului”.

Din numărul total de procese-verbale încheiate, 466 au fost transmise spre examinare la 7 autorități și organe de specialitate diferite, după cum urmează:

378 – Comisiilor administrative a primăriilor localităților, 41 – Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale, 27 – Procuraturilor raionale, 10 – Centrelor de Combatere a Crimelor Economice și Corupției Teritoriale, 4 – Organelor Afacerilor Interne, 5 – Instanțelor de judecată raionale, 1 – Centrului de sănătate publică, competente să soluționeze cauze contravenționale. Este cunoscut rezultatul examinării a 301 cauze contravenționale, cu aplicarea sancțiunii sub formă de amendă în 251 cazuri, în sumă totală de 175.200 lei, din care suma încasată la bugetul de stat a fost de 23.950 lei și la fondul ecologic de 57.800 lei, în 15 cazuri fiind aplicate avertismente, iar în 22 cazuri fiind aplicate 750 ore de muncă neremunerată în folosul comunității (*tab.1*).

Celelalte 6751 procese-verbale cu privire la contravenții, au rămas spre soluționare Agențiilor și Inspecțiilor ecologice ale IES, care de rînd cu 1174 cauze contravenționale parvenite spre examinare de la Comisariatele de Poliție, 505 – cauze de la Întreprinderile Silvice, 4 – cauze de la Procuraturile raionale, 7 – cauze de la Direcția situații excepționale, 3 – cauze de la Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale și 1 cauză de la Secția de întreținere a Căii Ferate Ocnița, au examinat în total 8395 dosare contravenționale, drept rezultat fiind emise 7538 decizii de aplicare a sancțiunilor sub formă de amendă în sumă totală de 5.124.210 lei, din care 2.300.530 lei au fost achitați timp de 72 ore, suma totală a amenzilor încasată la fondul ecologic local constituind 2.416.921 lei, iar în 636 cazuri fiind aplicat avertismentul (*tab.2*).

În unele cazuri, ținînd cont că amenda n-a fost achitată în termenii stabiliți de lege au fost întreprinse măsuri suplimentare, fiind înaintate cereri privind intentarea procedurii de executare în temeiul Codului de executare.

Astfel, acțiunile întreprinse de agenții constatori ai IES în comun cu alte organe de drept și autoritățile administrației publice locale au contribuit la apariția unor tendințe pozitive în ameliorarea situației ecologice în teritoriu.

Din numărul total de 7217 procese-verbale cu privire la contravenții încheiate de către agenții constatori ai IES, 1850 au fost încheiate în temeiul art. 154 CC al RM drept urmare a încălcării regulilor de gestionare a deșeurilor; 1017 – în temeiul art. 115 CC al RM, pe faptele de degradare a terenurilor, în special pentru arderea resturilor vegetale; 641 – în temeiul art. 136 CC al RM, drept consecință a încălcării regulilor sanitare în păduri, spații verzi, grădini publice, rezervații și ocoale silvice; 566 – în temeiul art. 109 CC al RM, în rezultatul încălcării regimului de protecție a apelor; 514 – în temeiul art. 122 CC al RM, pe faptele de tăiere ilegală sau vătămare a arborilor și arbuștilor; 377 – în temeiul art. 181 CC al RM, ca urmare a încălcării regulilor de asigurare a curățeniei în localitățile urbane și rurale; 242 – în temeiul art. 143 CC al RM pentru neefectuarea plății pentru poluarea mediului, revărsarea ei în volum deplin, etc. (*tab.3*).

Pe parcursul anului au fost înaintate spre examinare și încasare instanțelor de judecată 29 acțiuni civile în valoare de 2.009.123,82 lei, dintre care au fost satisfăcute 15 acțiuni civile în sumă de 923.168,70 lei, 14 acțiuni civile sunt în curs de examinare în sumă de 1.085.955,12 lei, iar în baza a 9 acțiuni civile s-a încasat suma prejudiciului în valoare de 27.448,70 lei (*tab.4*).

Comparînd rezultatele activității pe perioada anilor 2011 și 2012, putem menționa că în anul 2012 au fost încheiate cu 612 procese-verbale cu privire la contravenții mai mult, au fost examinate de organele pentru protecția mediului în baza proceselor-verbale proprii, precum și a celor parvenite de la alți agenți constatori cu 896 cauze contravenționale mai mult, fiind aplicate sancțiuni contravenționale sub formă de amendă cu 717.242 lei mai mult, iar suma amenzilor încasate la fondul ecologic local constituind cu 344.698 lei mai mult.

IES împreună cu subdiviziunile sale teritoriale a conlucrat activ cu organele procuraturii în privința evaluării stării sondelor arteziene, a bazinelor acvatice, neadmiterii extragerii ilegale a substanțelor minerale utile, lichidării de către agenții economici a derogărilor de la legislația ecologică, iar cu organele afacerilor interne în vederea contracarării braconajului și tăierilor ilicite, depistării contravențiilor de mediu și identificării persoanelor contraveniente și tragerii la răspundere contravențională, fiind înaintate spre examinare organelor respective 162 de demersuri, solicitări, note informative, etc.

Principalele vulnerabilități care au grevat activitatea pe parcursul anului 2012, ca și în perioadele anterioare, au constat în lipsa unui cadru legal stabil și coerent pentru soluționarea cauzelor contravenționale.

Pentru o mai bună desfășurare a activității agenților constatori din cadrul organelor de mediu este necesar ca în domeniul legislativ să se elaboreze acte normative cu reglementări de combatere a contravențiilor de mediu eficiente, conform normelor, recomandărilor și standardelor internaționale.

Cauze contravenționale examinate de autoritățile competente în baza proceselor-verbale încheiate de organele pentru protecția mediului în anul 2012.

Tab.1.

Autoritățile competente care au soluționat cauzele contravenționale în baza proceselor-verbale încheiate de agenții constatatori din cadrul organelor de protecție a mediului	Procese verbale înaintate spre examinare, (nr.)	Cauze în curs de examinare, (nr.)	Cauze examinate, (nr.)	Hotărâri de declarare a procesului-verbal nul, (nr.)	Hotărâri cu aplicarea sancțiunii - amendă				Hotărâri privind aplicarea avertismentului / a orelor neremunerate, (nr.) / (nr. și ore)	Hotărâri de încetare a cauzei, (nr.)	Constatății depuse împotriva Hotărârii de încetare a cauzei, (nr.)	Constatății admise, (nr.)	Constatății respinse / în curs de examinare, (nr.) / (nr.)
					Hotărâri emise, (nr.)	Suma spre încasare, (lei)	Suma încasată la Bugetul de Stat, (lei)	Suma încasată la Fondul ecologic-cal, (lei)					
Comisiile administrative Primăriile localităților	378	156	222	0	184	66600	19200	10300	15 avertismente / 20 hotărâri cu ore neremunerate (660 ore)	3	1	0	0 / 1
Organele pentru control geologic și supraveghere minieră Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale	41	2	39	4	34	86300	0	39900	0	1	2	2	0
Organele Procuraturii Procuraturile raionale	27	1	26	0	25	8700	2450	4100	0	1	0	0	0
Centrul de combatere a crimelor economice și corupției CCCEC teritoriale	10	2	8	1	5	4600	1800	0	0	2	0	0	0
Organele afacerilor interne Comisariatele de poliție	4	3	1	0	1	1000	0	0	0	0	0	0	0
Instanțele de judecată Judecătoriile raionale	5	1	4	1	1	7000	0	3500	2 hotărâri cu ore neremunerate (90 ore)	0	0	0	0
Alte autorități Centrul de sănătate publică	1	0	1	0	1	1000	500	0	0	0	0	0	0
În total:	466	165	301	6	251	175200	23950	57800	15 avertismente / 22 hotărâri cu ore neremunerate (750 ore)	7	3	2	0 / 1

Cauze contravenționale examinate de organele pentru protecția mediului în baza proceselor-verbale proprii, precum și a celor parvenite de la alți agenți constatați în anul 2012.

Tab.2.

Autoritățile, organele de specialitate din care face parte agentul constator	Procese-verbale primite spre examinare de la autorități, (nr.)	Cauze în curs de examinare, (nr.)	Cauze examinate, (nr.)	Hotărâri de declarare a procesului-verbal nul, (nr.)	Hotărâri de aplicare a sancțiunii sub formă de amendă				Hotărâri de aplicare a aver-tismentului, (nr.)	Hotărâri de încetare a cauzelor, (nr.)	Contestațiile contravenientului sau a agentului Hotărârii, (nr.)	Contestații admise, (nr.)	Contestații respinse / în curs de examinare, (nr./nr.)
					Hotărâri emise, (nr.)	Suma amenzilor aplicate cu virare la Fondul ecologic local, (lei)	Suma amenzilor achitate la Fondul ecologic local timp de 72 ore, (lei)	Suma totală a amenzilor încasate la Fondul Ecologic local, (lei)					
Organele pentru protecția mediului Subdiviziunile IES (procese proprii)	6751	29	6722	10	6091	4237800	1900475	2006266	597	24	60	34	13 / 13
Organele afacerilor interne Comisariatele de poliție	1174	15	1159	66	998	585420	260865	267315	32	63	5	1	2 / 2
Agenția „Moldsilva” Întreprinderile Silvice	505	6	499	32	434	259790	125490	128840	7	26	2	2	0
Organele procuraturii Procuraturile raionale	4	0	4	0	4	19800	3000	3800	0	0	2	0	1 / 1
Direcția salvatori și pompieri a SPC Direcția situații excepționale	7	0	7	0	7	2400	1200	1200	0	0	0	0	0
Organele pentru control geologic Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale	3	0	3	0	3	11000	5500	5500	0	0	0	0	0
Organele în domeniul transportului Secția de întreținere a căii ferate Ocnița	1	0	1	0	1	8000	4000	4000	0	0	0	0	0
În total:	8445	50	8395	108	7538	5124210	2300530	2416921	636	113	69	37	16 / 16

Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate de către agenții constatați ai subdiviziunilor Inspectoratului Ecologic de Stat pe parcursul anului 2012.

Tab.3.

Articol CC al RM	în total pe IES	IE Anenii Noi	AE Bălți	IE Basarabasca	IE Briceni	AE Cahul	IE Călărași	IE Cantemir	IE Căușeni	AE Chișinău	IE Cimișlia	AE Găgăuzia	IE Criuleni
95	33							1					
109	566		16	4	1	4	5		22	29	15	1	8
110	118	5	1	1	6	1	19	2	2	6		7	
111	40	2		2						10			2
112	11								1				
113	70		1	1	1				1	18		1	2
114	228	6				13		6	7		2		8
115	1017	23	44		5	3	87		79	19	11	1	35
116	206	3	1	3	7	7		12	3	8	3	14	5
117	3												
118	1										1		
119	45	2				1	1	7		1	4	2	
120	49	1		1									10
121	3												
122	514	21	9	8	9	9	10	19	10	40	4	36	6
123	4												
124	1												
126	7												
127	145			4	2	5	7		7		4	13	4
128	123	11				1		8	3		9	4	
129	1												
130	7							2					
131	1												
132	10	2											
134	17												
135	86		21				3			7		1	
136	641						12		36				5
137	29	1											
140	5									3			
141	36												
142	184	23		1		12	22	1	2		3	13	
143	242	1	9			8			2	38		7	
144	47					3	4					4	1
145	3					1							
146	4		2							2			
147	206	7	10	5	7		4			68	3	6	
148	1		1										
149	8							2					

Articol CC al RM	În total pe IES	IE Anenii Noi	AE Bălți	IE Basarabeasca	IE Briceni	AE Cahul	IE Călărași	IE Cantemir	IE Căușeni	AE Chișinău	IE Cimișlia	AE Găgăuzia	IE Criuleni
151	1												
152	3		3										
153	102		83							3			
154	1850	37	26	5	33	28	36	23	55	110	50	49	131
155	2								1				
156	111	10	5			1		2		22	1	16	
157	2												
177	2												
179	2												
181	377		5		1			25	94		2		73
182	11		2					1		4			
337	28							1					
349	14		1			4					1		
Total:	7217	155	240	35	72	101	210	112	325	388	113	175	290

Articol CC al RM	IE Dondușeni	IE Dubăsari	IE Drochia	IE Edineț	IE Fălești	IE Florești	IE Glodeni	IE Hîncești	IE Ialoveni	Aparatul IES	IE Leova	IE Nisporeni	IE Ocnița
95							26						1
109		1	3	6	25	5	8	43	6	67	17	13	9
110			3	8	1	2	1	1	3	4	3	4	
111	2	1					1	1			2	1	1
112				1						1	2		
113		8	2					4	1		1	1	
114		10							1	20	9	12	
115	20	4	26	2	61	41	15	51	92	2	85	61	2
116	5		3	3	18		3	29	7	12	6	7	2
117	1		2										
118													
119		2	1					2		3			1
120	1							1	9	7			
121			2				1						
122	12	10	18	10	3	10	2	10	13	64	14	12	3
123									4				
124													1
126			2										
127		2	2	1			15			4	1	30	
128	3		1				1		7	37			
129													
130									5				
131										1			

Articol CC al RM	IE Dondușeni	IE Dubăsari	IE Drochia	IE Edineț	IE Fălești	IE Florești	IE Glodeni	IE Hîncești	IE Ialoveni	Aparatul IES	IE Leova	IE Nisporeni	IE Ocnița
132													
134												10	
135			1			7				1		13	3
136	36	1					25	1	10			89	11
137												8	
140										2			
141				36									
142	13		1	1					2	28	1	11	
143	10		31	19		18	1	2	12		8		12
144	5	4				1	2		7		3		
145										1	1		
146													
147	9			5	2	15		5	1	1	2		6
148													
149								1	1	1	2		
151													1
152													
153			9	4									3
154	57	20	42	17	306	16	9	60	40	13	179	49	7
155	1												
156	1		1	1	1	1		1	14	9	1		
157													
177													
179													
181		18				2	17				7		14
182										3			
337	22	1									2		
349			4	1						2			
Total:	198	82	154	115	417	123	125	212	235	283	346	321	77

Articol CC al RM	IE Orhei	IE Rezina	IE Rîșcani	IE Sîngerei	IE Soroca	IE Strășeni	IE Șoldănești	IE Ștefan Vodă	IE Taraclia	IE Telenești	IE Ungheni
95	2							2	1		
109	8	27	16	4	10	13	64	18	60	15	23
110	1	3	1	6	15	1	1	6	3		1
111	1	3	5	1	2	1			2		
112					1						5
113			7	1	2			2	11		3
114	2	48	2	4	14		10	43	1	4	5
115	23	12	19	2	31	29	26	30	6	15	55

Articol CC al RM	IE Orhei	IE Rezina	IE Rîșcani	IE Sîngerei	IE Soroca	IE Strășeni	IE Șoldănești	IE Ștefan Vodă	IE Taraclia	IE Telenești	IE Ungheni
116	2	10	3	1	2	4	4		14	4	1
117											
118											
119	2			4				4	1	3	4
120	2	1		1						14	1
121											
122	18	6	11	6	24	18	12	21	8	6	22
123											
124											
126			4	1							
127		2		2	1	1	10	9	17	2	
128		1	5		3	7	1	4			17
129							1				
130											
131											
132					1		6			1	
134								6	1		
135				2	7	1	5	1		2	11
136	28	194	8	1	1		18	5	13	147	
137					4	1	4		11		
140											
141											
142			1	6	7	12	2		4	2	16
143		3	15	29	2		6	3	6		
144	2		2	1		5		3			
145											
146											
147		1	7	10	16	11			4		1
148											
149			1								
151											
152											
153											
154	18	10	39	64	28	65	20	37	74	33	64
155											
156	7		2	5	3	2		3			2
157										2	
177	2										
179	2										
181	49	35		11	4	5	10	5			
182									1		
337					1	1					
349					1						
Total:	169	356	148	162	180	177	200	202	238	250	231

XI. POLITICI DE BUGET, FINANȚE ȘI SUPORT LOGISTIC.

*Alina SURDU,
Șef, Direcția finanțe și logistică.*

1. Instrumentele economice de protecție a mediului.
2. Asigurarea economico-financiară.
3. Suportul logistic al Inspectoratului Ecologic de Stat.

1. Instrumentele economice de protecție a mediului.

Procesul de planificare bugetară.

Instrumentele economice ale politicii de mediu sunt, în primul rând, impozitele ecologice și plățile pentru poluarea mediului. Plățile pentru poluarea mediului, amenzile pentru contravențiile ecologice și prejudiciile cauzate mediului sunt percepute de subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului Ecologic de Stat și sunt vărsate în fondurile ecologice locale.

Ministerul Mediului este autoritatea responsabilă de elaborarea și implementarea politicii de finanțare a protecției mediului. Aceasta presupune elaborarea de strategii și programe în domeniul protecției mediului, și contribuie la elaborarea strategiilor și programelor sectoriale ale altor ministere. Identificarea surselor de finanțare este o componentă importantă a acestui proces.

Legea bugetului de Stat conține o linie de cheltuieli pentru protecția mediului și hidrometeorologie, cu specificarea separată a cheltuielilor de protecție a mediului.

Elaborarea bugetului în cadrul instituției se desfășoară în 2 etape: aprecierea planului strategic de cheltuieli în domeniul securității ecologice a mediului, corelarea costurilor acestora cu disponibilitățile de resurse pe trei ani consecutiv (CBTM) și elaborarea bugetului propriu-zis, fundamentat pe programe.

Strategiile sectoriale de cheltuieli (SSC) se elaborează în contextul Cadrului Bugetar pe Termen Mediu – CBTM și reprezintă un proces de corelare a politicilor existente care urmează a fi implementate cu alocațiile de resurse pentru implementare.

În cadrul Ministerului Mediului se elaborează 2 strategii sectoriale de cheltuieli: Strategia de cheltuieli în domeniul protecției mediului și hidrometeorologiei și Strategia de cheltuieli în domeniul gospodăririi apelor.

Elaborarea SSC este un proces participativ și implică contribuția atât a subdiviziunilor interne din cadrul Ministerului și a instituțiilor subordonate, cât și a altor autorități/instituții publice care gestionează resurse în sectorul respectiv.

Cadrul bugetar pe termen mediu este principalul document care conține estimările cadrului de resurse pe termen mediu și servește drept bază pentru ajustarea planificării strategice în toate domeniile, inclusiv și protecția mediului. Astfel, aceasta determină planul alocațiilor de resurse pe programe de cheltuieli în cadrul sectorului Protecția mediului înconjurător și Hidrometeorologie pentru 3 ani. Totodată, strategia de cheltuieli reflectă analitic problemele-cheie, prezintă structurat acțiunile prioritare pentru atingerea obiectivelor și operează cu un set de indicatori de monitorizare care pot fi utilizați pentru estimarea eficienței strategiei.

În procesul elaborării CBTM strategiile sectoriale de cheltuieli aprobate în perioada precedentă se revizuiesc și se actualizează prin excluderea unui an care este în proces de implementare și includerea unui an nou.

Introducerea sistemului de planificare bugetară bazată pe programe are ca scop eficientizarea folosirii resurselor financiare disponibile și alocarea lor pentru proiecte, măsuri sau activități cu adevărat prioritare pentru funcționarea instituției și realizarea atribuțiilor de bază a acesteia.

Planificarea bugetară bazat pe programe se realizează în conformitate cu limitele de cheltuieli stabilite de Ministerul Finanțelor pentru sectorul Protecția mediului înconjurător și Hidrometeorologie gestionat de Ministerul Mediului, care include și subprogramul „Securitatea ecologică a mediului”, realizat de Inspectoratul Ecologic de Stat cu subdiviziunile sale teritoriale (Agențiile/Inspecțiile Ecologice).

Scopul subprogramului este asigurarea securității ecologice a statului, prevenirea impactului negativ asupra mediului înconjurător și sănătății populației de la activitățile economice desfășurate prin asigurarea respectării legislației de mediu.

Raportul despre executarea programului/subprogramului pentru anul 2012 este expus în tabela de mai jos (Tab.1).

Raport despre executarea programului la situația din 01 ianuarie 2013.

Tab. 1.

Periodicitatea: 1 aprilie, 1 iulie, 1 octombrie, anual

I. Informație de fond		Codurile	
Denumirea programului	Protecția mediului	70/03	
Denumirea autorității publice	Inspectoratul Ecologic de Stat	1687	
Grupa principală	Protecția mediului și Hidrometeorologie	12	
Grupa funcției	Protecția mediului	01	
Scopul	Asigurarea utilizării raționale a resurselor naturale, asigurarea respectării legislației în domeniul protecției mediului înconjurător		
Obiectivele (1) pe termen mediu și inclusiv pentru anul pentru care se aprobă programul (2) în Raportul anual se completează și realizarea obiectivului pe anul raportat	Asigurarea controlului și supravegherii ecologice în domeniul utilizării și protecției resurselor naturale. Activitatea este realizată de Inspectoratul Ecologic de Stat, Agențiile și Inspecțiile Ecologice		
II. Indicatorii de performanță	codul indicatorului	Unitatea de măsură	Prevăzut pe an
de rezultat	1. Exercițarea controlului privind asigurarea executării legislației în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale	nr.de controale, raiduri, acte, procese-verbale, amenzi, sancțiuni	15200; 2000; 5500;
	2.Elaborarea, aprobarea Instrucțiunii privind încadrarea întreprinderilor (obiectelor) după nivelul de impact asupra aerului atmosferic	document elaborat	1
			Realizat *)
			nr. Acte de control-16322; nr. de raiduri -2832; nr. de procese verbale-6722; Amenzi încasate-2424,5 mii lei; Prejudicii achitate-720,4 mii lei
			Devieri (+, -)
			+ 3176
			Motivația
			Indicatori îmbunătățiți în urma activităților organizatorice.
			Instrucțiunea privind încadrarea întreprinderilor (obiectelor) în categorii după nivelul de impact asupra aerului atmosferic, aprobată prin Ordinul nr. 110 a MM și aplicată în lucru din 01.01.2012

de rezultat	3. Monitorizarea surselor de poluare prin prelevarea probelor și efectuarea analizelor de laborator privind gradul de poluare a componentelor de mediu.	4. Perfecționarea și elaborarea noilor norme metodologice privind organizarea și efectuarea controlului ecologic de stat.	5. Inventarierea agenților economici (generatori de deșeurii) în vederea determinării tipurilor de deșeurii, cantitățile și modul de păstrare cu scopul condiționării metodelor de valorificare sau lichidare a lor.	1. Formarea bazelor de date a indicatorilor de monitorizare a factorilor de mediu.	2. Revizuirea și perfecționarea metodelor privind controlul de stat în domeniul protecției mediului și utilizării durabile a resurselor naturale.	nr. de probe prelevate, analize și investigații efectuate	set de documente elaborate	nr. de gunoiști, agenți economici supuși inventarierii	set de documente	set de documente	probe, analize-36000	3	1	2	2	31001	1	5207	10000	2	-4999	2	-4793	Baza de date privind Sistemul de Date Geospațiale a IES (bazine acvatice, resurse minerale larg răspândite, mine și cariere, depozite de deșeurii menajere solide, sonde	1 Cu privire la competențele de eliberare a autorizațiilor de folosință specială a apei, inclusiv a evacuării/deversării apelor uzate, ordinul nr. 09 din 22.02.2012 2 Cu privire la competențele de eliberare a autorizațiilor de emisii a poluanților în atmosferă de la surse fixe, Ordinul nr. 10 din 22.02.2012	Activități efectuate în regim de solicitare a subdiviziunilor IES.	Ghidul Inspectorului elaborat și trimis pentru consultare cu subdiviziunile teritoriale de mediu	Gunoiști stihnice depistate pe teritoriul primăriilor.
de produs																												

		o5	set de documente	3	1	-2	Norme metodice privind controlul protecției resurselor minerale, aprobate de comun cu AGRM, nr. 111 din 01.03.2012
de produs	3.Perfecționarea și elaborarea noilor norme metodologice privind organizarea și efectuarea controlului ecologic de stat.	o1	anual	1	1		Anuarul IES-2011 " Protecția Mediului în republica Moldova"
	4.Periodicitatea publicării rapoartelor cu indicatori anuali.		nr. Consultărilor	6600	4500	-2100	Consultări efectuate în timpul controalelor ecologice.
	5. Asigurarea asistenței consultativ-metodologice pentru APC și APL, agenților economici și persoanelor fizice, privind protecția mediului și utilizării resurselor naturale.		în limita alocațiilor bugetare și mijloace speciale	1,8	2,3	+0,5	Calculat în raport cu cheltuielile de întreținere și funcționare a IES
de eficiență	1. Costul exercitării controlului și supravegherii ecologice în domeniul protecției mediului	e1	document elaborat	1		-1	Promovarea Codului în subdiviziuni.
	2.Revizuirea Codului deontologic al inspectorilor cu atribuții de control.		nr. inspectorilor atestați	130	84	-46	S-a efectuat integral pentru toți subiecții.
	3. Atestarea periodică a inspectorilor cu funcții de control privind cunoștințele de aplicare a legislației ecologice.		nr. persoanelor instruite	120	82	-38	
	4. Instruirea profesională a inspectorilor						
III. Bugetul programului/subprogramului							
Total							
			mii lei	20890,9	20764,9	126,0	
Componenta de bază							
			mii lei	17090,9	17090,9		
Mijloace speciale							
			mii lei	3800,0	3674,0	126,0	
mii lei							

Nota: *) Dacă indicatorul nu poate fi evaluat trimestrial, realizarea acestuia se completează doar în raportul anual.
****)** În capitolul III în rubrica „Realizat” se completează executarea de casă.

O descriere mai detaliată a indicatorilor de performanță privind realizarea subprogramului „Securitatea ecologică a mediului” se poate consulta pe fiecare compartiment de mediu expuse în capitolele anterioare și anexe.

2. Asigurarea economico-financiară.

Cheltuielile financiare pentru întreținerea și funcționarea Inspectoratului Ecologic de Stat cu subdiviziunile sale teritoriale pentru anul 2012, cât și pentru anii precedenți au fost acoperite din mai multe surse financiare.

Structura cheltuielilor de casă pentru întreținerea activității Inspectoratului și subdiviziunilor teritoriale este reflectată în *fig.1*.

Cheltuieli de bază.

Din bugetul de stat pentru perioada raportată au fost alocate surse financiare numai la compartimentul cheltuieli de personal în valoare nominală de 17090,0 mii lei sau 95,1 la sută din suma necesară, restul – 837,1 mii lei, au fost acoperite din veniturile la contul mijloace speciale (serviciile cu plată).

Salariul mediu lunar al unui salariat din Inspectorat pentru anul 2012 a constituit 3852,4 lei. Necatînd la faptul că salariul mediu lunar, an de an este în creștere, pentru tinerii specialiști media anuală este destul de joasă, datele sunt relatate în coloana 3 din tabela de mai jos (*Tab.2*).

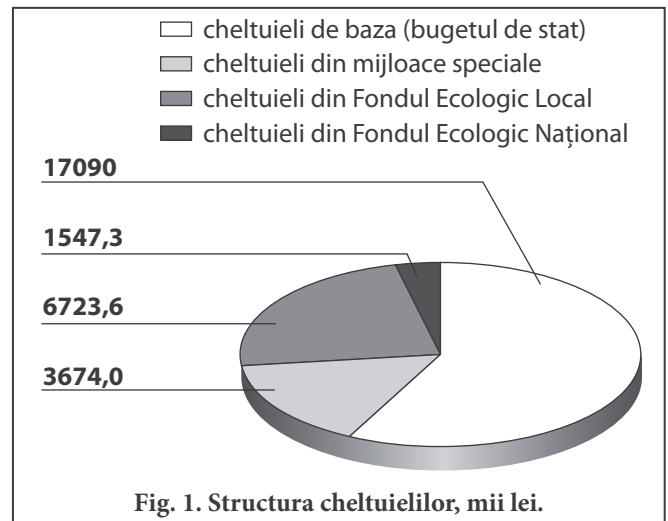

Fig. 1. Structura cheltuielilor, mii lei.

Analiza salariului mediu pe funcții.

Tab.2.

Nr./o	Denumirea funcției	Salariu mediu lunar (lei)			
		Fără vechime și grad de calificare în serviciu public	Cu vechime de pînă la 2 ani	Cu vechime de la 2 pînă la 15 ani	Cu vechime peste 15 ani
1	2	3	4	5	6
1.	Inspector principal	3000-00	3575-00	3875-00	4175-00
2.	Inspector superior	2800-00	3330-00	3750-00	3890-00
3.	Inspector	2600-00	2930-00	3450-00	3580-00
4.	Specialist principal	2800-00	3355-00	3750-00	3915-00
5.	Specialist superior	2600-00	2930-00	3450-00	3580-00
6.	Specialist	2400-00	2720-00	3200-00	3320-00

Conform statelor de personal pentru anul 2012 efectivul limită de personal a fost aprobat în număr de 310 unități, inclusiv 267 unități - funcționari publici și 43 unități – personal ce asigură deservirea tehnică a instituției.

Sinteza alocațiilor de la bugetul de stat pentru cheltuieli de personal, perioada 2007-2011 se reflectă în tabela 3.

Sinteza alocațiilor financiare de la bugetul de stat pentru cheltuieli de personal în perioada anilor 2007-2012, mii lei.

Tab. 3.

Indici	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aprobat pe an	11882,7	14917,7	14917,7	12652,8	13198,2	17533,7
Precizat pe an	11882,7	14917,7	15161,5	12652,8	13198,2	17210,1
Executat de casa	11839,2	14624,2	15160,5	12652,2	13198,2	17090,9
Executat cheltuieli efective	11870,5	14940,8	15298,3	12714,0	13099,2	17506,9
Informația privind statele și efectivul de personal, inclusiv: Numărul de instituții-total	3/3	3/3	3/2	1/1	1/1	1/1
Personal (salariați) total, inclusiv:	395/384	367/337	346/294	310/299	310/310	310/310
-Funcționari publici	343/341	315/293	299/255	266/262	266/266	266/267
-Personal ce asigură deservirea tehnică a instituției	52/43	52/44	42/37	44/37	44/44	44/43

Creșterea cheltuielilor de personal în anul 2012 cu 36% față de anul 2010 se datorează faptului implementării a noului sistem de salarizare a funcționarilor publici adoptat prin Legea nr.48 din 22 martie 2012 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici, care a intrat în vigoare cu începere de la 01 aprilie 2012.

Venituri și cheltuieli la componenta - mijloace speciale.

Un rol important în procesul de finanțare a cheltuielilor pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale și întreținerii activității curente a Inspectoratului și subdiviziunilor sale teritoriale revine mijloacelor bănești acumulate ca venituri la contul special în urma prestării serviciilor și lucrărilor în domeniul protecției mediului contra plată la solicitarea beneficiarilor. Aceste lucrări sunt efectuate de către unele subdiviziuni din cadrul Agențiilor și Inspecțiilor ecologice, funcțiile cărora nu țin de exercitarea controalelor ecologice.

În perioada anului 2012 au fost acumulate venituri în sumă de 3008,9 mii lei sau 79,3 la sută din suma de plan (3795,0 mii lei). Motivul neîndeplinirii planului de venituri fiind instabilitatea economică din țară cât și fluctuația de personal care a generat lipsa cadrelor cu pregătire suficientă în domeniul ecologic.

Sinteza veniturilor și cheltuielilor la contul „mijloace speciale” (servicii cu plată) pentru anii 2007-2012 este reflectată în tab. 4 și 5.

Sinteza veniturilor și cheltuielilor la componenta bugetară, categoria „mijloace speciale” (servicii cu plată) pentru perioada anilor 2007-2012, (mii lei).

Tab. 4.

Denumirea indicatorilor		2007	2008	2009	2010	2011	2012
Total venituri, inclusiv:		8657,3	8838,3	6662,9	57454,7	6126,5	5956,2
Sold la cont la începutul anului de gestiune		1279,3	1489,1	2816,1	2426,3	2330,7	2837,3
Veniturile anului de gestiune		7378,0	7349,2	3846,8	3328,4	3795,8	3118,9
Total cheltuieli, inclusiv:		7023,1	6006,5	4082,9	3424,0	3270,7	3679,4
Cheltuieli de personal, total		1016,0	1660,2	531,0	751,2	795,3	837,1
Cheltuieli curente, total inclusiv:		3783,6	3929,0	3344,6	2453,6	2283,4	2842,3
Plata mărfurilor și serviciilor:	113						
-energia electrică	01	37,3	60,6	53,9	55,0	68,7	59,7
-gazele	02	96,3	108,1	145,1	128,9	171,4	216,0
-rechizite de birou, materiale și obiecte de uz gospodăresc	03	745,5	445,9	242,6	428,3	176,9	296,7
-energia termică	04	2,1	2,7	0,7	20,6	33,8	37,6
-manuale, materiale didactice și practica de producție a elevilor și studenților, literatura tehnico-științifică și metodică	05	-	-	-	-	-	-
-cărțile și edițiile periodice	06	146,5	71,7	108,2	98,0	12,3	14,9
-utilajul și inventarul special	07	40,0	7,8	-	-	-	-
-alimentația	09	-	-	-	-	-	-
-medicamente și consumabile	10	2,1	49,5	20,7	4,7	0,9	9,8
-servicii de telecomunicație și de poștă	11	433,8	468,0	374,7	346,0	359,4	373,5
-lucrări de cercetări științifice	12	14,9	16,0	33,9	-	-	-
-arendarea mijloacelor de transport și întreținerea mijloacelor de transport proprii	13	708,3	726,3	726,2	336,4	223,9	202,2
-inventarul moale și echipament	14	38,5	147,9	15,2	-	-	-
-hrana animalelor	15	-	-	-	-	-	-

-servicii de cercetare în domeniul științei și inovării efectuate prin contract de către instituții la autogestione		16	-	-	-	-	-	-
-reparații curente ale clădirilor și încăperilor		17	170,5	515,1	187,7	137,0	215,2	232,1
-reparații curente ale utilajului și inventarului		18	166,0	81,3	119,4	87,5	178,6	65,9
-arendarea bunurilor		19	425,6	476,6	505,9	530,0	585,9	669,4
-simboluri de stat și locale, semne de distincție de stat		20	-	-	-	9,0	-	4,0
-reciclarea cadrelor		21	6,2	7,5	-	-	0,6	3,7
-servicii editoriale		22	125,9	22,5	78,0	4,3	4,7	0,8
-cheltuieli de protocol		23						
-ediții periodice departamentale		24						
-combustibil		26						
-procurarea și instalarea controalelor		27					2,4	6,2
-amenzi		28				2,0		
-paza interdepartamentală		29	18,5	18,8	11,9	4,7	6,4	6,5
-lucrări de informatică și de calcul		30	11,1	6,2	133,5	102,1	171,9	167,7
-apă și canalizație		34	6,8	8,9	13,8	11,4	15,7	11,0
-salubritate		35	0,7	-	1,3	1,2	1,6	3,0
-marfuri și servicii neatribuite altor alineate		45	284,9	579,9	571,9	94,1	53,1	142,4
Deplasări în interes de serviciu, inclusiv:	114							
-deplasări în interiorul țării		1	302,0	107,6	98,4	45,8	62,8	55,8
-deplasări peste hotare		2				6,6	9,2	23,6
Cheltuieli capitale, total:			2223,6	417,2	108,9	219,2	120,0	239,8
Investiții capitale	241							
Procurarea mijloacelor fixe	242		1887,2	417,2	108,9	219,2	120,0	239,8
Reparații capitale	243		336,4					
Sold la cont la sfârșitul anului de gestiune			1489,1	2831,9	2579,4	2330,7	2855,8	2276,8

Referitor la veniturile acumulate la contul special pentru serviciile ecologice prestate cu aportul Agențiilor și Inspecțiilor Ecologice se constată, că acestea pe viitor vor fi insuficiente pentru a asigura o activitate de funcționare continuă și eficientă a întregului Inspectorat cu subdiviziunile sale teritoriale.

Sinteza veniturilor la contul mijloace speciale (servicii cu plată) pentru anul 2012 (lei)

Tab. 5.

Denumirea	Ianuarie	Februarie	Martie	Aprilie	Mai	Iunie	Iulie	August	Septem- brie	Octom- brie	Noiembrie	Decembrie	Total 2012
AE Chişinau	48504,69	71138,92	25947,63	110473,92	33298,31	110642,88	46307,85	33211,19	54911,16	65827,21	78301,09	69507,29	748072,14
AE Bălţi	42742,16	71787,90	42321,80	29047,84	37817,95	24319,31	13779,45	23286,20	11632,75	21846,08	24756,83	33308,41	376646,68
AE Cahul	1146,15	6269,18	9634,29	10268,17	4844,12	14320,49	6725,70	7114,17	8220,91	9514,09	10735,62	4102,30	92895,19
AE Gagauzia	7939,90	6387,42	8175,64	9761,92	12091,58	17797,13	11002,50	13928,37	13298,02	5919,99	9197,91	9494,36	124994,74
IE Orhei	2000,70	4563,72	873,45	2676,15	2353,61	782,55	4991,40	3128,19	1877,41	1408,51	3990,53	1753,21	30399,43
IE Rezina	1990,50	7347,26	4884,67	716,76	1115,50	1766,26	1242,00	3034,86	418,37	1378,00	3242,50	839,52	27976,20
IE Teleneşti	2321,78	2983,05	1759,23	2986,80	3526,74	3699,95	6315,21	6248,35	1908,90	2978,61	3223,98	1175,13	39127,73
IE D ubăsari	490,05	133,65	996,38	377,78	0,00	1102,46	988,20	0,00	488,26	867,83	737,33	246,60	6428,54
IE U ngheni	2454,30	2855,23	3562,22	3039,14	3701,59	3664,54	3768,64	2136,93	1477,59	6847,95	4831,78	5692,30	44032,21
IE Calaraşi	2206,26	2090,10	3157,34	1091,78	2966,52	3471,76	4479,03	2183,40	2405,49	3196,98	3302,46	4198,23	34749,35
IE Straşeni	6522,81	4660,39	4314,95	4939,04	5917,42	6798,47	4900,61	3703,62	5440,23	3328,85	3230,62	2837,41	56594,42
IE Ialoveni	3240,46	8867,50	8024,16	2933,52	9957,60	4791,00	15843,00	11345,37	13078,50	3728,07	9796,27	2974,83	94580,28
IE Anenii Noi	628,65	5017,36	7790,35	3895,65	3677,40	2996,42	3277,37	402,30	2541,26	3261,15	8021,87	1795,95	43305,73
IE Criuleni	1596,67	3103,82	2642,15	5982,73	6816,72	5170,58	4143,11	2737,29	5098,00	2244,79	2538,33	4076,18	46150,37
IE H înceşti	2569,96	1385,10	6795,92	0,00	3638,26	3775,74	2729,48	3041,28	1688,63	4898,80	6161,53	1580,63	38265,33
IE Căuşeni	4245,85	4436,47	9888,49	5790,71	5379,90	8492,08	8172,37	5045,87	2712,56	4798,72	4862,48	7267,63	71093,13
IE Ş t. Vodă	2753,61	2883,47	5740,99	1999,99	8281,67	5155,72	3843,73	3716,74	2008,80	3358,31	3568,86	9653,04	52964,93
IE N isporeni	2585,82	4026,27	7118,46	3331,02	2216,95	4217,52	2722,60	2464,22	2586,22	4704,93	3464,67	1486,67	40925,35
IE Cimişlia	1478,25	2135,48	6197,21	1887,62	4067,29	1668,40	1850,14	4552,21	5596,65	3740,40	2745,45	1490,72	37409,82
IE Ocniţa	3028,50	7286,00	2644,00	4045,58	4201,37	3110,50	3116,00	1054,00	1834,86	3295,44	3577,72	1799,60	38993,57
IE Briceni	16189,00	12258,61	14531,61	8224,07	10329,41	5839,73	8435,54	3289,28	4872,54	13085,63	5829,65	4282,92	107167,99
IE Edineţ	1136,52	4846,50	10533,18	6253,74	12051,58	6242,56	4675,20	3941,52	3653,38	2634,76	5702,46	6022,24	67693,64
IE Donduşeni	7052,86	11940,06	9818,50	6281,86	10044,84	5911,65	7954,10	6225,76	3449,34	6193,62	4659,50	5192,34	84724,43

IE Rîșcani	8805,68	16621,57	7046,12	6455,04	6054,17	3792,62	8290,93	2556,68	6637,62	3553,64	6665,09	2395,26	78874,42
IE D rochia	8164,10	10896,14	11358,76	5864,46	13722,21	5014,07	1283,72	1637,42	12565,03	6220,79	7536,00	2969,20	87231,90
IE Soroca	5558,49	9612,26	15991,56	14667,02	15172,57	7868,19	12331,26	12375,83	14948,02	7728,41	3662,67	1117,80	121034,08
IE G Iodeni	3881,26	3927,17	6776,40	3705,46	7741,00	9188,39	4545,24	3016,67	3489,54	5263,65	5169,79	3474,55	60179,12
IE Florești	5632,05	10968,02	8400,60	5777,61	5731,70	5132,35	2099,71	2632,50	2262,78	3593,44	3809,31	1980,45	58020,52
IE Fălești	9742,65	2991,16	3108,03	2107,32	5157,42	2091,39	5467,85	4346,99	2765,05	2226,88	1882,46	6138,32	48025,52
IE Sîngerei	2865,65	5987,52	6547,18	5455,54	6577,60	1186,39	3965,78	1043,91	2314,67	4728,74	4221,84	6252,90	51147,72
IE Șoldănești	0,00	1590,00	2920,25	3719,26	9861,00	6966,36	1865,86	9436,53	1300,60	4766,95	3282,12	3372,22	49081,15
IE Cantemir	178,20	1562,40	3223,47	2519,87	1109,93	180,00	2788,20	1251,45	2037,47	1664,87	1983,78	1117,80	19617,44
IE Basarabeasca	2467,13	1872,90	6957,70	565,10	640,13	1258,20	1379,93	1853,33	444,60	10483,28	2501,00	4376,60	34799,90
IE Leova	2055,47	1495,80	1540,80	1087,20	4647,80	1059,44	1490,40	381,60	1059,30	1308,15	875,12	1506,80	18507,88
IE Tîraclia	923,40	1235,93	863,87	1260,67	1547,10	1863,00	745,20	1369,78	867,60	4212,27	2726,82	615,25	18230,89
Otaci	23774,40	15613,20	20808,00	2080,80	9486,00	7896,68	9477,00	5100,93	11167,33	8063,60	3080,80	10756,80	127305,54
IES	16346,04	7048,66	19288,45	13226,10	2590,66	865,47	32750,00	246,60	1106,61	0,00	5750,00	0,00	99218,59
Returnat la buget										167559,50			167559,50
TOT TOTAL	255219,97	339826,19	312183,81	294497,24	278335,62	300100,25	259744,31	193041,34	214166,05	75313,89	259626,24	226851,46	3008906,37

Venituri și cheltuieli la componenta fonduri speciale.

O altă sursă de formare a bugetului anual de mediu o constituie Fondurile Ecologice Locale, care au fost create prin HG nr.988 din 25.09.1998 cu privire la aprobarea Regulamentului privind fondurile ecologice în baza Legii nr.1515-XII din 16 iunie 1993 privind protecția mediului înconjurător și Legii nr.1540-XII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului.

Practica de formare și funcționare a Fondurilor Ecologice a demonstrat eficiența economică a acestora, iar rolul lor în condițiile deficitare de finanțare a programelor de protecție a mediului tot mai mult crește.

Operațiunile financiare care privesc constituirea, gestionarea și utilizarea resurselor financiare ale Fondurilor ecologice locale se derulează prin sistemul Trezorerial de Stat. Veniturile se acumulează prin subconturile trezoreriale ale subdiviziunilor teritoriale de mediu într-un cont distinct și se repartizează după cum urmează: 30% din volumul acumulărilor anuale – în Fondul Ecologic Național și 70% – în Fondul ecologic local.

Veniturile în FEL sunt obținute mai cu seamă din plățile pentru poluarea mediului și sunt prezentate în tabela de mai jos:

Surse de venituri la FEL.

Tab.6

Surse	Suma, mii lei	Cota, %
1. Plata pentru poluarea mediului în limita normei, inclusiv:	7275,8	69,8
- surse de apă	4132,6	39,7
- aerul atmosferic	2170,9	20,8
- flora și fauna	0,5	-
- depozitarea deșeurilor, chimie	971,8	9,3
2. Mijloace primite pentru compensarea daunelor cauzate mediului prin încălcarea legii (amenzi, acțiuni), inclusiv:	3144,2	30,2
2.1. Amenzi, inclusiv pe factorii naturali	2416,9	100
- solul	318,9	13,19
- subsolul	5,8	0,25
- apa	381,0	15,76
- aerul	318,6	13,18
- flora și fauna	812,7	33,62
- chimie	1,0	0,04
- deșeuri	578,9	23,96
2.2. Acțiuni (prejudicii), inclusiv pe factorii naturali	727,3	100
- solul	24,6	3,38
- subsolul	9,0	1,24
- apa	31,6	4,34
- aerul	2,3	0,32
- flora și fauna	621,7	85,5
- chimie	-	-
- deșeuri	38,1	5,22
Veniturile totale	10420,0	100

Cele mai mari plăți pentru poluarea mediului au fost încasate la compartimentele „surse de apă” – 4132,6 mii lei, și „aer atmosferic” – 2170,9 mii lei. Totodată a crescut suma încasărilor pentru compensarea daunelor cauzate mediului prin încălcarea legii în raport cu anii precedenți, odată cu aplicarea corectă a prevederilor Codului Contravențional de către organele de protecție a mediului.

Tabelele 7 și 8 reflectă Sinteza acumulărilor și cheltuielilor la Fondul Ecologic Local, inclusiv pe teritorii.

**Sinteza acumulărilor surselor financiare la Fondurile Ecologice Locale
și distribuirea lor în perioada anilor 2007-2012, (mii lei).**

Tab.7

Acumulări și distribuiri	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Total venituri, inclusiv:	9850,1	10850,6	12219,7	15605,6	21632,9	22540,6
Sold la cont la începutul anului de gestiune	2353,4	2152,7	3799,3	6968,0	10386,3	12120,6
Veniturile anului de gestiune, inclusiv:	7496,7	8697,9	8420,4	8636,6	11241,6	10420,0
1.Plata pentru poluare	6705,6	7658,4	7359,3	6469,0	9300,0	7275,8
2.Mijloace încasate pentru compensarea prejudiciilor cauzate prin încălcarea legislației de mediu	791,1	1039,5	1061,1	2167,6	2021,1	3144,2
Cheltuieli total, inclusiv:	7842,4	7099,9	5251,7	5108,6	9512,3	6723,6
1.Transferuri în FEN, (30% din veniturile fondului)	2074,8	2533,8	2100,0	2040,0	4305,7	3096,0
2.Pentru elaborarea și implementarea strategiei de regenerare a resurselor naturale	510,0	337,5	-		217,8	161,8
3.Pentru construcția, reconstrucția și reutilizarea obiectelor de protecție a mediului	452,2	358,1	216,9	177,4		
4.Proiecte, construcția și amenajarea poligoanelor pentru depozitarea deșeurilor	560,6	299,0	758,3	1066,7	1913,7	380,4
5.Măsuri sanitare (lichidarea gunoiștilor neautorizate, curățarea izvoarelor, fântânilor, lacurilor, etc)	911,1	370,0	38,1	100,0	178,8	287,3
6.Propagarea cunoștințelor ecologice	350,5	44,9	341,3	236,0	225,6	221,6
7.Întărirea bazei tehnico-materiale a structurii de protecție a mediului	2362,1	2584,0	1360,6	1084,5	1888,9	1936,6
8.Premierea inspecțiilor ecologice (până la 5% din veniturile FEL) și întreținerea serviciilor ecologico-economice	203,7	307,2	349,8	204,0	381,0	439,9
9.Acțiuni de prevenire și lichidare a consecințelor poluării mediului	179,7	85,0	86,7	200,0	299,9	200,0
10.Alte lucrări cu specific local, ce țin de protejarea mediului (până la 15% din venitul Fondului)	237,7	180,4	-		100,0	
Sold la cont la sfârșitul anului de gestiune	2152,7	3783,9	6968,0	10386,3	12120,6	15817,1
Informația privind proiectele de mediu, inclusiv:						
Numărul de proiecte înregistrate pentru finanțare	38	84	38	52	67	61
Numărul de proiecte realizate	33	66	32	46	65	61
Suma cheltuielilor p/u proiecte realizate	1809,5	2432,4	2008,2	1984,1	2935,8	1691,0

În linii generale, rezultatele de activitate a Fondurilor locale pentru anul 2012 pot fi expuse astfel.

Volumul resurselor financiare acumulate în perioada relatată constituie 10420,0 mii lei sau cu 120 la sută mai mult față de planul aprobat (8715,0 mii lei). Dacă ne referim la dinamica anuală, menționăm o creștere esențială față de anul 2007 cu 139 la sută (7496,7 mii lei), iar față de anul 2010 o creștere de 121 la sută (8636,6 mii lei).

Sinteza veniturilor și cheltuielilor la FEL pe anul 2012

Tab.8.

Denumirea subdiviziunii	Sold 01.01.2012	ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai	iunie	iulie	august	septembrie	octombrie	noiembrie	decembrie	Sume returnate	Total venituri	Proiecte finanțate	Calculat 30% la FEN	Transferate 30% la FEN	5% premierea specialistilor	Cheltuieli de transport	Total cheltuieli	Sold la 01.01.2013
AE Chișinău	1671,9	288,6	701,5	452,5	345,4	245,3	85,2	271,4	326,4	58,5	213,5	173,5	87,1	262,9	2986,0	709,4	895,8		60,1	608,8	2011,2	974,8
AE Bălți	708,7	58,4	126,1	70,6	44,1	56,3	76,9	26,2	38,6	23,1	38,7	29,4	39,4		627,8	139,2	188,3		45,0	157,7	530,2	97,6
AE Cahul	134,7	55,5	26,7	16,6	18,6	33,3	9,5	1,5	2,2	12,2	14,1	10,3	9,1		209,6	20,0	62,9		20,0	39,2	142,1	67,5
IE Orhei	356,8	8,6	33,7	3,1	10,5	29,5	5,1	12,6	11,6	4,8	27,0	12,8	30,8		190,1		57,0		8,0	28,2	93,2	96,9
IE Rezina	525,5	57,8	4,0	10,0	40,4	5,8	5,3	59,2	4,5	1,7	91,5	5,5	2,7		288,4	152,0	86,5		9,0	28,2	275,7	12,7
IE Telenești	2,1	4,1	6,7	4,9	7,2	5,0	13,5	21,3	27,9	3,9	11,7	6,2	5,4		117,8	22,4	35,3		10,0	28,2	95,9	21,9
IE Dubăsari	35,3	2,1	2,4	6,9	2,6	2,0	6,7	5,9	5,7	0,0	1,1	8,7	2,6		46,7	4,5	14,0		5,0	14,5	38,0	8,7
IE Ungheni	314,6	14,6	28,6	40,9	21,9	28,0	17,2	13,9	8,6	16,5	17,5	18,9	8,2		234,8		70,4		12,0	39,2	121,6	113,2
IE Calarași	136,1	4,2	4,8	9,1	5,0	14,9	7,9	5,8	22,4	8,8	28,8	30,7	8,1		150,5		45,2		8,0	28,2	81,4	69,2
IE Strașeni	516,4	50,3	98,3	18,1	35,8	11,0	20,0	20,2	18,0	6,9	15,8	14,7	18,0		327,1		98,1		8,0	28,2	134,3	192,8
IE Ialoveni	89,2	7,3	51,0	26,9	12,9	7,6	5,0	5,0	7,8	22,0	10,5	7,6	5,9		169,5		50,9		8,0	28,2	87,1	82,5
IE A Noi	1102,2	7,3	94,8	39,5	40,5	75,0	94,8	6,3	27,4	19,5	108,4	37,1	21,3		571,9	34,4	171,6		9,0	46,2	261,2	310,7
IE Criuleni	381,3	4,2	23,7	12,3	14,7	25,3	29,0	14,0	8,9	11,8	18,8	12,9	11,8		187,4	5,0	56,2		8,0	28,2	97,4	90,0
IE Hîncești	298,8	19,5	48,9	7,3	19,2	10,0	18,5	9,8	7,8	3,8	28,3	6,8	8,7		188,6	14,7	56,6		10,0	28,2	109,5	79,1
IE Căușeni	265,0	30,5	17,6	49,7	28,6	16,8	10,1	5,2	5,3	28,8	10,0	9,6	29,6		241,8	5,0	72,5		10,0	39,2	126,7	115,1
IE Șt.Vodă	192,2	13,6	25,3	37,5	19,2	8,9	7,8	7,8	11,4	7,8	5,3	14,2	9,6		168,4	5,0	50,5		10,0	28,2	93,7	74,7
IE Nisporeni	40,6	4,9	18,2	15,0	10,8	6,4	3,9	3,3	8,1	2,9	5,1	12,7	6,5		97,8	5,0	29,3		10,0	39,2	83,5	14,3
IE Cimișlia	152,5	8,0	33,1	37,8	20,8	14,7	1,3	4,5	2,5	2,4	5,2	9,0	3,5		142,8	5,0	42,8		10,0	28,2	86,0	56,8

IE Ocnița	224,9	2,9	26,9	9,6	19,1	5,4	5,7	5,2	1,7	14,3	6,5	9,6	5,3		112,2	4,3	33,7		9,0	28,2	75,2	37,0
IE Briceni	640,8	26,4	39,9	22,8	36,1	47,0	13,9	21,8	6,4	17,3	21,8	10,3	7,5		271,2		81,4		13,0	39,2	133,6	137,6
IE Edineț	187,6	3,7	19,7	16,7	19,3	20,5	14,0	19,7	4,9	11,5	10,8	22,0	19,1		181,9	37,2	54,6		15,0	28,2	135,0	46,9
IE Dondușeni	476,6	22,7	155,4	31,6	12,3	17,4	7,9	14,9	4,1	5,4	15,8	15,9	3,2		306,6	5,0	92,0		12,0	45,3	154,3	152,3
IE Rîșcani	203,0	27,5	35,4	32,9	6,1	24,0	15,3	12,6	2,0	3,1	9,0	9,5	9,5		186,9	5,0	56,1		10,0	28,2	99,3	87,6
IE Drochia	333,6	26,0	91,3	44,3	5,9	8,7	5,2	11,1	8,4	2,6	15,3	8,5	5,1		232,4	5,0	69,7		10,0	28,2	112,9	119,5
IE Soroca	677,2	13,8	56,7	98,5	51,8	22,1	16,0	8,7	7,7	17,4	33,0	11,7	1,2		338,6	6,5	101,6		10,0	39,2	157,3	181,3
IE Glodeni	96,1	3,9	26,0	11,9	26,2	13,3	6,7	2,5	4,6	2,0	2,3	10,3	2,5		112,2	4,8	33,7		10,0	28,2	76,7	35,5
IE Florești	468,2	36,0	78,4	23,7	27,2	13,8	14,7	1,8	21,4	18,3	4,2	4,7	2,6	5,2	241,6	5,0	72,5		13,0	46,2	131,5	110,1
IE Fălești	385,3	6,5	68,7	18,6	19,1	28,0	15,0	11,3	8,8	10,9	16,1	6,8	11,2		221,0	5,4	66,3		10,0	28,2	109,9	111,1
IE Singerei	92,0	6,7	52,8	11,9	13,0	16,1	13,6	11,1	8,7	18,7	4,8	12,0	11,5		180,9	5,0	54,3		10,0	28,2	97,5	83,4
IE Șoldanești	32,9	1,3	6,5	10,0	29,8	3,7	4,1	3,5	12,4	4,1	6,2	23,6	8,7		113,9	4,0	34,2		10,0	28,2	76,4	37,5
IE Cantemir	125,0	8,3	12,6	13,7	13,9	7,7	8,1	1,7	15,2	16,3	14,4	53,1	9,4		174,4	16,8	52,3		10,0	28,2	107,3	67,1
IE Basarabasca	168,4	1,6	7,3	4,0	2,9	6,7	0,4	25,3	4,1	4,3	13,8	16,2	39,0		125,6	23,0	37,7		6,0	15,5	82,2	43,4
IE Leova	151,3	8,7	33,5	25,2	17,9	28,2	13,7	8,9	5,5	8,7	11,2	15,6	8,4		185,5	11,0	55,7		9,8	28,2	104,7	80,8
IE Taraclia	194,2	32,0	29,8	10,3	16,5	25,8	5,1	6,0	5,6	5,9	16,9	28,0	17,5		199,4	2,9	59,8		10,0	19,1	91,8	107,6
AE Gagauzia	739,9	12,7	49,8	34,2	62,0	23,7	12,1	11,9	9,2	11,8	31,4	19,6	29,8	19,5	288,7	58,4	86,6		12,0	64,3	201,8	86,9
30% Minis.Med.														3096,0								
Total IES	12120,6	880,2	2136,1	1278,6	1077,3	907,9	589,2	671,9	675,8	408,0	884,8	698,0	499,8	287,6	10420,0	1320,9	1226,0	3096,0	439,9	1816,8	6723,6	15817,1

Aceste rezultate au fost obținute cu toate că situația socio-economică din țară a fost dificilă, activitatea unor agenți economici a fost suspendată temporar. Creșterea nivelului de responsabilitate a îmbunătățit activitatea inspectorilor de mediu fapt ce asigură respectarea uniformă a legislației de mediu în teritoriu, cât și faptul că mecanismul a început să devină ceva normal și pentru plătitori.

Utilizarea mijloacelor bănești acumulate la Fondul Ecologic Local s-a efectuat în conformitate cu Legea bugetului de Stat pentru anul 2012 și Regulamentul privind fondurile ecologice, aprobat prin Hot. Guv. nr.988 din 25.09.1998 cu modificările ulterioare. În total au fost utilizate surse financiare în sumă de 6723,6 mii lei.

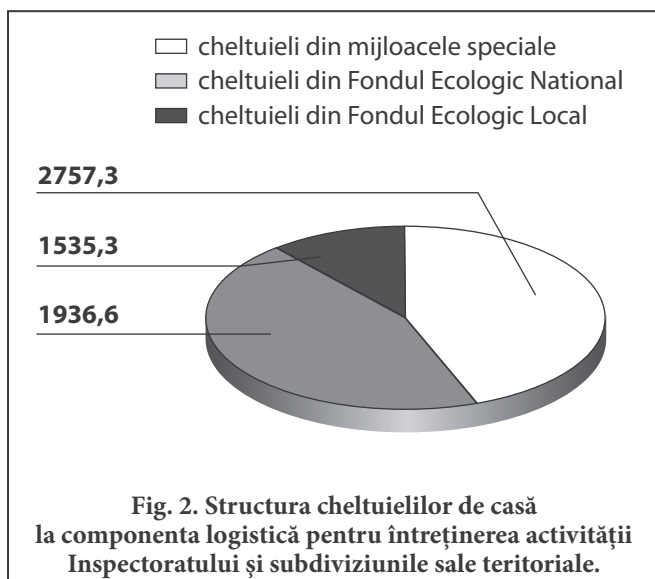
Numărul proiectelor finanțate din contul veniturilor de la Fondurile Ecologice Locale pentru anul 2012 au constituit 61 la număr.

Concluzii și propuneri.

1. Deși sunt rezultate pozitive la compartimentul de venituri, mecanismul perceperii plăților pentru emisiile (deversările) de poluanți în mediu, rămâne a fi migălos și deseori neînțeleș de agenții economici, mai ales pentru cei cu emisii și deversări reduse cu atât mai mult, că la multe întreprinderi lipsește persoana responsabilă și competentă de a efectua calculele ecologice.
2. Pentru eficientizarea procedurii privind controlul ecologic este necesar de a modifica metodele de calcul a plăților pentru poluarea mediului, care pe viitor să țină cont și de tipul activității generatoare de poluanți pentru a se face diferență între activitățile cu un impact mai mare asupra mediului și cele cu impact mai mic sau mijlociu, cu introducerea unor modificări și completări la Legea 1540-XIII privind plata pentru poluarea mediului. Aceste modificări trebuie să revadă coeficienții de agresivitate pentru unii poluanți emiși în aerul atmosferic, normativele plăților pentru emisiile de poluanți și modul de calculare a acestora, cât și obligațiunile agenților economici în domeniu de a efectua o reinventariere totală a tuturor surselor de poluare cu crearea unei baze de date.
3. Aceste acțiuni vor permite de a acumula o informație mai amplă despre toate sursele de poluare existente.

Realizarea acestor acțiuni va duce la o majorare esențială a veniturilor la Fondurile Ecologice Locale, cât și o orientare pozitivă a beneficiarilor.

3. SUPTUL LOGISTIC AL INSPECTORATULUI ECOLOGIC DE STAT.

Cu suportul financiar al proiectelor aprobate de Consiliile de Administrare ale Fondului Ecologic Național și cel Local, precum și a mijloacelor speciale alocate pe parcursul anului 2012, s-au întreprins acțiuni practice referitor la consolidarea bazei tehnico-materiale a Inspectoratului Ecologic de Stat și subdiviziunilor lui teritoriale.

În total au fost utilizate mijloace financiare la componenta logistică în sumă de 6229,2 mii lei (fig.2).

Din sursele menționate, pentru crearea condițiilor normale de lucru a colaboratorilor din subdiviziunile teritoriale au fost alocate 792,7 mii lei, care au fost utilizate pentru efectuarea lucrărilor de reparație curentă a încăperilor de serviciu din cadrul Centrelor de Investigații Ecologice Otaci, Inspectoratului ecologic Orhei, Leova, Ungheni, Anenii Noi, Telenești.

Pentru consolidarea bazei tehnico-materiale a Centrelor de Investigații Ecologice ale Agențiilor Ecologice Chișinău, Bălți, Cahul în scopul depistării surselor de poluare și efectuării monitoringului ecologic al surselor de poluare a fost realizat un proiect cu finanțare de la Fondul Ecologic Național în suma de 248,4 mii lei. În rezultatul acestui proiect s-a petrecut recreditarea Centrelor de Investigații Ecologice după cerințele standardului internațional ISO/CEI 17025-2006 de către Centrul de Acreditare în domeniul

Evaluării Conformității Produselor (CAECP) din RM, s-a procurat utilaj, veselă de laborator și reactive chimice necesare pentru petrecerea investigațiilor de laborator.

Un alt proiect de importanță majoră, ce va contribui la creșterea responsabilității inspectorilor de mediu față de obligațiunile de serviciu asumate, precum și respectul persoanelor fizice și juridice față de organul central de mediu, ce s-a realizat în cadrul compartimentului logistic a fost „Asigurarea cu articole ale uniformei de serviciu a personalului Inspectoratului Ecologic de Stat cu subdiviziunile sale teritoriale” și realizat parțial cu susținerea Fondului Ecologic Național, cheltuielile fiind de 888,1 mii lei.

Pentru asigurarea instituției cu agent termic, energie electrică, apă și canalizare, servicii de telecomunicație, poștă, internet, rechizite de birou și consumabile au fost utilizați 2716,3 mii lei.

Pentru desfășurarea acțiunii „Aer curat pentru toți” și propagandă ecologică, editarea Anuarului IES – 2011 „Protecția mediului în Republica Moldova” au fost utilizate surse financiare în volum de circa 134,6 mii lei.

Pe parcursul anului 2012 din toate sursele de finanțare enumerate mai sus au fost alocate circa 439,8 mii lei pentru procurarea echipamentului electronic, după cum urmează:

- calculatoare – 47 unități;
- imprimante și faxuri – 20 unități;
- mobilă de serviciu pentru 2 subdiviziuni;
- condiționere – 8 unități.

Pentru aprovizionarea parcului de autoturisme cu produse petroliere s-au achiziționat 110.000 lit. de benzină, care au fost utilizate rațional pentru îndeplinirea sarcinilor puse în fața colaboratorilor Inspectoratului Ecologic de Stat, cheltuielile estimându-se la 1621,4 mii lei și asigurate din Fondul Ecologic Local.

Concluzii și propuneri.

1. Soluționarea în continuare a lucrărilor de consolidare a bazei tehnico-materiale solicită alocarea din buget pe parcursul anilor 2013 – 2015 suplimentar mijloace financiare pentru reparația capitală și curentă a sediilor Inspecțiilor Ecologice Ungheni, Orhei, Centrul Investigații Ecologice Otaci, AE Cahul și Bălți.
2. În scopul reducerii cheltuielilor de întreținere a mijloacelor de transport este necesar de a reînnoi parcul auto al IES cu automobile cu un grad sporit de accesibilitate, pentru deplasarea operativă în locurile greu accesibile rurale inspectorilor pentru soluționarea problemelor ce se referă la protecția mediului.
3. Drept obiectiv prioritar pentru perioada apropiată sub aspectul consolidării logistice, Inspectoratul Ecologic de Stat urmează să creeze condiții normale de lucru tuturor colaboratorilor, să-i asigure pe aceștia cu echipament performant, uniformă de serviciu, să implementeze de urgență în cadrul Inspectoratului sistemul informațional de monitorizare a activității de protecție a factorilor de mediu.

XII. ACȚIUNI PARTICIPATIVE DE MEDIU ȘI DE EDUCAȚIE ECOLOGICĂ.

*Dumitru OSIPOV,
Șef, Secție sinteze informaționale.*

Inspectoratul Ecologic de Stat, în afară de atribuțiile reglementate direct de cadrul normativ-instituțional, cum sunt inspectările și controlul ecologic de stat, monitorizarea respectării întocmai a legislației de mediu, expertiza ecologică, autorizările și reglementările utilizării mediului înconjurător la nivel de resurse sau factori naturali, fiind, totodată, și o „extensiune” a Ministerului Mediului, prin subdiviziunile sale în teritoriu, se prezintă ca o autoritate de mediu care promovează politicile și strategiile naționale din domeniu, formează comportamentul ecologic al societății și consolidează reperele conștiinței și educației ecologice.

Formarea opiniei publice ecologice active se materializează mai efectiv prin activități participative de mediu cu atragerea largă a cetățenilor și a comunităților, a celor mai diferite sectoare de societate civilă - activități care generează un efect ecologic vizibil, provoacă porniri de conștiință ecologică și de acțiune în comun.

Inspectoratul Ecologic de Stat, mai mulți ani la rând, desfășoară un șir de acțiuni de mediu de nivel național, parte din ele au devenit deja tradiționale. Nu mai poate anula nimeni acțiunea de salubritate și amenajare a localităților cunoscută ca „Bilunarul ecologic de primăvară”. Aceasta este o acțiune care pune în mișcare și cetățeni, și instituții, și administrații publice. Este important că majoritatea dintre participanți vin la aceste acțiuni conștient, și din suflet. La fel se regăsesc în viața publică și Concursul Național „Cea mai modernă, mai salubră și mai amenajată localitate”, care depășește o inițiativă personală și angajează comunități, acțiunea-concurs „Râu curat de la sat la sat”, acțiunea „Un arbore pentru dăinuirea noastră” și altele.

Găsim rezonabil ca să amintim măcar expres împătimiților de natură, reprezentanților APL, în virtutea funcției pe care o dețin, că sunt parte, poate, la cea mai inteligentă și înțeleaptă lucrare a comunității din care fac parte.

Desfășurarea acțiunilor de salubritate și amenajare a localităților (22 martie – 22 mai 2012).

Pentru desfășurarea eficientă a acțiunii de salubritate și amenajare a localităților, numită și Bilunarul ecologic de primăvară, organizat în cadrul Concursului Național „Cea mai modernă, mai salubră și amenajată localitate”, care a fost instituit în baza Hotărârii Guvernului nr. 678 din 06 iunie 2008, Inspectoratul Ecologic de Stat a elaborat Dispoziția nr.4-d din 12.03.2012 cu privire la organizarea și desfășurarea acțiunilor de salubritate și amenajare a localităților și a pus-o pe rol începând cu 22 martie.

Activitățile de salubritate și amenajare a localităților au fost anticipate de efectuarea unui șir de măsuri organizatorice.

Subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului au participat la pregătirea Dispozițiilor Consiliilor municipale și raionale privind instituirea Comisiilor de lucru, la elaborarea planurilor locale de acțiuni și de informare a populației.

În perioada desfășurării acțiunilor de salubritate, după o inspectare extinsă în teritoriu, inspectorii de mediu au încheiat **1204** (2011 – 1153) procese – verbale cu privire la contravenții persoanelor fizice, juridice și cu funcții de răspundere, care au admis încălcarea regulilor de gestionare a deșeurilor. Această atitudine a permis și concretizarea volumelor de lucru pentru realizare.

Vinovații de încălcări au fost sancționați dur. Suma amenzi aplicate în această perioadă constituie **387 900 lei** (2011 – 350 190), din care au fost achitate **153 200** (152 320) lei.

Odată cu aplicarea sancțiunilor au fost întocmite și **860** (2011 – 904) acte de control cu prescrierea indicațiilor obligatorii în vederea lichidării în termeni restrânși a gunoștilor depistate.

La nivel național au fost depistate **4198 (5207)** gunoiști stihinice, care ocupau o suprafață de **427,99 ha**, din acestea – **3238 (4243)** gunoiști, cu suprafața de **318,57 ha** au fost lichidate pe parcursul campaniei. Activitățile de lichidare a gunoiștilor depistate continuă și acum sub supravegherea inspectorilor de mediu din teritoriu, care strădui ca acestea să fie lichidate prin reducere și nu prin înhumare în locurile unde s-au format și au fost depistate.

Se stăruie ca autoritățile publice locale să acorde o atenție deosebită **colectării separate a deșeurilor menajere solide** și transmiterii acestora pentru valorificare agenților economici autorizați.

Un criteriu de apreciere deosebit a activităților de lichidare a gunoiștilor stihinice este suprafața eliberată de deșeuri. Astfel, suprafața terenurilor salubrizate constituie: în spații verzi – **2950,91 ha**, în fâșii forestiere de protecție – **251,41 ha**, pe terenuri agricole, pășuni – **9,91 ha**, pe terenuri publice – **911,9 ha**, pe terenuri neproductive (rîpi) – **5,9 ha** și pe drumuri locale și naționale – **98,8 km**.

Totodată au fost întreprinse măsuri de amenajare a **720 (743)** depozite de deșeuri menajere solide pe o suprafață de **804,79 ha** lucrări care se datorează efortului primăriilor.

Menționăm că activitățile de salubritate s-au petrecut concomitent cu acțiunile concursului „Rîu curat de la sat la sat” care au fortificat efectul de ecologizare a Țării.

Acțiunea – concurs „Rîu curat de la sat la sat” a luat sfîrșit.

Conform dispoziției Inspectoratului Ecologic de Stat, nr. 4-d din 12.03.2012, în perioada 22 martie – 05 iunie 2012 în localitățile republicii s-a organizat și desfășurat Acțiunea-concurs „Rîu curat de la sat la sat”, lansată de către Ministerul Mediului cu ocazia Zilei Mondiale a Apelor.

Acțiunea include activități de curățire a cursurilor de apă ce formează rețeaua hidrografică, precum și amenajarea zonelor de protecție a acestora.

În această perioadă Agențiile și Inspecțiile ecologice au contribuit metodologic – consultativ la întocmirea programelor și planurilor locale de organizare și desfășurare a activităților de salubritate și amenajare a resurselor acvatice.

În procesul de desfășurare a acțiunii-concurs au fost antrenate serviciile de ramură ale autorităților publice locale, instituțiile publice și de învățămînt, organizațiile nonguvernamentale, unitățile antreprenoriale, societatea civilă, etc.

Astfel, au fost realizate activități, cum ar fi: curățirea zonelor și fișiilor de protecție a resurselor acvatice, amenajarea și plantarea arborilor în zonele de protecție a rîurilor, rîulețelor, pîraelor, izvoarelor și altor obiecte acvatice componente ale rețelei hidrologice din localitățile țării.

Pe an ce trece se desfășoară tot cu o mai mare amploare Acțiunea – concurs “Rîu curat de la sat la sat”. În organizarea și desfășurarea acestei acțiuni s-au manifestat toate subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului.

Din momentul declanșării și pînă la finalul Acțiunii au fost depistate și lichidate în zonele de protecție a resurselor acvatice **1129 gunoiști cu suprafața de 101 ha**, cele mai multe fiind în raioanele **Cahul – 187 gunoiști cu suprafața de 2,68 ha; Căușeni – 123 gunoiști cu suprafața de 7,6 ha; Șoldănești – 100 gunoiști cu suprafața de 9,37 ha; Telenеști – 88 gunoiști cu suprafața de 5,63 ha; Taraclia – 62 gunoiști cu suprafața de 0,00904 ha; Ștefan-Vodă – 56 gunoiști cu suprafața de 1,591 ha; Hîncești – 50 gunoiști cu suprafața de 2,35 ha; Leova – 48 gunoiști cu suprafața de 4,15 ha; Chișinău – 45 gunoiști cu suprafața de 0,47 ha; Strășeni – 42 gunoiști cu suprafața de 1,26 ha; Cimișlia – 41 gunoiști cu suprafața de 1,35 ha; Briceni – 40 gunoiști cu suprafața de 0,057 ha; Ocnița – 35 gunoiști cu suprafața de 0,042 ha și pe parcurs au fost salubrizate zonele și fișiile riverane a rîurilor pe o lungime de **1034,64 km**.**

Ceea mai mare lungime a fost salubritată în raioanele **Căușeni – 216 km; Strășeni – 59,5 km Soroca – 54,2 km; Rezina – 52,7 km; Briceni – 49 km; Telenești – 48,8 km; Florești – 44,5 km; Dubăsari – 40,7 km; Orhei – 38,2 km; Ștefan-Vodă – 35,82 km; Cimișlia – 33,8 km; Fălești – 30 km; Hîncești – 26,6 km și mun. Chișinău – 134 km.**

Salubritate au fost și **suprafețele zonelor de protecție a fântinilor, izvoarelor și bazinelor acvatice, care constituie 7 653,68 ha**, cu cea mai mare suprafață în **mun. Chișinău – 7012 ha; Rezina – 89,61 ha; Criuleni – 62,4 ha; Dubăsari – 56,8 ha; Fălești – 55,4 ha; Orhei – 48,1 ha; Strășeni – 48 ha; Cimișlia – 39,4 ha; Soroca – 38,4 ha.**

De asemenea au fost amenajate **21 631 fântini și 183 izvoare și anume: rl. Briceni – 6942 fântini, 28 izvoare; rl. Dondușeni – 4492 fântini; mun. Chișinău – 2015 fântini; rl. Telenești – 1544 fântini; rl. Cimișlia – 1435 fântini, 5 izvoare; rl. Orhei – 959 fântini, 12 izvoare; rl. Strășeni – 655 fântini; rl. Florești – 552 fântini, 29 izvoare; rl. Rezina – 521 fântini, 47 izvoare.**

În timpul desfășurării Acțiunii “Rîu curat de la sat la sat” subdiviziunile IES au **întocmit 364 acte de control și încheiat procese – verbale cu privire la contravenții în număr de 288 unități** pentru faptul administrării cu încălcări a regimului de protecție a apelor și nerespectarea zonelor de protecție ale apelor rîurilor și bazinelor de apă, fișiiilor riverane de protecție. **Cele mai multe procese verbale au fost întocmite în inspecțiile ecologice Căușeni-66; Taraclia-63; Telenești-52; Ștefan Vodă-12; Dondușeni-11; Rezina-11; Șoldănești-10; Ungheni-10; Cimișlia, Dubăsari și Leova-9.**

Suma amenzilor aplicate a constituit 96 mii lei, dintre care s-au încasat 39 mii lei.

Totalurile „Săptămîinii Mobilității Europene”

Întru îndeplinirea Ordinului Inspectoratului Ecologic de Stat nr. 69 din 22.08.2012 cu privire la acțiunea de mediu “Săptămîna Mobilității Europene”, desfășurată în perioada 16-23 septembrie 2012, Agențiile și Inspecțiile Ecologice în comun cu autoritățile Publice Locale au organizat și desfășurat următoarele acțiuni:

În instituțiile din țară s-au desfășurat ore ecologice cu tema „Calitatea aerului atmosferic și sursele mobile de poluare”. Inspectorii Agențiilor și Inspecțiilor teritoriale au manifestat atitudine participativă în organizarea și desfășurarea orelor ecologice în instituțiile de învățămînt și informarea populației, diseminînd programe și materiale, care au fost expuse de către profesorii de geografie, chimie, biologie, etc.

Pentru desfășurarea acțiunilor au fost prezentate spre finanțare 27 proiecte acceptate de Fondurile Ecologice în sumă de 144732,00 lei pentru mun. Bălți, Cahul, UTA Găgăuzia și raioanele Basarabeasca, Cantemir, Cimișlia, Criuleni, Căușeni,

Dondușeni, Drochia, Dubăsari, Edineț, Fălești, Florești, Glodeni, Hîncești, Leova, Nisporeni, Ocnița, Rezina, Rîșcani, Sîngerei, Soroca, Șoldănești, Ștefan-Vodă, Taraclia și Telenești.

Realizarea emisiunilor radio-TV la posturile naționale și locale: Rezina – ziarul “Farul Nistrean”, reportajla TV-Elita; Ialoveni – mass-media locală; Criuleni – ziarul raional “Est Curier”; Dondușeni – ziarul raional “Pasul nou”; Cimișlia – articole publicate și interviu în presa locală; Hîncești – I. E. a distribuit broșuri cu îndemnul de a proteja mediul înconjurător și aerul atmosferic; Rîșcani – articol în presa locală, un interviu la “Publica TV”; Ștefan Vodă – televiziunea locală; Briceni – articol în ziarul Consiliului Raional Briceni “Meleag Natal”; Leova – articol în ziarul local “Cuvîntul Liber”; Soroca – postul local de televiziune, ziarele locale; Dubăsari – ziarul “Noutăți Nistrene”; Călărași – ziarul raional “Călărașii”; Edineț – ziarul “Curierul de Edineț”; Căușeni – articol în săptămînalul “Căușeni”; Glodeni – interviu la postul TV “Prim Glodeni”; Nisporeni – televiziunea locală “Albast-TV”.

A fost promovată decizia primăriei mun. Chișinău referitor la interzicerea circulației rutiere pe traseul: str. Izmail – str. Bănulescu Bodoni în perioada desfășurării competițiilor sportive în Piața Marii Adunări Naționale. În perioada 16-23 septembrie 2012, cu motoul „Ne mișcăm în direcția cea bună”, am participat și în acest an la cea de-a 11 ediție a Săptămîinii Europene a mobilității, care în municipiul Chișinău s-a fi-

nalizat duminică, 23 septembrie, printr-o manifestare cu genericul „Velohora-2012”, în cadrul căreia mai mult de opt mii de participanți au promovat genul alternativ de transport, sensibilizând publicul cu privire la mobilitatea urbană sustenabilă și modalitatea în care cetățenii și factorii interesați de nivel local pot fi mai bine implicați în dezvoltarea transportului, calitatea mediului și echitatea socială.

În 29 raioane ale țării (excepție fac Strășeni, Călărași și Ungheni) s-au organizat concursuri: cel mai bun biciclist, cel mai bun sportiv pe trotinetă, cel mai bun sportiv pe patine cu rotile, cel mai bun eseu, cel mai bun desen pe asfalt. Toți învingătorii au fost premiați cu diplome și premii.

În timpul decadei securității ecologice a mijloacelor de transport privind respectarea standardelor naționale în domeniul poluării aerului atmosferic cu substanțe nocive și diminuării scurgerilor de lubrifianti au fost efectuate și testări practice, astfel Inspectia Ecologică Ștrășeni a testat 24 mijloace de transport, dintre care la 2 unități au fost depistate depășiri de hidrocarburi, IE Ocnița a inspectat 3 stații de testare tehnică a autovehiculelor, IE Edineț – 56 unități, IE Fălești – 51 unități. IE Căușeni – 53 unități de transport.

Să facem tot ce ne stă în puteri ca țara noastră să fie mai curată din punct de vedere ecologic nu doar în ziua aceasta, dar în fiecare zi, pentru aceasta propunem:

- educarea ecologică a tinerii generații;
- instituirea unui sistem riguros de control al calității combustibilului și de testare ecologică a automobilelor pe traseu;
- antrenarea publicului la luarea deciziilor de mediu, organizarea campaniilor publice;
- de atras cât mai mulți agenți economici la desfășurarea acțiunii Săptămîna Mobilității Europene pe viitor.

Ziua Națională de Înverzire a Plaiului „Un arbore pentru dăinuirea noastră”

În conformitate cu indicația Guvernului Republicii Moldova nr. 1469 – 1059/3 din 15.10.2012 privind desfășurarea lucrărilor de înverzire a plaiului în perioada de toamnă a anului 2012, Planului de acțiuni aferent Zilei Naționale de Înverzire a Plaiului „Un arbore pentru dăinuirea noastră” pe teritoriul republicii s-au efectuat următoarele lucrări:

- Întreprinderile Silvice ale Agenției „Moldsilva” au plantat culturi silvice în fondul forestier pe suprafața de 1176 ha.
- S-au efectuat lucrări de ajutorare a regenerării naturale pe o suprafață de 3609 ha.
- S-au efectuat lucrări de sădire a pădurilor pe terenurile degradate și impracticabile pentru agricultură pe o suprafață de 11 ha.
- În scuarule, parcurile, teritoriile adiacente caselor de locuit, școlilor, grădinițelor și altor instituții, în preajma străzilor din orașe și sate, s-au sădit 188584 arbori și arbuști de diferite specii.
- Subdiviziunile din teritoriu ale Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor au plantat în fișile forestiere de protecție a traseelor auto 5460 arbori.

La aceste acțiuni au participat organele administrației publice centrale și locale, instituții de învățământ, agenți economici, ONG-uri ș.a.

Concursul național „Cea mai modernă, mai salubră și amenajată localitate”

Concursul Național „Cea mai modernă, mai salubră și mai amenajată localitate” se desfășoară anual în perioada 22 martie – 22 septembrie. În perioada desfășurării concursului, unele autorități publice locale, precum și societatea civilă au dat dovadă de responsabilitate și inițiativă.

Efortul Inspectoratului Ecologic de Stat și al subdiviziunilor sale teritoriale a fost parcă așteptat pe teren, acestea manifestându-se ca organizatori și inițiatori a celor mai rezultative acțiuni și măsuri. Concursul național „Cea mai modernă, mai salubră și mai amenajată localitate” se desfășoară în conformitate cu Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.678 din 06.06.2008, care stabilește modul de or-

ganizare a acestuia, condițiile de participare, criteriile de evaluare a localităților participante. Agențiile și Inspectoratele Ecologice au evaluat activitățile și rezultatele localităților participante la etapa națională a concursului din 8 raioane și le-au menționat pe cele mai rezultative (Ștefan-Vodă, Florești, Ialoveni, Sângerei, Ocnița, Drochia, Râșcani, Telenești).

În timp, acțiunile de mediu iau amploare și devin mai calitative. În cadrul acestora, dar și cu inițiative proprii, poate veni orice cetățean, colectiv, comunitate. Sunt așteptați să participe la promovarea acțiunilor cu caracter ecologic, mai ales, tinerii, deoarece grija de mediul înconjurător este de fapt grija de ziua de mâine. Deci, ar fi minunat să ne angajăm dezinteresat în acțiunile de ecologizare a țării, antrenând în acestea cele mai diferite sectoare ale societății cu mijloace și resurse care stau la suprafață.

Dorim ca și pe această cale să convingem semenii noștri că procesul de ecologizare a Țării trebuie să devină o stare de fapt a vieții noastre, o normă de comportament și conștiință. Oricine este așteptat să se integreze și să se manifeste în acțiunile de mediu cu caracter de masă.

Să ne grăbim să facem bine, să ne grăbim să lăsăm copiilor noștri un mediu cât mai sănătos și și cât mai curat.

Pentru un Mediu curat și sănătos!

XIII. CONCLUZII ȘI OBIECTIVE.

Dumitru OSIPOV,
Șef, Secția sinteze informaționale.
Constantin CRÎȘMARU,
Șef adjunct al IES.

Concluzii.

- Activitatea IES pe parcursul anului 2012 a fost conformă măsurilor prevăzute pentru implementarea politicilor de mediu în teritoriu, programelor și planurilor naționale și locale de acțiuni privind protecția și utilizarea resurselor naturale, organizarea și desfășurarea acțiunilor ecologice pentru ameliorarea și îmbunătățirea calității factorilor de mediu, lichidării gunoiștilor stihinice și amenajarea celor autorizate, amenajarea și salubritatea cursurilor de ape și zonelor de protecție a lor.
- A fost îmbunătățit sistemul de control și delimitate competențele și atribuțiile de serviciu ale subdiviziunilor teritoriale ale IES referitor la eliberarea actelor permise de mediu.
- IES și subdiviziunile teritoriale au participat activ la organizarea și desfășurarea acțiunilor naționale de salubritate a localităților, curățare a râurilor, izvoarelor, fântinilor, lichidării gunoiștilor samavolnice.
- Acțiunea „Un arbore pentru dăinuirea noastră” și plantarea masivă pe teritoriile primăriilor a fost îndeplinită în perioada de toamnă cu realizarea ei parțială în campania de salubritate a localităților de primăvară (bilunarul).
- IES, în scopul consolidării capacităților manageriale a practicat constant întrunirile lunare ale activului la nivel de șefi de subdiviziuni teritoriale și specializate și întrunirile lărgite ale aparatului central (întreg efectivul) pentru realizarea în fapt a sistemului de curatori și uniformizării nivelului de informare a factorilor de decizie de diferite niveluri.
- Rezultatele activității IES la indicatorii integratori demonstrează un caracter stabil cu tendințe de creștere și anume:
 - au fost eliberate 702 avize ale expertizei ecologice de stat;
 - au fost eliberate 2977 autorizații de mediu;
 - au fost inspectate 16322 întreprinderi și organizații;
 - au fost încheiate 7217 procese-verbale;
 - au fost aplicate amenzi în sumă de 5 123 210 lei.
- Trebuie identificate în volum deplin sursele de poluare pentru determinarea reală a prejudiciului cauzat mediului și întreprinderea măsurilor de recuperare a acestuia. Aceasta va majora acumulările în fondurile ecologice, va asigura achitarea plăților pentru poluarea mediului și va lărgi posibilitățile de finanțare a proiectelor de mediu.
- În scopul abținerii de la contravenții de mediu IES a îngrijit permanent pagina electronică personală și a colaborat activ cu mass media la nivel local și național.
- Se face simțită perfecționarea cadrelor și experților IES în domeniul tehnologiilor de vârf în scopul promovării conceptului de dezvoltare durabilă a țării.

Obiective.

Obiectivele pentru anul 2013 sunt orientate la realizarea activităților preconizate în planul de activitate a MM pentru 2013 și a Programului de dezvoltare strategică, care cuprind următoarele măsuri:

- Îmbunătățirea capacității de comunicare cu subdiviziunile teritoriale și gestionării fluxului informațional privitor la calitatea factorilor de mediu și activităților desfășurate.
- Conlucrarea eficientă cu autoritățile administrației publice centrale și locale pentru asigurarea securității ecologice în baza politicilor de mediu (strategii, convenții, programe, acorduri interstatale, programe și planuri naționale de acțiuni) și soluționării efective a problemelor ce țin de protecția mediului și utilizării resurselor naturale.
- Organizarea și desfășurarea efectivă a depistării cazurilor ilicite de utilizare a resurselor naturale și poluare a mediului (tăierile neautorizate și braconajul, amplasarea stihinică a deșeurilor etc.).
- Acordarea asistenței metodologice și consultative administrației publice locale, agenților economici referitor la protecția mediului, utilizarea rațională a resurselor naturale și gestionarea corectă a deșeurilor.

- Organizarea și desfășurarea acțiunilor naționale de plantare a arborilor, curățare a cursurilor de apă, surselor de alimentare cu apă potabilă, evacuare și epurare a apelor uzate, de diminuare a poluării aerului atmosferic de la surse fixe și mobile de poluare, salubritate și amenajare a localităților încadrate în planuri comune cu administrațiile locale.
- Îmbunătățirea capacităților profesionale a cadrului inspectorial și experților întru asigurarea funcționării transparente și operative a mecanismului de reglementare, autorizare și expertizare a obiectelor și activităților desfășurate de către antreprenori.
- Îmbunătățirea legislației în domeniul expertizei și avizării documentației de proiect, evaluării impactului asupra mediului înconjurător, respectării normativelor de deversare și emisie de poluanți.
- Supravegherea continuă a surselor de poluare a apelor și aerului pentru prevenirea poluării prin deversări și emisii accidentale de poluanți, depistarea cazurilor ilicite și aplicarea măsurilor de constrângere.
- Conlucrarea cu instituțiile de mediu din țările vecine, (Ucraina și România) întru realizarea acordurilor de colaborare privind protecția mediului și utilizarea resurselor piscicole în fl. Nistru și r. Prut.
- Eficientizarea popularizării problemelor utilizării resurselor naturale și protecției mediului, educației ecologice prin publicații, emisiuni radio-TV, ore ecologice, ședințe și întruniri cu diferiți actori și comunități ale societății.

XIV. ABORDARE STATISTICĂ A INFORMAȚIEI DE MEDIU.

Dumitru OSIPOV,

Șef, Secție sinteze informaționale.

Maria ȘEREMET,

Inspector superior, Secția sinteze informaționale.

Tatiana CHISELI,

Specialist, Secția sinteze informaționale.

Anexa 1

Activitatea integrală a Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2012.

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	În total	Inclusiv pe factorii naturali							
			Solul	Sub-sol	Apa	Aerul	Flora și fauna	Chimie	Deșeuri	Complexe
1	2	3	4		5	6	7	8	9	10
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	9016	1656	114	1407	1865	1776	579	1619	
2	Acte de control întocmite (nr.)	16322	3021	200	2225	2442	4902	608	2924	
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	7217	858	46	860	1096	1812	3	2542	
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	466	9	40	11	5	17	1	383	
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	6722	868	6	848	1071	1788	2	2139	
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	6688	866	6	842	1068	1778	2	2126	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	4237800	636650	18200	794240	640190	973080	2000	1173440	
8	Dosare contravenționale (procesele-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	1673	63		57	18	1440		95	
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (procesele-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	1486	50		52	18	1292		74	
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (procesele-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	886410	44700		21400	4400	784710		31200	
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	2302527	308544	4100	358820	303720	782123	1000	544220	
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	2424468	316244	5700	384020	320170	816614	1000	580720	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	2868721	1452868	9000	344439	2296	1020811		39307	
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	730332	24658	9000	31562	2296	624710		38107	
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	162	26	13	24	7	62	3	27	
16	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)	2832	30	7	30	21	1475		1269	
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	26	11	8	2	3		1	1	
18	Servicii prestate acordate (lei)	2952714	1324884	6625	379273	605685	338516	225410	62951	9371
19	Servicii prestate achitate (lei)	2935396	1317471	6840	377915	622822	337133	201215	62629	9371
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	7238604			4597626	2188825		2877	449277	
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	7264906			4292629	2030454		2877	938946	
22	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	384836			212933	136501			35403	
23	Examinarea petițiilor (nr.)	2018	327	47	327	207	569	40	498	3
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	960	98	16	282	145	119	39	252	9

1	2	3	4		5	6	7	8	9	10
25	Publicații (nr.)	307	23	1	50	35	98	3	97	
26	Emisiuni radio-TV (nr.)	189	14		28	22	51	8	66	
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	6348	174		1414	2423	48	9	2280	
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	31001	6633		18423	5928		7	10	
29	Acte normative avizate (nr.)	112	54	1	14			15	4	24
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	71	3		25	9	7		25	2
31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	1995	1889	6	63	14			23	
32	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.I.), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	702	353	10	33	23	4		27	252

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
33	Suma transferurilor de catre beneficiari in bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	656355	293634		4500	3618			21694	332909
34	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	916	770		79	34	1		32	
35	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)	23			23					
36	Autorizații de folosință specială a apelor (nr.)	199			199					
37	Avize de acordare a deversărilor de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață cu depășirea normativelor DLA (nr.)	2			2					
38	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	791				791				
39	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	975				975				

1	2	3	4		5	6	7	8	9	10
40	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	1803					1803			
41	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizantilor (nr.)	185						185		
42	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	35					35			
43	Scule de pescuit ridicate (nr.)	69					69			
44	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	159	18		89	13	25		14	
45	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	100	6		67	7	14		6	
46	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	414	392		3	5			14	

Activitatea de control și inspecție a Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2012.

Nr. crit.	Subdiviziunile IES	Denumirea criteriilor													Autorizații eliberate			
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Autorizații de emisii a poluanților în atmosfera de la surse fixe (nr.)	Autorizații de folosință specială a apei (nr.)	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)
1		Persoane cu funcții de control din subdiviziuni (nr.)	Acte de control întocmite (nr.)	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de Inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	Servicii prestate achitate (lei)	Mărima plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)						
1	Anenii Noi	5	256	155	153	167400	28100	88400	41056	43918	449122	97	13	15	15	72		
2	Aparatul IES	19	119	283	277	359800	0	119450	173394	98790	0	88	33	362	188			
3	Bălți	5	1030	240	234	170400	9400	78600	13773	504777	446619	24	0	30	58			
4	Basarabasca	1	140	35	34	34100	9600	21850	2123	34355	101697	41	3	5	22			
5	Briceni	4	277	72	71	84800	11700	48250	7763	107024	216623	336	3	10	86			
6	Cahul	5	399	101	96	52980	40340	38330	7624	92240	165112	45	15	43	21			
7	Călărași	5	324	210	209	55400	27200	38700	3184	34052	100824	116	3	16	19			
8	Cantemir	3	179	112	80	59700	26900	34700	39362	19651	100338	66	0	1	5			
9	Căușeni	6	527	325	231	85300	55800	66200	6528	70720	169040	154	4	11	115			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
10	Chișinău	17	2320	388	388	594100	59800	323050	214693	513061	2180799	93	19	147	413
11	Cimișlia	3	257	113	106	81000	27200	42791	5302	37729	97214	32	6	6	23
12	Comrat	8	602	175	173	82850	16650	87800	4182	124550	196718	27	10	43	27
13	Criuleni	3	412	290	212	91400	41500	61350	24811	45909	141663	57	4	5	34
14	Dondușeni	4	614	198	175	79800	15300	53300	28128	84826	222888	120	5	15	28
15	Drochia	4	403	154	149	114500	8200	54350	4830	87296	160052	130	3	20	28
16	Dubăsari	1	118	82	61	40700	2500	21600	2503	6564	23947	18	3	4	9
17	Edineț	5	223	115	114	85700	1100	45391	9184	67829	124499	26	0	5	23
18	Fălești	4	345	417	417	199400	37500	120453	1819	48181	98970	77	0	5	56
19	Florești	4	342	123	121	58700	24300	36900	6618	57461	217469	84	3	17	8
20	Glodeni	3	316	125	108	32400	18900	29050	1505	60109	80698	24	3	7	41
21	Hâncești	5	393	212	212	171900	50600	94250	950	37645	97703	27	6	10	51
22	Ialoveni	5	767	235	235	138040	18000	76373	13699	94221	80256	53	10	26	47
23	Leova	4	431	346	330	158600	27000	86150	1903	18038	96968	57	6	13	32
24	Nisporeni	4	405	321	317	109500	12200	62200	3831	40386	31989	92	0	0	19
25	Ocnîța	4	528	77	63	45000	24600	32100	2569	39053	68293	116	7	13	19
26	Orhei	8	480	169	105	75300	34600	70150	25982	30385	94530	37	5	4	64
27	Râșcani	6	890	148	147	103200	800	51700	4207	77899	130491	119	6	10	31
28	Rezina	5	254	356	320	45700	24600	31050	2646	27796	254742	66	0	2	32
29	Sângerei	5	585	162	147	137800	22700	67000	2582	50293	135066	106	4	12	18
31	Șoldănești	4	211	200	190	44800	10800	27800	4110	49393	84625	81	5	6	23
32	Soroca	6	484	180	174	111740	19700	64670	7658	120063	266103	64	0	18	13
33	Ștefan Vodă	4	348	202	191	93800	51620	74640	27859	52621	74404	64	2	9	25
34	Strășeni	6	391	177	171	182600	30600	95200	4009	56863	229503	61	8	48	29
35	Taraclia	3	253	238	237	109550	31400	66950	22545	18273	92417	87	2	9	20
36	Telenești	3	343	250	247	51240	11700	31820	651	38828	94775	85	8	4	29
37	Ungheni	6	356	231	227	128600	53500	81900	6748	44596	138750	62	0	24	75
Total pe Inspectoratul Ecologic de Stat		187	16322	7217	6722	4237800	886410	2424468	730332	2935396	7264906	2832	199	975	1803

Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2012 pe subdiviziuni.

Nr.crit.	Denumirea crite- rilor	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)		9016	79	299	78	231	136	77	94	172	1886	77	413	253	554	75	277	181	115	102	250
2	Acte de control întocmite (nr.)		16322	256	1030	140	277	399	324	179	527	2320	257	602	412	614	118	403	223	345	342	316
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)		7217	155	240	35	72	101	210	112	325	388	113	175	290	198	82	154	115	417	123	125
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)		466	2	6	1	1	5	1	32	94	0	7	2	73	23	21	5	1	0	2	17

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	6722	153	234	34	71	96	209	80	231	388	106	173	212	175	61	149	114	417	121	108
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	6688	153	231	32	71	96	209	80	231	388	106	173	206	175	61	149	113	417	120	108
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	4237800	167400	170400	34100	84800	52980	55400	59700	85300	594100	81000	82850	91400	79800	40700	114500	85700	199400	58700	32400
8	Dosare contra-venționale (procesele-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	1673	66	21	6	17	47	35	54	117	150	35	65	56	29	10	27	3	56	34	41

9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (procese-urilor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	1486	65	18	6	15	43	35	51	114	99	35	58	53	29	9	27	3	46	33	37
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (procese-urilor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	886410	28100	9400	9600	11700	40340	27200	26900	55800	59800	27200	16650	41500	15300	2500	8200	1100	37500	24300	18900
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	2302527	87300	71250	21850	48250	38330	38700	33900	64400	298950	42791	76800	56950	46950	21400	53350	41300	120053	32150	29050

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
	Amenzi incasate in total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbalor și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	2424468	88400	78600	21850	48250	38330	38700	34700	66200	323050	42791	87800	61350	53300	21600	54350	45391	120453	36900	29050
12																					
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	2868721	346560	151919	20365	7945	12888	3798	40414	8821	210189	30233	10182	24811	31321	2632	5100	9173	1819	9259	1505
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	730332	41056	13773	2123	7763	7624	3184	39362	6528	214693	5302	4182	24811	28128	2503	4830	9184	1819	6618	1505
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	162		2	13		5		7		46	4		3		5		8	1	2	4
16	Raiduri de anti-braconaj, salubritate etc. (nr.)	2832	97	24	41	336	45	116	66	154	93	32	27	57	120	18	130	26	77	84	24
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	26	4				2				5										

18	Servicii prestate acordate (lei)	2952714	43919	504777	34355	111471	89328	34052	19651	64881	513061	38321	124550	45909	81650	7591	90698	67806	48181	57461	63498
19	Servicii prestate achitate (lei)	2935396	43918	504777	34355	107024	92240	34052	19651	70720	513061	37729	124550	45909	84826	6564	87296	67829	48181	57461	60109
20	Mărirea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	7238604	506420	456122	101697	216623	166347	100824	70509	169725	1969777	104623	196718	141663	246714	27454	163164	130212	98970	270930	80698
21	Mărirea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	7264906	449122	446619	101697	216623	165112	100824	100338	169040	2180799	97214	196718	141663	222888	23947	160052	124499	98970	217469	80698
22	Mărirea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	384836		9503	10000		2399		23417	23229	20988			13437	19276	3507		8483		109098	
23	Examinarea petițiilor (nr.)	2018	25	8	10	79	27	220	15	22	242	20	16	18	12	12	39	23	149	22	18
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	960		4	43	5	38	122	18	33	29	9	3	17	0	29	22	19	5	8	28

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
25	Publicații (nr.)	307	5	3		5	3	5	21	20	2	8	2	13	7	12	11	9		10	10
26	Emisiuni radio-TV (nr.)	189		2	20	2	4	1		37	5	4	5	1	3	3	3	10		4	12
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	6348	401	1049	164	107	123	201	2	87	1117	219	61	104	190	11	17	90		319	70
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele de Investigații Ecologice (nr.)	31001		14717	11	412	3872				11255			5	675	6			1		12
29	Acte normative avizate (nr.)	112																	5		
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	71				10	4	5		5		3									
31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectivelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	1995	58	108	14	50	87	33	26	104	227	42	174	71	24	16	37	8	39	18	51

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
35	Avize de acordare a normativelor deversării-lor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)	23																			3
36	Autorizații de folosință specială a apelor (nr.)	199	13		3	3	15	3		4	19	6	10	4	5	3	3			3	3
37	Avize de acordare a deversărilor de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață cu depășirea normativelor DLA (nr.)	2																			
38	Avize de acordare a normativelor emisiiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	791	15	30	3		43	16		11	147			5	14	4	20	5	5	3	7
39	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	975	15	30	5	10	43	16	1	11	147	6	43	5	15	4	20	5	5	17	7

40	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	1803	72	58	22	86	21	19	5	115	413	23	27	34	28	9	28	23	56	8	41
41	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților (nr.)	185											1				1				
42	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	35					1				1	1	2		2						
43	Scule de pescuit ridicate (nr.)	69					35				7					1					
44	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	160	1	2	2	1	7	4	14	7	22	10		8		4			6		
45	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	101	1	2	2		9	2	2		5	4		3		1			4		
46	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	414		26	1	2	6	11			123	1		13		1			9		2

6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	212	235	277	327	316	63	105	315	136	147	174	170	190	191	237	247	227
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	171900	138040	359800	158600	109500	45000	75300	45700	103200	137800	111740	182600	44800	93800	109550	51240	128600
8	Dosare contra-venționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	72	20		55	16	28	61	60	1	37	71	63	16	136	36	23	109
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contra-venționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	69	20		45	16	28	61	57	1	36	45	46	16	130	36	17	87
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contra-venționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	50600	18000		27000	12200	24600	34600	24600	800	22700	19700	30600	10800	51620	31400	11700	53500

23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	35	36	37	38	39	40	41	42
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza procesor-ver-bale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	93750	76373	119450	77650	58900	31700	46250	30750	51700	66200	61670	94400	27800	71140	61450	31120	78500
12	Amenzi incasate in total, reieșind din amenzi aplicate în baza procesor-ver-bale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	94250	76373	119450	86150	62200	32100	70150	31050	51700	67000	64670	95200	27800	74640	66950	31820	81900
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	45739	15637	300444	624737	4250	7093	26980	2646	4207	813852	5121	10547	4110	31638	33655	651	8480
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	950	13699	173394	1903	3831	2569	25982	2646	4207	2582	7658	4009	4110	27859	22545	651	6748
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	3	3	12				11	7	1	2	1	2		6	15	2	
16	Raiduri de anti-branonaj, salubritate etc. (nr.)	27	53	88	57	92	116	37	66	119	106	64	61	81	64	87	85	62

23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	35	36	37	38	39	40	41	42
25	Publicații (nr.)	3	11	22	8		15	3	12	11	3	17	1	17	18	3	3	14
26	Emisiuni radio-TV (nr.)	3		5		4	2	3	6	2	1	7	5	11	4	11	5	4
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	350	175		173	70	16	255		128	20	168	217	75	79	159	3	128
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele de Investiții Ecologice (nr.)	2						3	2	14			3		9		2	
29	Acte normative avizate (nr.)			107														
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)		3	15	6	2	2	10			1	1		3			1	
31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor al participării în comisiile pentru alegerea loturilor (nr.)	106	83	4	42	29	2	132	22	72	57	24	62	9	30	14	42	78

23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	35	36	37	38	39	40	41	42
35	Avize de acordare a normivelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)	10	3	5	1		1										1	
36	Autorizații de folosință specială a apelor (nr.)	6	10	33	6		7	5		6	4		8	5	2	2	8	
37	Avize de acordare a deversărilor de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață cu depășirea normivelor DLA (nr.)			2														
38	Avize de acordare a normivelor emisilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	7	26	295	13		4	4		10	12	2	48		9	9		24
39	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	10	26	362	13		13	4	2	10	12	18	48	6	9	9	4	24

40	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	51	47	188	32	19	19	64	32	31	18	13	29	23	25	20	29	75
41	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților (nr.)			178													5	
42	Arme de vânatoare ridicate (nr.)		14									1	7					6
43	Scule de pescuit ridicate (nr.)		3						20	1			0					2
44	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	14						14	5	6			16	11		1	2	2
45	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	13						3	22	5			8	11	1	1		
46	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	11	4	137				9	2	13			1	4	4			14

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2012 (SOL).

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Arenii Noi	Băiți	Basarabasca	Briceni	Cahul	Călărăși	Canemir	Căușeni	Chișinău	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	1656	3	11	14	47	24	18	31	26	331	13	195	14	103	15	41	10	21	0	58
2	Acte de control întocmite (nr.)	3021	9	193	22	89	78	51	59	121	421	57	299	49	103	19	62	7	70	25	63
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	858	27	45	4	12	10	1	14	10	49	17	41	15	19	4	36	6	20	41	20
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	9										1					4				
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	868	27	45	4	12	10	1	14	10	49	16	41	15	19	4	32	6	20	41	20
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	866	27	45	4	12	10	1	14	10	49	16	41	15	19	4	32	6	20	41	20
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	636650	49200	11200	2600	7000	8200	600	11600	10800	64600	8800	21100	11200	14800	600	14800	3900	17200	250	6000
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la autorități (nr.)	63	2	1		1	2	2	1	6	9	3	2	2		1					

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
20	Examinarea petițiilor (nr.)	327		4	2	7	2	53	2		30	3	12	1	1	2	2	4	67	1	2
21	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	98			2		2	18			4	1									2
22	Publicații (nr.)	23									1		1			1	2	1			1
23	Emissiuni radio-TV (nr.)	14			1		1				1		1				1	1			2
24	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	174						67													
25	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigatii Ecologice(nr.)	6633		4098	3		746				1783			1							
26	Acte normative avizate (nr.)	54																			
27	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	3					1														
28	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisiile pentru alegerea loturilor (nr.)	1889	58	108	14	50	45	33	26	104	218	42	174	54	24	16	37	8	39	18	51
29	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de fezabilitate, proiecte de fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.I), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	353	21	63	1	4	4	4	1	6	62	5	61	3	1		2		8		4

23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	35	36	37	38	39	40	41	42
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	36	38	25	95	7	4	29	11	24	9	18	40	4	36	17	29	58
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	47100	48800	48700	28000	5600	5600	19000	3400	17800	16800	6600	61800	2900	22800	9000	15100	13200
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	1	5		2	1		4	2		4	4	4		4	1	1	2
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (procese-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	1	5			1		4	2		2	2	2		4	1	1	2
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (procese-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	1000	3400			200		800	1000		400	400	800		1100	6000	800	200
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	14450	23700	17850	13800	3000	2800	11000	1800	8900	6000	3500	35900	1700	13950	3300	7600	3600
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	14950	23700	17850	13900	3000	2800	14000	1800	8900	6000	3500	35900	1700	13950	5600	8300	3800
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)		1320		619712		150			1375	802100	709						
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)		1020				150			1375	0	475						
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)		3	2							1	1			1	2		
16	Raiduri de antibraconaj, salubritizare etc. (nr.)						3									10		
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)		3	2									2					
18	Servicii prestate acordate (lei)	33949	25754	25754	6955	18229	20587	21696	21298	56181	25965	24239	28894	17535	27067	4108	22523	23718
19	Servicii prestate achitate (lei)	33454	25754	25754	6955	18229	20587	22066	19220	56181	26288	24385	26169	19295	28108	4108	22523	23718
20	Examinarea petițiilor (nr.)	20	9	30	3	30	7	5	2	7		7		6	2	2		2

21	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpoziioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	1	1	15	1		4	2	2	15	1		10	5	2	8	2
22	Publicații (nr.)		1	1			2	2	2	4		2	1	1	0		
23	Emissiuni radio-TV (nr.)			2		2				0					2		
24	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	70								37							
25	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigatii Ecologice (nr.)							2									
26	Acte normative avizate (nr.)			54													
27	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)			1			1										
28	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	77	83	3	42	29	2	132	22	72	54	24	62	9	25	14	42
29	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, proiecte de execuție, proiecte tehnice, proiecte de evaluare a impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.I.), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)		38		4	6	1	12		9	7	5	12	2	2	3	
30	Suma transferurilor de catre beneficiari in bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	0	35886		1602	2898		6624		1080	2538		9882	1998	3204		
31	Avize de coordonare a receptiei/dărilor în exploatare a obiectelor (nr.)	46	28		5	26	3	27	10	48	6	1	16	9	17	6	10
32	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	2															
33	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	2															
34	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	11	4	137			11	4	2	13	2	6	1	4	4		14

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2012 (SUBSOL).

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL																			
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	2	114	6	1	4	4	4	1	1	2	16	1	1	7	3			1	1	1	2
2	Acte de control întocmite (nr.)	200	18	2	4	6	6	7	1	3	16	5	1	7	6			1			2
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	46	2			3	3	1	7		1	4	2		2	1					
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	40	2			1	1	1	7			4	2		2						
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	6				2					1										
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	6				2					1										
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	18200				8400					1000					1000					
8	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	4100				200					500										
9	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	5700				200					500						1600				
10	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	9000	9000																		
11	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	9000	9000																		
12	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	13				2					3	1									
13	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)	7																			

23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	35	36	37	38	39	40	41	42
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	2					1											
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	7000					800											
8	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	2500					400	500										
9	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	2500					400	500										
10	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)																	
11	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)																	
12	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)			3					1	1							2	
13	Raiduri de antibraconaj, salubrizare etc. (nr.)																7	
14	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)											4						
15	Servicii prestate acordate (lei)											3895			373			
16	Servicii prestate achitate (lei)											4110			373			
17	Examinarea petițiilor (nr.)			28			3	2				2		1				1
18	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)			4												1		3
19	Publicații (nr.)			1														
20	Acte normative avizate (nr.)			1														
21	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisia pentru alegerea loturilor (nr.)	5																
22	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.Î), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)																	

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul, 2012 (APA).

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	1407	10	57	16	38	20	2	9	43	206	10	32	41	119	22	19	40	16	12	29
2	Acte de control în-tocmite (nr.)	2225	31	107	20	19	90	71	22	103	236	38	36	72	124	33	28	45	17	69	30
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	860	7	20	8	8	5	28	3	28	63	15	9	13	13	15	8	34	26	10	9
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	11													7	1	1				
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspec-torii pentru ecologie in baza materialelor proprii (nr.)	848	7	20	8	8	5	28	3	28	63	15	9	13	6	14	8	34	26	10	9

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	842	7	19	8	8	5	28	3	28	63	15	9	13	6	14	8	33	26	9	9
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	794240	20600	40000	12000	35200	1700	11800	9200	22200	114800	13200	18600	7000	3400	14400	24600	24700	23200	3200	6400
8	Dosare contravenționale (proces-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	57		3						2	40			1		1			1	1	2
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	52		3						2	37					1			1	1	2
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	21400		1200						1400	15400					400			600	0	200

11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza procedurii celor-verse și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	358820	10300	11300	7000	17600	850	5300	4600	10600	57000	4600	6600	2300	1700	7100	8300	11850	13400	1600	3500
12	Amenzi incasate in total, reieșind din amenzi aplicate în baza procedurii celor-verse și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	384020	10300	12900	7000	17600	850	5300	4600	11000	67000	4600	10600	5300	2800	7100	8300	11850	13800	1600	3500
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	344439	318600			1958					2957							2300			
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	31562	22000			1958				2223	2957							2300			
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	24		1					1		6			1		4		2			
16	Raiduri de anti-branonaj, salubritate etc. (nr.)	30		3												1					

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	2	1																			
18	Servicii prestate acordate (lei)	379273	15166	144539	1652	23452	21259	4800		1999	27079	2608		1882	25656	2248		8742	3745	2981	16346	
19	Servicii prestate achitate (lei)	377915	15166	144539	1652	23080	22627	4800		1999	27079	2609		1882	25434	2987		8742	3745	2981	13533	
20	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	4597626	207100	287906	49331	152253	60244	80086	34493	125262	1349179	85553	106173	114416	133368	24934	135892	100808	67381	152681	45984	
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	4292629	175024	282735	49331	152253	59971	80086	56481	112804	1197688	78449	106173	114416	109614	21847	132791	95083	67381	122127	45984	
22	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	212933		5171	2340	0	390	0	15128	23229	20988			5351	19276	3087		8467		32618		
23	Examinarea petițiilor (nr.)	327	3	1	1	3	2	47	2	9	54	4		9		7	7	4	1	1	1	
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	282		3	4		8	41		13	17	4	3	3		16	1	4	1		6	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
32	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.I.), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	33			1		4							4		5	3	4		1	
33	Suma transferurilor de către beneficiarii în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	4500												1800		2700					
34	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	79	7		2		7			5		5		3		7					

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	Hincești	Ialoveni	Aparatul IES	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina	Rîșcani	Sîngerei	Soroca	Strașeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taracalia	Telenеști	Ungheni
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	49	63	88	35	56	19	70	16	25	44	63	19	5	18	22	55	19
2	Acte de control întocmite (nr.)	51	75	20	66	56	99	123	27	74	134	81	31	30	43	50	55	19
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	50	10	73	28	19	17	10	33	29	13	32	16	65	26	70	15	32
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)				1								1					
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	50	10	73	27	18	17	9	33	29	13	32	15	65	26	70	15	32
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	50	10	73	27	18	17	9	33	27	13	32	14	65	26	70	15	32
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	49100	13300	53400	21600	11400	14000	8000	10000	17800	26200	29940	25200	14200	24000	33000	6300	30600
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)					1		3				1					1	
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)					1		3									1	
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)					400		1000									800	
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	20050	5650	16100	9600	5700	7000	4700	4900	8900	12700	14770	8600	7900	11800	16300	3550	15100
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	20050	5650	16100	10000	6100	7000	7600	5100	8900	12700	14770	8600	7900	12000	16500	3550	15500
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)														18624			
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)															124		
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)			5					1							3		
16	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)					6										20		
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)			1														
18	Servicii prestate acordate (lei)	1261	6950	2025	1688	373	3334	2772	1942	7652	23156	3726	1578	6433	880	6228	5120	

19	Servicii prestate achitate (lei)	1261	6950	2025	1688	373	3334	2277		1942	5787	25003	3353	2406	6433	880	6228	5120
20	Mărirea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	61468	44257		67510	25270	57140	61827	11007	88046	77635	233728	181366	73824	81564	48112	89171	82657
21	Mărirea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	65023	29730		66249	25270	46393	62840	11007	90914	73247	223209	181319	73824	67237	48112	85360	82657
22	Mărirea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)						10747								14612	51417	112	0
23	Examinarea petițiilor (nr.)	15	3	80	4	17	9	5	1	2	1	9	1	10	1	4	3	6
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozoane, vizite de lucru, etc. (nr.)	6	5	53	6	2	3		12	5	1	7	27	3	11	4	10	3
25	Publicații (nr.)			8	2		1		1	1	1	3		2	4	1		2
26	Emissiuni radio-TV (nr.)	2				1	1	1	1	1	1	1		2	1	2		
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	32	36		23	14				12		80			7	28		4
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigății Ecologice (nr.)	2						1	2	4			3					
29	Acte normative avizate (nr.)			12														
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)		1	10	2	2		1		0	1							
31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	15		1							3				5			
32	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.I), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)				2			1	2	3		3						2
33	Suma transferurilor de catre beneficiari in bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)																	
34	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	15			1			6	4			1			3	6		7
35	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)		10	3	5		1										1	
36	Autorizații de folosință specială a apelor (nr.)	6	10	33	6		7	5		6	4		8	5	2	2	8	
37	Avize de acordare a deversărilor de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață cu depășirea normativelor DLA (nr.)			2														
38	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	8						2	5	5			13	11		1	2	2
39	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	7						3	22	4			5	11				
40	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)							1										

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru 2012, (AER).

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Băiți	Basarabasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	1865	6	150	22	41	43	55	3	11	587	5	59	70	80	13	35	33	14	63	12
2	Acte de control în-tocmite (nr.)	2442	10	263	22	21	99	67	8	29	604	17	88	72	84	14	41	43	16	109	13
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	1096	17	111	5	7	12	90		72	111	3	9	35	18		40	9	63	36	1
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	5					2								3						
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspecțiilor pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	1071	17	111	5	7	10	90		72	111	3	9	35	15		40	9	63	36	1
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	1068	17	111	5	7	10	90		72	111	3	9	35	15		40	9	63	36	1
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	640190	15400	66800	7400	10600	6400	12800		12000	172800	12400	3800	4000	9200		20400	2800	24000	27750	800
8	Dosare contravenționale (procesele-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	18								7				3			3				
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	18								7				3			3				

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
21	Mărirea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	2030454	180074	147738	40112	33077	94354	18381	38056	47313	411250	15204	57745	18109	107595	1076	22737	20256	30000	94202	33234	
22	Mărirea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	136501		4174	6618		2009		7841					7590		244				76450		
23	Examinarea petițiilor (nr.)	207	3			3	1	35		2	39	1	1	1	2				9			
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpoioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	145			5	4	14	27		7		1		11		3	1	1			3	
25	Publicații (nr.)	35	2	2		1		1	2	2		1	1		1	2		1		1		
26	Emisiuni radio-TV (nr.)	22		1	2	1	1			5		1	1				1			4		
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	2423	145	645	48	44	109	67	1	38		65	34	48	38		17	59		133	50	
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigatii Ecologice (nr.)	5928		837							5084										3	
29	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	9				3	1	1		1		1										
30	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisiile pentru alegerea loturilor (nr.)	14					9															
31	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de fezabilitate, proiecte de fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.I.), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	23												1								5

18	Servicii prestate acordate (lei)	2435	9164	46294	6581	12010	3826	5052	2000	3479	13780	19051	21753	3348	5528	11918	2763	10806
19	Servicii prestate achitate (lei)	2930	9164	46294	6581	12010	3826	4927	2000	3479	11470	30718	19516	3348	5528	11423	2763	10806
20	Mărirea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	25185	31272		28228	6234	22750	17219	240335	31335	43366	47924	42816	9628	4960	16430	7284	43850
21	Mărirea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	31041	31272		28848	6234	20658	19240	243735	31344	43366	39769	42734	9628	4864	16430	6928	43850
22	Mărirea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)						2092								97	26948	2438	
23	Examinarea petițiilor (nr.)	17	4	30		26	6	6	2	1			2	12	1		3	
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpoioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	1	7	12			2	4	7	13	1	6	2	2	3	1	5	2
25	Publicații (nr.)		1		1		4	1	2	3		2		2				2
26	Emisiuni radio-TV (nr.)									1		3				1		
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	120	75		75	56	6	120		40	10	22	109	75	32	84	3	55
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investi-gații Ecologice (nr.)														4			
29	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)			1										1				
30	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, protectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	5																
31	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.I.), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)							7				9				1		
32	Suma transferurilor de catre beneficiari in bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)							1458								1800		
33	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	7	8					2			1					7		1
34	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	7	26	295	13		4	4		10	12	2	48		9	9		24
35	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	10	26	362	13		13	4	2	10	12	18	48	6	9	9	4	24
36	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	1						10										
37	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	1			1						1				1	1		
38	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)							4										
39	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)							4										

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2012 (FLORA-FAUNA).

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basarabasca	Briceni	Cahul	Călărași	Canemir	Căușeni	Chișinău	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	1776	32	8	10	43	19	2	10	50	314	13	82	26	92	11	49	34	23	2	87
2	Acte de control întocmite (nr.)	4902	154	310	43	112	78	66	43	180	568	89	115	117	130	33	66	48	135	77	141
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	1812	65	32	13	11	41	56	38	65	54	22	62	23	39	23	27	49	3	18	56
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	17					1								11			1			
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	1788	65	32	13	11	40	56	38	65	54	22	62	23	28	23	27	48	3	18	56
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	1778	65	31	11	11	40	56	38	65	54	22	62	23	28	23	27	48	3	18	56
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	973080	42600	18400	5900	15600	13880	16200	20500	17300	51700	22400	21750	15400	16600	18900	18300	42900	2800	7100	12600
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	1440	60	15	6	15	44	33	53	101	60	30	63	49	27	7	22	3	55	33	39
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceso-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	1292	60	13	6	14	40	33	50	99	30	30	56	48	27	6	22	3	45	32	35

10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	784710	25300	7800	9600	11300	36140	26400	26100	46400	19200	25000	15850	40300	14500	1500	6800	1100	36900	24300	18700
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	782123	26600	10950	6750	13450	22080	19600	16300	31900	32450	18650	34300	25050	15150	10200	10650	21200	19850	11550	19150
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	816614	26700	11750	6750	13450	22080	19600	17100	32700	33250	18650	37100	25450	19600	10400	10650	22891	19850	13200	19150
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	1020811	18960	151919	19465	5987	12842	3798	4559	8257	204936	29288	10182	24811	7194	2132	4200	6490	1819	8759	1505
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	624710	10056	13773	1223	5805	7578	3184	3507	4005	209440	4357	4182	24811	9865	2003	3930	6501	1819	6118	1505
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	62			9		3		1		22	2						2		1	
16	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)	1475	71	3	27	151	22	49	48	62	19	16	27	9	70	11	60	15	33	47	24
18	Servicii prestate acordate (lei)	338516	2608	16531	9759	9877		414	72	9404	152766	8197						1916	2997		6490
19	Servicii prestate achitate (lei)	337133	2608	16531	9759	9190		414	72	10622	152766	7452						1916	2997		5864
20	Examinarea petițiilor (nr.)	569	10	1	3	42	17	56	1	5	61	4		2		1		7	59	15	2
21	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	119			11		6	15		1	2	1				2	1	6			10
22	Publicații (nr.)	98		1		2	1	2	14		1	4		2	2	4	1	1		7	4
23	Emissiuni radio-TV (nr.)	51		1	6					14		2		1	1	1		5			5
24	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	48			48																

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
25	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	7				1	2			1											
26	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.I.), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	4														1	1				
27	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	1														1					
28	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	1803	72	58	22	86	21	19	5	115	413	23	27	34	28	9	28	23	56	8	41
29	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	35					1				1	1	2		2						
30	Scule de pescuit ridicate (nr.)	69					35				7					1					
31	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	25							4		8	3		2		1			2		
32	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	14							1		2	2		2		1			2		
33	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	14							1		2	2		2		1			2		

Continuare la Anexa 8

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	25	26	27	28	29	30	31	32	33	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	148	85	57	30	115	3	69	10	30	16	91	24	19	16	23	33	100
2	Acte de control întocmite (nr.)	159	361	83	89	149	129	109	101	217	147	164	120	93	126	94	110	146
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	11	32	166	25	185	8	22	57	23	22	63	40	69	91	63	166	72
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)			1								1			2			
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	11	32	165	25	183	8	18	56	23	22	62	40	69	89	63	166	72
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	11	32	165	25	183	8	18	52	20	22	62	40	69	89	63	166	72
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	9200	23100	237700	19600	45000	4000	18100	9900	12600	23500	27900	31000	16200	29400	18350	14900	51800
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	71	15		53	13	28	47	53	1	37	61	49	16	126	33	16	106
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	68	15		45	13	28	47	50	1	36	38	37	16	120	33	12	84
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinarea de la alte autorități (lei)	49600	14600		27000	11200	24600	29600	23200	800	22700	16500	26400	10800	47820	25000	8800	52900
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	27000	20403	79400	19850	30700	11400	17550	15350	6300	14750	20050	27100	12200	36140	20750	11850	45500
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	27000	20403	79400	22250	33000	11400	27250	15450	6300	15550	21450	27100	12200	38640	21550	11850	45500
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	45739	12877	300444	5025	4250	6295	26980	2646	2832	11752	4412	10547	4110	31638	15031	651	8480
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	950	11959	173394	1903	3831	1987	25982	2646	2832	2582	7183	4009	4110	27859	22421	651	6748

23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	35	36	37	38	39	40	41	42
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)							10			1		2		2	7		
16	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)	7	27	77	19	85	50	37	26	50	34	26	37	56	50	35	49	46
18	Servicii prestate acordate (lei)		52353		2814	9029	4968			16734	2558	13611			11879	744	933	1862
19	Servicii prestate achitate (lei)		52353		2814	9029	4968			15803	2905	13352			12179	744	933	1862
20	Examinarea petițiilor (nr.)	4	3	77	6	25	29	24	37	10		42		6	5	5	2	8
21	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)		2	14	3		4		2	1		1	10		10	2	10	5
22	Publicații (nr.)	1	2	10	2		4		3	3	1	6		6	6	2	2	4
23	Emissiuni radio-TV (nr.)						1	1	2	1				4		1	2	3
24	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)																	
25	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)						1	1				1						
26	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.I), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)							1				1						
27	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)																	
28	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier (nr.)	51	47	188	32	19	19	64	32	31	18	13	29	23	25	20	29	75
29	Arme de vânătoare ridicate (nr.)		14									1	7					6
30	Scule de pescuit ridicate (nr.)		3						20	1								2
31	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	3						1					1					
32	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	3											1					
33	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	3											1					

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2012 (CHIMIE).

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basarabasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	579	5	1	5	62			2	4	14	30	2	15	60	3	1	23	38	23	35
2	Acte de control întocmite (nr.)	608	9	4	5	1	10		4	13	14	32	2	15	64	3	2	24	41	23	36
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	3								1					1						
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	1													1						
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspecții pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	2								1											
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	2								1											
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	2000								1000											
8	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	1000								500											
9	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	1000								500											
10	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	3												1							
11	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	1																			
12	Servicii prestate acordate (lei)	225410	1973	745	883	15178	0	0	985	2468	0	11923	0	4101	11234	0	0	24840	9619	0	6904
13	Servicii prestate achitate (lei)	201215	1973	745	883	15178	0	0	985	2468	0	9688	0	4101	11608	0	0	24840	9619	0	6491
14	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	2877																			
15	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	2877																			
16	Examinarea petițiilor (nr.)	40													5			1	10		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
17	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	39			2		2	0	0	1								3	1		2
18	Publicații (nr.)	3	1		0													1			
19	Emisiuni radio-TV (nr.)	8			1				1												
20	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	9	2																		
21	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investiții Ecologice (nr.)	7																			
22	Acte normative avizate (nr.)	15																	3		
23	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizantilor (nr.)	185										1					1				

Continuare la Anexa 9

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	Hințești	Ialoveni	Aparatul IES	Leova	Nisporeni	Ocnitza	Orhei	Rezina	Rișcani	Singerei	Soroca	Strașeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni	
		25	26	27	28	29	30	31	32	33	35	36	37	38	39	40	41	42	
23	24																		
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	23	2	1			15		36	5	37	59	30	13	4	3	17	11	
2	Acte de control întocmite (nr.)	26	3	1	3		24	2	36	8	37	62	43	20	7	6	17	11	
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	1																	
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)																		
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	1																	
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	1																	
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	1000																	
8	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	500																	
9	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	500																	

Activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anul 2012 (DESEURI).

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Arenii Noi	Bălți	Basarabasca	Briceni	Cahul	Călărăși	Cantemir	Căușeni	Chișinău	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	1619	17	71	7	0	26	0	38	36	418	5	42	80	100	8	132	40	2	1	27
2	Acte de control întocmite (nr.)	2924	25	151	24	35	38	62	42	78	461	19	61	80	109	10	204	55	66	38	31
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	2542	37	32	5	34	30	34	50	149	110	52	52	204	108	38	42	17	305	18	39
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	383		6	1	1	1		25	94		2		73	1	18				2	17
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	2139	37	26	4	33	29	34	25	55	110	50	52	126	107	20	42	17	305	16	22
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	2126	37	25	4	33	29	34	25	55	110	50	52	120	107	20	42	17	305	16	22

7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	1173440	39600	34000	6200	16400	14400	14000	18400	22000	189200	24200	17600	53800	35800	6800	35400	11400	132200	20400	6600
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	95	4	2		1	1			1	41	2		1	2	1	2				
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)	74	3	1		1	1			1	27	2		1	2	1	2				
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	31200	1800	400		400	400			400	10200	800		400	800	400	800				
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	544220	18200	16700	3100	8400	7000	7000	8000	10400	90200	11300	13200	22400	18100	3400	18200	5000	65850	5800	3400
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	580720	19200	16700	3100	8400	7000	7000	8000	11000	103200	11300	14800	23400	18300	3400	19000	5800	65850	7400	3400

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	39307			900				35855	264										200	
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	38107			900				35855											200	
15	Demersuri, sesiuni prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	27		1	1				3	4	1					1	4		1	3	
16	Raiduri de anti-branonaj, salubritate etc. (nr.)	1269	26	18	14	185	23	55	18	92	74	12		48	49	6	70	11	44	37	
17	Sistarea activităților contractate prevederilor legislației de mediu (unități)	1																			
18	Servicii prestate acordate (lei)	62951	682	16645	12444				540		3210			12503				1014			3645
19	Servicii prestate achitate (lei)	62629	682	16645	12444				540		3210			12503				1428			2349
20	Mărirea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	449277	107100	16304	12254	31293	10207	2357	5801	7309	73035	3573	32800	9138	5707	1200	4535	9148	1589	1307	1480
21	Mărirea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	938946	94024	16146	12254	31293	10787	2357	5801	8923	571861	3561	32800	9138	5679	1024	4524	9160	1589	1140	1480
22	Mărirea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	35403		158	1042				448				0	496		176		16	0	30	0

23	Examinarea petițiilor (nr.)	498	9	2	4	4	24	4	23	8	6	58	7	3	5	4	2	30	7	3	5	13
24	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpoziioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	252	1	18	4	16	1	4	18	11	6	2	2	3	3	8	8	19	5	3	8	5
25	Publicații (nr.)	97	2	0	0	2	2	0	5	11				7	4	3	8	4	4	2	2	2
26	Emisiuni radio-TV (nr.)	66		8	1		1	1		15	2				2			1	4			4
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	2280	152	282	43	56	1	21	1	21	499	154	22	56	1			15			174	20
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigatii Ecologice (nr.)	10																				
29	Acte normative avizate (nr.)	4																				
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)	25		1	3	2	1	1	3	1												
31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisia pentru alegerea loturilor (nr.)	23			4			4						15								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
32	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, evaluarea impactului asupra mediului înconjurător (E.I.M.I.), auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	27												20			4					
33	Suma transferurilor de către beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	21694			2592									18202								
34	Avize de coordonare a recepției/exploatarea a obiectelor (nr.)	32					3							13								
35	Proiecte de mediu finanțate din Fondul Ecologic Național (nr.)	14			1	1	1				5	2										
36	Proiecte de mediu finanțate din Fondurile Ecologice implementate (nr.)	6			1		1				2											
37	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobiliare (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	14												13								

Continuare la Anexa 10

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	98	36	10	60	31	10	23	38	73	33	35	36	37	38	39	40	41	42	
2	Acte de control întocmite (nr.)	100	42	10	104	73	114	44	59	360	92	73	72	41	43	40	40	28	28	
3	Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate (nr.)	58	62	13	187	35	32	95	239	48	75	31	70	30	42	74	31	64	64	
4	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)				7		14	50	35		11	5	5	10	5					
5	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	58	62	13	173	34	18	39	204	47	64	26	65	20	37	74	31	64	64	
6	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii (nr.)	58	62	13	170	33	18	39	204	45	64	26	65	20	37	74	31	64	64	
7	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii (lei)	39000	31400	19600	74600	27600	6200	17400	16600	36200	41900	13400	46800	7100	15800	37200	13240	31000	31000	
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)					1		5	2				5	10		6	2	5	1	
9	Persoane sancționate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite de la alte autorități (nr.)					1		5	2				5	7		6	2	3	1	
10	Amenzi aplicate în baza dosarelor contravenționale (proceselor-verbale) parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)					400		2800	200				2800	3400		2700	400	1300	400	
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	19500	15900	5900	30000	11500	3100	6200	7800	18200	18050	7400	15700	3500	8650	16600	7270	13300	13300	
12	Amenzi încasate în total, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	19500	15900	5900	35600	11900	3100	8100	7800	18200	18050	8800	16500	3500	9450	18800	7270	16100	16100	

23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	35	36	37	38	39	40	41	42
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)		1440				648											
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)		720				432											
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)			1			1	4								2		
16	Raiduri de antibraconaj, salubritate etc. (nr.)	20	26	11	38	1	54		40	69	72	38	12	25	14	22	29	16
17	Sistarea activităților contra prevederilor legislației de mediu (unități)			1														
18	Servicii prestate acordate (lei)					745		373				4308		2790			4052	
19	Servicii prestate achitate (lei)					745		1115				4432		2484			4052	
20	Mărirea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	1595	17942		1922	485	1257	6021		9033	18460	4467	5450	1173	2616	27875	2601	12243
21	Mărirea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	1639	16377		1870	485	1242	12450		8233	18453	3125	5450	1173	2303	27875	2487	12243
22	Mărirea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)						15								27	32936	58	
23	Examinarea petițiilor (nr.)	47	7	41	9	16	16	11	9	37	5	31	10	14	3	6	10	9
24	Participarea la intruniri, seminare, conferințe, ore ecologice, expediții, simpozioane, vizite de lucru, etc. (nr.)	9	5	14	9	4	4	8	8	3	1	0	9	12	10	8	18	2
25	Publicații (nr.)	2	7	2	3		3		5		1	4		6	7		1	6
26	Emisiuni radio-TV (nr.)	1		3		1	0	1	3			2	3	5	3	4	1	1
27	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	128	64		75		10	135		39	10	66	108		40	40		69
28	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)									10								
29	Acte normative avizate (nr.)			4														
30	Seminare tematice de instruire profesională organizate (nr.)		2	1	4			8						2			1	
31	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	4																

BIBLIOGRAFIE
(acte legislative și normative utilizate).

1. Legislația de mediu (Vezi Abordarea generală).
2. Hotărâri de Guvern cu privire la Ministerul Mediului (Regulamentul MM).
3. Hotărâri de Guvern cu privire la Inspectoratul Ecologic de Stat (Regulamentul IES).
4. *www.inseco.gov.md*
5. *www.mediu.gov.md*

ABREVIERI

AE/IE	-	Agenții Ecologice / Inspecții Ecologice
AFSA	-	Autorizații de folosință specială a apei
BNS	-	Biroul Național de Statistică
CBO ₅	-	Consumul biologic de oxigen
CCO	-	Consumul chimic de oxigen
CET	-	Centrale electro-termice
CIE	-	Centru de Investigații Ecologice
CMA	-	Concentrația maximă admisibilă
DLA	-	Deversări limitat admisibile
DMS	-	Deșeuri menajere solide
DP	-	Documentație de proiect
ELA	-	Emisii limitat admisibile
IES	-	Inspectoratul Ecologic de Stat
MM	-	Ministerul Mediului
POP	-	Poluanți organici persistenti
SEB	-	Stație de epurare biologică
SVPM	-	Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Moldova
ST	-	Structuri teritoriale
UA	-	Utilizatori de apă

